Paul Féval-fiul

ROMANUL LUI LAGARDÈRE

Cavalcadele lui Lagardère

1682 Lui Louis[1] al XIV-lea (care domneşte începând din 1651) i se acordă puterea de a exercita "dreptul regal" asupra întregii Franţe. În urma unui protest anglo-olandez, Franţa încetează asediul Luxembourg-ului. 58.000 de hughenoţi acceptă să se convertească. Înfiinţarea Academiei regale din Nîmes. Fântânile de la Versailles sunt alimentate cu ajutorul unei roţi mari denumită "Maşina din Marly". Lulli compune opera *Perseu*. **Naşterea lui Lagardère**.

1683 Spania declară război Franţei. Moare Colbert. Lully compune opera *Phaéton*.

1684 Franţa invadează Ţările-de-Jos spaniole. Pace temporară cu Spania la Ratisbone. Căsătoria secretă a lui Louis al XIV-lea cu doamna de Maintenon. Încercări de convertire a protestanţilor. Revoltă în Cèvennes. Lully: opera *Amadis din Galia*. Claude Perrault inventează o pompă de refulare.

1685 Revocarea Edictului din Nantes. Plecare masivă a protestanţilor. Francezii cuceresc Genova. Mansart realizează *Orangeria* la Versailles (152,40 m lungime). La Fontaine scrie *Philémon* şi *Baucis*.

1686 Se formează liga de la Augsbourg contra Franţei.

1687 Bossnet scrie *Discurs funebru pentru Prinţul de Condé (Oraison funèbre du Prince de Condé*).

1688 Louis al XIV-lea porneşte invazia împotriva Palatinatului. La Bruyère scrie *Caracterele (Les Caractères)*.

1689 Louis al XIV-lea declară război Spaniei şi Angliei. Campania Palatinatului. Racine scrie *Esther*.

1690 Serie de victorii franceze. Furetière scrie *Dicţionarul universal (Dictionnaire universel)*.

1691 Francezii cuceresc Mons şi Nisa. Racine scrie *Athalie*.

1692 Înfrângerea flotei franceze la La Hague.

[1] Am modificat numele regilor Franţei, conform ediţiei franceze, din: Ludovic, Carol, Henric în: Louis, Charles, Henri. (nota lui BlankCd)

1693 Reconcilierea lui Louis al XIV-lea cu papalitatea. Victorii maritime franceze. Mansart ridică cupola aurită de pe Hôtel des Invalides, la Paris.
1694 Continuarea războiului maritim. Prima ediţie a *Dicţionarului Academiei Franceze (Dictionnaire de l'Académie française)*.
1696 Tratatul de la Torino între Franţa şi Savoia.
1697 Tratatul de la Ryswick între Franţa şi Marea Alianţă. Charles Perrault scrie *Poveştile* sale *(Contes)*.
1698 Franţa, Anglia şi Provinciile-Unite îşi împart între ele imperiul spaniol.
1699 Îmblânzirea măsurilor luate împotriva protestanţilor. Fénélon scrie *Aventurile lui Telemac (Les Aventures de Télémaque)*. **Începutul aventurilor lui Lagardère. Se refugiază în Spania, asumându-şi îngrijirea şi protecţia Aurorei de Nevers.**
1700 Al doilea tratat de împărţire în problema spaniolă.
1700 Philippe d'Anjou, nepot al lui Louis al XIV-lea, devine Filip al V-lea al Spaniei.
1702 Începutul războiului de succesiune în Spania. Revolta Camisarzilor. Instalarea francezilor în Alabama.
1704 Înfrângerea francezilor de către englezi. Regnard scrie comedia *Nebunele îndrăgostite (Les Folles amoureuses)*.
1706 Derută a francezilor la Ramillies. Începerea tratativelor de pace. Terminarea lucrărilor de construcţii la Hôtel des Invalides, la Paris.
1710 Eşecul tratativelor de pace. Expulzarea călugăriţelor de la Port-Royal.
1711 Moartea delfinului Louis şi a moştenitorului său, ducele de Bourgogne.
1712 Perioadă de pace între Franţa şi Anglia.
1713 Sfârşitul războiului de succesiune din Spania, prin tratatul de la Utrecht.
1715 Moartea lui Louis al XIV-lea. Îi urmează la tron Louis al XV-lea. Minor, lasă regenţa ducelui d'Orléans. Lesage scoate jurnalul *Gil Blas* (până în 1735).
1716 John Law, exilat scoţian, înfiinţează Banca Generală din Paris.
1717 Tripla alianţă între Franţa, Olanda şi Anglia. Cardinalul de Retz îşi scrie *Memoriile*. Law înfiinţează Compania

franceză a Mississippi-ului, deţinând monopolul comerţului cu Louisiana.

1718 Cvadrupla alianţă împotriva Spaniei. Voltaire scrie tragedia *Oedip*. Se construieşte palatul Elysée. Banca lui Law devine Banca Regală. Apariţia primelor bilete de bancă (bancnote).

1720 Regentul exilează la Pontoise Parlamentul din Paris. Se încheie pace cu Spania. Law, devenit controlor general, închide strada Quincampoix şi trebuie să scape prin fugă. La Paris, în urma unor revolte, Banca Regală îşi încetează plăţile: este faliment general.

1721 Marivaux scrie *Arlechin înfrumuseţat de dragoste (Arlequin poli par l'amour)*. Montesquieu scrie *Scrisorile persane (Lettres persanes)*.

1723 Majoratul lui Louis al XV-lea. **Lagardère care, în sfârşit, şi-a învins duşmanii, se poate căsători cu Aurore de Nevers.**

1724 Lagardère şi Aurore au un fiu, pe Philippe.

1726 Moartea lui Lagardère, atras într-o cursă.

Notă asupra ediţiei

Capitolul X al ultimei părţi din *Cocoşatul* (Le Bossu), aşa cum l-a imaginat Paul Féval (Henri Corentin), încheie acel roman.

Dar fiul său a scris o altă versiune, care permite continuarea aventurilor eroului.

Iat-o:

Capitolul X - Mărturisire publică

Execuţiile nocturne ce aveau loc îndărătul zidurilor Bastiliei nu erau neapărat nişte execuţii secrete. Cel mult s-ar putea spune că nu erau publice. Cu excepţia celor pe care istoria le enumeră şi le constată a fi fost făcute fără să fi existat vreo formă de proces, ci doar ordinul regelui, toate celelalte au fost efectuate în urma unei judecăţi şi a unei proceduri mai mult sau mai puţin legale. Curtea interioară a Bastiliei era un loc de supliciu recunoscut şi legal, la fel ca şi piaţa Grève. Domnul de Paris[2] era singurul care avea privilegiul de a tăia aici capetele.

Existau multe motive ascunse de ură împotriva acestei Bastilii, multe resentimente îndreptăţite, dar plebea pariziană îi reproşa Bastiliei mai ales faptul că nu-i permitea să asiste la spectacolul dat pe eşafod. Oricine a trecut dincolo de bariera Roquette, într-o noapte în care are loc o execuţie capitală, ar putea spune dacă, în zilele noastre[3], populaţia Parisului s-a vindecat de gustul său barbar pentru astfel de emoţii lugubre.

În acea seară. Bastilia urma să ascundă din nou ceva: agonia ucigaşului lui Nevers, condamnat de înalta Curte de la

---

[2] *Domnul de Paris*: titlu dat, în secolele trecute, celui ce ocupa funcţia de călău al oraşului. (n.t.)

[3] *Zilele noastre*: Autorul se referă desigur, la epoca în care a scris această lucrare adică sfârşitul secolului al XIX-lea. (n.t.)

Châtelet[4]; dar nu era încă totul pierdut: recunoaşterea faptei la mormântul victimei şi tăierea pumnului de către sabia călăului mai aveau oarecare valoare că spectacol. Şi — cel puţin atâta — se puteau vedea.

Dangătul de moarte de la Sainte Chapelle[5] pusese în mişcare toate cartierele mărginaşe ale oraşului. Ştirile nu aveau la dispoziţie canalele de difuzare existente astăzi; dar, chiar datorită acestei situaţii, lumea era cu atât mai avidă să vadă şi să afle. Cât ai bate din palme, împrejurimile fortăreţei Châtelet şi ale palatului fură năpădire de mulţime. Când cortegiul ieşi pe poarta Cossen, care dădea spre strada Saint-Denis, zece mii de curioşi se şi înşiruiseră. Nimeni, în această gloată, nu-l cunoştea pe cavalerul Henri de Lagardère. De obicei, se găsea întotdeauna în mulţime cineva care să pună un nume pe chipul condamnatului; de data aceasta, nimeni nu ştia nimic. Dar ignoranţa, în acest caz, nu împiedică să se vorbească; dimpotrivă, ea lasă câmp liber tuturor ipotezelor. În locul unui nume ce nu era cunoscut, se găsiră o sută de nume. Presupunerile se contraziceau. În câteva minute, toate crimele — politice sau de orice altă natură — fură puse în seama acelui soldat frumos care, cu mâinile legate, păşea alături de duhovnicul său dominican, între patru paznici ai fortăreţei Châtelet, ce înaintau cu săbiile scoase din teacă. Dominicanul, cu chip palid şi descărnat, cu priviri arzătoare, îi arăta cerul cu crucifixul său de bronz, ridicat deasupra capului ca un paloş. În

---

[4] *Tribunalul de la Châtelet*: În secolul al IX-lea au fost construite, pentru apărarea Parisului două mari fortăreţe: *Le Petit* şi *Le Grand Châtelet*. Prima pe malul stâng al Senei, a fost dărâmată în 1782; Le Grande Châtelet a fost distrus în 1802. De pe vremea lui Louis cel Sfânt, *Tribunalul de la Châtelet* a căpătat o mare importanţă, el având atribuţii atât poliţieneşti cât şi de justiţie. A fost desfiinţat prin lege în 1790. (n.t)

[5] *Sainte Chapelle* (lb. franceză) = Capela Sfântă: denumire dată, în epoca regalităţii, bisericilor clădite în incinta palatului regal său ducal care se bucurau de o organizare specială. Dintre cele mai renumite este cea din Paris, situată lângă actualul Palat de Justiţie, care la vremea respectivă era locuinţă regală. A fost construită în stil gotic, din porunca Sfântului Louis (Louis al IX-lea: 1214–1270) pentru a se păstra în ea relicvele preţioase aduse de rege din Orient. Este opera lui Pierre Montereau. Deteriorată în timpul Marii Revoluţii Franceze (1789), a fost restaurată de Violet-le-Duc. Prin eleganţa şi armonia proporţiilor sale este o capodoperă a arhitecturii gotice. (n.t)

faţa şi în urma lor călăreau arcaşii tribunalului militar. Şi în mulţime se auzea ici şi colo:

— A sosit din Spania, unde Alberoni[6] îi plătise patru mii de pistoli pentru a veni să comploteze în Franţa.

— Oho! Pare să-l asculte destul de atent pe călugăr.

— Ia priveşte, doamnă Dudouit, ce perucă s-ar face din frumoasele lui plete blonde.

— Se pare — se comenta în alt grup — că doamna ducesă de Maine îl chemase la Sceaux, să fie secretarul ce-i poartă poruncile. Trebuia să-l răpească pe tânărul rege, în noaptea în care domnul regent a oferit baletul la Palais-Royal.

— Şi ce-ar fi făcut cu tânărul rege?

— L-ar fi dus în Bretagne, ar fi închis-o pe Alteţa Sa Regală la Bastilia, ar fi declarat drept capitală a regatului oraşul Nantes…

Şi, ceva mai departe:

— Îl aştepta pe domnul Law[7] în Curtea Fântânilor şi intenţiona să-l înjunghie cu cuţitul, atunci când acesta ar fi urcat în trăsură…

— Ce nenorocire, dacă ar fi reuşit! Parisul întreg ar fi murit pe loc, în cea mai neagră mizerie!

Când cortegiul trecu de colţul străzii Ferronnerie, se auzi un ţipăt ascuţit, scos de un cor de voci femeieşti. Strada Feronnerie era situată în prelungirea străzii Saint-Honoré; doamnele Balahault, Durand, Guichard şi toate cumetrele noastre din strada Chantre nu trebuiseră decât să meargă în lungul pavajului pentru a ajunge până aici. Ele îl recunoscură, toate

---

[6] *Alberoni* (Julio) (1664–1752): prelat italian şi ministru al regelui Spaniei. Fiul unui grădinar, devenit cardinal şi ministru al lui Filip al V-lea, favorit al Elisabetei Farnese, a încercat — cu ajutorul ambasadorului său în Franţa, *Antonio del Giudice*, *prinţ de Cellamare* (1657–1733) — să dea suveranului său regenţa lui Louis al XV-lea; dar complotul a fost descoperit, (1718), şi atât el, cât şi Cellamare au fost exilaţi. (n.t.)

[7] *Domnul Law*: John Law, financiar scoţian, născut la Edinburgh (1671–1729). Devenit controlor general al finanţelor în Franţa, a organizat, în timpul regenţei lui Philippe d'Orléans, un sistem bancar ce s-a încheiat, în 1720, printr-un mare faliment. (n.t.)

deodată, pe misteriosul cizelor[8], stăpânul coanei Françoise şi al micului Jean-Marie-Berrichon.

— Ei! exclamă doamna Balahault, nu vă spusesem eu că toate astea se vor sfârşi rău?

— Am fi putut să-l denunţăm imediat, intră în vorbă cumătra Guichard, deoarece nu se putea şti ce se petrece acasă la el.

— Sfinte Doamne, ce înfăţişare obraznică are! exclamă doamna Durand.

Celelalte vorbiră de micul cocoşat şi de frumoasa copilă care cânta la fereastră. Şi toate, de bună credinţă, traseră concluzia:

— Se poate spune că ăsta şi-a meritat soarta!

Mulţimea nu putea merge cu mult înaintea cortegiului, deoarece locul destinaţiei acestuia nu era cunoscut. Arcaşii şi paznicii nu scoteau o vorbă. Din toate timpurile, plăcerea acestor funcţionari utili a fost să aducă la disperare gloata, prin importanţa pe care şi-o dau şi prin discreţia lor solemnă şi ţâfnoasă. Până în momentul în care s-au depăşit halele, cei mai isteţi au crezut că prizonierul era dus spre osuarul din cimitirul Inocenţilor, unde se afla stâlpul infamiei. Dar halele fură depăşite.

Capul cortegiului înainta pe strada Saint-Denis şi nu coti decât la colţul străduţei Saint-Magloire. Cei din faţă văzură atunci două torţe aprinse la intrarea cimitirului, şi presupunerile o luară de la capăt. Dar ele încetară curând, ca urmare a unui incident pe care cititorii noştri îl cunosc: un ordin al regentului îl chema pe condamnat în marea sală a palatului Nevers.

Cortegiul întreg pătrunse în curtea palatului. Mulţimea ocupă strada Saint-Magloire şi aşteptă.

Biserica Saint-Magloire — fostă capelă a mănăstirii cu acelaşi nume, ai cărei călugări fuseseră exilaţi la Saint-Jacques-du-Haut-Pas, ajunsă apoi casă de pocăinţă — devenise, de un secol şi jumătate, parohie. Ea fusese construită în 1630 şi Monsieur, fratele regelui Louis al XIII-lea, fusese cel ce i-a pus

---

[8] *Cizelorul misterios, stăpânul coanei Françoise şi al micului Jean-Marie Berrichon*: vezi cap. I, partea a III-a din romanul *Cocoşatul*. (n.t.)

prima piatră a de temelie. Naosul bisericii ocupa o întindere destul de mică, în mijlocul celui mai mare cimitir din Paris.

Spitalul, situat în partea de răsărit, avea şi el o capelă publică, lucru ce făcuse că străduţa şerpuită ce ducea de la strada Saint-Magloire la strada Aux Ours[9] să capete denumirea de strada Des Deux Eglises[10].

Cimitirul era împrejmuit de un zid ce avea trei intrări: cea principală, din strada Saint-Magloire; a doua, prin strada Deux Eglises, iar cea de-a treia printr-o fundătură fără nume, care se întorcea spre strada Saint-Magloire, în spatele bisericii, şi în care avea ieşire casa de distracţii "Folie[11]-Gonzague". În afară de aceste intrări, exista o spărtură în zid, prin care trecea procesiunea relicvelor Sfântului Gervais.

Biserica — sărăcăcioasă; puţin frecventată, şi care încă putea fi văzută înălţându-se la începutul secolului al XIX-lea — avea intrarea prin strada Saint-Denis, în locul în care se află astăzi casa cu numărul 166. Avea două uşi către cimitir. Deja de câţiva ani buni nu se mai făceau înmormântări în jurul bisericii. Oamenii de rând îşi îngropau morţii în afara Parisului. Doar patru sau cinci mari familii îşi păstrau locurile de înmormântare în cimitirul Saint-Magloire şi, în special, familia de Nevers, a cărei capelă funerară era proprietate exclusivă.

Am arătat că această capelă se înălţa la o oarecare distanţă faţă de biserică. Era împrejmuită de copaci înalţi şi cel mai scurt drum pentru a ajunge la ea trecea prin strada Saint-Magloire.

Trecuseră cam douăzeci de minute de la intrarea cortegiului în curtea palatului Gonzague. Se lăsase o noapte adâncă peste cimitir, de unde se vedeau atât ferestrele strălucind de lumină ale marii săli a palatului Nevers, cât şi ferestrele bisericii, dincolo de care se zărea o licărire slabă. Murmurele mulţimii înghesuite în stradă ajungeau până aici în valuri.

În dreapta capelei mortuare se afla un teren viran, plantat cu chiparoşi, care crescuseră şi se îndesiseră în voie. Locul

---

[9] *Strada Aux Ours* (lb. franceză) = Strada La Urşi. (n.t.)

[10] *Strada Des Deux Eglises* (lb. franceză) = Strada Celor Două Biserici. (n.t.)

[11] *Folie* (în lb. franceză = nebunie, capriciu): pe vremuri, casă construită în oraş sau la ţară, cu cheltuieli extravagante, pentru distracţii, cu scopul de a satisface un capriciu sau pentru întâlniri galante. (n.t.)

semăna cu o pădurice sau, şi mai bine, cu una din acele grădini abandonate care, cu scurgerea timpului, capătă aspect de pădure virgină. Complicii prinţului de Gonzague aşteptau acolo. De asemenea, în fundătura ce dădea spre strada Deux Eglises aşteptau cai gata pregătiţi. Navailles îşi ţinea capul în mâini; Nocé şi Choisy se sprijineau de acelaşi chiparos. Oriol, aşezat pe iarbă, scotea suspine adânci; Peyrolles, Montaubert şi Taranne vorbeau cu glas scăzut. Aceştia erau cei trei gata să facă orice ticăloşie pentru prinţul de Gonzague — nu pentru că i-ar fi fost mai devotaţi decât ceilalţi, ci fiindcă erau mai compromişi.

Nimeni nu va fi mirat să afle că prietenii domnului de Gonzague frământaseră mult, de când se aflau acolo, problema de a şti dacă puteau sau nu să dezerteze. Toţi, de la primul până la ultimul, rupseseră din inimă lanţul ce-i lega de stăpân. Dar toţi sperau încă în sprijinul său, şi nu era nici unul care să nu se teamă de răzbunarea sa. Ştiau că Gonzague nu va avea nici o milă faţă de ei. Erau atât de deplin convinşi de creditul de neclintit de care se bucura Gonzague, încât credeau că purtarea acestuia era o comedie.

După părerea lor, Gonzague simulase, desigur, un pericol, pentru a avea prilejul să strângă şi mai tare zăbala în gura lor. Poate chiar pentru a-i pune la încercare.

Este sigur că, dacă l-ar fi crezut pe Gonzague pierdut, n-ar mai fi stat mult de pază. Baronul de Batz, care se strecurase de-a lungul zidurilor până în preajma palatului, raportase că alaiul se oprise şi că mulţimea umplea strada. Ce putea însemna asta? Oare acea pretinsă mărturisire publică, la mormântul lui Nevers era o invenţie a lui Gonzague? Timpul trecea; orologiul de la Saint-Magloire bătuse deja de câteva minute ora nouă fără un sfert. La ora nouă, capul lui Lagardère trebuia să cadă în curtea interioară a Bastiliei. Peyrolles, Montaubert şi Taranne nu slăbeau din ochi ferestrele sălii mari, cu deosebire una, la care strălucea o lumină izolată, alături de care se profila silueta înaltă a prinţului.

La câţiva paşi mai departe, în spatele porţii de miazănoapte a bisericii Saint-Magloire, se afla un alt a grup. Duhovnicul doamnei prinţese de Gonzague intrase în altar. Aurore, încă îngenuncheată, părea una dintre acele blânde statui de îngeri, care se prosternează la căpătâiul mormintelor. Cocardasse şi Passepoil, nemişcaţi, stăteau în picioare, de ambele laturi ale

uşii, ţinând în mână spada trasă din teacă; Chaverny şi dona Cruz vorbeau în şoaptă.

O dată sau de două ori, Cocardasse şi Passepoil crezuseră că aud zgomote suspecte în cimitir. Aveau amândoi vederea bună şi, totuşi, ochii lor, lipiţi de ferestruica zăbrelită, nu putuseră zări nimic. Între ei şi cei care pregătiseră ambuscada se afla capela mortuară. Candela ce ardea în faţa mormântului ultimului duce de Nevers lumină interiorul cavoului şi cufunda într-o întunecime cu atât mai adâncă obiectele înconjurătoare.

Totuşi, deodată, cei doi viteji ai noştri tresăriră; Chaverny şi dona Cruz încetară vorba.

— Sfântă Fecioară! se înălţă limpede ruga Aurorei, ai milă de el.

Un zgomot de natură inexplicabilă, dar foarte apropiat, ajunsese la urechile lor atente. Cauza era că, în tufişuri, toţi cei ce stăteau la pândă tocmai se mişcaseră.

Peyrolles, cu ochii aţintiţi pe fereastra sălii mari, spusese:

— Atenţie, domnilor!

Şi fiecare văzuse lumina cea izolată ridicându-se de trei ori şi coborând de tot atâtea ori. Era semnalul pentru atacul uşii bisericii. Nu putea fi nici o îndoială în această privinţă şi, totuşi, printre complicii lui Gonzague ezitarea fu mare. Nu crezuseră în posibilitatea crizei al cărei simptom era acel semnal. Chiar şi după ce acesta fusese dat, nu credeau încă deloc în necesitatea lui. Gonzague se juca cu ei. Gonzague voia să fixeze şi mai bine lanţul ce le atârna de gât. Această convingere, care-l înălţa în ochii lor pe Gonzague, chiar în clipa căderii sale mărturisite, fu cauza care-i decise să-i dea ascultare. Într-adevăr, să lupţi împotriva lui — deoarece, în mod necesar, ar fi urmat o luptă — n-ar fi oare mai periculos decât să lupţi pentru el?

— La urma urmei, spuse Navailles, decizându-se, nu este vorba decât de o răpire.

— Şi caii noştri se află la doi paşi, adăugă Nocé.

— Pentru o încăierare, reluă Choisy, nu-ţi pierzi rangul…

— Pentru manefra, îşi dădu cu părerea baronul de Batz, sa algaduim ţele toua gruburi!

— Înainte! strigă Taranne. Monseniorul trebuie să găsească treaba gata făcută.

Urmând sfatul lui Gonzague, cele două grupuri se formară înainte de a porni la atac. Primul, alcătuit din Navailles, Choisy şi

La Fare; aceştia din urmă, înarmaţi fiecare cu câte o rangă grea de fier. Cel de al doilea, condus de Peyrolles, având-u-i în faţă pe Montaubert şi pe Taranne, urmaţi de baronul de Batz, Lavallade, Nocé şi, în fine, grăsanul Oriol, care venea ultimul.

La prima sforţare a cleştilor, marea uşă a bisericii o se predă paşnic. Dar în spatele ei se afla un al doilea zid de apărare: trei spade gata scoase din teacă.

La Fare şi Choisy ar fi vrut tare mult să facă parte din celălalt grup.

În acea clipă, o larmă cumplită se auzi dinspre palat, ca şi cum o zguduitură puternică ar fi zdrobit mulţimea îmbulzită în stradă.

Nu s-a dat decât o singură lovitură de spadă…

Navailles îl răni pe Chaverny care, imprudent, făcuse un pas înainte. Tânărul marchiz căzu în genunchi, ducându-şi mâna la piept.

Proasta societate pe care o frecventase nu avusese timp să îmbolnăvească pe deplin inima cadetului Navailles, căci, recunoscându-şi prietenul, se dădu înapoi şi-şi azvârli spada.

— Ei bine! spuse Cocardasse, care se aştepta la o luptă mai dură şi care nu bănuise că lucrurile s-ar putea derula altminteri. Doamne sfinte! Arătaţi-ne spadele, micuţilor; Amable şi cu mine o să vă crestăm pielea. Păzea!…

Nu a fost timp să se răspundă acestei fanfaronade, deoarece în faţă şi în spate se făcură auzite, simultan, zgomote diferite: în spate, chiar în capătul din fund al bisericii, se auzea un fel de murmur înăbuşit şi nişte foşnete; în faţă, paşi precipitaţi răsunau pe aleile cimitirului.

Şi din partea aceasta veni şi trecu un fel de vârtej.

Un adevărat vârtej! Treptele bisericii, măturate, rămaseră pustii.

Din fericire pentru el, de Navailles se dăduse la o parte. Choisy scoase un strigăt de agonic şi-şi scăpă arma; vicontele de la Fare întinse braţele, horcăi şi căzu pe spate.

Şi totuşi, acolo nu ora decât un bărbat cu capul şi braţele dezgolite şi care nu avea drept armă decât o spadă. Ca toate acestea, în pofida promptitudinii sale, în ciuda rapidităţii cu care se pricepuse să străbată acea barieră de netrecut pe care o constituie mulţimea, Lagardère — căci numai el putea să

străpungă drept înainte, ea un mistreţ, prin acel hăţiş omenesc — sosea prea târziu!

Iată ce se întâmplase.

Haina purtată de Gonzague îi fusese un fel de permis de liberă trecere pentru a despica gloata, care — respectuoasă — se întredeschisese docil în faţa lui; reuşise astfel să ajungă la spărtura din zid cu mult timp înaintea cavalerului; acesta, în veşmânt de condamnat, avusese de furcă cu mulţimea ce se înghesuia tot mai compactă în calea lui, crezând că e vorba de o evadare.

Gonzague pătrunsese în cimitir prin spărtura zidului. Noaptea era atât de întunecoasă, încât îi fu greu să găsească drumul până la capelă funebră.

Când ajunse aproape de portiţa în faţa căreia tovarăşii săi trebuiau să stea la pândă, aşteptându-l, ferestrele strălucitoare ale palatului îi atraseră, fără vrere, privirile. Văzu sala cea mare, încă luminată, dar pustie; nu mai era nimeni pe estradă, pe care sclipeau fotoliile aurite.

Gonzague îşi spuse: "Mă urmăresc... dar nu vor avea timpul necesar!"

Când ochii săi, orbiţi de strălucirea luminilor, se întoarseră spre pâlcurile de chiparoşi ce-l înconjurau, îi văzu trecând pe oamenii săi, ce duceau două baloturi alungite, înfăşurate în nişte cuverturi.

"Aurore!" gândi el. "Şi Flor!... Ticăloşii lucrează ca nişte îngeri; trebuie doar să te pricepi să-i dresezi."

Şi în acea clipă se auzi vacarmul cumplit ce se stârnise dinspre palat, urmat în curând de lovituri puternice în uşa bisericii şi de strigătul scos de Chaverny, pe care tocmai îl rănise Navailles.

Prinţul rânji:

— Grăbeşte-te, Lagardère; nunta ta nu va avea loc în seara asta.

Nemaiavând nimic de făcut acolo şi prea puţin păsându-i de acei dintre oamenii lui — nu ştia cine anume — care, fiind de pază la poartă mare, erau sortiţi unei morţi sigure, Philippe de Mantoue se alătură răpitorilor.

Vocea lui Lagardère vibra în tăcerea nopţii în care respirau două mii de piepturi gâfâinde:

— Cei care nu sunt complicii asasinului Philippe de Gonzague să se retragă, strigă el. Nu veni nici un răspuns.

Lui Lagardère i se păru că aude doar un râs drăcesc, batjocoritor, şi galopul câtorva cai răsunând pe pietrele ce pavau străduţa Deux Eglises.

Pentru el, să lupte unul contra douăzeci ar fi fost de o sută de ori mai bine, căci galopul acelor cai îi rupea inima… Tot ceea ce făcuse până atunci devenea inutil.

Merse înainte şi-l găsi pe Chaverny căzut.

— A murit?! exclamă.

— Ba nu, vă rog frumos, răspunse micul marchiz. Doamne, cavalere, nu văzusem niciodată căzând un trăsnet… Mi se face pielea de găină când mă gândesc că pe străduţa aceea din Madrid… Ce diavol sunteţi… Cei pe care i-aţi atins… în treacăt… erau pe lista dumneavoastră? Le cunoaşteţi numele?

— Ridicaţi-vă, domnule de Chaverny, şi nu vă faceţi griji în privinţa lor; nu aveam nevoie de ei ca martori la căsătoria mea…

Chaverny se săltă într-un cot, dar pierdea sânge, şi Lagardère nu avea timp să aştepte. Acesta din urmă văzu uşile căzute ale bisericii şi privirea i se îndreptă spre altar, în faţa căruia credea că o va găsi pe Aurore de Nevers — biserica era pustie. Singur, duhovnicul doamnei de Gonzague se ruga pe trepte.

Lagardère intră în naos, scrută cu privirea umbra coloanelor şi scoase un strigăt înăbuşit: "Aurore!".

Intrase în templul lui Dumnezeu, ţinând în mână o spadă pătată de sânge. O puse de-a curmezişul unui agheasmatar, îngenunche şi începu să se roage.

O mână i se aşeză, brutal, pe umăr. Cocardasse se afla în faţa lui, cu pălăria de fetru scoasă:

— Răpită!… spuse.

Un al doilea strigăt se înaltă, se rostogoli sub boltă — un strigăt de deznădejde, un strigăt de dragoste:

— Aurore!…

Lagardère îşi reluă spada şi, ca un nebun, coborî treptele… înţelegea numai că răpirea avusese loc şi că Chaverny, Cocardasse şi Passepoil nu putuseră s-o împiedice.

Afară nu mai era nimeni. Mulţimea, înghesuită cu o clipă mai înainte în piaţa Palatului Regal şi pe întregul parcurs,

ghicise că victima îi scăpa şi că regentul o graţiase. Aşadar, gloata se scursese prin străzile alăturate şi doar câteva cumetre — doamnele Balahault, Morin, Guichard şi Durând — se încăpăţânau să regrete că lucrurile nu-şi urmaseră cursul. Ele ar fi dorit să-l însoţească până la porţile Bastiliei pe misteriosul cizelor din stradă Chantre, pe care îl întrezăriseră o clipă, cu mâinile legate, între patru paznici ai fortăreţei Châtelet, lângă un duhovnic aparţinând ordinului Sfântului Dominic.

— E o ruşine, spunea cumătră Balahault, să lipseşti în felul acesta bietul popor de spectacolul dreptei judecăţi: pedepsirea celor care se ascund şi care fac farmece asupra ţării.

Cu câteva minute mai înainte, condamnatul o înghiontise puţin pe când îşi croia drum prin mulţime şi cumătră cea cumsecade nu-l recunoscuse.

În pridvorul bisericii, Cocardasse şi Passepoil îl aşteptau pe Lagardère.

Chaverny, sprijinit de Navailles cel plin de remuşcări, se ridicase. Era palid şi un fir de sânge i se prelingea pe vestă.

De îndată ce-l văzură apărând pe cavaler, făcură un pas înainte.

— Domnule, spuse marchizul, Dumnezeu îmi este martor că răpirea a fost înfăptuită într-ascuns şi prin perfidie: m-aş fi lăsat omorât pentru a o salva pe verişoara mea, domnişoara de Nevers… Deşi s-ar putea ca stima pe care mi-o purtaţi să fie destul de mică, vreţi să-mi permiteţi să vă pun la dispoziţie braţul şi spada mea? Braţul nu valorează mult, deocamdată, dar se va vindeca…

Lagardère îl privi în ochi:

— Aşadar, sunteţi singurul care a rămas? întrebă.

— Cu excepţia domnului de Navailles, care se află aici şi care nu cere decât să vă dovedească faptul că se căieşte, răspunse Chaverny. În afară de cei pe care i-aţi ucis, sunt singurul!… Nu vă aşteptaţi oarecum la asta, cavalere?

— Ba da. Un bărbat cinstit, rătăcit în societatea unor ticăloşi, iese întotdeauna de acolo. Aţi ieşit pe uşa cea bună, domnule de Chaverny; sper asta pentru dumneavoastră. Cât despre domnul de Navailles, îmi rezerv părerea, în aşteptarea unor dovezi!

— Asta vrea să însemne că vă pot oferi şi altceva în afara spadei mele? întrebă marchizul.

— Ce anume?

— Prietenia mea!

— A mea nu vă va procura aceleaşi avantaje pe care vi le asigură cea a lui Gonzague. Gândiţi-vă bine, marchize, tovărăşia mea nu vă va aduce decât ocări.

Chaverny îşi plecă fruntea.

— Mă judecaţi greşit, spuse. Nu sunt vândut lui Gonzague... către dumneavoastră, mă dăruiesc!

— În ce scop?

— Pentru a mă bate alături de un viteaz, pentru a vă ajuta s-o regăsiţi pe Aurore de Nevers... Pentru a o regăsi pe dona Cruz... Dacă vă spun acestea, este de ajuns?

— Şi gata cu vorba! mârâi Cocardasse. Ceilalţi se tot duc, în timp ce domniile voastre faceţi schimb de politeţuri!

Era exact ceea ce gândea şi Lagardère. Dar alianţa cu Chaverny îi era preţioasă şi, momentan, singurul lucru pe care-l putea face era să recunoască faptul că acesta îşi riscase viaţa pentru a-i apăra cauza.

Se îmbrăţişară.

— Mulţumesc, spuse Chaverny, şi grăbiţi-vă. Fiecare minut pierdut sporeşte dificultatea sarcinii dumneavoastră.

— Timpul nu înseamnă nimic, răspunse Lagardère. Acţiunea e totul.

Chiparoşii fură străbătuţi de licăriri, şi flacăra mai multor torte lumină zidurile şi cadavrele.

O zarvă de nedescris, chemări şi strigăte veneau dinspre palatul Gonzague.

Lagardère, Navailles şi cei doi profesori de scrimă ridicară capetele.

Oare mulţimea, obosită să tot aştepte execuţia, era cea care venea să-l ceară pe condamnat, gata pentru a-l executa ea însăşi?... Sau, poate, regentul îşi schimbase gândul şi trimisese jandarmii ca să-l aresteze?

Nu, căci regentul se afla acolo, în fruntea tuturor, ţinând deasupra capului o torţă aprinsă. Nu mai era şeful regatului... şi nu mai era nici desfrânatul care amâna mereu, de pe o zi pe alta, treburile serioase şi lăsa capriciul unei femei să treacă înaintea destinului Franţei. Îndrăzneala şi bravura lui Lagardère biciuiseră sângele lui Philippe d'Orléans şi regentul Franţei venea, de bunăvoie, în ajutorul lui.

În urma să se înşiruiau principalii magistraţi şi seniorii care, cu puţin timp în urmă, făcuseră parte din tribunalul de familie.

— Nimeni să nu treacă dincolo de zidurile acestei incinte, spuse regentul. Oameni de pază pretutindeni!

Şi regentul strigă el însuşi:

— Lagardère!… Lagardère!…

Cu un sfert de oră mai înainte, situaţia ar fi fost cu totul alta: Gonzague şi complicii lui, înconjuraţi în cimitirul Saint-Magloire, n-ar fi putut fugi. Henri de Lagardère, în costum de condamnat, ar fi îngenuncheat în faţa altarului împreună cu Aurore de Nevers, în rochie de mireasă, şi nimeni nu ar mai fi putut despărţi pe cei ce se uneau. Acum era prea târziu! Justiţia lui Philippe d'Orléans era neputincioasă în faţa faptului împlinit. Gonzague scăpase, împreună cu banda sa. Plecase, luând cu el prada pe care până atunci nu putuse s-o înhaţe… iar Lagardère trebuia să-şi reînceapă eforturile!

— Iată-mă, monseniore, spuse cavalerul, înclinându-se, cu fruntea plecată şi cu ochii înlăcrimaţi.

— Unde este domnişoara de Nevers?

— Pe drumul către Spania, monseniore… răpită de prinţul de Gonzague… escortată de toţi cei pe care, odată cu el, îi voi prinde şi-i voi ucide.

Abia pronunţase acest cuvânt, când un strigăt de spaimă sfâşie tăriile:

— Aurore! Aurore! Fiica mea!…

De necrezut, dar doamna de Gonzague nu ştia încă nimic. Despletită, înnebunită, ieşi din capelă şi leşină în braţele preşedintelui Lamoignon[12] şi ale duhovnicului său, care purta încă veşmintele sacerdotale.

— O păzeam aici, împodobită pentru fericire, spuse ea, de cum redeschise ochii. Se poate oare ca martiriul să nu fi durat îndeajuns şi că Dumnezeu să nu aibă, în fine, milă de mine?… Domnule de Chaverny?!

Chaverny înainta, clătinându-se, şi spuse:

— Doamnă, mult onorata mea verişoară, mi-am ţinut promisiunea… Dar laşii nu au urmat calea de-a curmezişul

---

[12] *Lamoignon* (Guillaume de) (1617–1677): magistrat, prim-preşedinte al parlamentului din Paris. Vezi romanul *Cocoşatul* de Paul Féval, cap. II, partea a II-a. (n.t.)

căreia se afla spada mea... Dacă domnişoara de Nevers nu este aici, înseamnă că sângele meu nu a putut s-o salveze...

— Acesta-i adevărul! confirmară Passepoil şi cu Cocardasse.

Marchizul făcu o plecăciune şi se retrase, pentru a se sprijini de un arbore. Era atât de palid, încât regentul trimise imediat să fie căutat un chirurg care să-l panseze.

Doamna de Gonzague îşi revenise în simţiri; dar, în acelaşi timp, se văzuse reapărând masca durerii, rigiditatea de marmură ce o stăpânise vreme de atâţia ani.

Lovitura pe care soarta i-o dăduse de astă dată fusese atât de brutală, încât — la oricare alta — ar fi avut ca urmare o scenă de lacrimi şi de disperare. Dar ea avea ochii uscaţi, chipul împietrit. Ochii aceia trăiau — nu mai erau ochii resemnaţi de odinioară, ci ai unei tigroaice care se pregăteşte de luptă cu cei ce i-au răpit puii.

— Monseniore — se adresă ea regentului, întinzând braţul — mormântul lui Philippe de Lorraine, duce de Nevers, este aici, alături. Permiteţi-mi să merg să îngenunchez acolo şi, în faţa Voastră, în faţa tuturor, să repudiez cu tărie şi pentru totdeauna numele de prinţesă de Gonzague... Cu începere din această zi, redevin ducesa de Nevers!

Regentul se înclină şi o urmă. Cu torţa în mână, el mergea alături de Lagardère, şi acest bărbat, a cărui preocupare aproape constantă şi exclusivă erau plăcerile, avea o cută pe frunte.

Aurore de Caylus îi preceda pe toţi. În faţa statuii lui Nevèrs îngenunche şi se rugă câteva clipe. Apoi se ridică, dreaptă şi rece:

— În faţa oamenilor, spuse, am fost soţia lui Philippe de Mantoue, prinţ de Gonzague! În faţa lui Dumnezeu, nu am fost niciodată decât soţia îndurerată şi credincioasă a lui Philippe de Lorraine, duce de Nevers! Blestemat fie pe veci numele de Gonzague! Îl reneg şi îl urăsc! Celui care se află aici, şi care este fiul meu, cavalerului Henri de Lagardère, îi cer să-l aducă într-o zi, de bunăvoie sau cu forţa, pe treptele acestui mormânt, pe prinţul Philippe de Gonzague, şi să-l ucidă pe asasin acolo unde i se odihneşte victima.

Toţi cei prezenţi erau profund emoţionaţi. Lagardère puse un genunchi la pământ, îşi plecă sabia, al cărei vârf atinse picioarele prinţesei, şi spuse:

— Doamnă… Mamă, cu ajutorul lui Dumnezeu, vă voi readuce fiica, o jur, iar Nevers va fi răzbunat.

— În ziua în care acest lucru se va înfăptui, continuă ea — cea care nu mai voia să poarte decât numele de ducesă de Nevers — în acea zi, dacă Alteţa Sa Regală permite, moştenitoarea lui Nevers va deveni doamna de Lagardère.

Cavalerul se ridicase drept şi striga deja, cu un glas vibrant:

— Un cal! Monseniore, porunciţi să mi se dea un cal!

Capitolul I - Zălogul viu

Pe drumul către Spania, spre miezul nopţii, luna lumina galopul furios al unui mare număr de călăreţi.

Era în septembrie 1718.

Vremea era frumoasă, drumurile erau brăzdate de prea multe făgaşe, iar caii puteau să dea toată măsura posibilităţilor lor. Galopau atât de repede în noapte, sub razele palide, încât ai fi putut crede că vezi una dintre acele cavalcade ale morţii, din vechile legende germane.

Rarii ţărani treji la acea oră îşi făceau semnul crucii tremurând, iar bandele de tâlhari care, în acea epocă, nu mergeau şi nu acţionau decât în umbră, se dădeau la o parte, fără măcar a încerca să-şi scoată spadele pentru a ataca. De altminteri, le prindea bine această prudentă rezervă, căci grija pe care trebuiau s-o aibă pentru siguranţa personală îi învăţase încă de mult să nu atace decât atunci când lovitura era sigură şi lipsită de primejdii.

Erau două grupuri: unul de urmăriţi, celălalt de urmăritori.

O trăsură încetinea mersul celor dintâi şi se părea că vor fi ajunşi din urmă în scurt timp, distanţa ce-i despărţea nefiind decât de cel mult trei leghe[13].

Fără îndoială, o luptă teribilă urma să se dea în jurul acestei trăsuri care conţinea miza urmăririi. O miză preţioasă, dacă judecai după goana cailor şi după precauţiile luate — toţi cei care o păzeau purtau săbii gata scoase din teacă.

[13] *Leghe*: veche unitate de măsură pentru lungimi variabilă ca dimensiuni după cum era folosită în diferite ţări sau în domeniul terestru sau maritim. În text referirea se face la leghea de poştă, egală cu 3,818 km. (n.t)

Erau gentilomi, sau cel puţin oameni de la Curte, în ţinută de luptă. Asemănarea dintre veşmintele lor întunecate arăta destul de clar că, pentru ei, această călătorie nu fusese neprevăzută, mai ales ţinând seama şi de faptul că oameni de legătură pregătiseră locuri de schimbare a cailor până la Bayonne[14].

Erau în număr de opt şi pretindeau că sunt nişte viteji şi că dăduseră dovezi în acest sens. La Paris le erau cunoscute numele, titlurile de nobleţe, aventurile amoroase şi spadele. Se ştia, de asemenea, că abia de o oră erau exilaţi şi că nu li se va permite, vreme îndelungată, să revină — nu doar la Curte, ci chiar în Regat.

Ei înşişi ignorau hotărârea pe care regentul Philippe d'Orléans tocmai o luase cu privire la dânşii. O bănuiau, totuşi, căci chipurile lor exprimau cu totul altceva decât bucurie. Unii dintre ei, gălăgioşi, deprinşi cu loviturile de spadă, nu obişnuiau să se lase cuprinşi de teamă; ceilalţi, mai mult fanfaroni decât curajoşi, se lăsau antrenaţi de grup. Toţi erau buni băutori şi amatori de petreceri; totuşi, în aceste momente, gândurile lor erau mai curând melancolice şi nu găseau cu cale să schimbe între ei decât, rareori, câteva cuvinte. Există împrejurări în viaţă în care şi cei mai viteji păstrează tăcerea.

Noaptea le era sfetnic, deşi nu dormeau în propriile paturi. Umbrele ce-i învăluiau le demonstrau cu prisosinţă că soarele se stinge pentru a face loc întunericului. Pentru ei, soarele fuseseră favorurile, bogăţia, plăcerile şi dragostea; întunericul erau exilul, fuga în faţa a trei oameni şi viitorul nesigur.

Singurul dintre ei care, în aceste momente critice, păstra o oarecare tărie interioară, era cel care galopa lângă portiera trăsurii. El era şeful — cauza iniţială a întregului bine de care avuseseră parte, instrumentul temerilor actuale, al tuturor relelor ce urmau să vină. Se numea Philippe de Mantoue, prinţ de Gonzague.

În frunte galopa silueta slabă şi neagră a domnului de Peyrolles, intendentul său.

---

[14] *Bayonne* — oraş în actualul arondisment Basses-Pyrénées (Franţa) situat pe râul Adour. (n.t.)

Cei care încadrau trăsura erau Montaubert, Lavallade, Nocé, Taranne, baronul de Batz şi Oriol, acesta din urmă mergând cât mai în faţă, deoarece pericolul venea din urmă.

Întreaga bandă credincioasă a desfrânaţilor lui Gonzague se afla acolo, mai puţin cinci: Albret, Ghronne, La Fare, Choisy şi Navailles. Primii doi fuseseră ucişi de spada lui Lagardère în casa de distracţii a lui Gonzague, în clipa următoare semnării contractului de căsătorie a cocoşatului. Absenţa acestora nu era, aşadar, surprinzătoare. Dar ce deveniseră ceilalţi trei, pentru care se pregătiseră totuşi cai la colţul cimitirului Saint-Magloire şi care, fără îndoială, în loc să ia drumul Spaniei, luaseră drumul eternităţii?

Şi chiar această problemă era, pentru Oriol, un punct obscur, care îl preocupa fără încetare.

— Ieri, De Gironne şi Albret, şopti el. Astăzi, La Fare, Choisy şi Navailles…

Micul perceptor grăsan nu se înşela decât în parte căci cadetul de Navailles fusese singurul care scăpase de întâlnirea cu Parcele[15]; el îşi aruncase spada după ce îl rănise pe Chaverny. Acest act de căinţă îl scăpase de justiţia cavalerului.

Montaubert răspunse cu o răutăcioasă bătaie de joc:

— Şi, poate, peşte o oră, Oriol şi Montaubert… În ritmul de doi dintr-o lovitură, Lagardère va face doar trei îmbucături din cei rămaşi… Gonzague va încheia dansul!… Tremuri, Oriol?

— Asta n-ai cum s-o vezi, căci e noapte. Şi, totuşi, şaua mea este mai puţin moale decât patul actriţei, Nivelle…

— Atunci dormi, şi vei visa că te-a pus să te culci pe covor. Domnişoarele de la Operă au, uneori, astfel de fantezii!

— Sărmană Nivelle! suspină perceptorul cel gras.

— Nivelle supează sau doarme — spuse Montaubert, râzând — iar tu, tu fugi. Dacă încă nu te-a înlocuit, ceea ce este puţin probabil, poate că în clipa asta ea te cheamă, ceea ce este şi mai greu de presupus. În acest caz, ai juca rolul câinelui domnişoarei Nivelle…

Această glumă nu descreţi fruntea nimănui. Toţi aveau altceva de făcut decât să glumească.

---

[15] *Parcele*: în mitologie, zeiţe din Infern, ce aveau sarcina de a toarce firul vieţii muritorilor. Erau în număr de trei: Clotho, Lachesis şi Atropos. (n.t.)

Vântul le fura cuvintele, îi biciuia, făcând să pocnească faldurile pelerinelor. Când şi când, luna se ascundea în norii negri pentru a reapărea, ceva în departe, roşie şi însângerată. Cât timp dispărea, cufundând în beznă pe cavaleri, trăsura, copacii şi întregul ţinut, toată lumea era mută.

Gonzague avea o cută între sprâncene. Cu puţin timp înainte de ultima reuniune a consiliului de familie şi prevăzând o înfrângere, el spusese:

— Trebuie să luăm cu noi răscumpărarea noastră vie, zălogul nostru.

Zălogul viu era acolo: Aurore de Nevers, în veşminte de mireasă, plângea în trăsură, în timp ce Flor, stând alături de ea, îi ţinea mâinile, implorând-o să aibă încredere în Lagardère.

— Da, am încredere, spunea Aurore, ştiu că ne va salva, dacă este în viaţă. Dar ce s-a-ntâmplat în timp ce eram răpite? Toţi se aflau acolo pentru a-l ucide…

— Zece spade nu înseamnă nimic împotriva sabiei sale, răspunse dona Cruz, ridicând uşor din umeri. Dacă ar fi mort, cei care ne înconjoară nu ar fugi atât de repede.

Se aplecă, sărutându-şi prietena:

— Şi de-acum înainte, Chaverny este cu el, şopti ea. Nu mai avem de ce ne teme.

De abia rostise aceste cuvinte, că întoarse capul, pentru a plânge, la rândul său… Îl văzuse pe Chaverny căzând, cu un genunchi la pământ, după lovitura cu vârful spadei dată de Navailles; ştia că este rănit, dar nu voia s-o spună. Lovitură care nu-l lasă mort pe loc pe un viteaz nu înseamnă nimic, Flor aştepta salvarea atât de la Chaverny, cât şi de la Lagardère.

Gonzague ar fi vrut tare mult să ştie ce-şi spuneau ele. Dar de cum apărea capul său la fereastra portierei, tinerele se strângeaţi mai mult una lângă cealaltă şi nu mai vorbeau.

"Îmi va fi greu să le despart", gândi, "şi prietenia lor va fi mai puternică decât planurile mele. O proastă mică, gitana asta, pe care am adus-o pe drumul către bogăţie şi care, pe zi ce trece, se depărtează de ea cu bună ştiinţă… Rasă de boem, care pune sentimentele mai presus de măriri şi de bani, pe când eu… pentru a câştiga toate acestea eu am înfruntat lumea. Este drept că şi pierzania tot de-acolo îmi vine. De fapt, sunt cu adevărat pierdut? Odată Lagardère îndepărtat din calea mea, regentul mă va revedea… Şi, totuşi, fug de Lagardère."

Încleştă pumnii şi-şi strânse mai tare sabia. Calul ţâşni sub împunsătura pintenilor, dată cu furie. Îşi plimbă privirea asupra celor ce-l înconjurau: "Cu excepţia lui Navailles şi Chaverny, care au avut îndrăzneala să mă părăsească, bombăni, toţi sunt aici… toţi cei care n-au murit! Le-am promis, pentru ziua ce va răsări, să fie primii în Paris, sau încărcaţi de aur şi plini de speranţe, pe drumul Spaniei."

Şi, cu un râs batjocoritor, îşi urmă gândul: "Primii la Paris! În momentul de faţă şi până la noi ordine, suntem ultimii… Dacă am avea poftă să facem cale-ntoarsă, este foarte probabil că am fi ucişi în bătaie în piaţa Grève… Vom trăi şi vom vedea — viitorul este al celor îndrăzneţi şi al celor puternici!"

Îşi îndreptă spinarea şi ochii lui lansară o sfidare destinului, în timp ce continuă: "M-au urmat pentru aur. Li-l voi da, li-l voi arunca în faţă, îi voi plăti!… Cât despre speranţe, le pot avea: Cellamare a încurcat pistele, Alberoni ne aşteaptă — jocul este în mâna noastră! Cândva, un conetabil[16] de Bourbon a ridicat arma împotriva patriei sale… Aceştia, care sunt nişte vânduţi, care nu sunt nici Bourbon-i şi nici conetabili, dar care sunt ai mei, vor scoate împreună cu mine sabia din teacă împotriva regentului şi a Franţei… Cu Dumnezeu înainte!… Nu sunt francez — cu atât mai rău pentru ei, căci ei sunt!

Înfipse încă o dată pintenii în burta calului, strigând:

— Mai repede, mai repede!

Grupul de călăreţi trecu prin noapte, ca un zbor de diavoli.

Cel de-al doilea grup, cel al urmăritorilor, înainta, dacă este posibil, şi mai repede. Nu era alcătuit decât din trei oameni. Dar în frunte se afla Henri de Lagardère.

Cine era acest Lagardère? Un fel de cavaler[17] al Mesei Rotunde[18] rătăcit într-o epocă de orgii. După ştrengăriile nebuneşti ale tinereţii, se cuminţise dintr-o dată, pentru a duce la bun sfârşit o operă măreaţă: aceea de a apăra pe o biată

---

[16] *Conetabil*: comandant suprem al armatei regale, cu începere din secolul al XII-lea până în 1627. Napoleon I a restabilit pentru o perioadă acest titlu. (n.t.)

[17] *Cavaler al Mesei Rotunde*, personaj din romanele de aventuri alcătuind ciclul lui Arthur, rege legendar al Ţării Galilor (sec. al VI-lea e.n.). (n.t.)

[18] *Masa Rotundă* era numele dat adunării înţelepţilor cu care se sfătuia regele Arthur, toţi de rang egal şi stând, ca atare, în jurul unei mese rotunde. (n.t.)

copilă de pumnalele plătite de către prinţul Philippe de Gonzague care, pentru a dobândi averea ducelui de Nevers, pusese ca acesta să fie asasinat, în mod laş, în şanţurile de apărare ale castelului Caylus.

Copila se numea Aurore. Era fiica lui Nevers. Neputându-l salva pe tată — prietenul său de o clipă — Lagardère reuşise, cel puţin, să însemne cu o lovitură de spadă mâna ucigaşului, pentru a-l regăsi mai târziu. Apoi, după ce o salvase pe Aurore, smulgând-o din gheară celor ce-o răpiseră, se refugiase împreună cu ea în Spania, unde trebuise să dejoace în permanenţă planurile sângeroase ale puternicului prinţ, a cărui primă monstruozitate avea să rămână fără un rezulta sigur, atâta timp cât fiica lui Nevers era în viaţă.

Într-adevăr, Gonzague — după ce dusese la bun sfârşit o parte din intrigile sale machiavelice — reuşise să obţină din partea nefericitei Văduve a victimei sale ca aceasta să-i primească numele. Dar la atât se oprea victoria sa — averea pe care o jinduise se afla sub sechestru, pentru cazul în care s-ar fi prezentat orfana dispărută. Iată explicaţia încrâncenării cu care complicii prinţului doreau s-o regăsească pe Aurore: doar pentru a o face să dispară pentru totdeauna.

În aceste condiţii şi trebuind să lupte împotriva unui duşman atât de puternic, noua viaţă a lui Lagardère a fost o lungă epopee cavalerească. Este drept că sarcina, atât de dificilă, i-a fost considerabil uşurată, în nenumărate împrejurări, de doi profesori de scrimă, cam ciudaţi: Cocardasse-junior şi Passepoil.

Cocardasse şi Passepoil erau vechii profesori ai lui Lagardère, pe care îl numeau "Micul Parizian". Dar ei se aflaseră în şanţurile de la Caylus, în noaptea în care fusese întinsă cursa, iar Lagardère jurase să-i pedepsească cu moartea pe toţi ucigaşii. Cum de-i păstra în apropiere pe aceştia doi?

Fapt este că aceşti viteji, pentru a dobândi iertarea, îşi dovediseră nevinovăţia şi, de atunci, intraseră în serviciul lui Gonzague şi al lui Peyrolles, omul de încredere al acestuia, spre a-i trăda în favoarea lui Lagardère, proscrisul.

Trecuseră anii. Aurore de Nevers devenise o tânără frumoasă, şi salvatorul său, fără a îndrăzni să şi-o mărturisească, se îndrăgostise de pupila sa.

Totuşi, cavalerul nu avea să ezite între datorie şi dragoste. Marchizul de Chaverny, văr al văduvei de Nevers, îi adusese la cunoştinţă intrigile lui Gonzague, care voia să obţină ridicarea sechestrului în favoarea sa, dacă moştenitoarea nu s-ar fi prezentat până la vremea când va fi devenit majoră — şi, plin de curaj, Lagardère revenise împreună cu tânăra fată la Paris.

Aici, nemaiputând folosi forţa împotriva puternicilor săi duşmani, recursese la viclenie. Ascuns sub deghizarea grotescă de cocoşat, el dusese succesiv la bun sfârşit uriaşa muncă de a-l înşela pe Gonzague; de a pătrunde în palatul său; de-a asista, ascuns, la consiliul de familie, reunit pentru a le deposeda de avere pe văduvă şi pe orfelină; de a face să se suspende hotărârea acestui consiliu, şoptindu-i nefericitei mame că fiica sa este încă în viaţă; că-i va fi înapoiată, chiar în acea seară, de către un oarecare cavaler de Lagardère, la balul dat de regent la Palatul Regal, şi că, la acelaşi bal, glasul răzbunător al lui Nevers va ieşi din mormânt pentru a-i denunţa asasinul.

Şi prinţesa, întrerupându-şi lungul doliu, se dusese la petrecerea dată de Philippe d'Orléans, iar Lagardère, proscrisul, trecând prin cordonul de pază, îi apăruse în faţă, dar fără fiica sa, fiindcă Peyrolles reuşise, în cele din urmă, să o răpească pe tânără.

Atunci, în faţa regentului, în faţa întregii Curţi, cavalerul strigase, arătând mâna lui Gonzague: "Iată semnul pe care l-am făcut pe mâna căpeteniei asasinilor, în şanţurile de apărare de la Caylus! Acesta este ucigaşul lui Nevers!"

Acuzaţia, aruncată în faţa unui prinţ aflat la apogeul măririlor, era prea incredibilă pentru a fi admisă. Ea se întorsese chiar împotriva celui ce o făcuse, căci Gonzague, bun jucător, nu o răpise pe fiica lui Nevers decât pentru a părea că o înapoiază el însuşi mamei sale.

Tribunalul primise porunca de a instrui procesul lui Lagardère, acuzat de omucidere şi de răpire de copil. Totul se năruia în jurul sărmanului cavaler.

Dar dragostea veghea.

În lungile ore cât stătuse de vorbă cu mama sa, tânăra Aurore avusese timp să-i descrie acesteia întreaga abnegaţie, demnă de admirat, ce umplea inima proscrisului.

După condamnarea sa — căci Lagardère a fost condamnat — el îi spusese prinţesei, în plin tribunal: "Vă promisesem să

aduc mărturia lui Nevers! A sosit clipa! Mortul va vorbi!" Apoi, arătând un plic pe care prinţul de Gonzague îl ţinea în mină, strigase: "Acest plic nu conţine, aşa cum se crede, actul de naştere al fiicei lui Nevers, ci numele asasinului său — numele scris de el însuşi! Aceasta este mărturia de dincolo de mormânt! Rupeţi sigiliile!"

Şi Gonzague, înspăimântat, se trădase singur, arzând documentul pecetluit, care nu conţinea decât o hârtie albă. Apoi, nebun de furie, visând masacre şi răzbunări, se năpustise afară, unde trebuiau să-l aştepte complicii săi cu cai pregătiţi, căci el prevăzuse o posibilă răsturnare a norocului.

Steaua lui îl proteja încă, deoarece, trecând prin cimitirul Saint-Magloire, văzuse că desfrânaţii săi reuşiseră să le răpească pe Aurore de Nevers şi pe gitana Flor, mica ei prietenă. Împreună cu preţioasa sa captură, pornise în galop pe drumul către Spania, unde îl regăsim.

Cât despre Lagardère, atunci când putu să pornească pe urmele lor, înarmat cu însăşi spada regentului şi călărind — ca şi Cocardasse şi Passepoil — căi de trupă, proşti, fugarii erau deja departe.

Veşmintele cavalerului se reduceau la hainele ce-i fuseseră lăsate pentru a merge la eşafodul pe care fragila justiţie a oamenilor voise să-l facă să urce. În ochii săi, mânia luase locul tristeţii.

Avea capul descoperit şi vântul îi flutura părul blond ce-i înconjura chipul ca o aureolă. Nările-i fremătau şi-şi muşcase buzele până la sânge. Cămaşa — singurul veşmânt ce-i acoperea pieptul — era lipită de trup din cauza sudorii şi a vântului, iar privirea lui, aţintită înainte, scormonea noaptea.

Mâna sa dreaptă era puternic încleştată pe mânerul unei spade — însăşi spada regentului — iar genunchii săi strângeau, ca într-o menghină, pântecele unui cal ajuns ia limita puterilor.

În această urmărire nebună, al cărei scop era salvarea Aurorei şi pedepsirea lui Gonzague, Lagardère era mai frumos ca niciodată.

În spatele lui, Cocardasse şi Passepoil treceau prin cele mai cumplite faze ale unui exerciţiu ce le era aproape necunoscut. Primul, care avea pretenţia de a cunoaşte totul, chiar şi echitaţia, se ţinea cât de cât în şa. N-ar fi fost bine primit cel care, în acele clipe, i-ar fi contestat titlul de desăvârşit călăreţ.

Şi nu avea oare, acum, prilejul de a folosi, măcar o dată în viaţă, pintenii pe care-i făcea să zăngăne peste tot, fără a avea vreodată nevoie de ei?

Passepoil pretindea că nu este mai prejos. Cocoţat în şa ca o maimuţă, simţea câteodată ca genunchii îi ajung la bărbie şi sălta atât de îngrijorător, încât părea că va fi zvârlit de pe cal; bravul profesor de arme normand se agăţa cu amândouă mâinile de oblânc. Ce n-ar fi dat pentru un pat bun, lângă o femeiuşcă grasă şi grea, în timp ce măsura din ochi, la răstimpuri, distanţa ce-l despărţea de spinarea calului său şi de pământul pietros?

Calul său îl urmă pe cel al lui Cocardasse; acesta venea în urma calului lui Lagardère şi cei trei oameni străbăteau văzduhul ca trei fantome înaripate.

— Vai de păcatele mele! Mi-e sete, se vaită deodată Cocardasse-junior. Micuţul ne duce la dracu' şi-n gâtlej nu-mi intră decât pământ şi pietricele… Sfinte Doamne!… Iubiţelule, cred că mi s-a uscat limba.

— Bea vânt, răspunse Passepoil, în zeflemea.

Un sfert de ceas mai târziu, fu rândul acestuia din urmă să vorbească:

— Vremurile sunt grele, Cocardasse… În loc să alergăm pe drumuri, călare, în toiul nopţii, cu riscul de a ne frânge gâtul…

— Eh! Pe Dumnezeul meu!… Noaptea asta trebuia să fie noaptea nunţii lui Lagardère… şi Lagardère e colo, în faţa noastră, în drum spre Spania…

— Nu c-aş zice ceva, replică Passepoil, dar, în fine, am putea să fim la locul nostru… să dormim liniştiţi, la ora asta, în braţele…

— La naiba! Îmbrăţişează vântul, Passepoil… e un remediu la fel de bun ca şi împotriva setei.

Amândoi maeştrii de arme îşi luaseră revanşa. Se porniră pe râs. Veselia era mai la locul ei în trupa lui Lagardère decât în cea a lui Gonzague.

Înghiţeau leghe după leghe şi în faţă nu era nimic — nimic, decât tăcerea şi noaptea.

Lagardère îşi îmboldea tot mai tare calul, dar acesta începuse să-şi îndoaie genunchii. Călăreţul nu mai era sigur de cal, după ce, de mai multe ori, îl simţise clătinându-se. Ce se va întâmpla dacă animalul nu va mai putea înainta, dacă se va

prăbuşi, nemişcat, în şanţ? Ar exista posibilitatea de-a lua calul lui Cocardasse, sau pe cel al lui Passepoil; asta ar însemna să se lipsească de un braţ şi de o spadă. Or, unul mai puţin înseamnă mult când nu sunt decât trei, deşi Lagardère valora, el singur, cât doisprezece.

Chiar dacă ar fi călărit pe cea mai prăpădită dintre mârţoage — precum se întâmpla în cazul de faţă — trebuia ca acea mârţoagă să se comporte ca un pur-sânge. Înţepă crupa calului cu vârful sabiei şi bietul animal, cu spume la gură, îşi adună forţele.

— Mai repede! Mai repede! strigă, la rândul său, Lagardère.

Ziua începea să mijească. Henri nu distingea nimic în faţa lui, pe drum; dar, aplecându-se, putu vedea urmele lăsate pe pământ de roţile unei trăsuri şi de copitele unor cai.

Când ridică privirea, zări în faţa calului său, întinsă de-a curmezişul drumului, o frânghie legată zdravăn de doi arbori, la înălţimea pieptului unui om. Era un obstacol copilăresc, care ar fi putut totuşi avea urmări mai grave, sau ar fi dus, cel puţin, la o întârziere, dacă ar fi fost pus cu două leghe mai în urmă. Lagardère îşi sili calul să zboare înfigându-i trei centimetri de sabie în crupă — şi trecu.

Dar, înainte de-a fi putut striga un avertisment şi de a se fi întors să taie frânghia, cei doi tovarăşi ai săi se poticniră în aceasta. Cocardasse şi Passepoil făcură cea mai formidabilă catapultare văzută vreodată la un maestru de călărie.

Ultimul, care de mult nu mai ţinea picioarele în scări, scăpă cu o tumbă care-l zvârli la trei metri depărtare, cu nasul în nisip. Era mai puţin moale decât poala unei persoane aparţinând sexului frumos; dar în viaţa întâlneşti, aproape întotdeauna, exact contrar a ceea ce cauţi. Se gândea el oare la asta? Puţin probabil. În orice caz, atât el cât şi animalul său se aflau alături, cu picioarele în sus, aşteptând să fie ridicaţi.

Gasconul era un om cu hotărâri mai rapide. Abia atinsese pământul că se şi ridică, scuturându-şi zdrenţele cu vârfui degetelor, ca un domnişor pe jaboul căruia au căzut câteva firicele de tutun de Spania. Îşi înfundă însă pe cap, cu un pumn zdravăn, pălăria de fetru a cărei pană arăta jalnic, şi şuvoiul înjurăturilor sale răsună în noapte, trezind toţi cocoşii din împrejurimi, care se porniră să cânte. Zburătoarele astea-şi băteau joc de el. Le ură tuturor să ajungă în frigare.

Dar nu avea timp să le înfigă el însuşi şi — cum calul nu se ridica destul de repede pentru gustul lui — îi trase în coaste o lovitură de cizmă:

— Hei! Gloabă… strigă. Gentilomul pe care ai avut cinstea să-l porţi nu ţi-a permis să te culci. Scoală, mortăciune ce eşti, scheletule… şi gata cu glumele astea!

Auzind glasul prietenului său, Passepoil se gândi să se ridice în picioare.

— Şi scheletul tău, iubiţelule, îi strigă Cocardasse, este chiar atât de deteriorat încât să rămâi acolo, ca un viţel? În picioare, hai! Sau îmi voi înfige pintenii în pantalonii tăi!

Asta însemna cinci minute pierdute — cinci minute care, în acele împrejurări, valorau luni de zile.

Lagardère nu-i aşteptase şi-şi continuase singur cursa nebunească, în ceaţa care-i ascundea pe fugari.

Aceştia aveau faţă de el un avans abia de o leghe.

Cei doi profesori de arme se urcaseră din nou în şa şi, ştiindu-l pe Lagardère în faţă. Încercau să-l ajungă cât mai repede. Cursa lor deveni mai vertiginoasă ca niciodată. Animalele nu fuseseră nicicând supuse unui astfel de ritm şi nările le fumegau. Cu atât mai rău dacă aveau să crape… Se făcuse ziuă — va fi posibil să găsească sau să capete altele.

— Pintenii!… Pintenii!… Vai de păcatele mele!… zicea gasconul, care şi-i folosea pe-ai săi pentru prima dată.

Poate că-şi amintea că, pe vremuri, cavalerii trebuiau să-şi câştige pintenii printr-o faptă de vitejie. El avea pretenţia de a-i fi meritat în acea noapte.

— Pinteni? şopti Passepoil. Nu am!

— Îţi trebuie, pe Dumnezeu!… Şi ţi-am mai spus că un gentilom nu are voie să călătorească fără aşa ceva. Te încăpăţânezi să porţi cizme înalte, în timp ce Cocardasse a avut întotdeauna ghete. Sfinte Doamne! Eu, care îţi vorbesc, m-am născut cu pinteni la călcâie. Mi se pare că mai ţin minte asta.

Passepoil zâmbi, se înfipse mai bine în şa, şi zorile născânde îi văzură trecând în trombă: unul, mândru şi majestuos, cu mustăţile zburlite şi cu gura deschisă, pentru că-i era sete; celălalt, ghemuit pe şaua lui, asemeni unui cimpanzeu călare pe un măgar.

O jumătate de oră mai târziu, îşi ajungeau din urmă căpetenia.

Calul acestuia era extenuat şi loviturile de spadă nu l-ar mai fi făcut să înainteze nici cu un pas. Se culcase de-a curmezişul drumului şi din gură îi ieşeau spume.

Foarte aproape se afla un izvor. Lagardère se tot ducea şi venea, aducând apă în căuşul mâinilor, pentru a umezi buzele şi nările animalului. Nu-i plăcea să vadă animale suferind. Încercă să ridice calul; dar acesta recăzu în genunchi, întinse gâtul, horcăi… se sfârşise, iar urmărirea era amânată…

Lagardère îşi ridică sabia, întinse vârful către orizont şi exclamă:

— În noaptea asta-mi scapi, Gonzague… dar avem în faţă întreaga zi pentru a ne încheia socotelile… şi frontiera-i încă departe!

Capitolul II - În zori

Lagardère aruncă o ultimă privire spre calul său mort.

Ceţurile dimineţii se destrămau şi, încet-încet, se lumina de ziuă.

Cavalerul nu ştia câte leghe străbătuse, dar acum putea urmări îndeaproape urma roţilor trăsurii şi, dacă ar fi vrut, ar fi putut număra caielele din potcoavele cailor. Prospeţimea amprentelor îi dădea aproape certitudinea că-l va ajunge pe Gonzague înainte ca soarele să fi ajuns la amiază. Dar pentru asta ar fi fost nevoie de cai.

— Ia ascultă! şopti Cocardasse în urechea lui Passepoil, nu se poate că noi să ne lăfăim pe căluţii noştri, în timp ce micuţul va fi silit să meargă pe jos. Ce crezi, iubiţelule?

"Iubiţelul" îşi agită braţele, duse mâna la o anumită parte a persoanei sale, care, desigur, nu era obişnuită cu contactul dur al şeii, mai ales pe o durată atât de îndelungată şi într-o cursă atât de rapidă, căci, dacă în primele pagini ale acestei povestiri i-am putut vedea pe cei doi profesori traversând valea râului Louron[19] călare pe două animale de specie incertă, putem

[19] *Valea râului Louron*: vezi *Cocoşatul*, de Paul Féval, cap. I, partea I-a. (n.t.)

afirma că acele vietăţi blânde şi paşnice nu le dăduseră decât o idee foarte vagă despre plăcerile călăriei.

— Eu, răspunse normandul cu melancolie, sunt gata să i-l dau pe-al meu. Nu-mi vorbi de cai, înţelegi! Ajung femeile, pentru a ne face să suferim… şi eu nu m-am născut călăreţ.

Cocardasse îl măsură cu privirea, îşi răsuci mustaţa şi-şi înfipse pintenii în cal. Întreaga lui făptură exprima atâta milă şi sarcasm, încât pe Passepoil îl străbătu un fior, făcându-l să-şi întoarcă privirea.

— Atunci dă-te jos de pe căluţul tău, zise cel dintâi. Pentru onoarea ta şi pentru cea a însoţitorilor tăi, dacă va trebui să trecem printr-un oraş, va fi mai bine, bătrâne, ca tu să mergi pe pământ ţeapăn!

Dintr-o dată, ceaţa se lăsă foarte repede la pământ, se topi şi dispăru. Pretutindeni, în urmă, înainte, în lături, cât vedeai cu ochii, era numai şes. În depărtare se zăreau turnuri, zidurile unui oraş şi, înălţându-se peste toate, silueta impunătoare a unei catedrale, dominată de două turnuri de clopotniţă, ce păreau că străpung cerul — era Chartres.

Vă veţi fi întrebând, desigur, de ce Gonzague şi trupa lui făcuseră acest ocol, când — pentru a ajunge la graniţa cu Spania — drumul cel mai direct era prin Orléans.

În secolul trecut[20], călătorii mai puţin grăbiţi foloseau, în general, drumul prin Oriéans şi, de regulă, schimburi de căi de poştă îndeajuns de apropiate. Ei ajungeau, astfel, în acest oraş în două, trei, sau chiar patru etape şi, de acolo, mergeau mai departe, până la Tours.

Dimpotrivă, ceilalţi — cei care doreau să meargă foarte repede şi să facă o călătorie inopinată — îşi jalonau drumul cu schimburi situate în oraşe în care erai întotdeauna sigur că găseşti cai la momentul potrivit. Trebuia, aşadar, ca aceste localităţi să fie destul de depărtate unele faţă de celelalte, pentru a-i obliga pe călători la o cursă serioasă, silindu-i să-şi atingă ţinta şi, pe de altă parte, era necesar că distanţele să nu fie prea mari, de teamă că, în caz de accident, să nu rămână în drum, prea departe de punctul de plecare sau de cel de sosire.

Cum nu se putea merge de la Paris la Orléans dintr-o singură bucată, mulţi oameni treceau prin Chartres; aşa încât,

---

[20] *Secolul trecut*: vezi n.t. (3) de la pag. 4. (n.t.)

părând că iau drumul cel mai ocolit, ei ajungeau mai sigur şi mai repede.

Aceasta fusese cauza primei întârzieri a lui Lagardère care, temându-se că Gonzague ar fi putut lua măsuri pentru a-l angaja pe o pistă falsă, fusese obligat, mai întâi, să se informeze prin care barieră părăsise Parisul. Nu se liniştise în această privinţă decât în zori, desluşind pe pământ urmele lăsate de fugari — şi, totuşi, păstrase unele îndoieli. Într-adevăr, drumul spre Chartres era, în acea epocă, foarte frecventat şi era străbătut de multe trăsuri escortate de călăreţi.

Îndoielile i se spulberară odată cu ceaţa, când văzu, la o depărtare ceva mai mare de o leghe, grupul alcătuit de trăsură şi de cei ce o înconjurau.

De la o vreme, Henri mergea pe jos. Nu simţea răcoarea dimineţii, cărei îngheţa pieptul, căci întreaga putere a voinţei sale se îndrepta spre orizont. Descoperise duşmanul şi, ca un copoi bun, îşi înălţa capul.

După cele câteva clipe în care putu întrezări ceea ce era viaţa sa, speranţa să, credinţa sa, se simţi mai puternic.

* * *

Chiar în acele clipe, în trăsura escortată de complicii lui Gonzague, dona Cruz îi şoptea Aurorei la ureche:

— Iată că răsare soarele… Lagardère îl priveşte, ca şi tine, răsărind, şi-şi spune că astrul nu se va aprinde de prea multe ori înainte ca noi să fim salvate.

— "Nu de prea multe ori…" este încă prea mult, răspunse domnişoara de Nevers. Dacă Henri ar fi putut face ceva, nimeni nu ar fi răpit-o pe cea care, peste o oră, urma să-i fie soţie.

Tânăra îşi înclină capul spre piept şi reîncepu să plângă. Căci există astfel de momente de deznădejde în care şi cel mai curajos suflet nu mai are încredere în viitor Ea implorase cerul, ca o milostivire supremă, s-o ajute să fie unită cu logodnicul său înainte ca acesta să urce pe eşafod. Sperase că această consolare îi va fi dăruită şi că, dacă sângele lui Lagardère urma să curgă, cel puţin câteva picături ar fi ţâşnit pe rochia sa albă, relicvă sfântă pe care o va păstra şi o va săruta zilnic şi cu care ea însăşi va fi curând înmormântată.

Iar acum se îndoia dacă Henri mai era în viaţă! Nu ştia nimic, decât că era dusă departe de el; nu ştia dacă el reuşise să-şi dovedească nevinovăţia… dar ştia că nu putea plânge pe cadavrul lui, dacă el murise!

Şi, totuşi, lunga cavalcadă nocturnă îi obosise pe cei apropiaţi lui Gonzague. Baronul de Batz fuma ca un corsar; Montaubert, Nocé, Lavallade şi Taranne se gândeau la o mulţime de lucruri care, în orice caz, nu le stârneau veselia. Cât despre grăsanul Oriol, acesta sforăia, cu un cot sprijinit de oblânc, visând că Nivelle îi cerea, ca preţ al unui sărut, tot atâtea acţiuni albastre câte picături de apă sunt în Mississippi.

Aceşti domni, care obişnuiau ca în zori să iasă ameţiţi de băutură de la orgiile regentului, făcând o gălăgie enormă, erau din întâmplare, pentru prima dată, nebăuţi, şi tăcerea lor părea lugubră.

Calul lui Peyrolles nu se mai afla în frunte, ci muşca de coadă calul lui Gonzague, fără că acestuia să-i pese. Intendentul avea o mutră lungă cât o zi de post — părea un spectru înfofolit într-o mantie de doliu.

Nici gândurile lui nu erau vesele, deşi îşi ştia o mare parte din avere în siguranţă în străinătate şi deşi, sub vestă, avea ascuns un teanc gros de valori. Se gândea că ar fi putut lua o cantitate dublă şi că acestea erau la discreţia unei lovituri de spadă din partea cumplitului cavaler.

Philippe de Mantoue era singurul care-şi păstrase zâmbetul pe buze, dar era un zâmbet amar, amestecat cu sarcasm. Dacă ar fi râs cu glas tare, râsul său ar fi sunat fals…

Crezuse că nu va face nici două leghe înainte ca Lagardère să-i înfigă spada în şale, înainte ca partida să fie câştigată sau pierdută pentru totdeauna.

Partidă pierdută însemna că el, Gonzague, să fie mort! Şi trăia! Deci era încă stăpân pe situaţie, şi Lagardère nu-şi adeverise reputaţia.

Gonzague zâmbea, în vreme ce toţi cei pe care îi ducea cu sine, în răzbunarea şi în căderea sa, plângeau sau erau munciţi de gânduri negre; în vreme ce toţi îi blestemau în secret… Zâmbea, fiindcă se credea deja ia adăpost de orice pericol, fiindcă pretindea că este mai puternic decât destinul — fără a se gândi că pedeapsă vine întotdeauna la timpul potrivit.

Se apropie şi se aplecă la portiera trăsurii.

— Domnişoarelor, spuse cu o curtoazie batjocoritoare, poate nu aţi asistat de mult la un răsărit de soare? Dacă, înainte de a intra în oraş, v-ar face plăcere să coborâţi o clipă din caleaşca şi să culegeţi câteva flori de câmp, o puteţi face… nimic nu ne grăbeşte.

Acest bărbat, pentru care soarele se stinsese în ajun, voia să vadă, şi el, răsărind soarele lui Dumnezeu, cel care va lumina întotdeauna virtuţile şi nedreptăţile omeneşti.

Aurore se trase mai în fundul trăsurii şi refuză să coboare. Nu voia să suporte nici privirile jignitoare ale lui Gonzague, cercetându-i ochii înroşiţi şi rochia de mireasă, nici vederea celor care erau în slujba urii asasinului lui Nevers, împotriva ei însăşi şi împotriva lui Lagardère.

Dona Cruz gândea cu totul altfel.

— Vino, o îndemnă. Chiar dacă nu am întârzia fuga decât cu un sfert de oră, şi încă am câştiga ceva timp în favoarea celor care ne urmăresc.

— Dacă Henri nu a murit, el este prea departe, răspunse cu tristeţe domnişoara de Nevers, pe care o părăsise curajul.

— De unde ştii? Eu sunt o mică gitană, surioară, şi am într-o oarecare măsură darul de ghicitoare. Ei bine, eu îţi spun că Lagardère al tău este pe-aproape!

— O! De-ai spune adevărat, exclamă Aurore. Flor! Draga mea Flor! Dac-aş fi fost răpită singură, simt c-aş fi murit deja! Cu tine, pot încă spera…

— Speră, te implor… şi fii tare!

Se îmbrăţişară şi chipul lui Gonzague apăru din nou la portieră:

— Oare refuzaţi oferta mea? întrebă. Aveam totuşi toate motivele să cred că v-ar fi putut face plăcere.

— Acceptăm, spuse dona Cruz. Vă rog, porunciţi să se oprească trăsura.

Cele două fete coborâră şi aruncară o privire peste câmpurile pe care roua le împodobea cu perle. Pe fiecare fir de iarbă scânteia câte o picătură; câmpia părea a fi smălţuită cu nestemate, şi câteva pâlcuri de arbori, în depărtare, se estompau într-un albastru palid, în zorile ce se năşteau.

Dar inima lui Flor şi cea a Aurorei sângerau prea tare pentru a gusta aceste bucurii ale naturii. Se luară de mână, şi perle, mai preţioase decât toate cele ce zăceau pe câmp, le

izvorâră din ochi: lacrimi de suferinţă şi de dragoste, curgând chiar pentru cei care, în schimbul lor, ar fi dat valuri din propriul sânge şi care nu erau acolo, pentru a le culege.

— Vreţi să vă odihniţi o clipă? întrebă prinţul. Trebuie să descălecăm?

Aurore făcu un gest de spaimă. Nu voia ca toţi acei bărbaţi să vină să facă cere în jurul durerii sale.

— Nu, refuză cu semeţie. Iată-ne ajunşi în curând la zidurile de apărare; noi vă vom urma pe jos până acolo.

Şi continuă să meargă, ţinând-o de mâna pe dona Cruz.

— Aici nu este aşa de frumos ca în Spania, spuse aceasta. O iubesc, Spania mea! Către ea ne îndreptăm… şi, totuşi, sunt tristă! Pentru tine, pentru mine însămi. Aurore, e de dorit să nu mergem până la frontieră!

— Îmi spui să sper mereu, răspunse domnişoara de Nevers, şi iată că tu însăţi te îndoieşti!… Da, dacă ajungem acolo, suntem pierdute…

— Ba deloc, replică cu vioiciune dona Cruz, acolo am prieteni, pe gitanii de la muntele Baladron. Aceia ne vor ajuta…

— Ei nu ajută decât pe cei ce au aur, iar noi nu avem.

— Îl vom avea. Nu te teme de nimic, surioară; înainte de a ajunge în Spania, se vor petrece o mulţime de lucruri.

Flor zări la marginea şanţului o tufă de plante sălbatice, ale cărei tije purtau la capăt, fiecare, câte o floare roşie. Se repezi, smulse una şi începu să-i contemple îndelung petalele, rupându-le apoi una câte una, cu o încetineală regulată şi ritmată. Nu mai auzea ce-i spunea prietena ei şi ochii săi, larg deschişi, deveniseră misterioşi.

Deodată aruncă planta, o apucă de braţ pe Aurore şi i-l strânse:

— Întoarce-te, spuse cu glas abia auzit. Priveşte în direcţia soarelui şi, mai ales, nici o vorbă, nici un gest!

Aurore îi dădu ascultare, întoarse capul… Dar atât de mare îi fu emoţia şi păli într-atât, încât Gonzague îşi sili calul să se întoarcă şi scrută orizontul cu priviri îngrijorate. Şi văzu ceea ce contempla domnişoara de Nevers.

În vârful unui deluşor şi profilându-se pe discul soarelui ce răsărea, desluşi silueta lui Henri de Lagardère care îi păru a fi cea a unui uriaş ce-şi ridica ameninţător spadă.

— În trăsură, domnişoarelor, strigă Gonzague. Vom face schimbarea cailor la Chartres şi vom pleca iar imediat... timpul ne zoreşte!

Dona Cruz, care avusese cândva pentru el o oarecare afecţiune — de altminteri, repede spulberată — îl înfruntă cu superbă impertinenţă:

— Nu ne zoreai adineauri, prinţe, spuse. Dar, fie că veţi merge mai repede sau încet, nimic nu se va schimba din ceea ce trebuie să se întâmple. Soarta oamenilor este înscrisă în soarele ce răsare. Şi eu tocmai am citit acolo semnul morţii! Am citit năruirea apropiată şi fatală a tuturor intrigilor dumitale, pline de îngâmfare şi răzbunare.

Gonzague scrâşni din dinţi, făcând un efort pentru a stăpâni furia care urla într-însul împotriva gitanei; iar complicii săi, la auzul cuvintelor donei Cruz, simţiră că-i străbate un fior.

Tinerele se urcară din nou în trăsură şi cortegiul intră în oraş.

* * *

Henri de Lagardère avea o vedere pătrunzătoare. În grupul pe care depărtarea îl făcea să se vadă destul de neclar, putuse distinge o formă albă. Inima îi tresărise. Primul său impuls fusese să se repeadă într-acolo, eu capul înainte, singur împotriva tuturor acelor bărbaţi, împotriva acelor ziduri, împotriva întregii lumi, dacă ar fi trebuit, pentru a o recăpăta pe Aurore, pe care tocmai o zărise şi care, poate, îl văzuse.

Dar se gândi că era o nebunie să atace pe faţă un prinţ, el, necunoscutul în veşminte de condamnat; să atace un prinţ ştiut a fi prietenul regentului şi care ar face să răsune puternic această prietenie, într-un oraş prea depărtat de Paris pentru că ştirile despre infamia şi disgraţia sa să fi putut ajunge până acolo.

Se putea ca Gonzague să aibă susţinători la Chartres; era posibil ca el să cheme soldaţii în ajutor, aşa încât socoti preferabil să amâne succesul decât să-l compromită.

Nu era oare destul şi să ştie că domnişoara de Nevers se afla atât de aproape şi că putea să ajungă curând la ea, în locul şi la momentul în care o va dori?

De altminteri, poate că Philippe de Mantoue, necrezând că este ameninţat atât de îndeaproape, va întârzia câteva ore în oraş? Însoţitorii săi erau oameni care nu uitau că după o asemenea cavalcadă este permis să-ţi fie foame, şi totul lăsa să se prevadă că, înainte de a încăleca din nou, îşi vor sătura stomacul gol.

Şi atunci, Lagardère — după ce va fi trecut prin Chartres fără a se opri decât pentru a lua trei căi — va merge câteva leghe mai departe, pentru a tulbura digestia lui Gonzague şi pentru a se asigura, scormonind cu sabia în pântecele ticăloşilor, că prânzul fusese bun.

Cavalerul se aşeză pe iarbă, îşi sprijini capul în mâini şi se gândi îndelung.

Întregul său trecut îi reveni în amintire, începând cu noaptea în care găsise, în şanţurile de apărare de la Caylus, o copilă, care acum era femeie — o femeie pe care o iubea cu toate fibrele inimii sale.

I se păru că-şi aude răsunând propria-i voce, atunci când jura răzbunare lângă cadavrul lui Nevers, cel ucis mişeleşte: "Toţi asasinii vor muri de mâna mea, mai întâi servitorii, apoi stăpânul!"

Cât de mult timp se scursese de atunci!

Făcuse tot ce-i stătuse în puteri.

Unul după celălalt, spadasinii din şanţurile de la Caylus muriseră: Pinto, la Torino; Pépé Ucigaşul, la Glasgow; Staupitz, la Nürnberg; căpitanul Lorrain, la Napoli; Joël de Jugan, la Morlaix; Giuseppe Faënza, ultimul, în grădinile palatului lui Gonzague, la Paris.

Cocardasse şi Passepoil erau scoşi din cauză, deoarece făcuseră dovada nevinovăţiei lor; mai rămâneau, aşadar, Philippe de Mantoue, fratele de cruce ucigaş, şi factotum-ul său, Peyrolles. Pe aceştia se părea că-i apără diavolul. Alţi patru — personaje fără importanţă — muriseră deja în locul lor.

Dar nu face nimic, Nevers va fi răzbunat. Lagardère îşi va respecta jurământul.

După ce-şi rememorase trecutul, cavalerul aruncă o privire în viitor. Şi văzu mult sânge ce mai trebuia să fie vărsat înainte să sune ceasul în care-i va putea spune Aurorei de Nevers: "Copilă dragă, de-acum înainte s-au e terminat durerea şi spaimele. Fii fericită prin mine, fii fericită pentru mine!"

Când va sosi acel ceas? Poate astăzi, poate ceva o mai târziu… El va suna ca dangătul de moarte pentru un om pe care-l va avea în vârful spadei sale mai înainte ca soarele să aibă timp să apună…

Fără îndoială, Gonzague va muri! Dar el, Lagardère, nu va cădea oare şi el sub loviturile celorlalţi? Toate amărăciunile, toate privaţiunile, suferinţele, să fi fost, aşadar, inutile? Toate visurile vor reintra în neant?

— Nu, îşi spuse, fiindcă există dragostea… şi dragostea, când este curată, este mai puternică decât orice!

Visase astfel mai mult de o oră. Cocardasse şi Passepoil se feriseră să-i tulbure meditaţia; şi asta, dintr-un motiv cât se poate de firesc: amândoi adormiseră, unul lângă celălalt, unul în braţele celuilalt.

Cei doi profesori de scrimă nu erau mofturoşi cu privire la alegerea unui pat şi nu avuseseră de mult un pământ aşa de propice pentru a-şi odihni trupurile slăbănoage. În acea clipă, un zâmbet ce le flutură pe buze dovedea destul de bine că pluteau în lumea viselor. Gasconul săruta drăgăstos marginea soioasă a pălăriei lui Passepoil, crezând că soarbe un pahar plin, iar normandul părea că nu mai poate de plăcere, strângând la piept umărul nobilului său prieten.

Caii, obosiţi peste măsură, nu încercaseră să scape. Păşteau iarba la câţiva paşi depărtare de stăpânii lor de ocazie.

În alte împrejurări, Lagardère ar fi zâmbit văzându-i pe cei doi viteji, dar nu era într-o astfel de dispoziţie, aşa încât se mulţumi să-i trezească.

— Vai de capul meu! exclamă Cocardasse, împingându-l la o parte pe Passepoil — ticălosul ăsta ia umărul meu drept un sân de alt sex, să mă ierte Dumnezeu!

Fratele Passepoil se rezumă la a şterge marginea fetrului său, care purta urme de bale, şi păstră tăcerea. El era întotdeauna timid.

— Prieteni, spuse cavalerul, veţi avea dreptul să vă odihniţi atunci când domnişoara de Nevers va fi eliberată.

— Păcatele mele, micuţule… cred, într-adevăr, că asta se va întâmpla diseară.

Lagardère nu răspunse nimic, dar spada lui tăie, în jurul său, capetele, mai multor plante, ca şi cum ar fi fost capul lui Philippe de Mantoue.

Passepoil îi oferi calul său, el însuşi cocoţându-se pe crupa calului lui Cocardasse. Ar fi fost o minciună să spui că se simţea în largul său, căci niciodată echilibrul nu-i fusese atât de puţin stabil.

— Ei! Nu mă strânge aşa tare, spunea gasconul. Nu sunt o tinerică, şi-o să-mi şifonezi vesta. Te rog doar să mă previi când vei avea de gând să cazi şi, pe cuvântul meu de profesor de scrimă, te voi ţine apucându-te de-o ureche.

Henri sări în şa şi, urmat de cei doi acoliţi, se îndreptă spre Chartres. Curând ajunseră la o sută de metri de porţi. Lagardère văzu ieşind vreo treizeci de călăreţi ce purtau veşmântul de culoare albastru francez al dragonilor din regimentul Royal-Cambis; ei înaintau în întâmpinarea lui şi păreau să se fi deranjat special în acest scop.

Deoarece atâta lucru nu era în măsură să-l sperie, îşi continuă drumul fără a încetini pasul.

Nu întâmplător apăruse acolo acel detaşament. Tânărul stegar care-l comanda îşi ridică sabia şi ordonă celor trei bărbaţi să se oprească, ceea ce Lagardère făcu de îndată, cu un salut plin de curtoazie şi plecându-şi arma.

— Cine sunteţi? întrebă purtătorul steagului.

— Cavalerul Henri de Lagardère, iar însoţitorii mei: Cocardasse şi Passepoil, profesori de scrimă, experţi în figurile cu vârful spadei şi în lovituri secrete.

Cuvintele sunau ironic, şi stegarul nu se arăta a fi liniştit decât pe jumătate.

Chartres nu era, desigur, atât de departe de Paris încât să nu se fi auzit vorbindu-se de Lagardère şi, ducă ar fi fost vorba să-l aresteze, tânărul ofiţer ştia bine că, în ciuda numărului lor, el şi oamenii lui ar fi avut mult de furcă.

— Pot şti, întrebă cavalerul, observând stinghereala interlocutorului său, pot şti cărui fapt datorez onoarea de a trebui să vă spun numele, prenumele şi rangul meu? Ştiu că acest oraş este ospitalier, dar nu cred că se procedează în felul acesta faţă de toţi cei care sosesc aici, mai ales la o oră atât de matinală. Dovadă, o trupă de călăreţi, ce escortau o trăsură şi care, în dimineaţa aceasta, au intrat în oraşul dumneavoastră fără ca nimeni să se fi deranjat să-i primească… Şi, totuşi, erau oameni de rang, vă asigur…

Ofiţerul, perplex, răspunse:

— Nu ştiu nimic despre acestea, domnule, şi mă limitez, pur şi simplu, la respectarea ordinelor.

— Aha! Aţi primit ordine!... Aş fi indiscret dacă v-aş întreba cine vi le-a dat şi ce anume cuprind?

— La prima întrebare, replică stegarul zâmbind, aş putea să nu vă răspund. Vă voi spune totuşi cinstit că le-am primit de la căpitanul meu şi nu m-am interesat de la cine le primise el însuşi. Pentru cea de-a doua întrebare, pot să vă afirm că, cel puţin în ceea ce mă priveşte, ordinele nu vă ameninţă cu nimic libertatea.

— Poate că asta este spre binele amândurora, replică Lagardère, cu oarecare maliţiozitate; dar, în orice caz, ar fi fost totuna. Nu ţin decât prea puţin să-i salut pe locuitorii oraşului dumneavoastră şi, mai curând, aş fi înconjurat zidurile sale pentru a-mi da seama dacă nu cumva domnul prinţ de Gonzague nu a intrat prin poarta opusă.

Stegarul avea o expresie pe jumătate glumeaţă, pe jumătate îngrijorată:

— Este de presupus, domnule, că aş fi avut misiunea de a vă aresta? întrebă.

— Ar fi fost o încercare ratată, tinere domn, şi mi-ar fi părut foarte rău să vă găuresc vesta această nouă. Acum, când ştiţi cine sunt, să ne grăbim. Rolul dumneavoastră se limitează la atâta, sau trebuie să mai faceţi şi altceva?

— Trebuie să vă însoţesc la şeful jandarmilor de poliţie, care doreşte să stea de vorbă cu dumneavoastră în legătură cu un subiect pe care nu am cinstea de a-l cunoaşte.

Ofiţerul era, fără îndoială, de bună credinţă, şi cuvintele sale indicau acest lucru la fel de bine ca şi propria-i persoană. Totuşi, povestea asta ascundea o capcană asupra căreia Lagardère făcea mii de presupuneri.

Poate că îl va găsi pe Gonzague, la pândă cu oamenii săi şi pregătit să-i pună capăt zilelor?

Tot ceea ce putea spera să găsească în oraş era o primejdie sigură. Dar s-ar fi putut să găsească şi prilejul de a o vedea pe Aurore şi de-a i se arăta. Şi, netemător de primejdii, cum era, această ultimă posibilitate trecea înaintea oricăror alte considerente.

— Mergeţi înainte, domnule, spuse râzând, iar dacă şeful vostru de poliţie este un om plăcut, sper să am cu dânsul o conversaţie dintre cele mai interesante.

Micul stegar îşi îndreptă trupul, foarte mândru la gândul că va putea să se laude în faţa camarazilor şi a metreselor sale că reuşise să-l facă pe cumplitul Lagardère să-l urmeze ca un mieluşel ascultător.

Escorta se puse în mişcare, intră în oraş şi se opri în faţa porţii pentru trăsuri a unui palat cu înfăţişare destul de frumoasă, în care cei trei bărbaţi fură introduşi şi unde se aflară în prezenţa domnului Ambroise Liébault, şeful poliţiei din Chartres, un omuleţ rotofei, care încerca în zadar să pară fioros.

Pentru a da un cadru demnităţii sale şi pentru a-şi mări prestigiul, domnul Liébault trebuise să se înconjoare de oameni de pază civili, care umpleau sala şi alcătuiau o privelişte tot atât de grotescă pe cât ar fi vrut el să fie de belicoasă.

Mersese chiar mai departe; şi, ca un om cumsecade, obişnuit să cedeze în faţa voinţei soţiei, în problemele funcţiei sale cât şi în cele private, o rugase pe aceasta să stea în picioare în spatele scaunului său şi să-i sufle ce trebuia să spună, ba chiar, dacă ar fi cazul, să-i dea curaj. Pentru că unii bărbaţi să capete îndrăzneală, nimic nu valorează mai mult ca faptul de a fi susţinuţi de energia unei femei.

Doamna Liébault — Mélanie, pe numele său de botez — poseda toate însuşirile bărbăteşti care-i lipseau cu desăvârşire soţului său. Ea era cea care purta pantalonii[21] (acestea fiind zise la figurat şi fără anacronism, deoarece numitul articol vestimentar intim nu a început a fi folosit de către doamne decât mult mai târziu). Şi, în plus, era tânără, drăguţă şi curioasă, poate ca un simplu prerogativ al sexului său, iar în acea dimineaţă nu făcuse mofturi pentru a ieşi din pat şi a se găti cu mult înaintea orei obişnuite. Căci reputaţia de bravură cavalerească şi de frumuseţe a domnului de Lagardère nu ajunsese numai la urechile domnilor din garnizoana oraşului. Multe doamne ai căror soţi sufereau de podagră, ba chiar şi

---

[21] *A purta pantalonii* (în lb. franceză: *porter la culotte*): expresie al cărei echivalent în lb. română este: "a fi cocoşul în casă", dar care conţine şi cuvântul "culotte", traductibil şi prin "pantaloni", şi prin "chiloţi", cuvânt fără de care textul în continuare este lipsit de sens. (n.t.)

celelalte, discutaseră adesea despre frumosul cavaler, fără a spune tot ce gândeau în legătură cu el.

Henri fu deci introdus în mijlocul acestei adunări fastuoase, care-l făcu să zâmbească. Cocardasse îşi scoase, cu un aer plin de demnitate, pălăria de fetru, iar Passepoil îşi îndreptă imediat privirile către singura femeie care onora prin prezenţa sa acea adunare de bărbaţi.

Jupân Ambroise Liébault, el însuşi intimidat de atâta pompă, ca un bun burghez, ce era, tuşi de trei ori, îşi suflă nasul, îşi trecu mâna peste bărbia spina. Îşi scarpină urechea cu mâna stângă şi, în fine, se hotărî să deschidă gura în formă de *O*.

— Domnule, zise, răsucindu-şi degetele şi neîndrăznind să-l privească pe cel căruia i se adresa, vreţi să aveţi amabilitatea să-mi spuneţi numele dumneavoastră?

— Mă numesc Henri, cavaler de Lagardère… şi nu prea înţeleg de ce asta v-ar putea interesa…

Omuleţul, atent doar la chestionarul său, nu răspunse şi se întoarse către Cocardasse:

— Şi dumneavoastră, domnule?

— Eu? Pe Dumnezeul meu!… Mă numesc Cocardasse-junior şi sunt cunoscut la Paris, în Flandra, în Gascogne, peste tot. Trebuie, cu adevărat, să vii în acest ţinut de cârtiţe pentru a găsi măgari care nu-l cunosc pe Cocardasse?

Gasconul, jignit, îşi puse din nou pălăria pe cap, fără ca nimeni să îndrăznească a spune ceva.

— Şi celălalt?…

— Celălalt se numeşte Passepoil, susură acesta, nescăpând din priviri pe frumoasa doamnă Liébault şi adăugând, special pentru ea: — Amable, în intimitate, şi întotdeauna în slujba frumuseţii!

— Cavalerul Henri de Lagardère, Cocardasse şi Passepoil, spuse sentenţios şeful poliţiei, atingându-şi de trei ori fruntea. Chiar aşa… acestea sunt numele scrise în document…

Cu un bobârnac al degetului mare, îşi potrivi pe nas ochelarii şi privi de foarte aproape hârtia… Deodată, foaia pe care o ţinea în mâna îi alunecă printre degete, luată din zbor de către vârful spadei lui Lagardère, care începu să citească liniştit:

— Da, domnule; este chiar aşa, spuse acesta din urmă, înapoindu-i hârtia, cu aceeaşi lipsă de fasoane. Doream doar să văd scrisul… acum m-am lămurit… îl cunosc.

Jupânul Liébault scoase un "O!" de uimire şi toţi, inclusiv soţia lui, începură să râdă.

După ce reintră în posesia foii sale, clipi din ochi şi încercă să-l fixeze cu privirea pe interlocutor:

— Domnule de Lagardère, spuse, sunteţi foarte sigur că aţi declarat adevăratul dumneavoastră nume şi rang?

— Ieri seară, la orele opt — răspunse cu răceală Lagardère — eram considerat un aventurier. Un sfert de ceas mai târziu, regentul îmi strângea mâna şi recunoştea în faţa tuturor titlul de cavaler ce-mi fusese dat de către Louis al XIV-lea, augustul său unchi. Dar ce interes poate avea acest fapt pentru dumneavoastră?

— Şi, pe urmă, cine eşti dumneata? strigă Cocardasse, pe nepusă masă.

Omuleţul îşi umilă obrajii, îşi ridică pe nas ochelarii, îşi înfipse în şold mâna stângă şi, cu un ton semeţ, îngâmfat şi grotesc, scandă plin de sine:

— Sunt, domnule, şeful jandarmeriei[22] de poliţie a oraşului şi ducatului Chartres!

Gasconul avu un zâmbet arogant.

— Un şef de jandarmerie! răcni el. Ia te uită! Păi, nenicule, între oameni cu aceeaşi meserie, ne putem înţelege! Şi eu sunt profesor de scrimă, şi Passepoil la fel, maeştri în materie de arme, în strada Croix-des-Petits-Champs, la Paris, foarte cunoscuţi în toată Franţa, în lumea întreagă, şi chiar mai departe!

— Da, da! întări normandul, sărindu-i, ca întotdeauna, în ajutor.

— Sfinte Doamne! continuă Cocardasse, scoţând din teacă spada lui lungă şi lată şi luând o savantă poziţie de scrimă — hai, arată-ne, păcatele mele! Arată-ne că eşti de-ai noştri, şi să schimbăm câteva lovituri, ca să vedem…

---

[22] *Şeful jandarmeriei*: cuvântul corespunzător din lb. franceză *(prévôt)* are şi înţelesul de "profesor de scrimă" sau de "maestru de arme", sens în care este utilizat cu referire la Cocardasse şi Passepoil, ceea ce constituie *qui-pro-quo*-ul situaţiei. (n.t.)

Din nefericire şi spre ruşinea membrilor onorabilei corporaţii a maeştrilor în lovituri subtile, Cocardasse îl văzu pe domnul şef al poliţiei din Chartres trecând, cu prudenţă, în spatele fotoliului său.

Doamna Mélanie Liébault fu cea care, apucându-şi soţul de braţ, îl sili să părăsească acest adăpost şi-l readuse la locul lui. Adevărul este că jupân Ambroise Liébault aproape leşinase de spaimă.

Toată lumea râdea, cu excepţia sa şi a lui Cocardasse şi, ca toţi cei care au trecut printr-o spaimă, recurse la fanfaronadă.

— Domnule, spuse Lagardère, nu am vreme de pierdut aici… ce doriţi?

— Ce doresc? răspunse omuleţul care, din foarte palid, devenise stacojiu. Iată: pentru mine, dumneata nu faci parte din nobilime, aşa cum pe nedrept susţii, ci eşti un condamnat la moarte, ce trebuia să fie executat noaptea trecută la Bastilia; care a reuşit să scape şi pe care am ordin să-l arestez…

Spusese toate acestea dintr-un suflu şi cu pleoapele închise, într-atât se temea că fiecare dintre cuvinte ar fi putut să facă să-i apară în faţă o nouă spadă.

— Ei, nu! râse batjocoritor cavalerul, care începea să-şi piardă răbdarea. Şi cine v-a spus aşa ceva? Cine v-a dat acest ordin?

Magistratul se mulţumi să arate hârtia.

— Ai văzut prea bine, spuse, deoarece ai citit asta şi cunoşti scrisul. De altfel, un gentilom nu călătoreşte înveşmântat în halul în care te afli, având în suită doi spadasini cu înfăţişare care nu inspiră încredere…

— Caramba! urlă gasconul, întorcându-se spre prietenul său. Oare individul vrea să vorbească despre oameni de rang, ca noi?

— Aşa s-ar spune, nobilul meu prieten.

— Ei bine, atunci o să-l trimit un pic în culise.

— Aţi spus adevărul, domnule, reluă vorba Henri, oprind avântul prea înfierbântatului meridional. N-aş îndrăzni să mă prezint la Curte cu o astfel de îmbrăcăminte…

— Şi porţi în mână o spadă care nu-ţi aparţine, continuă şeful jandarmeriei.

— Şi asta-i adevărat… este spada monseniorului regent! Nu mi-o cereţi, domnule, fiindcă ţin la ea. În nici un caz nu v-aş putea-o face cadou.

Şi o săltă în mână.

— O armă mică şi drăguţă! O jucărie, fără aspect periculos. O spadă de curte. Este flexibilă şi uşoară şi, totuşi, cu ea poţi ucide zece oameni. Credeţi, domnule şef al poliţiei, că voi avea prilejul să mă slujesc de ea la Chartres?

Doamna Liébault căscă ochii mari. Îşi împreunase mâinile şi rămăsese în extaz. Da, fără îndoială, era chiar Lagardère! Era sigură de asta şi mai ştia că, în acele clipe soţul nu valora prea mult în inima ei!

— La Chartres? exclamă acesta din urmă. Câtă vreme sunt eu şeful poliţiei, nu vei ucide pe nimeni aici.

— Asta depinde, răspunse Lagardère. Dacă cel care v-a dat ordin să mă arestaţi şi care se numeşte Philippe Polyxène de Mantoue, prinţ de Gonzague, se află încă în acest oraş, îl voi ucide aici, fiţi convins de asta; şi nimeni, în afară de Dumnezeu, nu ar putea să-mi oprească braţul. Dacă nu se mai află aici, îl voi ucide mai departe.

— Domnul de Gonzague nu mai este la Chartres, iar dumneata, domnule, nu vei ieşi din oraş! strigă omuleţul cu glas schimbat, asemănător glasului cu care Cezar lansase vorbele: *alea jacta est*[23].

Apoi, adresându-se jandarmilor, porunci:

— Arestaţi-l pe acest om şi conduceţi-l la închisoarea oraşului!

Nu-şi terminase ultimul cuvânt, că deja dispăruse în spatele fotoliului său.

Cocardasse şi Passepoil se proptiră de fiecare parte, a lui Lagardère, cu sabia ridicată, şi jandarmii nu făcură decât un pas…

Cu excepţia participanţilor, s-ar fi putut crede că era vorba de o repetiţie a scenei ce se desfăşurase în casa domnului de

---

[23] *Alea jacta est* (în lb. latină) "zarurile sunt aruncate": cuvinte atribuite lui Cezar, care se pregătea să treacă Rubiconul, deoarece o lege îi poruncea oricărui general ce intra în Italia prin nord să-şi elibereze trupele înainte de a trece acest fluviu. Fraza se foloseşte când se ia o decizie îndrăzneaţă şi importantă, după o matură gândire. (n.t.)

Gonzague, atunci când Cocoşatul, după ce semnase cu adevăratul său nume contractul de căsătorie, strigase, renunţând la gheboşenia lui: "Puteţi veni să-l citiţi!"

— În lături! spuse cavalerul. Primul care ridică mâna asupra mea este un om mort!

— Prindeţi-l! Omorâţi-l! strigă Ambroise Liébault, rămânând în colţişorul lui sigur. Dacă nu faceţi asta, sunt pierdut!

Lagardère se îndreptă spre locul din care veneau strigătele.

— Acest om este soţul dumneavoastră, doamnă? întrebă, înclinându-se în faţa Mélaniei.

Cine va pătrunde vreodată în străfundul unei inimi de femeie? Nevasta magistratului îşi încrucişa privirea cu cea a cavalerului. Era mândră că-l vede de aproape, că-i vorbeşte, că-l poate ajuta. În acelaşi timp, ochii săi dispreţuitori se îndreptau spre bărbatul ghemuit la picioarele ci, care i se agăţa de fuste şi care tremura.

— Dacă sunteţi cu adevărat Lagardère, spuse cu simplitate, lăsaţi-l. Nu poate nimic împotriva dumneavoastră…

— Sunt Lagardère!

Şi, foarte aproape de urechea ei:

— Doamnă, o mamă mi-a încredinţat misiunea de a-i readuce fiica, răpită în mod laş. Fiecare clipă îmi este preţioasă şi, reţinându-mă fără a şti acest lucru, soţul dumneavoastră face jocul răpitorului!

— Atunci plecaţi, plecaţi repede! spuse ea pe acelaşi ton, învăluindu-l cu o privire limpede. S-a dat ordin să se închidă toate porţile oraşului cât timp vă veţi afla aici…

— Vai! Nenorocire cui ar încerca să mă oprească, doamnă!

În loc de orice răspuns, ea întinse mâna pe care cavalerul îşi puse buzele şi, adresându-se jandarmilor, spuse:

— Domnilor, domnul şef al poliţiei vă roagă să rămâneţi aici, până la noi ordine.

…Şi magistratul nu protestă.

Lagardère trecu printre soldaţi, urmat de cei doi însoţitori ai săi, şi strânse mâna stegarului, spunând:

— Mulţumesc. Îmi spuseseţi, într-adevăr, că şeful poliţiei oraşului Chartres este un om cu care te poţi înţelege. Din păcate, trece deseori în spatele scaunului său şi, în acel timp, nu i se poate vorbi… Adio, domnule. Daţi poruncă să ni se dea înapoi caii.

Lagardère sări în şa şi, urmat de Cocardasse care îl imitase, în timp ce Passepoil rămânea pe jos, porni repede în căutarea unui han la care s-ar fi putut găsi cai.

Bunii burghezi, care stătuseră până târziu în pat, începeau să se scoale şi să scoată nasul la ferestre. Văzându-i trecând pe cei trei bărbaţi, adăugară curiozitatea lor la cea a oamenilor de rând, care încă de mult alergau pe străzi.

Gasconul se arăta mândru de un succes pe care-l atribuia înfăţişării sale plăcute şi care, în realitate, era inspirat de aspectul lui de adevărat aventurier. Cât despre Passepoil, acesta — deşi mai modest — înălţa la rândul său capul; dar o făcea pentru a pândi, la ferestre, silueta vreunei femei drăguţe, în ţinută matinală.

Lagardère era frământat de prea multe gânduri grave spre a lua seama la ce se întâmpla în jurul său şi căuta, înainte de toate, mijlocul de a părăsi cât mai curând oraşul, aşa cum îl sfătuise doamna Liébault, care părea a fi o femeie cu bun simţ.

Şi mai era ceva ce-l îngrijora mult: cei care se îndreaptă spre eternitate nu au nevoie de bani, aşa că Henri, mergând spre supliciu, nu păstrase decât foarte puţini în buzunare. Plecarea sa, atât de precipitată încât nu-i lăsase timp măcar cât să-şi pună un veston, nu-i permisese nici să se gândească la faptul că, pentru a merge de la Paris în Spania, trebuie să te înarmezi cu o sumă de bani destul de frumuşică.

În afară de asta, ştia şi la ce trebuie să se aştepte în ceea ce priveşte conţinutul pungii celor doi însoţitori ai săi, care, la un loc, n-ar fi reuşit poate să adune nici trei pistoli[24].

Situaţia era neplăcută, dar cavalerul obişnuia să nu se sperie de nimic şi să spere în ceea ce unii numesc "providenţa", iar alţii, "întâmplarea".

Aşadar, în apropiere de Brèche, în partea de jos a oraşului, îi atrase atenţia un han, în spatele căruia nişte, grajduri mari

[24] *Pistol*: monedă folosită pe vremuri în Franţa şi valorând zece franci. (n.t.)

lăsau să se presupună că vor găsi acolo exact ce le făcea cea mai mare trebuinţă.

Dar, dacă sergentul fusese foarte politicos, hangiul nu părea dispus să se poarte în acelaşi fel.

Cocardasse, doar la gândul că-şi va umezi gâtlejul, bătea deja în poarta hanului, a cărui firmă era: *À la Vierge Noire*[25].

— Doamne Sfinte! zise, cămara este goală! Altminteri nu i-ar lăsa pe nişte gentilomi să aştepte astfel. Dacă ticălosul nu vine să ne salute după ce mai bat de trei ori, mă simt în stare să-l pun imediat în frigare, ca pe-un curcan.

Dar în zadar lovea puternic în poartă cu mânerul spadei — înăuntru nu era nici o mişcare.

Dimpotrivă, oamenii se adunau în acea veche stradă du Bourg[26] care, multă vreme, se numise Grande-Rue[27] din Chartres şi care se termină la poarta Drouaise, una dintre principalele ieşiri din oraş. Glumele proaste începeau să plouă în jurul profesorului de scrimă, frigându-i destul de tare urechile.

Într-adevăr, nu era admisibil — căci era trecut de orele opt — ca nimeni să nu se fi sculat în acea casă.

Lagardère se gândi că, poate, Gonzague şi banda sa erau ascunşi în spatele uşii şi că, de cum s-ar deschide, se vor arunca asupra lui… Cine ştie dacă nu cumva toată scena de la domnul Liébault, şeful poliţiei, nu fusese o comedie destinată să le dea adversarilor săi timpul necesar pentru a-şi pregăti cursa?

Îl întrebă pe un băietan ce nu părea a bănui nimic şi care, cu lux de amănunte, îi povesti că opt călăreţi şi două doamne într-o trăsură se opriseră la han, cu două ore mai înainte.

— Dar, adăugă puştiul cu răutate, au plecat imediat după ce şi-au schimbat caii cu alţii, ce le fuseseră pregătiţi de două zile. Şeful lor a intrat la guvernator, la care nu a stat mai mult de o jumătate de oră.

Henri nu se îndoi că spunea adevărul. Aşa încât, convins că hangiul, plătit de Gonzague, suferea de boala surzeniei doar pentru a-l face să piardă timp, în cazul în care şeful poliţiei nu ar fi menţinut arestarea, se gândi că ar fi inutil să asedieze hanul

---

[25] *À la Vierge Noire* (în lb. franceză) = La Fecioara Neagră. (n.t.)

[26] *Strada du Bourg* (în lb. franceză) = Strada Cetăţii. (n.t.)

[27] *Grande-Rue* (în lb. franceză) = Strada Mare. (n.t.)

deoarece, mai mult ca sigur, fugarii nu lăsaseră în grajd nici un cal odihnit.

Nu se miră, se aştepta la asta. Îşi cunoştea destul de bine duşmanul pentru a şti că-şi va însemna trecerea semănând aur, piedici şi capcane.

— Şi ce? spuse gasconul, adresându-se curioşilor pe care exasperarea să îi umplea de bucurie, vreţi să râdeţi, neghiobilor? Ei bine! Să râdem!

Dar se plictisise, tot strigând şi înfuriindu-se fără succes. Poarta nu ceda; el se încăpăţâna să vrea totuşi să intre, aşa că atacă fereastra, pe care începu s-o spargă cu lovituri de spadă, în mijlocul unei cumplite sfărâmături de geamuri.

Când spărtura fu destul de largă, îşi petrecu braţul înăuntru pentru a deschide şi, dintr-o săritură, fu în casă, de unde, mai întâi, fu auzit înjurând timp de câteva minute.

Reapăru curând, pe uşa pe care o deschisese, ţinând de guler un om şi scuturându-l ca pe un prun. Era hangiul, care-şi frecă ochii, ca unul care de-abia a fost smuls din somn.

— Ho! Secătură! Potlogarule! Hoţule! urla meridionalul, triumfător. Nu ştii cu cine ai de-a face? Du-te după vin, necioplitule! Şi din cel mai bun, pentru trei tineri seniori cărora le este sete… dacă nu, vai de coastele tale!

— Domnii mei! gemea omul, fie-vă milă de mine…

Lagardère îi puse mâna pe umăr, cu atâta putere încât hangiul simţi că i se îndoaie genunchii.

— Cai! îi spuse, ţintuindu-i ochii cu privirea. Îmi trebuie trei… pe dată!

— Isuse Cristoase! Nu am nici măcar unul, vă jur! Toţi caii din grajdul meu sunt frânţi de oboseală. Nu sunt nici cinci minute de când au sosit de la Tours…

— Canalie! tună cavalerul, strângându-i atât de tare braţul încât îl făcu să ţipe de durere. Dacă mai minţi, îţi voi smulge limba…

— Nu mint… spun adevărul… vreţi să-i vedeţi?

Lagardère se gândi că poate, dintre toţi, va găsi câţiva care să fie mai buni decât ai săi. În orice caz, de unul avea nevoie.

Tocmai când se îndrepta spre grajduri, un puşti de zece ani se strecură în spatele lui şi-i puse în mână un bilet pe care-l citi iute. Iată ce era scris:

"În numele cerului, cavalere, plecaţi, plecaţi repede! Soţul meu a fost chemat adineauri la guvernator. Porţile se închid. Doar poarta Guillaume rămâne deschisă. Peste cinci minute ar fi prea târziu. Fugiţi, şi Domnul să vă aibă în pază!

M

élanie

— Adevărat, şopti el, are dreptate… Biata femeie!… Există primejdii pe care nu trebuie să le înfrunţi când ai de atins un scop…

Purta pe deget un inel pe care-l adusese din Spania — o bijuterie foarte preţioasă datorită suprafeţei în arabescuri lucrate de către celebrul El Cincelador[28]. I-l dădu copilului, spunându-i:

— Iată, du asta celei care te-a trimis şi spune-i că Lagardère îşi va aminti de ea. O cunoşti?

— Sigur că da: doamna Liébault! Este atât de bună!

— Hai, voi ceilalţi, să plecăm, porunci Lagardère. E timpul… vom găsi căi mai departe.

— Să plecăm? întrebă Cocardasse, uimit peste măsură. Pe Dumnezeul meu! Am gâtlejul în flăcări şi nu se va spune că am intrat pe fereastră într-un han, fără să beau acolo nimic! Dacă am păcate pe conştiinţă, acestea nu sunt păcate de cârciumă…

Zări un urcior pe jumătate plin cu vin şi-l supse dintr-o suflare, după care spuse:

— Acum, puştiule, te urmez…

Şi, întorcându-se:

— Cât despre tine, netrebnicule! Iată cum sunt plătiţi ticăloşii de teapa ta!

Hangiul primi în coate o lovitură zdravănă dată cu urciorul şi se prăbuşi urlând, în vreme ce cei trei bărbaţi, cu săbiile în mână, se îndreptau în grabă către poarta Cornutelor[29] *(a Tăbăcarilor)*, care era cea mai apropiată ieşire din oraş.

Dar poarta era închisă. Situaţia devenea gravă.

Lagardère şi tovarăşii săi se repeziră într-o străduţă şi, făcând o droaie de ocoluri, ajunseră pe rând la poarta Châtelet,

---

[28] *El Cincelador* (lb. spaniolă în text) = Cizelatorul. (n.t.)

[29] *Poarta Cornutelor* (în lb. franceză în text) = Porte des Curaus (n.t.)

poarta celor Răspândiţi[30], la poarta Drouaise şi la altele… Toate erau închise şi oameni înarmaţi făceau de pază.

În graba sa, Lagardère uitase recomandarea scrisă a frumoasei doamne Liébault dar, îndreptându-se către cea din urmă poartă: poarta Guillaume — singura care se mai păstrează astăzi din vechile ziduri de apărare — îşi reaminti brusc şi-i îndemnă pe cei doi profesori să grăbească pasul.

Răsuflară uşuraţi: poarta era deschisă; era salvarea!

Nu mai aveau până acolo decât vreo zece stânjeni când, deodată, dintr-o fundătură şi barându-le calea, se iviră douăsprezece haimanale — indivizi gata pentru orice fărădelege, cu săbii mari scoase din teacă. Erau comandaţi de un fel de Hercule, pe nume Saint-Bonnet.

Cei din neamul Saint-Bonnet sunt încă legendari în ţinutul din preajma oraşului Chartres. Primii doi fraţi îşi construiseră, lângă Blévy, nişte mici fortăreţe, de unde porneau să jefuiască, să ceară răscumpărări şi să terorizeze regiunea. Unul dintre ei a fost executat şi capul i-a fost expus la Chartres, pe unul din stâlpii porţii Guillaume.

Neamul nu li s-a stins atât de repede, l-am reîntâlnit în vremurile revoluţiei, în *banda de la Orgères*, al cărei proces a durat patru luni; din această bandă, douăzeci şi trei au fost executaţi şi douăzeci şi şapte — trimişi la ocnă.

Unul dintre reprezentanţii acestei sinistre familii, nepotul celui al cărui cap fusese expus, era cel cu care Gonzague căzuse la învoială, în timpul rapidei sale treceri prin Chartres, chiar în acea dimineaţă. Ticăloşii se înţeleg repede între ei — şi poate că folosise deja, în altă parte, serviciile lui Saint-Bonnet?

Aşadar, acesta avea misiunea de a-l ucide pe Lagardère, iar omorul era plătit dinainte. Trebuia să fie înfăptuit chiar în oraş, în apropierea porţii Guillaume, la care se ajungea, în acea vreme, prin străduţe înguste şi murdare, înconjurate de fundături.

Planul lui Philippe de Mantoue era simplu. Îl indicase guvernatorului în câteva cuvinte, spunându-i:

— Omul pe care, potrivit instrucţiunilor regentului, vă ordon să-l arestaţi este un zurbagiu. A scăpat de secure, poate vă va scăpa şi dumneavoastră. Încercaţi mai întâi să puneţi mâna pe

---

[30] *Poarta celor Răspândiţi*: idem = Porte des Epars. (n.t.)

el într-un loc închis şi, dacă nu reuşiţi să-l prindeţi, porunciţi să se închidă toate porţile oraşului, cu excepţia uneia singure. Va intra în capcană cu capul înainte şi-l veţi prinde ca într-o cursă.

La ieşirea din oraş, pe drumul spre Saint-Prest, îl întâlnise pe Saint-Bonnet cu banda lui, care tocmai voiau să plănuiască un jaf. Şi cum se înţelesese cu guvernatorul ca poarta Guillaume să fie cea aleasă drept capcană — fapt ignorat de milostiva soţie a lui Ambroise Liébault — îi trimisese pe bandiţi să se posteze foarte aproape de acolo, atrăgându-le atenţia că, în caz de alertă din partea autorităţilor, nu aveau de făcut decât un salt pentru a părăsi locurile.

Puţin îi păsa de ce ar fi devenit ei, dar constituiau un atu serios în jocul său şi nu vrusese să-l piardă… Lagardère ar fi trebuit să fie foarte şmecher ca să poată ieşi viu din Chartres.

Tâlharii pe care-i pregătise împotriva lui erau din cea mai jalnică speţă. Alături de ei, Cocardasse şi Passepoil puteau trece drept îngeri.

— Iată nişte indivizi, spuse gasconul, a căror mutră nu-mi place! Vai de păcatele mele! Dacă asta este paza civilă a oraşului Chartres!…

— … cum trebuie să fie ticăloşii din oraş!? completă Passepoil.

Cavalerul îi număra: erau doisprezece.

— Pentru fiecare — câte trei, spuse. Ceilalţi o vor lua la fugă. Înainte!

Îl căută mai întâi pe cel care putea fi şeful; dar în acele clipe, Saint-Bonnet, având în buzunare aurul lui Gonzague, ţinea tare mult la pielea sa, aşa încât se ascunsese în spatele oamenilor săi.

Dar asta nu opri lupta să înceapă şi curând se auziră strigăte de agonie şi horcăieli înăbuşite.

În spatele ferestrelor cu obloane începeau să răsară capete speriate. De la o casă la alta, oamenii îşi arătau acel cavaler misterios, sosit abia de o oră, şi care, deja, stârnise atâta emoţie în întregul oraş.

Zvonurile se porniră.

Şi la fiecare om care cădea, se striga *bravo* — cu atât mai la unison, cu cât haimanalele lui Saint-Bonnet erau temute de paznicii citadini, din cauza numeroaselor jafuri pe care

continuaseră să le comită cu o îndrăzneală de neînchipuit; în plus, cu excepţia unuia singur, toţi erau străini de ţinut.

Spectatorii, înspăimântaţi la început de inegalitatea celor două tabere, se pasionaseră curând pentru minunata măiestrie a celor trei viteji care manevrau destul de bine spada pentru ca nici o altă armă să nu ajungă la trupurile lor; şi, de aceea, erau unanimi în a-i încuraja cu gestul şi cu vorba.

Tabăra opusă se rărea văzând cu ochii şi, curând, în lungul străzii se înşirau corpuri nemişcate. Erau oare morţi? Nu am putea spune, dar toţi aveau în frunte o gaură sângerândă, pecete fatală pe care mulţi mânuitori de spadă o cunoşteau şi care se numea *lovitură secretă a lui Nevers*.

Probabil că unul dintre bandiţi îi văzuse efectele în altă parte, căci de cum o zări, o luă la goană, iar ceilalţi îi urmară, ca un stol de vrăbii.

Pe toată durata luptei, o tânără femeie stătuse la fereastra unei case care era aproape lipită de zidul de apărare şi, de acolo, cu ochii măriţi de groază, nu-l scăpase nici o clipă din ochi pe Lagardère.

Oricât de ocupat ar fi fost să facă faţă numeroşilor adversari care încercau să-l încercuiască, cavalerul, atent la toate, nu putuse să n-o observe; şi — detaliu ce constituie o bună dovadă a calmului său —, el recunoscuse chiar, pe degetul ei, îndreptat cu încăpăţânare spre poarca oraşului, inelul care fusese al său până în acea dimineaţă.

Când locul din faţa lui rămase gol, o salută cu spada însângerată pe tânăra femeie al cărei deget continua să-l invite să fugă şi, chemându-i pe cei doi profesori de scrimă, se avânta sub bolta porţii Guillaume.

Când să o străbată, se opri brusc: un strigăt sfâşietor răsunase. Îndreptându-şi ochii către fereastră, nu mai zări chipul blând al doamnei Liébault, care se trăsese repede înapoi şi leşinase.

Era, fără îndoială, semnul unei groaznice primejdii.

— Înainte! Înainte! strigă Lagardère, care făcu un salt.

Dar trupul său, ca şi cele ale tovarăşilor lui, se ciocni cu putere, fără a-i zdruncina, de batanţii masivi din stejar, căci poarta tocmai se închisese cu zgomot de tunet.

O companie militară luă poziţie, cu arma la picior, şi însuşi guvernatorul, domnul Belnet de Floville, urmat de şeful poliţiei, Ambroise Liébault, îi ordonă lui Lagardère să predea sabia.

Acesta îşi încleştă pumnii, îşi înalţă cu mândrie fruntea de pe care nimic nu putea şterge expresia de curaj şi îndrăzneală, şi strigă:

— Nu, domnule! Niciodată!… Niciodată!… Citiţi sub sânge: această sabie poartă numele lui Philippe d'Orléans, regent al Franţei. Nu i-o voi preda decât lui… sau regelui!

Cu picioarele înfipte zdravăn pe pământ, cu mâna stânga sprijinită în şold, întinse la orizontală lama spadei, aducând-o la două degete de chipul guvernatorului.

— Citiţi, domnule, citiţi! repetă el mânios.

Era o obrăznicie… dar era atât de frumos, încât domnul de Floville se înclină, deşi fără vrere, şi nu mai insistă.

— Şi vă somez, adăugă Lagardère, vă somez să porunciţi să mi se deschidă această poartă şi să mi se dea libertatea pe care nu aveţi nici un drept să mi-o luaţi.

Domnul guvernator Belnet de Floville era un individ cu maniere frumoase, dar era un încăpăţânat. Când credea că datoria îi este să meargă la dreapta, într-acolo mergea, în ciuda tuturor sfaturilor şi a tuturor reproşurilor, chiar de-ar fi fost să-şi frângă gâtul. Îi trebuia un ordin regal pentru a-l face să revină asupra primei lui decizii.

Şi acesta era cazul acum: Philippe de Gonzague era prietenul intim al lui Philippe d'Orléans, una dintre persoanele apropiate acestuia, şi asta o ştia toată lumea. În numele regentului, ei poruncise să fie arestat un condamnat la moarte care-şi spunea Henri de Lagardère… trebuia să se supună ordinului, împotriva şi în pofida tuturor.

— Domnule, răspunse, aş fi fericit să vă satisfac dorinţa. Dacă sunteţi cu adevărat cavalerul de Lagardère, vă cunosc destul de bine reputaţia spre a mă simţi obligat să-mi cer iertare, dinainte, pentru neplăcerile pe care vi le-aş putea cauza… Dovediţi-mi cine sunteţi şi voi fi, îndată, slujitorul dumneavoastră.

— Nu trebuie să dovedesc nimic, spuse Henri, şi dumneavoastră sunteţi primul care vă îndoiţi de cuvântul meu.

— Încă o dată: nu m-aş îndoi, dacă anumite informaţii — aş putea să le numesc chiar ordine — nu mi-ar permite să afirm că

nu sunteţi domnul de Lagardère, ci un condamnat la moarte care fuge şi pe care trebuie să-l trimit la secure.

Cavalerul lăsă braţele în jos. Deznădejdea sa era mai ales rezultatul tuturor întârzierilor pe care le prevedea.

— O! Gonzague! şopti. Vei plăti şi asta, odată eu restul, şi vei plăti cu sângele tău!

Dar deodată îşi îndreptă trupul:

— Da, domnule, zise, este ceva adevărat în ceea ce spuneţi: ieri, eram un condamnat la moarte! Nu am ascuns acest lucru în faţa domnului şef al poliţiei. Ieri, mergeam spre eşafod, iar adversarul meu, Philippe de Mantoue, prinţ de Gonzague — chiar acela care v-a dat informaţii şi ordine — credea deja că-mi va călca în picioare cadavrul! Dar de la pahar la buze e cale lungă şi, atâta timp cât un om are capul pe umeri, dreptatea de partea lui şi onoarea ca îndrumător, când însuşi scopul vieţii sale este răzbunarea, el poate răsturna lumea... Aşadar, ieri cavalerul de Lagardère mergea spre supliciu! Pe drum, l-a întâlnit pe monseniorul regent, şi Philippe al Franţei i-a pus în mâini propria sa spadă, spunându-i: "Poţi lovi! Îţi dau capul adversarului tău!"

Glasul îi vibra, în ochi avea luciri de oţel. Continuă:

— Acel cap este capul prinţului de Gonzague, al e aceluia pe care regentul l-a izgonit, l-a condamnat; al aceluia pe care am misiunea de a-l pedepsi, după ce îi voi fi luat înapoi ceea ce îmi aparţine... şi eu, domnule, şi eu am ordine... sunt superioare celor pe care le-aţi primit!

— Arătaţi-mi-le, vă implor! îl întrerupse guvernatorul. Domnul de Gonzague avea permise de liberă trecere în bună regulă, semnate de domnul d'Argenson. Unde sunt ale dumneavoastră?

— Ordinele mele se află aici! spuse Lagardère, izbindu-şi pieptul în dreptul inimii. Permisele mele de liberă trecere — iată-le, adăugă, ridicându-şi din nou sabia. Lagardère poate trece pe oriunde, chiar şi cu mâinile legate, aşa cum a făcut ieri; chiar şi când i se închid porţile zidurilor de apărare, aşa cum aţi făcut acum dumneavoastră. De-ar fi făcut Dumnezeu, domnule, să-l opriţi pe cel căruia îi daţi ascultare, în loc să mă opriţi pe mine! ... Poate nu aţi mai fi riscat să vă pierdeţi locul şi, eventual, să ajungeţi la Bastilia!

Domnul de Floville făcu un gest plin de demnitate jignită şi spuse:

— Eram cât pe-aci să vă cred, dar în zadar încercaţi să mă intimidaţi, vă previn…

— Dar cine vă vorbeşte despre intimidare? Dacă aş vrea să vă înspăimânt, domnule guvernator, v-aş spune: peste douăzeci şi patru de ore, orice aţi face, oriunde m-aţi închide, eu nu voi mai fi aici, cu toţi jandarmii dumneavoastră, cu toate zăvoarele, cu toţi bandiţii plătiţi pentru a mă ucide…

Guvernatorul tresări. Aceasta era o presupunere care-i jignea onoarea.

— Bandiţi? şopti el, bandiţi plătiţi? Nu vă înţeleg…

Henri se întoarse, arătă cadavrele răspândite pe jos şi întrebă:

— Dumneavoastră sunteţi cel care i-a trimis pe aceşti indivizi?

Domnul de Floville se aplecă asupra morţilor şi păli, dar afirmă cu demnitate:

— Domnule, vă jur că nu ştiu cine sunt aceşti oameni şi cine a îndreptat spadele lor împotriva dumneavoastră.

— Cine?… Gonzague, asasinul! Gonzague, blestematul! Întotdeauna, domnule guvernator, îi veţi găsi de o parte pe el, iar pe mine, de cealaltă… până la sfârşitul lui, care se apropie.

Domnul de Floville nu se prea simţea în largul său şi, în spatele lui, şeful poliţiei se agita teribil, ca o frunză de plop bătută de vânt.

— Veniţi la nune, sfârşi prin a spune cel dintâi, vom putea discuta mai în tihnă. Aduceţi unuia dintre cele mai puternice personaje ale regatului acuzaţii atât de grave, încât trebuie să le aud eu singur, atâta vreme cât nu voi avea dovezile…

— Aveţi cuvântul meu. În dimineaţa aceasta l-aţi fi putut întreba pe Gonzague dacă Lagardère şi l-a călcat vreodată.

— Veniţi, repetă guvernatorul.

— Permiteţi-mi, dimpotrivă, să nu vă dau ascultare. Niciodată nu va fi prea multă lume să mă audă, şi ceea ce vă spun astăzi, mâine va fi cunoscut de către toţi.

Făcu semn cu vârful spadei şi, pe dată, ofiţeri şi soldaţi, burghezi şi meşteşugari, nobili şi oameni de rând, până şi copiii, se strânseră în jurul său.

— Acuzaţiile mele, spuse, le menţin... şi primă este un fapt deja dovedit: Philippe de Gonzague este un asasin!

Se auziră exclamaţii:

— Vai!...

— Cum!...

— Şi pe cine a ucis?

— Într-o seară, în şanţurile de apărare de la Caylus, — acum douăzeci de ani, iar eu mă aflam acolo —, a dat o lovitură de spadă, pe la spate, celui mai bun prieten al său, a cărui avere şi pe a cărui soţie le râvnea. Acest prieten — aproape un frate — era Philippe de Lorraine, duce de Nevers! Şi credeţi că această faptă nu a fost un asasinat?

Deşi povestea era veche şi aproape uitată, mai ales de către oamenii din popor, toţi cei de faţă ciuliră urechile.

Lagardère continuă:

— Philippe de Nevers avea o fiică, pe care Gonzague voia, de asemenea, s-o facă să dispară. Am putut salva copilă şi am reuşit s-o cresc, s-o smulg din ghearele lui timp de douăzeci de ani; mi-a devenit logodnică, şi urma să mă căsătoresc cu ea înainte de a merge la eşafod, dacă ar fi fost necesar să ajung acolo... Dar am dovedit că Gonzague era acela care trebuia să se ducă la moarte în locul meu şi, când m-am dus să-mi regăsesc logodnica, asasinul mi-o răpise chiar de la altar... Aţi văzut-o trecând acum câteva ore: ea se îndreaptă către Spania, în trăsura pe care el o însoţeşte şi, în timp ce banditul fuge cu prada, eu sunt împiedicat să-l urmăresc.

Îl zguduia o adâncă emoţie, care se transmise şi asistenţei.

Lagardère reluă cu o voce vibrantă:

— Înţelegeţi acum, domnule guvernator, pentru ce nu ara nevoie nici de ordine, nici de permise de liberă trecere?... Pentru ce vă cer să-mi deschideţi porţile?... Înţelegeţi pentru ce Gonzague v-a minţit cu neruşinare — cu scopul de a întârzia urmărirea mea — şi pentru ce a pus asasini în calea mea?

Domnul de Floville înaintă, cu mâna întinsă.

— Domnule, vă cred, spuse. Un om de calitatea dumneavoastră nu minte... Vă cred şi vă admir! Dacă n-ar depinde decât de mine, nu v-aş mai reţine nici o clipă; dar datoria mea vorbeşte mai tare decât sentimentele mele. Treburile de la Curte sunt adesea lucruri misterioase, ce pot da naştere unor surprize. Deoarece monseniorul regent ştie că aţi

plecat în starea aceasta, poate fără bani, fără căi de schimb, fără permis de liberă trecere pentru a vă deschide oraşele care, ca şi acesta, v-ar închide, cu siguranţă va trimite pe cineva după dumneavoastră, şi este posibil că emisarii săi să se afle foarte aproape…

— Toate astea nu sunt decât ipoteze…

— Este adevărat, reluă guvernatorul. Dar vreau să fac chiar ceva mai mult… Atâtea emoţii v-au obosit, aveţi nevoie să vă refaceţi forţele şi, de altminteri, nu puteţi pleca fără cai. Veniţi la mine. Veţi putea lua cât vă trebuie din punga mea, veţi alege, din grajdurile mele, caii care vă plac şi, dacă până la orele două nici un curier nu va fi venit de la Paris… veţi fi liber!

Henri răspunse, strângându-i mâna:

— Vă mulţumesc, domnule. Accept, cel puţin în parte…

Dar adăugă, abia şoptit:

— Timpul zboară!… Aurore!… Sărmana mea Aurore! Ce vei fi gândind despre mine?

Lăsă capul în jos şi o lacrimă i se prelinse pe obraz.

Dar n-avu timp să cadă pe pământ: o batistă parfumată, ţinută de o mână fină, o şterse cu blândeţe, iar Ambroise Liébault, uimit peste măsură, scoase un strigăt recunoscându-şi soţia.

— Ce înseamnă asta? întrebă râzând guvernatorul. Nu mă mai mir că nu l-aţi putut aresta pe domnul de Lagardère, dacă avea complici până şi în casa dumneavoastră. Doamna conspira cu dânsul împotriva noastră.

Mélanie îşi înălţă capul cu mândrie:

— Nu-l cunoşteam, spuse, şi totuşi ştiam eu bine că este Lagardère. Dacă n-ar fi depins decât de mine, domnule guvernator, la ora aceasta n-ar mai fi fost oaspetele dumneavoastră.

— Pentru a vă pedepsi, doamnă — i se răspunse — oferiţi-i braţul, şi să mergem să prânzim. Vi-l dau în pază până la ora două… nu-l lăsaţi să evadeze.

Cu toată tristeţea sa, Lagardère nu se putu împiedica să surâdă.

— Fiţi liniştit, domnule, vă dau cuvântul că n-o voi şterge, părăsindu-mi paznicul înainte de ora fixată.

Mai era puţin să sune de ora două, şi Lagardère, de data aceasta îmbrăcat cum se cuvine, cu veston nou, se pregătea de plecare.

Cocardasse îşi potolise zdravăn vechea sete şi făcuse o rezervă pentru viitor. Nasul său căpătase acea frumoasă culoare roşu aprins din zilele de chiolhan şi gasconul nu era tot atât de grăbit să plece pe cât era stăpânul său.

Cât despre Passepoil, după ce se familiarizase cu bucătăria, intrase într-o stare de beatitudine şi, totuşi, ar fi dat cele mai bune mâncăruri din lume pentru plăcerea de a o săruta măcar o dată pe bucătăreasă, o persoană planturoasă din Beauce[31], cu farmece durdulii şi ochi blânzi.

În astfel de împrejurări, el devenea diplomat şi toate prejudecăţile dispăreau, de îndată ce vorbea pasiunea. Dacă ar fi avut un alt stăpân decât pe Micul Parizian, 1-ar fi vândut, nu pentru treizeci de arginţi, dar pentru o singură sărutare fierbinte unei fuste oarecare, atât de repede se aprindea. Manevrase în aşa fel încât, la desert, putuse să pună nişte buze lipicioase pe obrajii trandafirii ai fetei din Beauce care, de altfel, se grăbise să şi-i şteargă cu colţul şorţului. Dar Passepoil lua cu sine fericire cât pentru opt zile.

Dacă n-ar fi fost grijile serioase ce-l frământau, cavalerul ar fi plecat şi el fericit.

Domnul de Floville, pentru a face uitată asprimea primelor lor relaţii, se purtase ca un adevărat prieten, îi oferise trei căi, cei mai buni din grajdurile sale, şi îl rugase să accepte o pungă bine garnisită.

După cum este lesne de închipuit, prima ofertă fusese primită cu recunoştinţă; cât despre cealaltă, Henri — stingherit de atâta cordialitate — o refuzase. A doua zi totuşi avea să aibă surpriza de a găsi acei bani în oblâncul calului său.

Ba chiar şi doamna Liébault îşi oferise propria-i pungă, iar domnul şef de poliţie aflase cu stupoare că nevasta lui avea asemenea economii.

---

[31] *Beauce*: zonă la şes la V–SV de Paris, renumită pentru fermele sale. (n.t.)

Încă de la început nu putuse observa felul de a se purta al soţiei sale faţă de Lagardère fără a fi şocat. Dar era un om cumpănit şi cu judecată sănătoasă, atunci când un pericol imediat nu-i primejduia viaţa. Aşa încât îşi dăduse seama că un scandal, sau chiar şi cel mai mic semn de nemulţumire din partea sa, ar fi putut avea trei urmări: mânia lui Lagardère, cea a soţiei sale şi ridicolul de care guvernatorul l-ar fi acoperit cu siguranţă — fără a mai socoti că, dacă s-ar fi împrăştiat zvonul despre un asemenea scandal, a doua zi ar fi ajuns de râsul întregului oraş.

Şi gândind astfel, se dovedise înţelept, căci dacă doamna Liébault se simţise cuprinsă de o pasiune atât de bruscă pentru cavaler, ea nu avusese totuşi niciodată intenţia de a depăşi limitele, încălcându-şi datoria. Sentimentală, afectuoasă şi spirituală, citind fără greutate în străfundurile inimii acestui bărbat, ea nu încetase să-i vorbească despre Aurore, să-l încurajeze prin cuvinte pline de afecţiune, ca cele pe care le pronunţă o soră ce dă sfaturi fratelui iubit; şi din conversaţia blândă a acestui femei fermecătoare, el extrăsese forţe noi pentru a-şi duce ia îndeplinire sarcina.

Cavalerul îşi strânse, aşadar, centura — căci, păstrând spada regentului, dispunea acum şi de accesoriile indispensabile — şi începu să-şi exprime recunoştinţa faţă de noul său prieten.

— Nu e nevoie, spuse acesta. De-ar da Dumnezeu ca, atâta vreme cât voi fi guvernator, să fiu nevoit să arestez mulţi răufăcători de felul dumneavoastră, aş muri înconjurat de prieteni…

— Cât despre dumneavoastră, doamnă, spuse Lagardère, vă voi păstra mereu în amintire. Dacă voi trăi, dacă voi avea fericirea de a o readuce curând pe logodnica mea, vom fi doi care vă vom exprima afecţiunea noastră. Dacă voi muri…

La aceste cuvinte, Mélanie Liébault se făcu albă ca varul şi se clătină. Pierdu orice noţiune despre lucrurile şi persoanele care o înconjurau, pentru a nu reţine decât atât: Lagardère putea să moară!

Îşi aşeză capul blond pe pieptul lui Henri.

— Nu, declară ea, nu veţi muri! Nu se poate! Nu vreau! Mă voi ruga în fiecare zi pentru dumneavoastră, şi Dumnezeu mă va asculta… Vă veţi regăsi logodnica şi veţi fi fericiţi… Dar, plecaţi?…

Îngrijorarea întipărită pe chipul său fu înţeleasă de Lagardère, care puse un sărut — puţin prea lung, poate — pe fruntea ei înclinată. Mélanie tresări din tot corpul şi roşeaţa îi invadă obrajii. Era fericită, îl iubea.

La rândul său, el uită că nu erau singuri şi vru să răsplătească printr-un cuvânt această inimă atât de tandră, care i se dăruia toată.

— Dragostea pentru Aurore şi afecţiunea pentru dumneavoastră vor fi de-acum înainte forţa mea, îi şopti încet de tot la ureche. Mă voi gândi deseori la dumneavoastră, doamnă, şi ne vom revedea…

— Ajunge, doamnă, spuse un glas în spatele lor. Într-adevăr, uiţi prezenţa domnului guvernator, pe a mea, convenienţele… Sunt soţul dumitale, şi îţi cer insistent să te retragi imediat!

Ea-l măsură cu o privire mânioasă; dar omuleţul era cu atât mai pornit, cu cât era ros de gelozie. Gesticula puternic, bătea din picior, ţopăia în loc…

— Şi mai întâi, cu ce drept, striga, cu ce drept te-ai amestecat în afacerea aceasta?… Cu ce drept? Răspunde-mi, Mélanie!

Cu un ton pe cât de ferm, pe atât de rece, frumoasă femeie ripostă:

— Cu dreptul pe care îl au toate femeile de a deosebi oamenii de spirit şi curajoşi de cei proşti şi poltroni.

Replica era tăioasă, poate prea tăioasă, căci Ambroise Liébault se înroşi de mânie.

Desigur că, în acele clipe, mintea lui Lagardère nu era dispusă la glume. Totuşi, prilejul reamintindu-i vremurile în care era cocoşat şi zeflemitor, socoti că era bine să arunce o găleată de apă rece peste efervescenţa omuleţului care, chiar în acea dimineaţă, fusese atât de laş faţă de el.

Făcu deci un semn tainic către domnul de Floville, care râdea într-un colţ şi, adresându-se şefului de jandarmi:

— S-ar putea să fiţi îndreptăţit, domnule, să arătaţi atâta mânie şi să vă temeţi pentru fericirea dumneavoastră viitoare, dacă soţia dumneavoastră nu ar fi primit ultimul sărut al unui condamnat la moarte…

Liébault se dădu un pas înapoi.

— Ei bine, da… continua Henri, revenind, fără voie, la felul de a vorbi pe nas al lui Esop al II-lea[32]. într-adevăr, cine vă dovedeşte că sunt realmente Lagardère, că nu mă amuz răpind inima soţiei dumneavoastră?

— Nu… nu sunteţi… Lagardère?… se bâlbâi nefericitul, retrăgându-se până la perete.

— Poate că da, poate că nu! şopti cavalerul. Mi s-a spus asta de atâtea ori, azi-dimineaţă — de către dumneavoastră, în primul rând — încât mă încurc şi eu şi, la urma urmei, s-ar putea să nu fiu decât un vulgar asasin… fără să mă mir prea mult:

Şi, întorcându-se către tânăra femeie, adăugă, prefăcându-se a fi foarte serios:

— Dacă vreţi să consimţiţi, doamnă, vă răpesc…

— Mélanie! Mélanie: imploră bietul om, rămâi cu mine!… Dumneata — adică, vreau să spun, domnule condamnat —, pleacă, du-te cât mai departe… Vai! Domnule guvernator! Fiţi bun, deschideţi-i porţile… dar să plece singur şi să nu-l mai vedem în Chartres!

— Mă voi duce la spânzurătoare, dacă am chef, ripostă Lagardère. Dar încă nu sunt mort şi ţineţi minte că, dacă vreodată adresaţi soţiei dumneavoastră un singur cuvânt de reproş, o voi afla, şi pentru dumneavoastră va suna ultimul ceas.

Magistratul se prăvăli într-un fotoliu, cu fruntea îmbrobonată de sudoare.

Un zgomot de cai, auzindu-se din curte, îi făcu atât pe spectatorii cât şi pe actorii acestui incident comic să-şi reamintească situaţia în care se aflau.

— Iată nişte curieri, spuse domnul de Floville, după ce aruncase o privite pe fereastră. Cavalere, vom regreta plecarea dumneavoastră: nu ne plictiseam împreună! Dar treburi, mai importante decât să ne distraţi pe noi, vă aşteaptă în altă parte. Duceţi-vă. Dumnezeu să vă aibă în pază şi, când veţi mai trece prin Chartres, cu logodnica sau soţia dumneavoastră, amintiţi-vă că porţile acestui oraş şi cele ale casei mele vă vor primi larg deschise.

---

[32] *Esop al II-lea*: Vezi romanul *Cocoşatul* de Paul Féval (Henri Corentin). (n.t.)

Un uşier introduse doi oameni prăfuiţi din cap până-n picioare.

— Cine vă trimite? întrebă Henri.

— Monseniorul regent, răspunse unul dintre ei.

— Doamna ducesă de Nevers, zise celălalt.

Şi amândoi, deodată:

— Misiunea noastră este de a-l ajunge din urmă pe cavalerul de Lagardère.

— Eu sunt!

Cei doi curieri se înclinară simultan şi îi întinseră câte un plic. Cel de-al doilea îi mai înmâna şi o pungă ce purta blazonul mamei Aurorei. Această pungă era doldora de bani.

După ce citi cele două misive, Lagardère spuse:

— Şi acum, adio; am tot ce-mi trebuie pentru a învinge!

Se îmbrăţişă cu Floville; din ochii drăguţei doamne Liébault izvorâră lacrimi — Henri le şterse cu un sărut rapid, căci continua să fie frumosul Lagardère, cel îndrăzneţ şi hotărât.

Şeful poliţiei, încă prăbuşit în fotoliul său, nebăgat în scamă de nimeni, nici nu-l văzu plecând.

Câteva minute mai târziu, Lagardère îşi cabra calul, strigând celor doi profesori de arme:

— Înainte!… Pentru Aurore şi împotriva lui Gonzague!

Şi aceia care, pe drumul spre Orléans, îi văzură pe cei trei bărbaţi trecând ca o furtună, crezură că vântul căpătase forme omeneşti.

Judecând la rece, cavalerul nu era nemulţumit de cum se petrecuseră lucrurile la Chartres.

În pofida încrederii în sine, în ciuda certitudinii sale de a fi triumfat împotriva celor mai mari dificultăţi, el nu-şi putea ascunde că fără permis de liberă trecere şi fără bani — adică fără posibilitatea de a-şi procura cai atunci când ar avea nevoie — oricui altcuiva, în afară de el, i-ar fi fost imposibil să reuşească.

Cu toate acestea, nu putea să nu măsoare în gând avansul pe care putuse să-l câştige adversarul său şi, chiar dacă nu se mai temea de întârzieri de felul celei care-l făcuse să piardă o bună parte din zi, era totuşi contrariat de faptul că nu-i mai vedea pe fugari.

Previziunile sale nu-l înşelau deloc în ceea ce priveşte modul în care aveau să decurgă lucrurile de-acum înainte.

Când ajunse seara la Orléans, la o oră deja târzie, oraşul era adormit; totuşi, la zidurile de apărare paza veghea şi un pichet de soldaţi îl aştepta la poartă.

Era o reeditare a aventurii de la Chartres.

Lagardère zâmbi sardonic. "Nu este prea tare, acest Gonzague!" îşi spuse în sinea lui. "Ar trebui totuşi să ştie că nu poţi prinde o vulpe de două ori în aceeaşi capcană."

De data aceasta, era foarte dispus şi gata să treacă nu numai peste mai multe trupuri omeneşti, ci — dacă era necesar — şi peste zidurile oraşului. Nimeni n-ar fi trebuit să-l înfrunte în acele clipe.

Primul care i se adresă fu şi primul care resimţi efectele mâniei sale.

În loc de a-şi enumera numele, prenumele şi rangul, aşa cum i se ceruse, Henri, dând pinteni cu putere, ţâşni cu calul înainte, trântindu-l în colbul drumului pe ofiţerul de poliţie ce-l ţinuse în loc.

— Urmaţi-mă, le spuse însoţitorilor săi, întorcându-se în şa, şi nu-i băgaţi în seamă pe aceşti oameni.

Reprezentantul poliţiei se ridică furios şi veni să prindă de hăţuri animalul cu ajutorul căruia fusese brutalizat, Dar scoase un ţipăt şi-şi retrase mâna mai repede decât o pusese — cavalerul îi trăsese cu sabia o lovitură ca de bici.

Un şir de baionete se ridicară în faţa celor trei bărbaţi.

Lagardère încruntă sprâncenele.

— Înapoi! strigă.

Vocea îi era atât de poruncitoare, încât aproape toţi soldaţii îi dădură ascultare, iar ceilalţi erau pe cale de a-i imita, când se apropie în goană un ofiţer.

— Dumneavoastră sunteţi de pază aici? întrebă cavalerul.

— Chiar eu.

— în acest caz, lăsaţi-mă să trec... şi repede... ordin din partea regentului!

— S-o spui altora! replică ofiţerul. Ordinul pe care-l am eu este să vă oblig să descălecaţi.

Toate acestea se petreceau lângă portiţa secretă a zidurilor de apărare. O lampă fumegândă era agăţată de perete, de-abia luminând grupurile de oameni.

Lagardère scoase un plic din jiletca-i bine mulată pe frumosul său corp, extrase din el un pergament pe care-l vârî

sub nasul interlocutorului său, fără ca totuşi să i-l dea, şi-i spuse:

— Citeşte!

Doar ce-şi aruncă privirea pe înscris, şi căpitanul se şi înclină adânc şi-şi ceru scuze. Într-adevăr, în josul permisului oficial de liberă trecere se aflau câteva rânduri scrise de mână şi semnate cu un nume în faţa căruia orice francez trebuia să şi descopere capul. Documentul spunea:

"Se dă ordin domnului cavaler de Lagardère să-l urmărească pe toată întinderea regatului pe Philippe Polyxène de Mantoue, prinţ de Gonzague, cu învoire de a-l ucide în luptă dreaptă, oriunde îl va întâlni, fără ca nimeni să aibă dreptul de a se interpune înainte, în timpul confruntării sau după — aceasta fiind justiţia regală.

Phili
ppe d'Orléans, Regent."

Înscrisul purta pecetea Franţei şi era contrasemnat de către Mare-René d'Argenson, general de poliţie.

— La ce oră a părăsit Gonzague oraşul Orléans? întrebă Henri, după ce ofiţerul termină de citit pergamentul.

— Chiar la prânz, pe drumul spre Tours. De altminteri, nu s-a oprit aici decât o oră, cât să mănânce ceva şi să schimbe caii.

— Unde i-aş putea schimba pe ai mei?

— La ora aceasta va fi greu, dar urmaţi-mă; cu talismanul pe care-l aveţi în buzunar, nimeni nu vă poate refuza nimic.

Lucrurile se rezolvară imediat şi, mulţumită amabilităţii căpitanului, cei trei bărbaţi erau curând călare pe cai odihniţi.

— Vai de păcatele mele, iubiţelule! i se adresă Cocardasse fratelui Passepoil — cred că am făcut bine că ne-am umplut stomacul azi-dimineaţă... După câte se pare, nici n-o să mâncăm, nici n-o să dormim prea curând.

Passepoil clătină încet din cap; era trist. Această interminabilă cavalcadă îl făcea să transpire încontinuu, pierzând astfel şi puţina grăsime pe care o avea, ceea ce s-ar fi putut să nu-l avantajeze în vederea numeroaselor aventuri galante de care ştia că mai este încă în stare...

Din acea clipă, leghe se succedară leghelor, şi zilele se scurgeau unele după altele. Trecură de Blois, Tours, Châtellerault. La Poitiers trebuiră să se odihnească o noapte, căci, dacă Lagardère era neobosit, nu tot astfel stăteau lucrurile cu însoţitorii săi.

Pretutindeni regăsea urmele răpitorilor; dar tot pretutindeni constata că avansul lor se mărea întruna. Aveai de ce-ţi pierde speranţa. Ce n-ar fi dat acum Lagardère, nu pentru a o recăpăta pe Aurore, dar măcar pentru a o zări de departe, de foarte departe, aşa cum se întâmplase lângă zidurile oraşului Chartres! ...

Este drept că mai era mult până la frontieră; trupei lui Gonzague i s-ar fi putut întâmpla un accident, o osie a trăsurii s-ar fi putut rupe... Se putea eventual conta pe întâmplări de natură şi de durată imprevizibilă.

Ca toate acestea, Lagardère era foarte trist şi nu vorbea decât atunci când era absolut necesar.

Chiar şi Cocardasse îşi pierduse limbuţia şi, dacă tăcea, era pentru că pe fruntea "pustiului" citea preocupări grave. Asta-l făcea pe gascon să-şi uite până şi setea.

Fratele Passepoil respecta tăcerea neobişnuită a Oribilului său prieten şi se străduia să-şi folosească toate posibilităţile pentru a se familiariza puţin — vai! atât de puţin — cu călătoria. Nenorocirea era că, tocmai când reuşea să se împace cu calul său, trebuia să-l schimbe... şi asta îl ducea la disperare.

Lagardère credea că la fiecare pas va găsi capcane întinse în calea sa. Până la Dax nu se întâmpla nimic. Poate că Gonzague nu avusese timp să se pregătească, sau poate chiar că se credea în siguranţă? Nu mai departe decât peste două zile va fi în Spania, unde, apărat de protecţia lui Alberoni, va scăpa de orice primejdie, în timp ce, dimpotrivă, adversarul său va trebui să se teamă de orice.

* * *

Gonzague nu ştia nimic despre ce se întâmplase la Chartres şi dacă Lagardère, arestat ca un condamnat la moarte, a fost sau nu readus la Paris. Era probabil, deoarece nu-l mai văzuse de atunci şi, totuşi, nu micşorase iuţeala fugii sale.

Dacă se produsese contrariul, oricum mai aveau de străbătut Pirineii… Aceştia pot fi trecuţi prin defilee, şi nimic nu este mai uşor decât să închizi un defileu cu flinte şi cu pumnale.

Aurore şi Flor se simţeau tot mai triste, pe măsură ce se îndepărtaţi de Paris. Oboseala nu însemna nimic pentru ele. Când inima este zdrobită, oare mai simţi sleirea trupului?

Dona Cruz voia să rămână puternică, atât pentru prietenă sa, cât şi pentru ea însăşi. Dar toate eforturile îi erau zadarnice, deoarece simţea că propria-i încredere în viitor slăbeşte din ce în ce.

Soarele, în care pretinsese că citise moartea lui Gonzague, răsărea zilnic la fel de strălucitor, luminând în acelaşi timp râsetele şi plânsetele, virtuţile şi nedreptăţile oamenilor, şi nici o siluetă nu mai apărea pentru a se interpune între discul său şi disperarea lor.

Domnişoara de Nevers nu se mai plângea. La ce bun? Căzuse într-o stare de prostraţie din care prietena ei nu mai putea s-o scoată şi se hotărâse, în sinea ei, să înceteze să mai trăiască în ziua în care ar fi trecut frontiera Spaniei fără ca Lagardère să-i fi putut da semne despre prezenţa sa.

— Surioară, îi spunea dona Cruz, durerea ta mă întristează Dacă te-aş şti mai curajoasă, aş avea şi eu mai multă putere. Poate că, decât să ne unim doar slăbiciunea, ar fi mai bine pentru noi să ne unim voinţele.

— Nu a venit — răspundea cu tristeţe Aurore — şi nu va veni! Prea era aproape de noi data trecută, pentru a nu fi reuşit să ne ajungă, şi, dacă nu l-am mai văzut… înseamnă că a murit!

— Nu spune aşa ceva, dragă!… Căci eu sunt convinsă de contrariul. Trăieşte! Va veni… şi nu va veni singur. Oare nu-l aştept şi eu pe cel ce mă va salva?

— Chaverny!

— Da, Chaverny, care a fost rănit în cimitirul Saint-Magloire… Nu vrusesem să-ţi spun încă acest lucru, dar rana sa este cea care i-a făcut să întârzie, şi ceva îmi spune că-i vom revedea nu peste mult timp.

— Să te audă Dumnezeu! Eu… eu nu mai sper…

— Trebuie să ai încredere în ei. Eu am mare încredere — eu, care sunt doar a doua interesată în această nenorocită întâmplare, pe când tu eşti cea care trebuie să fii, mai întâi, smulsă celor ce te-au răpit. Şi, pentru asta, Lagardère al tău ar

răsturna munţii. Atâta vreme cât nu ne vom afla pe celălalt versant al Pirineilor, voi păstra speranţa de a revedea Parisul în scurtă vreme… şi, dacă totuşi va trebui să trecem graniţa Spaniei, eu voi începe să joc un rol activ. În lipsa lui Lagardère şi a lui Chaverny, ne vom salva noi singure…

Această conversaţie avea loc la o depărtare de Bayonne de câteva ori mai mare decât o bătaie de muschetă.

Când trăsura a ajuns acolo, era noapte adâncă, şi domnul de Peyrolles a condus pe toată lumea la han. Acolo aranjase să se pregătească schimbarea cailor; şi, mulţumită măsurilor luate de el din timp, călătoria se desfăşurase fără probleme.

Aşa încât se scuturase de tristeţea ce-l cuprinsese la ieşirea din Paris, spre a-şi scoate în evidenţă meritele în faţa unui stăpân pentru o clipă decăzut, dar capabil să se ridice din nou în Spania, unde ar fi putut chiar să urce mai sus decât în Franţa.

Ceilalţi nu aveau decât o imagine abia schiţată a capacităţilor lui Gonzague. El, însă — un individ mediocru — cunoştea toate resorturile ce-l puneau în mişcare şi, într-o bună zi, Philippe de Mantoue ar fi putut să sfarme lumea întreagă. Dar pentru a-l sfărâma pe Peyrolles, ar trebui să-l ucidă.

Aceştia doi făceau parte dintre oamenii pe care numai moartea îi poate despărţi, din cauza crimelor care îi înlănţuie unul de celălalt.

* * *

Hanul *La Frumoasa Hangiţă*[33] era unul dintre cele mai bune din Bayonne. Gonzague şi Peyrolles îl cunoşteau, deşi mult timp purtase un alt nume. Se opriseră aici cândva, la întoarcerea lor de la Venasque[34], atunci când nu putuseră să pună mâna pe Aurore… Astăzi ea era împreună cu ei, prada lor.

La han se puteau întâlni francezi, tot atât de bine cât şi basci[35], care beau cidru, sau spanioli care dădeau pe gât pahar

[33] *La Frumoasa Hangiţă* = (în limba franceză în original) *Belle Hôtesse*. (n.t.)

[34] *Venasque* (Port de ~) localitate în trecătoarea Pirineilor, la frontiera dintre Franţa şi Spania. (n.t.)

[35] *Basci*: locuitori din Pirinei. (n.t.)

după pahar de *Pedro Gimenez*[36] în sala comună, rezervată oamenilor de rând, hamalilor, marinarilor, contrabandiştilor, ţăranilor şi soldaţilor.

Dar mai existau o sală şi nişte apartamente separate pentru călătorii care plăteau mult pentru mâncarea şi pentru patul lor, ba chiar şi pentru o simplă ocheadă a frumoasei hangiţe.

Căci ea era cea care dăduse numele hanului, sau, mai curând, i-l dăduseră toţi cei care admirau farmecele proprietăresei lui.

Se numea Jacinta-"basca"; avea doar douăzeci şi opt de ani şi era unul dintre cele mai frumoase exemplare ale acelei rase mândre căreia nu-i pasă dacă este spaniolă sau franceză şi care vrea să rămână pur şi simplu bască.

Pentru a o vedea, veneau oameni de la Pau[37] şi de la Hendaye[38], de la Burgos[39] şi de la Pamplona[40]; conducătorii de catâri din Navarra[41] îi fredonau numele pe munţi şi nu puţini erau seniorii din Castillia[42] care-şi mânaseră calul până la Bayonne pentru a o face să le audă zăngănitul pintenilor de aur.

Şi, totuşi, nimeni nu putea să se laude că ar cunoaşte dulceaţa buzelor sale, nici că i-ar fi descheiat corsajul.

Niciodată nu-i fusese zărit bărbatul şi, cu toate acestea, mergea vorba că ar avea unul. Soţ, amant?… Nimeni nu ştia cu

---

[36] *Pedro Gimenez*: soi de vin din zona Pirineilor. P. Féval foloseşte aceasta ortografiere a cuvântului, deşi denumirea corectă este: *Pedro Jimenez* — formă pe care o vom adopta în continuare. (n.t.)

[37] *Pau*: localitate în regiunea Béarn, capitala ţinutului Basses-Pyrénées (Pirineii de Jos), situată la 760 km S–E de Paris. (n.t.)

[38] *Hendaye*: comună în Basse-Pyrénées. (n.t.)

[39] *Burgos*: oraş în Spania (Vechea-Castillie), capitala provinciei Burgos. A fost cucerit de francezi în 1808. (n.t.)

[40] *Pamplona* (denumirea franceză = *Pampelune*): oraş în Spania, capitală a provinciei Navarra, pe râul Arga. A fost cucerit de Charlemagne în 778. La asediul Pamplonei de către francezi (1521) a fost rănit Ignaţiu de Loyola — eveniment care a determinat vocaţia sa religioasă. Pamplona a fost cucerită şi apoi pierdută de francezi în timpul războiului cu Spania (1808–1813). (n.t.)

[41] *Navarra*: vechi regat ce se întindea pe cei doi versanţi ai Pirineilor Atlantici şi a cărui capitală era Pamplona. (n.t.)

[42] *Castillia*: unul din vechile regate ale Spaniei, împărţit în *Vechea-Castillie*, cu capitala Burgos, şi *Noua-Castillie*, cu capitala Madrid. (n.t.)

exactitate, dar săptămâna de săptămână, în aceeaşi zi, că lăsa hanul în paza unui bărbat despre care spunea că-i este frate şi, cu un pumnal în centură, se îndrepta spre văile basce.

De două ori se făcuseră încercări de a o urmări — de două ori, cei ce se aventuraseră rămăseseră pe un colţ de stâncă, cu o gaură sângerândă între omoplaţi!...

A doua zi putea fi regăsită la postul său, încă din zori, mai graţioasă şi mai fermecătoare decât de obicei.

Deoarece crescuse în acel han şi fiindcă locuitorii din Bayonne văzuseră născându-i-se şi înflorindu-i frumuseţea; pentru că niciodată nu făcuse vreun rău cuiva, decât acelora care vruseseră să-i afle secretele, ea trăia înconjurată de o legendă de cinste şi de curaj, care o apăra împotriva tuturor şi care atrăgea clientelă la han.

Capitolul V - Jacinta-"basca"

La această femeie îşi aduse Peyrolles însoţitorii. Aurore şi dona Cruz, au fost conduse într-o cameră foarte curată, aflată la primul etaj. De la fereastră se zărea marea şi reflexele valurilor sub palida lumină a lunii.

Stătură o clipă la fereastră, îmbrăţişate, fără a spune nimic, ascultând în depărtare freamătul valurilor, deasupra lor — rarele zgomote ale oraşului adormit, şi, de jos, vocile ce se ridicau din sală comună.

Domnul de Gonzague fu de acord să li se servească cina în cameră. Erau atât de aproape de frontieră, încât le putea permite orice, chiar şi să le lase câteva ore fără supraveghere. Ba chiar prefera să le ştie singure, decât să le expună conversaţiei prea libere a gentilomilor care-l însoţeau.

În timp ce Peyrolles stătea de vorbă între patru ochi cu hangiţa, părând să-i dea instrucţiuni importante, tinerii — după ce descălecaseră — năvăliseră în sală.

De cum se eliberă, basca le adresă tuturor, inclusiv lui Gonzague, un surâs, şi glasul său domină zgomotul pintenilor şi al spadelor.

— Pe Dumnezeul meu! spuse Lavallade, dacă nu cumva ne aflăm aici în vizuina misterelor, iată cu adevărat pe cea mai drăguţă femeie pe care am văzut-o în viaţa mea.

Montaubert supralicită — ar fi dat pentru ea două castele pe care nu le poseda şi trei ferme în Beauce, de care tocmai îl dezmoştenise un unchi ai său.

Taranne scormoni în buzunarele vestei pentru a se asigura că acţiunile lui albastre se mai aflau acolo... Precauţie cam naivă, deoarece acţiunile — care aveau atâta succes la Paris — nu erau apreciate decât foarte puţin la Bayonne; aici erau preferau ludovicii[43] francezi şi dublonii[44] spanioli.

— Trace! spuse baronul de Batz, este Fenus în berzoana, şi eu nu sunt Gubiton!

Oriol, frânt de oboseală şi abia ţinându-se pe picioare, mărturisi că domnişoara Nivelle putea avea rivale şi că nu era singura în stare să aducă paradisul pe pământ.

Cât despre Nocé, foarte sceptic, declară:

— Domnilor, dacă monseniorul regent ar fi aici, ne-ar da pe toţi pe uşă afară.

Numai buzele lui Peyrolles nu vorbeau, dar ochii săi făceau acest lucru în locul lor, însă frumuseţea hangiţei nu avea nimic de-a face cu asta.

Dacă fermecătoarei basce i se plătea uneori pentru ocheadele şi surâsurile sale, era probabil ca domnul de Peyrolles să nu scape ieftin, căci intendentul nu înceta să-şi aţintească privirea asupra ei, îndreptând-o apoi către tavan.

Această mimică le scăpa tuturor, cu excepţia lui Gonzague, şi nu era decât simpla consecinţă a convorbirii pe care, Jacinta o avusese mai înainte cu *factotum*-ul[45].

Într-adevăr, acesta credea că trebuie să fie mai prudent decât stăpânul său şi îi dăduse bascei sarcina de a le supraveghea pe Aurore şi pe dona Cruz, în legătură cu care încropise o poveste inventată, din care nu lipsea şi adevărul.

---

[43] *Ludovic*: veche monedă franceză de aur, purtând efigia lui Ludovic (Louis) al XIII-lea şi a succesorilor săi. (n.t.)

[44] *Dublon*: monedă de aur spaniolă. (n.t.)

[45] *Factotum* (din lb. latină: *facere* = a face, şi *totum* = tot): personaj secundar, care se ocupă de toate într-o casă. (n.t.)

— La masă! spuse Gonzague. Domnilor, vă permit să vă îmbătaţi în seara asta, înainte de a părăsi regatul pe care mulţi dintre dumneavoastră — ca să nu spun toţi — nu vor avea niciodată plăcerea să-l revadă. De fapt, este acelaşi lucru, dacă-ţi laşi oasele pe malurile fluviului Tago[46], sau pe cele ale Senei; dar ale noastre nu se vor ciocni curând între ele nici colo, nici dincolo…

Acest mod de a invita la băutură era mai curând lugubru. Prinţului îi plăcea să vadă pe chipurile celor apropiaţi lui ce se întâmpla înlăuntrul lor şi nu se dădea în lături să le invoce spectrul morţii, convins fiind că-i va duce la ea când va avea chef, ba încă, făcându-i să se lupte ca nişte viteji.

— Ei bine, ce este, domnilor? întrebă, observând că se întunecaseră la faţă. Nu cumva v-ar displăcea să îngrăşaţi cu cadavrele voastre pământul spaniol? În cazul acesta, ne aflăm încă în Franţa, şi fiecare dintre dumneavoastră, este liber fie să treacă, împreună cu mine, Pirineii, fie să se întoarcă la Paris, să vadă dacă nu i se oferă ceva mai bun decât ceea ce vă voi oferi eu.

Din toate părţile se auziră proteste şi deşi, la drept vorbind, erau cam lipsite de căldură, Philippe de Mantoue acceptă să le ia drept bune:

— În acest caz — trase concluzia — şi pentru că nici unul dintre dumneavoastră n-are poftă să dea o raită pe la Bastilia, vom trece la masă… Şi, cum această cină va fi ultima luată pe teritoriul guvernat de bunul meu frate Philippe în numele regelui său — care mâine nu va mai fi al nostru — trebuie să fie o cină bună!

Toată lumea aprobă, chiar şi Oriol. Acesta, care tremurase cel mai tare în faţa perspectivei de a-şi lăsa carcasa pe malurile fluviului Tago, fu primul care îndepărtă gândurile de la supărătoarea impresie produsă.

— Să cinăm, asta este bine, spuse. Dar unde sunt femeile care vor veni să bea din cupele noastre?

Financiarul acesta grăsan avea pasiunea buzelor trandafirii.

---

[46] *Tago* (în lb. spaniolă *Tajo*, în lb. portugheză *Tejo*) — cel mai lung fluviu din Peninsula Iberică: 1006 km. Izvorând în Spania, curge prin Toledo, traversează Portugalia şi se varsă în Oceanul Atlantic printr-un estuar în care se află Lisabona. (n.t.)

Montaubert sări pe masă, strigând:

— În cinstea aceluia dintre noi, domnilor, care o va cuceri pe hangiţă… E o bucăţică regească pe care o vor putea savura nişte exilaţi… Eu pariez pentru mine!

— Ţin pariul contra, spuse Taranne, şi voi fi singurul câştigător.

Nocé se strâmbă:

— Sunteţi încrezuţi, domnilor, şi dacă monseniorul de Gonzague nu şi-o rezervă pentru sine, eu nu pariez pentru nici unul dintre dumneavoastră… căci, atunci când doi se ceartă, al treilea câştiga.

Baronul de Batz vârâse deja nasul într-un urcior. Nu şi-l scoase pentru a-şi exprima părerea.

Oriol se prăvălise pe un scaun şi se gândea — el, primul care vorbise despre femei — că nebunii aceia ar fi în stare să-l străpungă toţi cu sabia pentru o simplă sărutare a singurei femei prezente.

Într-un colţ, Peyrolles zâmbea şi, prin fereastra deschisă, Gonzague adulmeca aerul ce venea dinspre ocean.

Pentru a ajunge la sala în care se aflau, foştii petrecăreţi ai Casei de Aur[47] trecuseră prin cea în care se îngrămădeau oameni din popor, vorbind mai multe limbi, mai ales mulţi care nu erau francezi.

Se aflau acolo mai bine de cincizeci de indivizi, a căror profesiune n-ar fi putut fi bine definită. Dar toţi erau obişnuiţi ai hanului, care respectau voinţa hangiţei şi care nu şi-ar fi permis să vorbească atunci când ea le-ar fi zis să tacă.

Aşa că-i lăsaseră pe desfrânaţii lui Gonzague să treacă fără să ia în seamă aerele de stăpâni pe care şi le dădeau şi fără să-şi abată atenţia de la jocul de zaruri sau de la duşcă de vin negru.

Totul arăta chiar că s-ar fi mulţumit să ridice din umeri dacă ar fi auzit ce se spunea în încăperea alăturată, şi că cei de-acolo se certau deja pentru farmecele despre care ei ştiau bine că nu trebuiau să fie ale nimănui.

— Vin!… Mâncare!… strigă Taranne. Unde sunt slujnicele?

---

[47] *Casa de Aur* (vezi romanul *Cocoşatul*, de Paul Féval-tatăl): palatul prinţului de Gonzague, devenit un fel de bursă pentru vânzarea acţiunilor emise de John Law. (n.t.)

— Slujnice? Nici gând! răspunse hangiţa. Vă voi servi eu însămi, nobilii mei domni. Îmi veţi permite totuşi să mă ocup mai întâi de doamnele care se află sus. Aşa se face la Bayonne şi, după cum cred, cam pretutindeni.

O privire a lui Peyrolles îi aprobă spusele. Ea le întoarse spatele şi urcă.

Aurore şi dona Cruz stăteau încă la fereastră.

Basca le privi îndelung, cu acea milă pe care puterea o are pentru slăbiciune.

Şi, totuşi, văzând chipul domnişoarei de Nevers, pe care era întipărită o melancolie atât de adâncă, simţi potolindu-se tot ce era brusc şi sălbatic într-însa. Ba mai mult, înţelese că Peyrolles era un ticălos şi că un mister, poate o dramă, se ascundea dincolo de prezenţa, sub acoperişul său, a celor două tinere — dintre care una era în rochie de mireasă — şi care erau escortate de un număr atât de mare de călăreţi care aveau interes să nu le lase să le scape din mâini. Cel puţin, asta era ceea ce reieşise din instrucţiunile pe care i le dăduse intendentul lui Gonzague.

Or, dacă femeile se sfâşie între ele pentru lucruri mărunte, nu tot aşa se întâmplă când în joc este inima şi când nici o gelozie nu le desparte.

Jacinta, care-şi purta demnitatea şi cinstea la asemenea înălţime, încât nimeni n-ar fi îndrăznit să le atingă, fără riscul unei pedepse exemplare, Jacinta ghici că trebuia să treacă nu de partea bărbaţilor, care erau atotputernici şi, poate, laşi, ci de partea acestor două fiinţe a căror suferinţă era vizibilă.

Şi, când vedea laolaltă, de o parte dreptatea, iar de cealaltă violenţa sau minciună, basca nu ezită, simţindu-se în stare să pună lucrurile la locul lor, pentru alţii ca şi pentru ea.

Prizonierele nu bănuiau că, de acum înainte, aveau o aliată preţioasă şi dezinteresată.

— Mâncaţi domnişoarelor, le spuse hangiţa, Voi reveni peste o clipă; şi, mai ales, nu cumva să adormiţi până nu voi putea vorbi cu dumneavoastră.

Dona Cruz i se uită în ochi… Era, poate, o nouă capcană?

Jacinta îi prinse privirea şi citi în ca o neîncredere instinctivă.

— Puteţi avea încredere în mine, zise. În ţinutul o nostru basc suntem loiali.

Se răsuci pe călcâie şi dispăru. Era chemată jos. Desfrânaţii lui Gonzague voiau să vadă acel chip cu ovalul pur încadrat de păr negru. Trecuse atâta vreme de când nu mai vorbiseră unei femei despre dragoste, încât le ardea limba.

Cea căreia i se adresau era capabilă să-i joace pe degete pe toţi, inclusiv pe Gonzague şi pe Peyrolles.

Când hangiţa apăru în prag, fu un adevărat delir.

În aşteptarea ei, gentilomii băuseră deja un oarecare număr de urcioare cu vinişor de Lamalgue; şi, acesta fiind bun, iar stomacurile lor fiind goale de mai bine de douăsprezece ore, tăria li se urcase la cap.

— Ia stai, frumoaso! strigă Montaubert, crezi că ne aflăm aici pentru a ne bucura de spectacolul obrăjorilor tăi trandafirii? La naiba! Mi-aş pune fără neplăcere buzele pe ei, dacă asta te atrage, dar mai întâi trebuie să mănânc şi să beau... sunt mai drăgăstos după ce am băui... Ce crezi, Oriol?

— Oriol este drăgăstos la orice oră, replică Nocé. Dimpotrivă, eu n-am văzut niciodată vreo femeie îndrăgostită de el.

Financiarul cel gras îşi păstrase rolul — cal de bătaie, odinioară la Casa de Distracţii a lui Gonzague, ca şi la festinurile regentului, rămăsese bătaia de joc a tuturor şi în timpul călătoriei. Totuşi, dacă altădată încerca să răspundă, pentru a da dovadă de oarecare humor, acum nu-şi mai dădea osteneala. Nu avea în cap decât gânduri negre şi nu admitea că se poate râde când eşti fugar.

Împrejurările nu mai erau vesele, aşa încât consideră că nici el nu are de ce să fie bine dispus.

Frumoasa hangiţă îşi înfipse pumnii în şolduri, într-o poziţie ce-i scoase înainte sânii pietroşi şi, întinzând în faţă piciorul stâng, sub fusta scurtă ce lăsa să se zărească începutul unei pulpe minunate, deasupra unei glezne nervoase şi subţiri, îi măsură pe toţi cu o privire care nu fixa pe nimeni anume.

— Ce trebuie să servim acestor seniori? întrebă. Am şunca ţinutului, fazani de Aragon cu sos de roşii, ouă prăjite, somoni din Ebru, ostropel de vânat, şi pot să vă pregătesc un *gazpacho*, aşa cum se găteşte la Burgos...

— Ce este *gazpacho* ăsta al tău? întrebă Taranne.

— Căţei de usturoi, câteva cepe tăiate mărunt, felii de castravete, piper, sare şi oţet, câteva linguri de ulei, apă şi pâine… Nimeni pe aici nu-l face aşa bun ca mine!

— De acord cu *gazpacho!* declară Nocé. Îl vei asezona cu un surâs şi tuturor o să li se pară bun, chiar de-ar fi cea mai scârboasa doctorie, lucru pe care-l cred, de altfel…

Jacinta rămase nepăsătoare şi reluă:

— Şi ca vinuri, domnilor? Chacoli de Avala, Pedro Jimenez sau Alicante?…

— Adu-ne din toate trei, spuse Gonzague, şi grăbeşte-te. Acestor domni le este foame, şi cred că setea le este încă şi mai mare.

După un sfert de oră, masa era pusă şi felurile de mâncare veneau unele după altele. Zgomotul furculiţelor şi al paharelor înlocuise vorbele şi râsetele, iar hangiţa apărea din când în când, aducând noi bunătăţi.

Desfrânaţii o chemau, pe rând, dar ea nu-i lua în seamă. Le răspundea din fundul bucătăriei şi se sustrăgea invitaţiilor lor.

Trecuseră mai bine de două ceasuri de când se aşezaseră la masă; capetele se înfierbântau din ce în ce mai mult. Venise iar vorba despre pariul pus la sosire şi a cărui miză era hangiţa.

În sala comună, mesele se goliseră. Nu mai rămăseseră decât câţiva contrabandişti spanioli, absorbiţi într-o partidă de zaruri.

Peyrolles se ridică, aruncă o privire asupra acelor oameni şi spuse câteva cuvinte la urechea lui Gonzague, apoi se pregăti să iasă din încăpere.

— Ia stai! Domnul de Peyrolles ar vrea să ne-o fure pe frumoasă?! strigă întreaga bandă, în cor. Ăsta nu mai e joc cinstit şi va trebui să ne-o disputăm chiar aici!

— Fiţi liniştiţi, domnilor, replică intendentul. Eu renunţ de la început şi nici măcar nu am de gând să intru în competiţie…

Şi, spunând acestea, intră în sala comună pentru a se posta în spatele jucătorilor, de partida cărora păru să fie foarte interesat.

Dar cum muntenii nu luau deloc în seamă prezenţa sa, după un timp, el riscă să spună, aproape şoptit:

— Văd că sunteţi foarte tari, domnilor.

— Aş! i se răspunse. Ne distrăm.

— Bună distracţie, pe cinstea mea! Eu, care sunt jucător şi care, pentru o aruncare cu zarul, aş renunţa la un supeu la regent… Vreţi să mă primiţi să joc cu dumneavoastră?

Şi, scoţând un pumn de bani de aur din buzunar, îi aruncă pe masă. Argumentul acesta era fără replică.

— Iată miza mea, spuse. Pun asta contra unui dublon spaniol… căci sunteţi spanioli, după câte văd, stimaţii mei domni.

Toţi se înclinară, nu atât pentru mândria de a se fi născut dincolo de munţi, cât pentru calitatea ce li se atribuise. Fiecare spaniol are pretenţia de a fi tot atât de nobil ca şi regele său… poate chiar mai mult.

— Vin, hangiţă! strigă Peyrolles, şi din cel mai bun pe care-l ai în pivniţă. Cui îi place să joace, îi place şi să bea. Nu sunteţi de aceeaşi părere, domnilor?

Gazda bască era isteaţă. Înţelese că jocul nu era decât un pretext şi că în mintea lui Peyrolles era altceva. Dacă se aşeza cot la cot cu acei oameni, nu o făcea a pentru simpla plăcere de a fi în societatea lor.

Aşa încât le servi de băut şi se întoarse la ea în bucătărie. Dar păstra ochii la pândă şi urechea în ascultare. În perete era o ferestruică a cărei existenţă nu era bănuită de Peyrolles şi din spatele căreia putea vedea şi auzi totul.

Intendentul aruncă zarurile şi pierdu… Acesta îi era jocul.

Turnă vin, ciocni paharul, îl goli până la fund şi puse în faţa sa un alt pumn de galbeni.

Contrabandiştii îşi dădură semne cu genunchii, pe sub masă şi-şi făcură cu ochiul. Afară din han, le-ar fi plăcut să se uite până în fundul buzunarelor partenerului lor. Acesta pierdu de şase ori şi lovi cu pumnul în masă. Între două jocuri, turna de băut…

Din sala vecină se auzeau tot mai tare strigătele şi râsetele complicilor lui Gonzague. Se foloseau de permisiunea stăpânului şi aproape toţi erau pe jumătate beţi.

Contrabandiştii o apucaseră pe acelaşi drum, dar aveau capul încă destul de limpede pentru a li se putea vorbi despre afaceri serioase.

Peyrolles le făcu semn, şi toate chipurile se întoarseră spre el.

— Domnilor, spuse cu glas scăzut, acum miza mea este viaţa unui om!…

Toate mâinile se duseră către centuri, sub care se ascundeau *navajas*[48]. Căci orice bun spaniol, de la cel din urmă zdrenţăros şi până la hidalgo, pricepe foarte bine şi apreciază la cea mai corectă valoare acest subiect de conversaţie.

— Unde şi când? întrebă cel ce părea a fi şeful bandei şi care avea mintea cea mai lucidă.

— La Gâtlejul lui Pancorbo[49]… când va sosi…

— Şi când se va întâmpla asta?

— Poate peste o zi, cel mult două. Dar va trebui că încă de mâine să fiţi acolo, pentru a-l aştepta.

— Este singur?

— Sunt trei, poate patru. Nu plătesc decât pentru moartea lui, dar plătesc gras.

— Cât?

— De cinci ori mai mulţi galbeni decât am pus adineauri pe masă şi pe care v-am lăsat să-i câştigaţi. Totul vă va fi plătit peste un sfert de oră… Când va fi mort şi când îmi veţi aduce dovezile, veţi primi iar aceeaşi sumă.

Ochii spaniolului scânteiară.

— Încheiem târgul, spuse şeful… dar cine este omul?

— Se numeşte cavalerul Henri de Lagardère. Are în jur de treizeci şi opt de ani; este blond, poartă mustaţa răsucită şi spada sa este una dintre cele mai de temut din Franţa.

— E mai puţin de temut decât cuţitele noastre navaja, rânji contrabandistul. Îşi vor face treaba fără zgomot, şi cei pe care i-au atins nu s-au mai sculat de jos ca să povestească.

— Nu sunteţi decât cinci, observă Peyrolles. Vor mai trebui şi alţii.

— Pentru ce? Dacă ei sunt patru? întrebă Perez, navarrezul, cel căruia ceilalţi îi dădeau ascultare.

Şi, spunând aceste cuvinte, făcu un gest ce arăta că amorul propriu îi fusese jignit.

---

[48] *Navaja*: cuţit lung, cu lamă subţire, folosit cu precădere în Spania. (n.t)

[49] *Gâtlejul lui Pancorbo* (în lb. franceză: *Le Gosier de Pancorbo*) = defileu muntos în munţii Pirinei. (n.t.)

— Poate nu vor fi decât trei, reluă intendentul, cu o mişcare nervoasă a capului. Menţin totuşi ce am spus, căci unul dintre ei valorează mai mult decât voi toţi.

Se priviră între ei, cu o vădită neîncredere în ochi.

— Mai ai alţi oameni la îndemână?

Perez ridică din umeri:

— Cincizeci, mâine, dacă vreau. Sub peticele lor, zdrenţăroşii din ţinuturile basce — catalani, aragonezi sau navarrezi — ţin ascuns, un pumnal şi, între ei şi noi ceştilalţi, există un pact secret.

— Ei, bine! Să vă adunaţi cincizeci, spuse Peyrolles. Şi, încă, să nu dea dracu' să scape…

— Cincizeci contra patru! Este un asasinat! spuse Perez, cu un gest de dispreţ.

Intendentul trecu peste aceste cuvinte.

— Am spus cincizeci, continuă el cu răceală, şi adaug: cincizeci de oameni care nu se tem de moarte.

— Pe Christ din Vergara! proferă celălalt. Aşadar, acea persoană e un demon?

— Cam aşa ceva… când se luptă… Pe cinstea mea! Doar nu v-o fi frică, prietenii mei?

Protestară toţi şi, într-adevăr, trebuia să ai îndrăzneala domnului de Peyrolles ca să acuzi pe nişte contrabandişti navarrezi că le-ar fi teamă.

— Nu ne este frică nici de el, nici de nimeni — răspunse cu îngâmfare şeful lor — cu atât mai mult cu cât în defileul numit Gâtlejul lui Pancorbo poţi să opreşti în loc o armată. Dar mai e un lucru la care, poate, nu vă gândiţi, domnule?

— Care?

— Partea ce revine fiecăruia din cei cincizeci nu-i totuna cu partea celor cinci. Va trebui să ne înţelegem.

— Este drept, aprobă intendentul lui Gonzague, ascunzând un râset silit, şi dublez suma… Poate o voi tripla pentru cei cinci, când îmi veţi aduce spada lui la Saragossa[50].

[50] *Saragossa* (*Zaragoza* în lb. spaniolă): oraş în Spania, situat pe Ebru; fostă capitală a regatului Aragon. (n.t.)

Jacinta, cu urechea lipită de ferestruică, nu pierduse nimic din acest interesant conciciliabul, şi se gândea că povestea pe care i-o înşirase Peyrolles la sosirea la han nu avea nimic comun cu laşul complot pe care tocmai îl văzuse urzindu-l.

Îl cunoştea pe intendent de mulţi ani; prima dată când venise în casă, ea nu era decât o copilă şi, cum la vremea aceea nimeni nu se ferea de ea, se vorbise de faţă cu fetiţa despre o tânără fată a cărei răpire dăduse greş, în apropiere de Venasque.

Mai ales numele de Lagardère revenise deseori în acea conversaţie şi, când părăsiseră hanul, făcuseră fetiţei mici cadouri, care îi măguliseră cochetăria.

Era îndeajuns pentru ca ea să-i ţină bine minte şi să-i recunoască mai târziu, şi chiar aşa se întâmplase: ea însăşi îi pomenise lui Peyrolles de acea amintire, când îl revăzuse din atâţia ani. Şi făcuse aluzie la tânăra din Vénasque.

Trebuie să mărturisim că asta îl cam pusese în încurcătură pe vicleanul factotum, dar el nu putea fi niciodată luat prin surprindere şi, pe loc, ticluise pentru ea un mic roman — din trei vorbe, la care adăugase câteva monede frumoase de aur. Mulţumită acestora, obţinuse ca hangiţa să fie mută dacă, peste câteva zile, cineva ar fi venit să se informeze despre ei şi despre tinerele fete.

Obişnuită să nu acţioneze în neştiinţă de cauză, Jacinta îşi puse de acord, în mintea ei, amintirile de altă dată cu faptele actuale Şi nu întârzie să vadă legătura dintre fetiţa ce nu putuse fi răpită odinioară şi cel puţin una dintre cele care se aflau acum acolo, poate chiar cea care purta o rochie de mireasă şi care părea atât de tristă... Şi, în orice caz, de ce nu erau libere? Pentru ce îi recomandase Peyrolles să nu le lase să iasă din han şi nici măcar din camera lor?

Cât despre acel Lagardère, despre care fusese vorba cândva, acum ştia care le erau intenţiile în legătură cu el.

Le spusese celor două tinere: "În ţinutul nostru basc, suntem loiali!"

Era adevărat şi, tocmai de aceea, tot ce auzise o revoltă. Nu mai avea decât dispreţ pentru acela care, cu preţul aurului, trimitea cincizeci de oameni să omoare pe unul singur.

În acest caz, trebuia ca acela să fie foarte curajos şi, ea însăşi fiind curajoasă, nu putea admite ca cineva să fie atât de laş.

Peyrolles, care credea că are în ea o aliată, o făcuse, fără ştirea sa, să-i devină o duşmancă primejdioasă.

Hangiţa trebui să-şi întrerupă pentru o clipă ascultarea, pentru a le duce de băut gentilomilor, care ameninţau că vor veni s-o ia din bucătăria ei, ca s-o urce pe masă. Dar ştia acum destule, aşa încât instrucţiunile pe care intendentul continua să le dea contrabandiştilor nu o mai interesau decât în mică măsură.

De altminteri, avu altceva de făcut, căci de-abia apăru în pragul încăperii în care se aflau gentilomii, că trebui să se apere împotriva lor, deveniţi, între timp, foarte întreprinzători.

Montaubert o apucă deodată de talie şi şi-o aşeză pe genunchi. Dintr-un salt, ea se ridică, mânioasă, şi-l ameninţă pe tânăr că-i va da o palmă.

Toţi strigară "bravo" şi Montaubert, a cărui limbă începea să se împleticească, nu mai îndrăzni — cel puţin pentru moment — să-şi reînnoiască încercarea.

Scăpată de-acolo, Jacinta se reîntoarse la ferestruica sa, tocmai la timp pentru a-i vedea pe oamenii lui Perez împărţindu-şi aurul şi ridicându-se să plece.

— Ne-am înţeles, le spunea Peyrolles, cu glasul lui mieros. Să fiţi cu toţii la post încă de mâine şi, dacă vreţi să vă câştigaţi cinstit banii, trebuie ca ultima horcăitură a lui Lagardère să iasă din Gâtlejul lui Pancorbo…

Râse batjocoritor, foarte mândru de această glumă macabră şi, în timp ce sala se golea, se întoarse la tovarăşii săi, nu fără a-i arunca lui Gonzague o privire plină de înţelesuri, şoptindu-i la ureche:

— Lagardère nu va intra în Spania!

— Închideţi porţile, îi porunci prinţul hangiţei. Să nu mai vină nimeni să ne deranjeze. Domnii aceştia şi cu mine nu ne vom culca în noaptea asta, pentru că avem poftă să râdem. Aşa încât du-te şi spune doamnelor să nu-şi facă probleme în legătură cu zgomotul pe care s-ar putea să-l audă…

— Doamnele s-au culcat, fără îndoială, răspunse Jacinta, mă duc să mă încredinţez. De altfel, ele nu pot auzi nimic din ceea ce se petrece aici… Beţi, domnilor, mă întorc la dumneavoastră într-o clipă.

Îl trimise pe fratele său să doarmă, le îndemnă pe servitoare să se culce şi urcă în fugă scara ce ducea la camera fetelor.

Dona Cruz fu cea care veni să-i deschidă. Aurore stătea în genunchi în faţa unui crucifix şi se ruga.

Jacinta o contemplă o clipă, apoi merse de-i atinse umărul.

— Aţi mai fost în Spania? o întrebă brusc.

— Da, doamnă, am locuit mult timp acolo…

— Şi, la o vârstă foarte fragedă, n-aţi stat la o *alqueria*[51], în apropiere de Vénasque?

Domnişoara de Nevers îşi ridică frumoasă-i frunte netedă.

— Cine v-a spus acest lucru? întrebă.

— Ce vă pasă? continuă, mai blând, bască. Răspundeţi-mi sincer: îl cunoaşteţi pe cavalerul Henri de Lagardère?

Aurore îşi îndreptă trupul, foarte palidă şi clătinându-se.

— Da… răspunse. Este logodnicul meu şi trebuia să-i fiu soţie…

— Dar, la urma urmei, cine sunteţi şi pentru ce aceste întrebări? interveni don Cruz.

Jacinta păru că nici n-a auzit. Luă mâna Aurorei şi o sărută, apoi spuse:

— Acum ştiu îndeajuns. Nu vă culcaţi şi rămâneţi amândouă îmbrăcate. Voi reveni mai târziu, peste două ore, poate peste trei, nu ştiu… Până atunci, luptaţi-vă împotriva somnului şi aşteptaţi-mă… A! Încă ceva: cine sunt cei care vă însoţesc?

— Nişte laşi! spuse cu mânie gitana. Suntem prizonierele lor.

— O, da! Nişte laşi, murmură gazda. Asta o ştiu… cât despre rest…

Cele două tinere veniră spre ea, întinzându-i mâinile:

— Şi ce puteţi oare face pentru noi, doamnă? întrebară.

— Să vă redau libertatea, sau cel puţin să încerc, spuse hangiţa, înălţând capul. Poate că va fi primejdios… dar nimic nu se face fără ajutorul lui Dumnezeu şi fără curaj!

---

[51] *Alqueria* (în lb. spaniolă în text) = fermă. (n.t.)

Aurore şi Flor o îmbrăţişară.

— Şi, dacă nu vă salvez pe dumneavoastră, continuă Jacinta, în orice caz îl voi salva pe el! Aşadar, răbdare. Staţi treze, şi rugaţi-vă...

Şi dispăru, ca şi prima dată, în timp ce tinerele fete, una în braţele celeilalte, se întrebau cu îngrijorare dacă puteau, cu adevărat, să spere.

— Să avem, oare, încredere în această femeie? şopti domnişoara de Nevers, cu capul în mâini. Şi ce se va întâmpla în noaptea aceasta?

— Habar n-am, răspunse dona Cruz. I se citeşte în ochi sinceritatea... Surioară, în situaţia în care ne aflăm, nu trebuie să refuzăm ajutorul nimănui.

— Doamne fereşte!... Nu a vorbit şi despre a-l salva pe Henri? Asta înseamnă că şi el este în pericol?

— În pericol? Da, cu siguranţă, atâta vreme cât nu ne va fi reluat de la Gonzague.

Aurore îngenunche şi-şi împreună mâinile.

— Îţi mulţumesc, Doamne, îţi mulţumesc!

— Pentru ce să-i mulţumeşti lui Dumnezeu? întrebă Flor, crezând că prietena ei înnebunise.

— Pentru ştirea cea bună pe care mi-a trimis-o!

— Ce ştire?

— Cum Henri este încă în viaţă şi primejdios; căci, dacă duşmanii noştri se tem de el, înseamnă că trăieşte! Dacă şi aici le mai este frică de el, înseamnă că se află pe urmele noastre!

— Asta este adevărat, mărturisi dona Cruz, uimită. Nu credeam că ai mintea aşa de trează, surioară. Dar, iată, găsim aliaţi acolo unde nu ne aşteptam. Trebuie să sperăm mai mult ca niciodată!

* * *

Hangiţa coborâse din nou în sală. Intră ţinând în mână oale de gresie, sticle de diverse forme, şi chiar şi o ploscă ce conţinea un vin vechi, conservat după obiceiurile maure.

— Iată-mă, domnilor, spuse. Doamnele se odihnesc; puteţi să râdeţi, să beţi şi să cântaţi... Poarta este închisă şi oamenii de la paza de noapte nu pot face nimic împotriva dumneavoastră.

— I-am snopi în bătaie pe oamenii de la pază, cântă Nocé.

— Iată, continuă Jacinta: malaga, xeres[52], vin de Valladolid şi de Murcia[53]. Astfel de vinuri nu se găsesc pe masa regelui Franţei şi nici pe cea a regelui Spaniei, aibă-i Dumnezeu în pază pe amândoi! Beţi, domnilor, mă duc să-mi aduc paharul.

Reapăru cu o cupă în care-ar fi încăput o jumătate de sticlă.

— Două degete de vin din această ploscă, îi ceru lui Peyrolles. Tradiţia, la Bayonne, este ca hangiţa, dacă e tânără, să bea cu oaspeţii săi.

I se răspunse cu un tunet de aplauze.

Intendentul umplu paharul bascei, precum şi pe toate celelalte.

— Gustaţi-l, doar, spuse Jacinta. Iau asupra mea să beau restul!

Plosca conţinea pe puţin trei ocale. Se înălţă un strigăt de admiraţie. Dacă femeia asta era tot atât de pricepută şi în dragoste, petrecerea va fi frumoasă. O învăluiau în priviri obscene. Ea nu luă seama la asta şi puse alături plosca abia începută — nu voia să bea alt vin decât acela…

— În cinstea celei mai frumoase dintre femei! strigă Nocé, înălţând paharul.

Baronul de Batz era deja beat criţă; îşi răsturnă vinul pe faţa de masă, iar Lavallade se urcă pe masă, în timp ce Taranne îl trăgea de picioare pentru a-l face să cadă.

— Ia spuneţi, domnilor, încotro vă duceţi mâine? întrebă hangiţa.

— Să vedem soarele răsărind de cealaltă parte a munţilor, răspunse Montaubert. Cât despre mine, pariez că nu-l vom găsi: el nu străluceşte decât la Bayonne, în ochii frumoasei noastre gazde!

Ea îşi puse mâna pe umărul lui Gonzague şi-şi întinse cupa de jur-împrejur.

— Să vă însoţească Domnul în calea voastră, le ură ea. Dar luaţi seama la Pirinei! Cel ce îi urcă pe un versant, nu este sigur că-i va coborî pe celălalt!

Un strigăt general de indignare îi salută cuvintele.

---

[52] *Malaga*, *xeres*: soiuri de vin spaniole, de o deosebită calitate. (n.t.)

[53] *Valladolid*, *Murcia*: regiuni viticole renumite în Spania. (n.t.)

— E tristă la băutură, zise Taranne. Asta pentru că nu a intervenit Cupidon. Ai nevoie de dragoste, frumoaso, şi toţi cei care se află aici îl au în sânge pe micuţul zeu… vrei să mă iubeşti? Cât despre mine, eu te-aş iubi o jumătate de noapte…

— Bravo! strigară din toate părţile. Ţin pariul pentru Taranne împotriva lui Montaubert…

— Iar eu, eu nu ţin nimic — zise acesta din urmă, clătinându-se în timp ce se ridica — în afară de o idee.

Gonzague îi aruncă o privire:

— S-o vedem, zise. Cu condiţia să fie lucidă, o voi aproba dinainte.

Ajunsese şi el la unison cu ceilalţi. De când Peyrolles îi strecurase, în două vorbe, rezultatul convorbirii sale cu contrabandiştii spanioli, ridicase destul de des paharul… Ultimul pe care-l băuse îi pusese în jurul frunţii un cerc de plumb, pe care — de altminteri — îl resimţeau toţi mesenii.

— Ideea mea? bâlbâi Montaubert. Femeia este frumoasă! A cui va fi femeia? Trebuie s-o urcăm pe masă şi s-o câştigăm la zaruri!

Taranne strigă mai tare:

— Am şi eu o idee… S-o dezbrăcăm pe femeie… Cum o cheamă?… Care ţi-e numele? Spune-ne numele tău, micuţo!…

Hangiţa era cam palidă, dar îşi sili buzele să zâmbească:

— Sunt Jacinta, basca — spuse — şi mulţi sunt cei care m-au iubit şi nu m-au avut!

— Noi o vom avea! urlă Nocé. S-o punem, în pielea goală, pe masă. O s-o jucăm la zaruri, între cei doi sâni…

Întinse mâna către tânăra femeie, căutând deschizătura corsajului. Cupa pe care ea o ţinea căzu şi se sparse pe mâna gentilomului. Acesta se dădu un pas înapoi. Lavallade îi luă locul şi fu dat de-a rostogolul pe parchet.

Montaubert se ridică — el era cel mai tare. Ochii îi lunecau de beţie şi de lubricitate. Dar îşi retrase repede mâna pe care o întinsese şi din care-i curgea un fir de sânge… Jacinta făcea să-i joace în mâini un mic pumnal catalan, pe care şi-l trăsese din centură. Avea buzele strânse, fulgere de oţel îi sclipeau în ochi, iar pieptul i se zbătea cu putere.

— Dar beţi, domnilor! îi îndemnă. Nimeni nu-mi poate ţine piept? Mi-e sete?

Luase o nouă cupă şi o umplu. Dar cum Lavallade se ridicase într-un cot şi i se agăţa de fustă, o goli pe capul acestuia.

Nu se mai văzuse ceva atât de frumos nici la petrecerile regentului, nici la orgiile de la casa de distracţii a lui Gonzague. O femeie, doar una, se afla acolo, printre bărbaţi care o doreau cu toţii, şi acea femeie, în loc să încerce să fugă, le excita poftele şi le sfida desfrâul.

Cu adevărat, acest joc ciudat nu lăsa oare departe, în urmă, duelul cu şampanie — duel încă destul de recent în amintirea tuturor — în care buretele acela de Esop al II-lea îl învinsese pe micul marchiz de Chaverny?

— Beţi, beţi, domnilor. Gâtlejurile dumneavoastră rămân mai uscate decât stâncile de la Pancorbo…

La aceste cuvinte ale hangiţei, Peyrolles ridică brusc capul şi-i aruncă o privire sfredelitoare. Dar nu văzu nimic în ochii ei. Jacinta îşi turna să bea şi nimeni altul decât ea nu mai bea vin din ploscă.

Începu să cânte o melodie bască. Părul i se despleti; punea atâta exaltare în felul în care îşi modula cântecul aproape sălbatic, încât corsajul i se întredeschise şi umerii i se iviră, mai trandafirii decât zăpada pe vârful muntelui Maladetta[54], la răsăritul soarelui.

— Beţi, domnilor, repeta. Ultimul care va rămâne în picioare va fi stăpân aici!

Putea să-i amăgească, fără prea mari riscuri, cu această promisiune, deoarece îi vedea pălind unul câte unul şi prăbuşindu-se pe scaun sau rostogolindu-se sub masă. Chiar şi Gonzague dormea. După zece minute, singur Oriol mai avea ochii deschişi.

— În sănătatea ta! îi spuse, întinzând un pahar plin până la margine.

Ba făcu şi mai mult: se duse să se aşeze la masă, foarte aproape de el, îl atinse uşor cu corpul ei puternic şi cald şi, trecându-i o mână peste cap, îi duse ea însăşi cupa la buze.

— Bea, îi şopti, mai bea. Tu vei fi învingătorul.

Financiarul cel gras avu o ameţeală, încercă să pună o sărutare pe umărul gol… Nu fu în stare. Vinul îi coborâse pe

---

[54] *Maladetta* (în lb. spaniolă) = Blestemata: vârf stâncos în Pirinei. (n.t.)

gât… ochii i se împăienjeniră. Se rostogoli pe pardoseală, beat mort ca şi ceilalţi.

Atunci hangiţa se ridică în picioare, trecu peste trupuri şi, ajunsă în prag şi potrivindu-şi la loc corsajul pe care ea însăşi, intenţionat, îl descheiase, le aruncă tuturor o privire în care se citea mult dispreţ şi încă şi mai multă sfidare.

* * *

Peste câteva minute, ciocănea la uşa Aurorei şi spunea, intrând:

— Iată-mă, pot să vă salvez. Dar, pentru asta, trebuie să fiu confidenta dumneavoastră. Dacă aveţi necazuri, trebuie să mi le spuneţi… secrete — să mi le împărtăşiţi!

Dona Cruz o găsea ciudată. Ce interes putea avea această femeie să se informeze despre gândurile lor, să le cunoască numele, viaţa, cauza şi ţinta călătoriei? Nu cumva era plătită de Gonzague, pentru a le face să vorbească?

Şi, totuşi, privind-o în ochi, gitana se socotea ea însăşi a fi o proastă ghicitoare. Femeia aceasta era sinceră şi, fără îndoială, le dorea binele.

Jacinta simţea că Flor are un sentiment de neîncredere de neînvins; preferă să se îndrepte spre Aurore.

— Vorbiţi, domnişoară, şi grăbiţi-vă, îi spuse. Nu avem timp de pierdut. Care este motivul pentru care sunteţi duse în Spania?

— Am fost răpite…

— De cine? Şi de ce? Pentru a acţiona cu succes, trebuie să ştiu.

Repede şi fără a ezita, domnişoara de Nevers îi duse la cunoştinţă întreaga situaţie. Hangiţa înţelese cine era Lagardère, de ce se dorea asasinarea lui şi, deodată, îmbrăţişând-o pe Aurore, o strânse la piept, cu ochii plini de lacrimi. Nimeni nu o văzuse pe Jacinta-basca plângând!

— Sărmană copilă! şopti ea. Oricine aţi fi, sper să vă salvez.

— Adevărat, replică Aurore, nu ne cunoşti nici măcar numele…

— Nu mi-l spuneţi. Ghicesc că este un nume mare; fiţi încredinţată că nu sunt mânată de interes, vreau să fiu folositoare doar pentru fericirea dumneavoastră. Mi-aţi spus

ceea ce doream să ştiu, îmi ajunge. Totuşi, am şi eu ceva a vă spune…

Se duse să asculte la uşă.

— Deci, vă este teamă ca ei să nu vă audă? întrebă dona Cruz. Unde sunt?

— Sunt beţi.

— Toţi?

— Toţi!… Şi mi-a fost greu să-i aduc în starea asta, cu tot somniferul pe care li l-am pus în vin. Acum dorm şi nu se vor trezi decât peste două ore. Dar ceea ce am făcut era atât pentru mine, cât şi pentru dumneavoastră. Cei ce vă însoţesc sunt şi desfrânaţi, şi laşi! Nu era nici unul dintre ei care să nu mă dorească, şi n-aş fi fost niciodată îndeajuns de puternică împotriva tuturor. I-am pus în imposibilitate de a ne mai face rău, nici dumneavoastră, nici mie…

— Şi ce voiaţi să-mi spuneţi? o întrerupse Aurore.

— Că nu este vorba numai de a ne apăra, ci şi de a-i proteja pe alţii… adică pe Henri de Lagardère şi pe cei care-l întovărăşesc.

— O! Lagardère nu se teme de nimic, din partea nimănui, spuse, zâmbind, dona Cruz. Puţin îi pasă de numărul duşmanilor, şi tot aşa stau lucrurile şi cu însoţitorii săi.

— Şi totuşi, ar trebui să se teamă, spuse Jacinta, dacă n-ar fi preveniţi, la trecerea lor prin Bayonne, că la Gâtlejul lui Pancorbo — poate cel mai periculos defileu dintre Franţa şi Spania — sunt postaţi cincizeci de contrabandişti şi cerşetori, plătiţi să-i asasineze. O vor afla, pentru că le-o voi spune eu. Nu trebuie ca ei să creadă cumva că sunt opriţi de o mână de viteji, când, de fapt, o lovitură de spadă, dată de un laş ascuns după o stâncă, poate să le aducă moartea.

— Şi cine a putut, oare, să pregătească această capcană, dacă nu Gonzague? şopti domnişoara de Nevers.

— Pe cine-l numiţi Gonzague?

— Pe cel mai înalt, cel în faţa căruia se pleacă toţi.

— Nu este vorba de acela, ci de un individ mai în etate, slab, îmbrăcat în negru, un soi de ticălos mediocru, care a acţionat, fără îndoială, în contul stăpânului său.

— Domnul de Peyrolles?

— Poate acesta îi e numele, nu ştiu. Fapt este că am auzit ce complota, şi tocmai de aceea am venit să aduc, celor două

femei în suferinţă, sprijinul unei alte femei, care niciodată nu s-a temut de vreo primejdie pentru ea însăşi.

Fu rândul Aurorei să o strângă în braţe:

— Mulţumesc!… Oh! Îţi mulţumesc, doamnă! Recunoştinţa mea va fi fără margini, deoarece, datorită dumitale, logodnicul meu va putea evita moartea…

— Asta nu este îndeajuns, replică basca. Trebuie ca domnul de Lagardère să nu fie nevoit nici măcar să ajungă până la Gâtlejul lui Pancorbo, pentru că, mai înainte, vă va fi regăsit, libere.

— Este, oare, posibil?

— Libere, peste o oră, dacă vreţi şi dacă vom putea, continuă Jacinta, cu o splendidă îndrăzneală. Ascultaţi-mă: sub această fereastră se află o grădină… Veţi coborî acolo pe o scară de frânghie, pe care iat-o în acest dulap. Vă simţiţi în stare de aşa ceva?

— Da!… O, da! exclamară tinerele fete.

— În grădină, continuă hangiţa, îl veţi găsi pe fratele meu. El va sta ascuns într-un boschet din care va ieşi de îndată ce veţi fi ajuns pe pământ. Urmaţi-l fără a scoate o vorbă, iară măcar a-l întreba unde vă conduce. S-ar putea să staţi ascunse o zi întreagă, fără a vedea soarele, fiindcă porţile oraşului vor fi supravegheate şi va trebui să ieşiţi pe câmp pe altă cale… Dar să nu vă temeţi nici de întuneric, nici de foame, nici de sete, de nimic! Vă veţi pomeni, deodată, în plin câmp, şi veţi avea de făcut un drum lung cu piciorul, în munţi, pe poteci grele, umblate doar de ciobani şi caprele lor… Dar, vai! Spuneţi-mi: dacă aţi fi prinse, după această tentativă de evadare, aţi avea de suferit?

— Nu cred, doamnă, nu ar îndrăzni. Doar că supravegherea va fi mai strânsă.

— Perfect! Vă veţi opri apoi într-o colibă bască, unde voi veni eu însămi, să vă găsesc şi să vă redau domnului de Lagardère.

Aurore şi dona Cruz plângeau de fericire. O sărutau, când una, când cealaltă, pe tânăra femeie, în elanuri de adâncă recunoştinţă.

— Acesta, spuse hangiţa, acesta este planul care poate şi care trebuie să reuşească. Dar trebuie să prevedem totul, chiar şi un eşec. În acest caz, va trebui ca, în ochii celor ce v-au răpit,

eu să par că nu ştiu nimic, pentru a-l putea avertiza mai târziu pe cavaler despre atentatul de la Pancorbo.

În faţa acestei posibilităţi, ochii Aurorei se umplură de lacrimi.

— Orice s-ar întâmpla, spuse, te voi iubi mereu, şi, dacă îmi voi recăpăta fericirea, odată cu averea, vei avea partea dumitale…

— Vă mulţumesc, răspunse Jacinta. Nu-mi voi părăsi niciodată ţinutul meu basc… Până una-alta, mă duc să-l previn pe fratele meu care, peste cinci minute, va fi la postul său, iar eu voi rămâne singură printre toţi acei bărbaţi care sunt beţi şi nu se vor trezi, decât în zori, cu capul greu şi privirile rătăcite. La acea oră, veţi fi probabil salvate.

Ea scoase scara de frânghie, o legă de piciorul patului şi o zvârli în gol.

— Şi-acum, Domnul să vă aibă în pază! Poate nu vă voi revedea niciodată. Voi fi întotdeauna mulţumită că am făcut pentru dumneavoastră, care iubiţi şi care suferiţi, tot ce mi-a stat în puteri pentru a vă scăpa din mâinile unei bande de laşi… pentru ca să fiţi fericite!

Ochii ei negri priveau ţintă în ochii blânzi şi albaştri ai Aurorei; se ţineau de mâini, şi fiica lui Nevers şi fata din popor nu aveau decât o singură inimă.

Se îmbrăţişară pentru ultima oară şi dona Cruz, geloasă, vru să-şi capete partea… Pletele şi buzele lor se uniră.

— La revedere! spuse Jacinta-basca; pe mâine, în munţi… sau, poate, adio pentru totdeauna.

Apoi coborî din nou în sala în care, prăvăliţi, care pe unde putuseră, desfrânaţii lui Gonzague continuau să doarmă.

Capitolul VII - Trei raze de lună

Toată lumea dormea, cu excepţia unuia singur, Jacinta nu văzuse că din sală lipsea cineva.

Acel cineva era domnul de Peyrolles.

Într-adevăr, dacă factotum-ul fusese printre primii care închisese ochii aceasta nu era o dovadă că dormea, ci a faptului că încetase să bea. Ceilalţi erau liberi să se îmbete; el prefera să-şi păstreze capul limpede şi, fără îndoială, avea motivele lui.

Nu că n-ar fi avut încredere în hangiţă. O! Nu! Era convins că şi-o ataşase în destulă măsură, dându-i bani. Şi nici nu bănuia că ea i-ar fi putut auzi convorbirea cu contrabandiştii. Îl văzuse vorbind şi jucând zaruri cu ei şi trebuia să-şi fi dat seama că el avea un interes. Dar ce le spusese? Asta era o treabă între ei şi el, de care Jacintei ar fi trebuit să nu-i pese.

I se păruse totuşi ciudat felul ei de a ţine piept celor opt bărbaţi, cu paharul în mină, lucrul ce, la urma urmei, putea fi o îndatorire a meseriei, sau pur şi simplu o viclenie, pentru a face să crească cheltuiala…

În acest ultim caz, o considera forate dibace şi-o admira cu atât mai mult, căci el făcea parte din acei oameni care, obişnuind să-i păcălească pe ceilalţi, sunt uneori mulţumiţi să fie traşi pe sfoară, cu condiţia ca acest lucru să fie făcut în mod inteligent şi să se respecte formele.

Peyrolles avea un principiu: oricine acceptă să aibă un stăpân trebuie să vegheze la securitatea lui, dacă acesta nu o face el însuşi, sau dacă neglijează să-şi amintească de ea.

Or, Gonzague, care era atât de prudent de obicei, acum nu se gândea deloc la securitate, mergând până la a se îmbăta împreună cu depravaţii săi. Desigur, mai puţin beat decât Montaubert, baronul de Batz sau grasul Oriol! Dar dormea totuşi cu acel somn greu pe care-l dă excesul de vin.

Peyrolles era, aşadar, obligat să vegheze pentru doi: pentru stăpânul său şi pentru el însuşi; cât despre ceilalţi, nu-i păsa nici cât negru sub unghie…

Intendentul era, în general, perspicace: în seara aceasta, mirosea nişte treburi dubioase şi neprevăzute, în care va fi amestecat. Cei a căror conştiinţă nu este curată sunt deosebit de înclinaţi spre astfel de presentimente, şi dracu ştie dacă Peyrolles avea măcar o conştiinţă.

Aşadar, pleoapele lui erau închise, mâinile — împreunate pe pulpele-i slabe, şi picioarele lui interminabile se pierdeau sub faţa de masă. Totuşi, dacă trupul lui păstra astfel o imobilitate aproape perfectă, nu tot acelaşi lucru se întâmpla cu mintea lui,

care vagabonda mai ales spre tot soiul de aspecte nu tocmai vesele.

Se gândea, mai întâi, că dacă la ora asta, Aurorei şi donei Cruz le-ar fi venit poftă să evadeze, nimeni n-ar fi acolo ca să le împiedice.

Întrezărea, de asemenea, în gând, o bruscă apariţie a lui Lagardère, prin grămada aceea de oameni beţi, şi-şi mărturisea că — dacă, dintr-un amestec de milă şi generozitate — i-ar ierta pe unii dintre ei, ar fi imposibil ca Gonzague şi el, Peyrolles, să fie printre aceştia.

Vom vedea dacă n-avea dreptate, măcar din punctul lui de vedere, să nu doarmă decât cu un ochi.

După ce hangiţa urcase în camera prizonierelor, el se ridică, deci, de pe scaun, îl culese pe Nocé de pe parchet şi-l aşeză în locul lui, fără ca acesta să dea măcar vreun semn de trezire… Precauţia era bună, pentru că absenţa sa să nu poată fi imediat remarcată.

Deşi nu venise de mult la acel han, îşi amintea încă de aranjamentul casei şi de o anumită uşă care, dintr-un colţ al sălii comune, se deschidea spre grădină.

De ce voia să meargă în grădină? De fapt, nu ştia prea bine. O clipă, avusese chiar intenţia să urce, cu paşi de lup, pe scară şi să se asigure de *visu*[55] dacă domnişoara de Nevers şi dona Cruz dormeau cu adevărat.

Acest plan era totuşi periculos pentru el. Mai întâi, risca să dea peste hangiţă, care nu s-ar da în lături să-i spună vreo două şi l-ar trezi, poate, pe Gonzague, care — la rândul său — ar putea condamna ritos excesul de zel al factotum-ului său. Pentru toate aceste motive, şi poate puţin din cauza pumnalului Jacintei, care ar fi putut acţiona în beznă, preferase, aşadar, să renunţe la aceste intenţii, alegând — ca teren de exploatare — grădina.

Era, de altfel, de presupus că nimeni nu-l va deranja acolo.

Într-adevăr, afară întunericul era atât de adânc, încât Peyrolles începu prin a se lovi de un copac, având un contact mai violent decât ar fi dorit. De acolo se duse să se zgârie într-un boschet şi trecu, la o distanţă doar de trei picioare[56], pe lângă un soi de puţ vechi, Iară margini, în care ar fi căzut fără

[55] *De visu* (în lb. latină în text): văzând cu proprii-i ochi. (n.t.)

mari şanse ca leşul lui să reapară vreodată la lumina soarelui. Diavolul îl salvă şi de astă dată.

Totuşi, ochii i se obişnuiau, puţin câte puţin, cu bezna aceea, care îi era propice. Şi — lucru destul de rar în acea ţară — cerul era de o întunecime uniformă şi nici o stea nu sclipea, nicăieri. Iar luna, cu atât mai puţin, nu se gândea să-i slujească drept lanternă!

Ceea ce-l intrigă cel mai mult era silueta masivă şi neagră a casei. În zadar o cerceta cu privirea, nu vedea petrecându-se nimic neobişnuit. Desigur, toată lumea acolo dormea, cu excepţia Jacintei şi a lui însuşi.

Aşa încât se pregăti să-şi reia locul, sau — cel puţin — să se ducă s-o facă pe hangiţă să sporovăiască.

Din păcate, nu mai ştia cu precizie unde se afla şi nici cum să regăsească uşa. Reîncepu să bâjbâie, şi de douăzeci de ori fu cât pe-aci să se lungească pe pământ, ceea ce-l făcu să blesteme. Şi nu era totuşi decât la începuturile necazurilor sale!

Acestea nu se lăsară deloc aşteptate şi, mai întâi, se împiedică de o scândură. Rezultatul fu că făcu nişte mişcări dezordonate cu braţele lui lungi şi osoase, îşi încurcă picioarele în propria-i spadă şi, în cele din urmă, realiză unul dintre cele mai formidabile plonjoane.

Căderea nu a fost dureroasă. Pământul pe care a căzut era destul de moale. Dar degaja un miros *sui generis*[57] şi puturos.

Chipul domnului de Peyrolles se mulă în acest material mai bine decât în lut.

Nimerise în locul în care se depozita gunoiul de la grajduri: factotum-ul lui Gonzague se zvârcolea într-o grămadă de bălegar amestecat cu îngrăşăminte lichide.

Aşa încât înjurătura lui, cu toate că era interioară, valora cât una de-a lui Cocardasse.

Intendentul ştia, când era cazul, să strângă buzele şi să nu vorbească atunci când trebuia să tacă. Dimpotrivă, nefiind

---

[56] *Picior*: veche unitate de măsură, care era divizată în trei degete şi a cărei valoare era variabilă, după loc şi epocă. Piciorul francez, sau piciorul regal, adoptat sub Carol cel Mare, era de 0,324 m. Cel englez valorează, încă şi astăzi. 0,3082 m. (n.t.)

[57] *Sui generis*: (lb. latină): unic în felul său, specific. (n.t.)

dispus să aştepte pe loc răsăritul soarelui, îşi puse la treabă mâinile şi picioarele, pentru a ieşi de acolo.

Grăjdarii obişnuiau, fără îndoială, să-şi simplifice munca aruncând în grămadă hamurile rebutate şi potcoavele ce nu mai erau bune de nimic, căci Peyrolles iasă, pe asperităţi invizibile, puţin din pielea degetelor sale şi mult din stofa redingotei sale.

Desigur, când reuşi, în fine, să stea în picioare, domnul de Peyrolles — de obicei având o ţinută atât de îngrijită — ar fi fost cu greu recunoscut, chiar şi de către stăpânul său, într-atât de dezgustătoare îi era înfăţişarea şi aşa de scârbos parfumul pe care-l degaja.

Şi, totuşi, cineva îl vedea. Un bărbat tocmai pătrunsese în grădină, pe aceeaşi cale şi el; dar acest al doilea personaj cunoştea mult mai bine aşezarea şi diferitele ei colţişoare, căci zărindu-l pe Peyrolles, se dusese fără ezitare să se ascundă într-un boschet şi de acolo, ca dintr-un post de observaţie, supraveghea toate mişcările factotum-ului, întrebându-se, fără îndoială, cine era acel lungan ce nu părea a fi în apele sale şi în ce scop îşi oferea plăcerile unei băi în bălegar, în plină obscuritate.

Poate că cel de-al doilea plimbăreţ, al cărui chip nu putea fi văzut în noapte, era însufleţit de intenţii rele; în orice caz, prezenţa domnului de Peyrolles nu-i făcea plăcere, căci înjura pe tăcute.

Intendentului nu-i trebui mult timp ca să se scuture. O redingotă pierdută nu era de natură să-l impresioneze, cu atât mai mult cu cât putu constata că, uneori, o nenorocire poate fi bună la ceva.

Într-adevăr, întâmplarea — sau mai curând, căzătura sa — îi făcuseră un serviciu. Înălţând capul, zări deodată, în silueta întunecată a clădirii, o fereastră luminată ce nu putea fi văzută din nici un alt punct.

Umbre treceau fără încetare şi siluete feminine se desenau una după alta, chiar toate deodată. Nu întârzie să le recunoască: erau cea a domnişoarei de Nevers şi a gitanei.

Hangiţa afirmase că tinerele dormeau: afirmaţie falsă... Le era, aşadar, complice?

"De fapt, nu", gândi el. "Dona Cruz este isteaţă. Desigur, ele nu s-au sculat decât după plecarea bascei. Şi, dacă la ora aceasta nu dormeau, oare ce puteau pune la cale? Peyrolles,

amice, ideea ta de a veghea a fost bună şi, după cum mi se pare, vei afla aici lucruri noi!…"

Uitase cu totul nefericita lui aventură de mai adineauri şi zâmbetul ce-i flutura pe buze era cât se poate de sardonic.

Şi totuşi, un grăunte de nelinişte se amestecă în această plăcere.

Fereastra se afla la o înălţime prea mare pentru ca el să poată vedea altceva decât capul donei Cruz sau al Aurorei traversând din când în când deschiderea luminoasă, şi, în plus, nu putea auzi nimic.

Încercă să se dea mai în spate, pentru a vedea mai în adâncul camerei; dar se izbi curând de zidul împrejmuitor al grădinii, pe care încercă să se cocoaţe!

Încercare zadarnică! Creasta zidului era împodobită cu cioburi de sticlă ce i-ar fi distrus şi mai tare vestimentaţia.

Gândul de a se aşeza pe cioburi nu-l atrăgea deloc pe intendent, mai cu seamă după ceea ce păţise în groapa cu bălegar. Pe lângă această, presupunând că-ar fi putut să se salte pe zid, ar fi riscat, pe de o parte, să fie zărit de la fereastră, iar pe de alta, să fie descoperit de oamenii pazei de noapte, care l-ar lua drept un răufăcător.

Oricât de mare îi era dorinţa de a vedea mai bine, socoti că era prudent să observe cât mai mult fără a face zgomot şi să aştepte evenimentele. Avea la el sabia, pentru a face faţă oricărei eventualităţi şi, dacă ar fi apărut Lagardère, îi rămânea posibilitatea de a se ascunde.

Într-adevăr, să încerce să se dueleze, singur, cu cavalerul — dacă ar fi fost cazul — era o treabă peste puterile şi peste curajul său. Peyrolles ţinea ca pielea să nu-i fie găurită, nici măcar în mijlocul frunţii.

Era convins că Lagardère era amestecat în afacerea asta şi dacă n-ar fi fost imposibil să-şi regăsească drumul în bezna nopţii, s-ar fi grăbit să se ducă să-l trezească pe Gonzague şi pe ceilalţi.

Căci nu era deloc liniştit şi dorea cu aprindere să se lumineze de ziuă cât mai curând, astfel încât să-şi poată avertiza mai repede tovarăşii.

Pe de altă parte, aceeaşi cauză putea duce la efecte contrare. Dacă norii ar fi lăsat să se strecoare cât de cât o

lumină, el ar fi putut fi văzut şi, atunci, ce s-ar întâmpla? Împotriva cui ar trebui să se apere, el singur?

Iată pentru ce era destul de îngrijorat, mai ales că, de obicei, prefera să evite situaţiile critice, decât să le înfrunte cu curaj.

Totuşi, deoarece nu putea vedea aproape nimic, iar de auzit, nici atâta, socoti cu cale să se apropie de clădire, pentru a încerca să prindă măcar câteva cuvinte.

Vocea răsună mai tare noaptea. Dacă s-ar lipi de partea de jos a zidului, chiar sub fereastră, poate că ar putea să prindă frânturi din frazele ce se pronunţau deasupra.

Se afla la o distanţă doar de zece paşi şi o străbătu cu precauţii de neînchipuit, tremurând întruna de teamă să nu strivească sub tălpi vreo rămurică, căci ar fi fost de ajuns pentru a-i trăda prezenţa.

Dar aceste precauţii nu au fost spre binele lui — ceva îi căzu în cap, i se înfăşură în jurul trupului, cu înlănţuiri de şarpe... îi trebui un extraordinar efort de voinţă pentru a nu scoate un strigăt.

Deodată, apăru o spărtură în nori şi lumina lunii îi străbătu... Nu dură decât o clipă, îndeajuns totuşi pentru a-i permite lui Peyrolles să-şi dea seama că ceea ce-i căzuse în cap era o scară de frânghie; îndeajuns, de asemenea, pentru că omul ascuns în boschet să-l poată recunoaşte pe Peyrolles.

"Ia te uită!" îşi spuse acesta din urmă, "lucrurile se complică! Cine a furnizat scara? Cine le va ajuta pe porumbiţe să coboare?... Căci e puţin probabil ca ele singure să fi pus la cale o astfel de evadare, în toată regula. Înseamnă că a intervenit un bărbat — şi cine ar putea fi acest bărbat?"

Făcu o mică mişcare, ce ar fi putut foarte bine să semene a frică. Cu toate acestea, gravitatea situaţiei şi dorinţa de a-şi sluji stăpânul fură mai puternice.

"Şi, totuşi" — gândi el pentru a-şi face curaj — "s-ar putea ca porumbiţele să fi ticluit singure toate astea. Aurore de Ne vers este curajoasă, iar dona Cruz are îndrăzneală. Oricât de periculos le-ar fi planul, le cred în stare să încerce să-l îndeplinească ele înseşi... Bine-am făcut că nu m-am îmbătat în seara aceasta!"

După ce-i venise gândul că tinerele feţe erau singure, îi veni şi ideea de a se încredinţa de acest lucru. Mijlocul de a o

face tocmai fusese pus la dispoziţia sa. La urma urmei, despre ce era vorba? Să se urce, o clipă, pe scară şi, rămânând la o înălţime mai joasă decât pervazul ferestrei, să asculte.

Curajos ca ticăloşii care nu se lasă speriaţi de două femei lipsite de apărare, puse piciorul pe prima treaptă şi-şi începu ascensiunea. Dar de-abia suise şapte sau opt trepte, când luna apăru din nou, inundându-l cu lumină.

Se opri brusc şi-şi înăbuşi o înjurătură — lumina asta îl stingherea.

Nu văzu două capete ce se aplecaseră în afara ferestrei şi care se retraseră de îndată ce-l recunoscură.

Într-adevăr, scara — ce traversa încăperea, şerpuind moale pe pardoseală, de la fereastră şi până la piciorul patului, de care era legată — se întinsese deodată, fără îndoială sub greutatea cuiva.

Şi asta făcuse ca Aurore şi dona Cruz să se repeadă la fereastră, de unde îl putuseră zări pe intendentul lui Gonzague.

Înţeleseră că se terminase şi că trebuiau să renunţe la fuga lor.

După ce totul se cufundă din nou în beznă, Peyrolles îşi reluă ascensiunea.

Dar altcineva se urca în urma lui. Un bărbat ieşise din umbra unui boschet. Era încălţat cu espadrile, nu făcea nici un zgomot şi se cocoţa cu agilitatea unei pisici.

Peyrolles simţi cum o mână de fier îi încercuieşte gâtul: nişte degete se înfigeau, ca şi cum i l-ar fi strâns într-o menghină. Fără a putea scoate un strigăt, dădu drumul frânghiei, îşi agită mâinile prin aer şi căzu lat la pământ, unde rămase fără suflare.

Această treabă fusese efectuată, într-un timp mai scurt decât este necesar pentru a o descrie şi cu o îndemânare remarcabilă, de către cel ce stătuse la pândă în boschet şi care nu era altul decât Antoine Laho, fratele Jacintei.

Odată scăpat de factotum, încredinţat că nu va mai fi stingherit de către acesta — căci forţa de apăsare a degetelor sale îl făcuse, fără îndoială, să nu mai fie în stare, o bună bucată de vreme, de a face rele — tânărul îşi continuă liniştit urcuşul până la fereastră.

— Veniţi, spuse încetişor.

Zărindu-l, cele două tinere scoaseră un ţipăt ascuţit. Credeau că au de a face cu Peyrolles. Ba chiar, dona Cruz se înarma cu un scaun şi se repezi, gata să lovească.

Îşi dădu repede seama de greşeală, dar în acelaşi timp văzu că Aurore leşinase.

Într-adevăr, aceasta zăcea pe podea, cu chipul la fel de alb ca veşmintele. Înainte de a se gândi la fugă, trebuiau s-o readucă în simţiri.

Antoine Laho sări în cameră şi retrase scara; apoi porni în căutarea unui întăritor oarecare, ce-ar fi putut s-o trezească din leşin pe tânăra fată. Nimic! Nu găsi nimic şi nu putea nici să mai piardă vremea cu căutări, nici să coboare pentru a-i cere ceva surorii sale.

— Cu atât mai rău, spuse. Trebuie să ne grăbim, căci în curând va fi prea târziu. Prospeţimea nopţii o va face să-şi revină.

— Unde este cel care urcă? întrebă dona Cruz.

— Jos… într-o stare jalnică.

— Mort?…

— S-ar putea, răspunse tânărul, calm. L-am strâns atât de tare de gâtlej, încât cu siguranţă l-am strangulat şi, fără îndoială, căzătura l-a terminat. Nu sunt totuşi sigur că a murit şi tocmai de aceea n-avem timp de pierdut.

— Ar fi trebuit să-l omori! spuse gitana, sălbatic.

— Nu, replică bărbatul. Dacă l-aş fi înjunghiat, tovarăşii lui s-ar fi putut răzbuna pe sora mea pentru moartea lui… şi eu n-aş fi aici, ca s-o apăr…

— Adevărat… Să dea Dumnezeu să nu i se întâmple nimic rău din cauza noastră.

Aurorei îi trebui mult timp până să-şi revină. Antoine, la fereastră, pândea cu îngrijorare dacă ceva se întâmpla jos, dar nici un zgomot nu părea să compromită şansele de evadare.

În cele din urmă, domnişoara de Nevers deschise ochii. Dar când încercă să se ridice, picioarele refuzară s-o susţină.

Bascul aruncă din nou scara.

— Puteţi coborî singură? o întrebă pe dona Cruz.

— Da… dar ea?

— O iau în seama mea… urmaţi-mă…

O luă pe Aurore în braţe, trecu peste pervazul ferestrei şi ajunse curând la baza scării.

Cât despre Flor, în timpul aventuroasei sale vieţi de gitană făcuse destulă gimnastică şi fu pe pământ aproape în acelaşi timp cu ceilalţi doi.

Acolo, în loc de a-l urma pe Antoine care o purta pe Aurore, ea se aplecă pipăind cu piciorul pământul în jurul scării. Căutarea nu-i fu îndelungată. Nu găsi nimic.

— Nu ai strâns destul de tare, şopti la urechea fratelui Jacintei, când îl ajunse din urmă. Domnul de Peyrolles a dispărut!

Dacă noaptea n-ar fi fost atât de întunecată, ar fi putut vedea cutele apărute pe fruntea bascului.

— S-a dus, desigur, să dea alarma, spuse. Daca-aş şti că-l găsesc în grădină, de data asta l-aş înjunghia. Dar nu avem decât timpul strict necesar pentru a dispărea înainte de sosirea lor.

— Să fugim repede! spuse dona Cruz.

— Luaţi-mi braţul şi urmaţi-mă, răspunse fratele Jacintei.

Purtând-o încă pe Aurore şi urmat de dona Cruz, care-l ţinea strâns, de teamă să nu se împiedice de ceva, el se îndreptă iute către gura vechiului puţ.

— Rămâneţi aci o clipă, îi spuse gitanei. Mă voi întoarce să vă iau. Dacă, totuşi, ar veni înainte ca eu să pot urca înapoi…

— Ea, mai întâi, răspunse dona Cruz. Repede, du-te repede. Dacă or să mă prindă pe mine, o să fiu în stare să scap din ghearele lor.

— Ar mai fi o cale, continuă Antoine, şi anume, să daţi un semnal şi să vă lăsaţi să cădeţi. Eu aş face cumva să vă prind în braţe, jos… Dar v-aţi risca viaţa…

— Mi-o voi risca… replică ea, fără ezitare.

Înainte de a trece peste marginea fântânii, Antoine îi sărută mâna. Îi plăcea firea ei energică.

Proptindu-se, înfigându-şi picioarele în cavităţi şi agăţându-se, cu mâna liberă, de crampoane fixate din loc în loc în pereţii puţului, coborî încet, cu povara sa, în cilindrul de piatră.

Către fundul fântânii se deschidea, chiar în peretele ei, o gaură îndeajuns de mare pentru a permite trecerea unui singur om. Aşa că doar cu preţul unor eforturi de neînchipuit reuşi tânărul să treacă împreună cu Aurore şi s-o aşeze pe aceasta pe pământ. Fata tremura din tot corpul.

— Nu vă temeţi de nimic, o imploră el în şoaptă.

— Nu mă tem, răspunse, mi-e frig…

— Nu durează decât câteva clipe. Mă duc s-o caut pe prietena dumneavoastră.

Urcă din nou, o apucă pe dona Cruz, care se aşezase deja pe marginea puţului, şi coborî iar.

Între timp, înainte ca cei doi să se afunde în abisul misterios, luna lumină pentru a treia oară grădina.

Peyrolles se târâse, în genunchi, până la tufişul în care se ascunsese, până mai adineauri, adversarul său. Nu putuse merge mai departe şi se lungise acolo, fără putere, cu gâtul arzându-i, cu şalele dureroase şi cu tot trupul zdrobit.

Auzind cuvintele pronunţate de Antoine şi de gitană, înţelese că pământul se întredeschidea pentru a le deschide un drum.

Dar unde?… Şi cum? Nu ştia nimic, deoarece nu putuse vedea nimic.

Luna îi trăda pe fugari. Peyrolles văzu locul în care coborau şi o recunoscu pe Flor.

Totuşi, ea îi ascundea chipul salvatorului. Cine era acel bărbat?

Vântul măturase norii; grădina întreagă era acum scăldată în lumină.

"Pe unde au trecut ei, vom trece şi noi", gândi intendentul. "Un singur bărbat ni se va împotrivi, în cursa asta de şoareci. Gonzague poate dormi, atâta timp cât Peyrolles veghează asupra lui! Dar acest serviciu îl va costa scump, dacă-l va plăti la valoarea lui!"

Nemaiavând nimic de făcut în acel loc, reîncepu să se târască. Fiecare mişcare îi smulgea un geamăt de durere.

Revedea acum uşa prin care venise şi-l cuprindea disperarea că nu va putea să mai ajungă la ea. Îi era frig, tremura, îi clănţăneau dinţii şi făcea eforturi supraomeneşti ca să nu leşine.

Asta era ceea ce-l făcea să se teamă cel mai tare. Căci oare cât timp va sta astfel, în vreme ce ceilalţi se depărtau şi Gonzague continua să doarmă, ignorând că zălogul său viu — aşa cum o numea pe Aurore — tocmai îi scăpase din gheare?

Uşa era foarte aproape… Mai erau necesare doar câteva eforturi… va reuşi să ajungă la ea, să se agaţe, s-o deschidă!…

Se bucură atât de tare, încât îşi supraestima forţele — încercă să se ridice şi simţi că:şi pierde cunoştinţa. O ceaţă îi învălui ochii... se rostogoli la pământ, în nesimţire...

Jacinta, stând în sala comună, asculta zgomotele a în venite de afară şi visă... Viselor sale li se adăugau rugăciuni şi, de mai multe ori, îngenunchease, cu mâinile împreunate şi cu ochii ridicaţi spre cer, adorabilă şi transfigurată.

Era cale lungă de la această femeie la cea care, cu două ceasuri mai devreme, bea ca un soldat mercenar şi care, cu umerii descoperiţi, cu sânii dezgoliţi, cânta un cântec basc.

Explicaţia era că, mai adineauri, ea jucase un rol, o comedie dubioasă, făcută special pentru auditoriul înghesuit în jurul ei. Frumoasa hangiţă din Bayonne, pe care toţi — bogaţi şi săraci, nobili şi sărmani, oameni cinstiţi şi bandiţi — o respectau, se coborâse pentru o clipă la purtările unei fete dintr-o speluncă. Şi pentru asta trebuie să-şi fi simţit inima foarte călită şi să fi fost gata să oprească, la momentul dorit, consecinţele îndrăznelii sale.

Acum, redevenită ea însăşi, totodată blândă şi mândră, ireproşabilă, cu credinţă în Dumnezeu, ca toate femeile din acel ţinut, şi — mai ales — bucuroasă să facă o faptă bună pe care nimeni nu i-o ceruse, se întreba cu îngrijorare: "Unde-or fi? Or fi putut măcar să ajungă la fântână şi, dacă se află acolo în clipa asta, calea nu le va fi tăiată de nici un obstacol? Sărmane tinere! Oare nu vor fi cuprinse de frică, în acea subterană prin care nici eu nu trec niciodată, când mă duc în munţi?"

Din sala învecinată se auzeau sforăituri sonore, amestecate cu sughiţuri. Veneau şi mirosuri de vin şi de sudoare ce-i făceau greaţă bascei.

"Cel puţin din partea ăstora nu au a se teme de nimic", îşi continuă ea gândurile. "Sunt toţi acolo, ca nişte porci tăvăliţi în noroiul lor, în timp ce porumbiţele îşi iau zborul... Dumnezeu va ţine seama de ce am făcut pentru ele, când îmi va socoti păcatele."

Nerăbdătoare şi iute, aşa cum sunt în general femeile din neamul său, Jacinta — care avea şi curiozitatea inerentă sexului său — de-abia stătea locului. Neştiind ce se întâmplase

deasupra, stătea ca pe jăratic şi, curând, nemaiputându-se stăpâni, urcă în vârful picioarelor la etaj.

Camera locuită mai înainte de tinerele feţe era goală. Pe o măsuţă, lumânarea era pe sfârşite, aruncând lumini ciudate pe mobilele sărăcăcioase.

Frumoasa hangiţă se duse la fereastră, ascultă: nu se auzea nici un zgomot în grădină. "Domnul fie lăudat!" îşi spuse. "Până acum, totul merge bine..."

Se gândi să facă să dispară scara, dar apoi îşi dădu seama că, în felul acesta, la ziuă ar putea fi acuzată că le-ar fi deschis ea însăşi uşa. Era mai bine să lase acest martor care putea permite să se creadă că un străin le procurase tinerelor fete acea scară, fără ca ea să aibă vreun amestec.

Aşa încât stinse lumina, care de altminteri nu ar mai fi ars mult timp, şi coborî din nou, cu inima plină de bucurie.

Înainte de a se reaşeza în aşteptarea zorilor, vru totuşi să arunce o privire asupra tuturor acelor gentilomi, a căror beţie era opera sa şi care, poate, s-ar fi îmbătat la fel de tare, fără să fi fost nevoie de soporificul pe care ea îl amestecase în vin.

În sala comună era un haos de braţe, de capete şi de picioare. Toţi zăceau acolo, ca nişte brute.

Toţi?... Nu, lipsea unul! Făcând această constatare, Jacinta tresări. Cine lipsea? Unde era?

Basca crezu că s-a înşelat şi-i numără. Poate că unul alunecase sub masă... Se aplecă, îi întoarse pe cei ce dormeau pe jos, cu nasul în podea... şi fu cuprinsă de spaimă, de o teamă ce o străpunse ca şi cum tot ce pusese la cale se năruia...

Nu regăsea acolo silueta osoasă a domnului de Peyrolles, individul pe care-l cunoştea cel mai bine şi de care se temea cel mai mult, mai mult chiar decât de Gonzague... ceilalţi nefiind în ochii ei decât nişte figuranţi.

Se gândi că somniferul pe care li-l dăduse îşi va înceta, în curând, efectul. Va veni ziua şi toţi cei ce dormeau se vor trezi...

Unde era Peyrolles?

Cercetă bucătăria, reveni în sala comună, scormoni prin toate colţurile: nu era nicăieri. Uşa care dădea spre stradă era încă baricadată dinăuntru. Nu se ieşise pe-acolo...

Deodată, auzi lovituri repetate în uşa ce ducea spre grădină, mai întâi slabe, apoi tot mai puternice Cine putea bate astfel, dacă nu Peyrolles?

"El e — în grădină!" se gândi imediat. "Dar atunci, a văzut şi a auzit totul... Şi de ce nu deschide? Poate pentru că nu este în stare. Să fie, oare, rănit?"

Rămăsese nemişcată, cu ochii ţintă pe uşă.

"Dacă este rănit", îşi urmă gândul, "înseamnă că s-a luptat, s-a luptat cu fratele meu!... Cine ştie dacă nu l-o fi ucis, dacă nu s-o fi slujit de sabia lui împotriva celor două inocente care încercau să scape de ura lui? Ce dramă, necunoscută mie, s-o fi desfăşurat?..."

Loviturile se înteţeau. Ea îşi îndreptă trupul, încleştă pumnii şi în mâna îi sclipi un pumnal. Ochii îi aruncau mii de scântei.

"Dacă ceilalţi nu se trezesc", spuse, printre dinţi, "şi dacă el este cel care bate... va muri..."

Merse către uşă, apucă zăvorul...

Hotărârea îi era luată — strângea din dinţi, şi femeia care mai adineauri se ruga, se transformă pentru a treia oară. Era Judith[58] şi va ucide!...

— Cine bate aşa de tare la ora asta? întrebă deodată un glas în spatele ei — şi la ce bun această armă în mâinile dumitale, frumoaso? După câte văd, la dumneata nu intră nimeni cum vrea şi te pricepi, cel puţin, să protejezi somnul oaspeţilor dumitale...

Se întoarse, gata să lovească, şi se reţinu.

Gonzague era cel care vorbise. Stătea în picioare şi o privea, întinzându-se şi căscând.

— Pe Dumnezeii mei!... Am dormit bine, continuă. Hei! Voi ceilalţi, sfecularea!... Cocoşul tocmai a cântat, ba chiar cred că zgârie la uşă.

Montaubert, Nocé şi Lavallade se ridicară, năuci. Baronul de Batz, Oriol şi Taranne continuau să sforăie sub masă.

Afară, loviturile se înteţiră.

— Dar unde este Peyrolles? întrebă Gonzague.

— Pe undeva pe-aici, la naiba! zise Montaubert, poate în patul hangiţei?... Vreţi să-mi permiteţi să mă duc să-l trezesc în maniera mea?

---

[58] *Judith*: eroină evreică. Pentru a salva oraşul Bethulia, l-a sedus pe Holophern, generalul inamic, şi, profitând de somnul acestuia, i-a tăiat capul. (n.t.)

Jacinta îşi vârâse la loc în teacă pumnalul şi-i măsura pe toţi acei bărbaţi cu o privire dispreţuitoare.

— Poate că cel pe care-l căutaţi este tocmai cel care bate acolo? În cazul acesta, în noaptea asta n-a avut drept saltea decât pământul. Duceţi-vă de vedeţi!

Uşa se deschise şi în prag îl văzură pe intendent, alb ca varul, zdrenţuit, cu haina mototolită, nefiind în stare să se ridice în picioare… Îşi ţinea spada în mână: cu mânerul ei bătuse de atâta vreme.

— Ce înseamnă asta? exclamă Gonzague, încruntându-se.

— Un om vine să vă spună că domnişoara de Nevers şi dona Cruz au plecat şi că, poate, nu le veţi regăsi niciodată! zvârli cuvintele, cu efort, factotum-ul.

— Plecate! Visezi, Peyrolles! Vorbeşte degrabă… Dar intendentul recăzu pe prag, fără glas, leşinat din nou.

Îl târâră în sală şi Gonzague, el însuşi, îi turnă între buze un întăritor… care nu reuşi să-l readucă în simţiri.

Acum se sculaseră toţi şi nimeni nu se gândea să râdă. Chipurile, încă abrutizate de beţie, erau lungi cât o zi de post şi se întindeau, îngrijorate, către omul trântit pe jos şi care rămânea mut. Nu înţelegeau decât un singur lucru: tinerele nu mai erau acolo!!

Philippe de Mantoue aruncă o privire întunecată hangiţei. Dar aceasta era impasibilă — nici un muşchi al feţei nu-i tresări. Fu convins că nu era deloc amestecată, mai ales când ea vorbi, cuvintele ieşindu-i de pe buze calme, desluşite, fără ca nimic să poată trăda cea mai mică emoţie:

— Oare acest gentilom ştie bine ce spune? Era niţel ameţit şi ar fi mai bine să mergem să ne încredinţăm de ceea ce susţine. Azi-noapte, când m-am suit iar în camera doamnelor, ele dormeau.

— Să urcăm! spuse Gonzague, printre dinţi.

Şi, punând un deget pe umărul bascei:

— Să urcăm doar noi doi!

Când ajunseră sus, Jacinta mai întâi ciocăni. Ştia bine că nu va primi nici un răspuns şi avea toate motivele pentru aceasta.

Prinţul era grăbit. Se năpusti asupra uşii şi o deschise de perete.

— Nimeni! urlă. Patul este desfăcut, dar gol!

Într-adevăr, hangiţa avusese grijă să răscolească aşternuturile înainte de a fi coborât.

— Ba chiar mai este cald încă, spuse, atingându-le.

Era fals, dar ce importanţă avea? Niciodată, până în acea noapte, Jacinta-basca nu minţise. Era încredinţată că Dumnezeu o va ierta.

Gonzague bătu din picioare, se duse să privească pe fereastra deschisă şi-şi înfipse sabia în saltea.

— La fereastră se află o scară de frânghie, spuse. Aşadar, un bărbat e împreună cu ele.

Şi, cu accente de furie, strigă, mai tare:

— Dacă tu eşti acela, Lagardère!... Nu este încă a ta, ţi-o voi lua înapoi!

"Lagardère o va avea", gândi basca, "şi va şti s-o păstreze".

* * *

În coridorul subteran, Aurore de Nevers încerca în zadar să-şi recapete forţele şi, cu toată bucuria de a se şti scăpată de Gonzague, nu reuşea să se ţină pe picioare.

Întâmplările prin care trecuse, trecerile de la speranţă la teamă şi dezamăgirile ce se succedaseră prea repede rarelor clipe de bucurie, îngrijorarea sa în legătură cu Lagardère, cu mama sa şi cu ea însăşi, toate acestea îi zdrobiseră curajul.

Căzuse într-un fel de stare de pierdere totală a forţelor fizice, aşa cum se întâmplă după marile zguduiri ale vieţii, care paralizează până şi voinţa. Mintea îi rămăsese la fel de lucidă ca de obicei, dar nu mai avea energia să gândească, iar picioarele-i dureroase nu o mai ascultau. Nu mai era decât un obiect inert pe care Flor încerca în zadar să-l reînsufleţească.

Chiar şi cei mai robuşti bărbaţi cad, uneori, pradă acestei prăbuşiri morale, căreia nimic nu-i rezistă; şi Lagardère o resimţise — nu o dată — în Spania, ca şi în Franţa. Şi totuşi, el era un om tare... totuşi, el era la fel de călit ca şi lama spadei sale...

Nu era de mirare că şi logodnica sa să fie la capătul forţelor!

Dar acesta era un prost debut pentru a putea reuşi în dificila aventură în care se angajaseră prizonierele. Flor înţelese că Va trebui să fie plină de hotărâre cât pentru două şi că va

trebui să conteze şi pe cea a bărbatului care le însoţea. De altfel, nu mai putea fi vorba de a da îndărăt şi doar câteva ore de perseverenţă şi de eforturi puteau asigura salvarea.

Bascul aprinsese o torţă, a cărei sclipire tremurătoare lumină un coridor lung, între stânci din care se prelingea umezeala. Câţiva lilieci se urmăreau, rotindu-se în jurul flăcării şi atingând cu aripile părul fugarelor.

— Trebuie să mergem mult prin acest mormânt? întrebă sărmana Aurore.

— Cel puţin un ceas, răspunse fratele hangiţei. Dar nu trebuie să vă temeţi de nimic. Cu condiţia să ne grăbim, am cu ce să ne facem lumină pe toată durata drumului. Nimeni n-a putut să ne vadă intrând în aceste subterane; nimeni nu ne va zări ieşind, şi în întregul oraş Bayonne nu sunt cinci oameni care să-i cunoască existenţa. Veniţi…

Domnişoara de Nevers reacţiona împotriva oboselii şi, sprijinindu-se de braţul donei Cruz, îşi urmă ghidul.

Pământul era umed, alunecos şi, Când punea o mină pe perete pentru a se sprijini sau pentru a se agăţa ca să nu cadă, o retrăgea cu o impresie de frig care o îngheţa până în măduva oaselor. Nu făcuse nici două sute de paşi, când simţi că-i este imposibil să continue.

— Lasă-mă! îi spuse donei Cruz. Cred că s-a terminat… Va fi mai bine să mor aici, căci cel puţin astfel duşmanii mei nu se vor bucura de spectacolul agoniei mele…

— Nu vorbi aşa, draga mea Aurore, exclamă fosta ţigancă, deznădăjduită şi acoperind-o cu sărutări. Trebuie, dimpotrivă, să fii curajoasă, aşa cum ai fost întotdeauna… îţi vei revedea în curând mama, îl vei revedea pe el…

— Henri!… Când îl vei întâlni, să-i spui că am murit pronunţându-i numele, că am murit cu inima plină de dragoste pentru el! Şi să-l aduci aici, pentru a putea culege ce Vă mai fi rămas din sărmana şi draga lui Aurore!… Flor, jură-mi că vei face asta şi du-te în căutarea lui!

Bascul întoarse capul, pentru a-şi şterge o lacrimă: inima lui de ţăran cinstit şi mândru se rupea de milă în faţa nenorocirii acestei frumoase tinere, îmbrăcată în rochie de mireasă şi care, în locul în care se afla acum, părea a fi, într-adevăr, o fecioară moartă, coborâtă în mormânt.

— Nobilă domnişoară — spuse, descoperindu-şi capul şi îngenunchind lângă ea, ca în faţa unei sfinte. Dumnezeu nu vă dă voie să vă pierdeţi speranţa, atâta vreme cât în vine vă va mai curge o picătură de sânge… Iar nouă nu ne permite să vă abandonăm… Treceţi peste slăbiciunea dumneavoastră şi, mai ales, aveţi încredere în mine.

Aurore întinse mâna acelui băiat curajos şi loial, care — îşi dădea bine seama — şi-ar fi jertfit viaţa pentru ea.

— Da, am încredere în dumneata, şopti. Dar, vai! Simt că nu mai am putere nici să mă târăsc…

— Îmi îngăduiţi să vă duc pe braţe, aşa cum am făcut pentru a coborî? întrebă el, cu umilinţă.

— Încearcă… voi fi o povară prea grea pentru dumneata… va trebui să mă abandonaţi, ceva mai încolo…

— Niciodată! replică tânărul, atâta timp cât nu veţi fi acolo unde mi-a poruncit sora mea să vă conduc şi unde duşmanii dumneavoastră nu vor veni să vă caute.

Îi întinse torţa donei Cruz, care porni, plină de energie, în fruntea alaiului, iar el, cu o neînchipuită gingăşie, o ridică pe Aurore în braţele-i viguroase. S-ar fi spus că ţine un copilaş şi o purta cu asemenea uşurinţă, de parcă ar fi fost vorba de un fulg.

În acele subterane cufundate în întuneric, prost luminate de o flacără tremurătoare, cele trei personaje — acea apariţie albă, ce trecea, fugitiv, în braţele unui bărbat — alcătuiau un tablou fantastic.

Flor mergea cu curaj în fruntea convoiului, încăleca peste stânci ce se desprinseseră din boltă şi-şi întorcea capul pentru a-l avertiza pe ghid sau pentru a reînsufleţi, printr-un cuvânt de speranţă, curajul prietenei sale.

Aceasta, zdrobită de oboseală, îşi rezemă încet-încet frumosul cap blond pe umărul celui ce o purta şi adormi într-un somn adânc.

Povara devenea în acest fel mai greu de purtat, dar munteanul nu o simţea, fiind obişnuit cu muncile grele, îşi dublă, dimpotrivă, grija pentru a evita zdruncinăturile, şi chipul îi strălucea la gândul că biata copilă nu se mai obosea.

Ceea ce ar fi refuzat, poate, să facă pentru bani, era mândru să facă din simplu devotament şi din milă pentru această mare suferinţă, care totuşi, încă în ajun, îi era necunoscută.

Ca şi sora sa Jacinta, Antoine Laho era unul dintre cele mai frumoase exemplare din acea rasă bască, coborâtoare din vechii cantabri[59] şi care au păstrat anticele virtuţi ale acestora: sprinteneala, independenţa, plăcerea muncii, sinceritatea, încăpăţânarea, cinstea şi, mai ales, bunătatea. Pentru ei, ospitalitatea este sfânta şi în ţinuturile lor nu se găseşte nici un cerşetor. Şi asta, pentru că oriunde există o nenorocire, de orice fel ar fi, bascul îşi oferă ajutorul.

Antoine Laho întâlnise o nefericire în drumul său: i se consacra cu trup şi suflet.

— Puţin mai repede, acum că doarme… i se adresă, cu glas scăzut, donei Cruz.

Aceasta îi dădu ascultare dar, după câteva sute de paşi, aproape că se împiedică şi trebui să se oprească: trecerea era blocată.

O vie nemulţumire se întipări pe trăsăturile munteanului. Pentru el, obstacolul nu însemna nimic şi repede l-ar fi biruit; partea gravă era că asta însemna o întârziere şi, mai ales, obligaţia de a-şi pune jos preţioasa povară, trezind-o pe tânăra care dormea atât de liniştit.

În afară de aceasta, se mai temea că, dacă i-ar fi trebuit prea mult timp ca să elibereze calea, s-ar fi putut să li se termine lumina, până vor ajunge la ieşirea din subterană.

Se feri totuşi să vorbească despre aşa ceva, tinerele nemaiavând nevoie de alte motive de îngrijorare.

Căută un loc cât mai uscat posibil şi o aşeză pe domnişoara de Nevers cu asemenea grijă, încât aceasta nici nu se trezi.

Flor îl privea cu admiraţie şi se gândea ce isprăvi ar fi putut săvârşi acel bărbat, alături de Lagardère.

Antoine se puse cu râvnă pe treabă, făcând cât mai puţin zgomot cu putinţă. Din nefericire, zona surpată era adâncă de cel puţin şapte-opt picioare şi era alcătuită din câteva blocuri destul de mari pentru ca nimeni altul decât el să nu le fi putut mişca din loc. Îi trebui a mai mult de un sfert de oră pentru a elibera o trecere suficient de largă spre a permite cortegiului să pornească iar la drum.

---

[59] *Cantabri*: popor din vechea Spanie, care locuia în sudul golfului Biscaya. A fost supus de către romani, sub împăratul August. (n.t.)

Ceva mai departe, subterană se împărţea în două coridoare distincte.

— La dreapta, spuse ghidul. Ne apropiem…

— Cât timp ne mai trebuie? întrebă Flor.

— Ceva mai mult de cincisprezece minute, dacă nimic nu ne opreşte…

De câteva clipe auzeau un fel de foşnet, un clipocit uşor care creştea pe măsură ce înaintau. Gitana ciuli urechile.

— Nu vă faceţi griji, îi spuse bascul. Deasupra capetelor noastre se află o apă curgătoare subterană, care cade în cascadă la o distanţă de nici douăzeci de stânjeni faţă de noi. Drumul pe care tocmai l-am lăsat în stânga duce chiar acolo şi în curând veţi auzi şi mai clar zgomotul cascadei.

Într-adevăr, nu peste multă vreme le parveni un fel de tunet surd care se rostogolea, se izbea din stânca în stâncă, neîncetat, dar inegal, şi care ar fi putut înspăimânta şi nişte oameni mai curajoşi decât nişte fete tinere.

Aurore începu să se agite. Trăsăturile chipului i se contractară şi cuvinte fără şir îi scăpară printre buze. Părea pradă unui coşmar groaznic, provocat sau doar sporit de zgomotul asurzitor al apei în cădere.

— Repede!… repede, spuse munteanul.

Cum domnişoara de Nevers se încorda în braţele sale, cu toată puterea pe care o dau nervii surescitaţi, încercă s-o calmeze vorbindu-i încetişor, legănând-o aşa cum se adorm copiii. Trudă zadarnică! Îi scăpă din braţe, fără vrerea lui, şi stătu dreaptă, sprijinită de perete, cu ochii larg deschişi şi rătăciţi, cu mâna întinsă, nu spre locul de unde venea tumultul, ci spre cel pe care tocmai îl părăsiseră. Pe chip i se întipărise o expresie de spaimă de nedescris.

— Acolo!… Acolo!… strigă ea, deodată. Îi văd!… Ne urmăresc!… Spada lor este pătată de sânge!… Sângele lui Henri!… Ne vor ucide şi pe noi… Gonzague!… Gonzague!… Asasinul lui Nevers!…

Dona Cruz se temu că prietena ei să nu fi înnebunit brusc, iar bascul îşi lăsă braţele în jos, cu deznădejde, înainta pentru a o prinde iar în braţe, purtând-o împotriva voinţei sale… dar ea scoase ţipete răguşite, îşi izbi fruntea de stâncă şi se zbătu ca scoasă din minţi.

Ar fi fost primejdios pentru ea să fie atinsă chiar şi cu vârful degetului.

Torţa ţinută de gitană era pe sfârşite. Situaţia devenea critică.

Flor încercă să-i vorbească, s-o calmeze... Prietena ei n-o auzea, sau, dacă percepea sunetul cuvintelor, se părea că le atribuie duşmanilor săi.

Dona Cruz avu o inspiraţie subită: ridică torţa, astfel încât să lumineze din plin chipul Aurorei, şi merse drept spre ea, aţintindu-şi privirea în ochii săi.

O clipă rămaseră faţă în faţă, gitana, crispată în aşteptare, Aurore — nemişcată ca un spectru, cu degetele crispate pe o stâncă, înălţată pe vârful picioarelor.

Era minunat de frumoasă astfel, în această poziţie de extaz dureros, detaşându-se pe piatra pe care, printre muşchi, se prelingeau câteva picături de apă.

Puţin câte puţin, privirea Aurorei îşi pierdu fixitatea şi teroarea care se reflecta în ea pentru a deveni mal calmă, aproape blândă.

— Mergi!... O vreau... îi porunci dona Cruz.

Aurore îi dădu ascultare, înaintând cu paşi sacadaţi, de automat. Braţele îi atârnau ţepene şi contractate în lungul trupului, neînsoţind mişcarea picioarelor; ochii priveau în gol, drept în faţa lor. Pentru o clipă, bascul crezu că visează sau că se află în prezenţa unui duh din infern. Îşi făcu semnul crucii.

— N-o atinge, îi spuse gitana, şi, mai ales, să mi scoţi o vorbă.

Şi, cum farmecul nu se destrămase cu toată crucea pe care şi-o făcuse, ghidul — prea puţin liniştit — reluă torţa din mâinile lui Flor. Rămăsese atât de puţin de ars, încât îi era teamă să n-o vadă stingându-se imediat.

În nişte împrejurări obişnuite, aşa ceva nu l-ar fi îngrijorat defel. Se ştia aproape de capătul drumului şi cunoştea destul de bine subteranele pentru a fi în stare să le conducă pe cele două femei şi pe întuneric.

Dar acea forţă misterioasă care, împotriva voinţei sale, o mână pe Aurore şi pe care n-o înţelegea, răscolea mai adânc superstiţiile înrădăcinate în el, ca şi în toţi cei din neamul său. Acea oprelişte de a o atinge, de a-i vorbi, nu făcea decât să-i sporească şi mai mult neliniştea... Ce s-ar întâmpla dacă s-ar

pomeni, deodată, cufundaţi în beznă… dacă, nemaivăzând drumul, ea îşi va sparge capul de stânci?

Antoine Laho simţi cum fruntea i se acoperă cu broboane de sudoare. Nicicând curajul lui nu suferise asaltul unei asemenea îngrijorări.

Un liliac trecu în zbor şi atinse cu aripa flacăra, stingând-o… Bascul simţi cum spaima îi încleştează gâtul.

Atunci, o mână îi apucă braţul şi-l strânse cu putere. Nişte bucle îi atinseră uşor obrazul şi nişte buze, apropiindu-se mult de urechea sa, îi şoptiră:

— Linişte!… Ea vede!…

S-ar fi prăbuşit în genunchi dacă dona Cruz, care-l prinsese de braţ, nu l-ar fi ţinut, silindu-l să-şi continue drumul.

De-acum înainte merseră în urmă, bâjbâind. Aurore era cea care conducea, şi o făcea fără ezitări!

Curând simţiră un suflu de aer proaspăt, care le răcori fruntea şi, la nici douăzeci de paşi mai încolo, o rază de lumină, căzând din boltă, se filtra — la început nesigură şi slabă, apoi foarte clară — învăluind-o pe domnişoara de Nevers care mergea înainte, încă în extaz.

— Salvate! strigă bascul.

Mâna gitanei îi astupă gura, pentru a-l împiedica să spună mai mult…

Prea târziu! Aurore se clătină, oscilă câteva clipe şi se prăbuşi greu la pământ, în timp ce Flor se repezea să-i vină în ajutor.

— Nefericitule! exclamă Flor. Numai eu trebuia s-o trezesc. Acum va suferi mult timp înainte de a-şi recăpăta cunoştinţa.

Bietul băiat avea un aer atât de amărât, încât îi fu milă:

— Există vreo aşezare omenească prin apropiere? îl întrebă. Du-te şi adu un întăritor oarecare, chiar şi numai apă. Şi încearcă să găseşti pentru ea un cal, dacă vrei să ne continuăm drumul.

Antoine Laho făcu un gest de descurajare:

— Dacă nu putem pleca imediat, spuse, mai bine să petrecem ziua aici, şi să nu ieşim decât la noapte. Acum este prea târziu să traversăm valea fără a fi semnalaţi celor care vă caută şi fără a fi ajunşi din urmă… Voi aduce de băut şi hrană…

— Bine, du-te repede. Suntem în siguranţă aici?

— Da, dacă nu am fost urmăriţi chiar prin subterană, ceea ce este aproape imposibil, deoarece nimeni nu ne-a văzut intrând în ea.

— Atunci vom rămâne aici atâta timp cât va fi necesar. Când vei fi înapoi?

— Peste o jumătate de oră, cel mult. O partidă întreruptă nu înseamnă o partidă pierdută… şi, totuşi, ar fi fost mai bine dacă ne-am fi dus la îndeplinire planul.

Cu aceste cuvinte, bascul dispăru, fără ca Flor, plină de grijă pentru prietena sa, să-şi fi dat seama pe unde a trecut.

Capitolul IX - Din nou capturate

Ochii domnişoarei de Nevers continuară să fie larg deschişi; ea era totuşi inertă şi aproape îngheţată. Dacă pieptul nu i s-ar fi ridicat în ritm regulat în dreptul inimii, ar fi putut fi luată drept un cadavru.

Gitana îngenunche lângă ea, ca atunci când o adormise, şi-şi cufundă privirea în cea a prietenei sale. În acelaşi timp murmura cuvinte ciudate, iar degetele sale, plimbându-i-se pe frunte, pe tâmple, se opriră la pleoape şi la piept. Într-o altă împrejurare[60], ea procedase în acelaşi fel cu o bătrână vrăjitoare din munţii Baladron. Doar cuvintele erau altele atunci când doreai să provoci somnul sau să-l întrerupi.

Lui Flor îi trebui totuşi foarte mult timp pentru a reuşi, şi o cută i se întipărise pe frunte.

— Trezeşte-te, spuse deodată. O vreau!

Domnişoara de Nevers clipi, căscă îndelung, se ridică în capul oaselor şi privi în jurul ei, buimacă. Se putea vedea că gândurile nu i se limpeziseră încă.

— Unde ne aflăm? întrebă, după scurt timp.

Flor i se aruncă de gât, sărutând-o.

— Salvate! Draga mea Aurore, îi răspunse. Aici suntem în siguranţă… Nimeni nu va veni să ne deranjeze până diseară…

---

[60] *Altă împrejurare*: vezi romanul *Cocoşatul* de Paul Féval, partea a II-a, cap. IV. (n.t.)

— Mă simt foarte slăbită, murmură tânăra fată. Dar cine m-a adus aici?

— Antoine Laho, fratele gazdei noastre.

— A! Da… este adevărat… îmi amintesc…

Îşi trecu o mână peste frunte, ca pentru a-şi aduna gândurile.

— Şi, acum, el unde se află? continuă.

— Nu departe de aici, răspunse însoţitoarea ei. S-a dus să aducă ceva să ne reîmprospătăm forţele, căci avem nevoie, mai ales tu. Curaj, draga mea! Gonzague nu ne va găsi.

— Gonzague?

Făcu un efort să-şi reamintească un gând ce-i flutura prin cap, dar nu izbuti să-l fixeze.

Această căutare interioară nu-i scăpă lui Flor şi fata îşi încreţi fruntea, căci gândul i se duse imediat la cuvintele pronunţate de Aurore în subterană, la începutul extazului ei dureros.

"Oare era deja în transă în acele clipe?" se întrebă. "Ba nu, veghea nu-şi poate aduce aminte de somn — este legea magnetismului practicat de ţigani. Totuşi, dacă ea a văzut ceva? Să facem o experienţă." Şi spuse, cu voce tare:

— Adineauri, ţi s-a părut că-l vezi pe prinţ, urmărindu-ne cu toată banda lui. Trebuie să fi fost o simplă halucinaţie, produsă de slăbiciunea ta, pentru că eu nu am văzut nimic.

— De-ar da Dumnezeu să fie aşa! şopti domnişoara de Nevers, străbătută de un fior.

De zece minute stăteau îmbrăţişate, vorbindu-şi încet şi întretăindu-şi vorbele cu lacrimi de duioşie şi de bucurie când, deodată, dona Cruz se ridică brusc şi începu să asculte.

— Ce ai? întrebă Aurore.

— Nimic… Mi s-a părut că aud…

— Că auzi ce?… Ba da… aud şi eu, adăugă ea, înspăimântată. Flor, cineva vorbeşte, aici aproape…

Nervii săi surescitaţi o făceau să audă zgomotele cele mai slabe cu mai multă uşurinţă decât prietena ei.

— Poate ne înşelăm, încercă să spună dona Cruz.

— Nu, nu mă înşel… este aici… chiar aici!… Îţi spun că se vorbeşte în subterană!

Cele două tinere se strânseră în braţe, înfiorate.

— Ai mai fi în stare să mergi… să fugi? întrebă Flor.

— Nu cred.

Domnişoara de Nevers încercă să se ridice în picioare şi recăzu îndată.

— Vezi, spuse, este imposibil!

De data aceasta nu se mai puteau îndoi: din coridorul întunecat venea un zgomot de voci.

Aurore o recunoscu pe cea a lui Montaubert.

— Suntem pierdute! strigă, încercând să se încordeze pentru a nu leşina din nou.

Montaubert, Taranne şi Nocé apărură şi scoaseră strigăte de triumf; fiecare ţinea cu o mână spada, iar cu cealaltă o torţă.

— Iată-le!… Iată-le! strigară. Pe toţi dracii! Am sosit la timp…

Şi, totuşi, se opriră timp de o clipă… Cei trei gentilomi se postară în linie… Se aşteptau ca, între ei şi fugare, să se afle spada lui Lagardère, şi lupta n-ar fi fost egală — ei nu erau decât trei!

— Sunteţi oare singure, domnişoarelor? întrebă Nocé.

Dona Cruz stătea în picioare, cu braţele încrucişate, iar ochii ei aruncau fulgere. Dacă în acea clipă ar fi avut în mână o spadă, s-ar fi slujit de ea pentru a o apăra pe domnişoara de Nevers.

— Laşilor! le strigă.

Dar lor nu mai le era frică. Această insultă îi făcu să râdă.

* * *

Acum, trebuie să revenim puţin în urmă, pentru a afla cum putuseră ajunge până acolo complicii lui Gonzague.

Lui Peyrolles îi trebuise mult timp până să poată vorbi şi, de îndată ce buzele sale reuşiseră să scoată un cu vânt, se grăbise, să aducă situaţia la cunoştinţa stăpânului său.

— În grădină se află intrarea în nişte subterane, spusese. Pe acolo au plecat… Să fiu sprijinit de braţe şi voi merge să vă arăt locul. Dar mă tem să nu fie prea târziu!

— Niciodată nu este prea târziu! strigase Gonzague, încruntând sprâncenele. Luaţi-vă săbiile, voi împărţi rolurile. Până în două ore trebuie să ne reîntâlnim toţi, aici, cu prada noastră, pentru a trece frontiera. Dacă nu, o voi căuta singur. Sunteţi gata?

Fără îndoială, toţi acei gentilomi şi financiari, care renunţaseră la onoarea lor pentru a urma norocul celui care, odinioară, îi îndopase cu aur, plăceri şi titluri, erau gata pentru vânătoarea de femei.

— Să ne grăbim, spuse Peyrolles. De când au dispărut, trebuie să fi străbătut o bună bucată de drum.

Se ridică greu şi zece mâini se întinseră să-l ajute.

Jacinta, într-un colţ, nu suflă o vorbă. Se gândea că fratele ei şi cele două fete trebuiau să fie destul de departe pentru a nu se mai teme de nimic şi, după prima clipă de îngrijorare, nu mai dădea — în sinea ei — nici o importanţă dezvăluirilor lui Peyrolles.

"Du-te, amice", îşi spunea ea *in petto*[61]. "Văzându-te în starea asta jalnică, este clar că a trebuit să te coste scump ca să afli un secret care nu valorează mare lucru. Nu e de ajuns să cunoşti intrarea unei galerii subterane... cercare au ieşit din ea au tot spaţiul în faţa lor."

Îşi îndoi braţul pe masă, îşi puse capul pe el şi se prefăcu că doarme. Putea astfel să asculte fără ca diversele emoţii să-i poată fi citite pe faţă.

Dar Philippe de Mantoue nu înţelegea să lase lucrurile aşa. Bătu cu pumnul în masă.

— Urmează-ne, hangiţo! porunci. Este ciudat că, chiar în grădina dumitale, există pasaje misterioase prin care nişte tinere fete pot fugi. Ce-i cu fântâna aceea? Unde se află?

Basca se ridică, replicând cu simplitate demnă:

— Domnul de Peyrolles nu trebuie să se deranjeze. Este prea slăbit pentru a merge, iar eu pot să vă arăt, la fel de bine ca şi dânsul, intrarea acelui aşa-zis pasaj, în care niciodată n-am văzut pe cineva coborând, de douăzeci şi cinci de ani de când mă aflu aici. Domnul de Peyrolles a fost mai norocos decât mine dacă, în câteva ore, a văzut pătrunzând acolo mai multe persoane.

— Există deci, într-adevăr, intrarea în nişte subterane...

— Aşa se vorbeşte în întreg oraşul Bayonne, dar n-am avut curiozitatea să mă încredinţez, cu atât mai puţin cu cât cei care au fost tentaţi să le exploreze n-au mai fost văzuţi niciodată... Casa mea este clădită chiar pe locul palatului locuit cândva de

[61] *In petto* (în lb. italiană în text): în sinea sa, în secret. (n.t.)

Pé de Puyane, personaj de sângeroasa amintire şi, în legătură cu aceste locuri, circulă mai multe legende. Nefiind o fricoasă, nu mi-am făcut niciodată griji în privinţa aceasta şi niciodată n-am constatat nimic extraordinar… Dacă vreţi să vă daţi singuri seama de ce se întâmpla în galerie… la voia dumneavoastră, domnii mei…

— Mai întâi, unde este ieşirea? întrebă Montaubert.

— Unii pretind că în infern… Alţii — în mare, unde, cândva, erau aruncaţi, fără alte forme, cei de care voiai să te scapi… Eu nu ştiu nimic din toate astea… şi dumneavoastră sunteţi cei cărora nu trebuie să le fie frică.

Liniştea de pe chipul său, calmul cuvintelor sale, îndepărtau orice bănuială ce-ar fi putut s-o atingă.

— Dacă veţi coborî, adăugă, veţi avea nevoie de torţe. Iată-le.

Aprinse una, întinse apoi alte trei sau patru lui Gonzague şi complicilor săi.

— Pe toţi Dumnezeii, da, vom coborî — spuse Philippe, furios — chiar de-ar fi s-o căutăm până în infern pe Aurore de Nevers!

Faţă de această hotărâre, formulată atât de energic, hangiţei nu-i rămânea decât să se încline. Ceea ce şi făcu, cu cea mai mare bunăvoinţă din lume, comandând, pe un ton oarecum batjocoritor:

— Înainte, deci, domnilor, vă voi arăta pe unde se intră la Satana… cel puţin, după câte se spune în oraş. Dar grăbiţi-vă să vă întoarceţi pentru a ne spune despre ce este vorba şi, cum fără îndoială vă va fi foarte sete, voi pregăti de băut.

Îl lăsară pe Peyrolles care, de altminteri, dăduse toate informaţiile ce s-ar fi putut aştepta din partea lui, şi Jacinta, ţinând sus torţa, intră în grădină, mergând înaintea celorlalţi. Se opri lângă o groapă adâncă, săpată la rădăcina unui smochin.

— Nu este prea adânc, spuse. Ia, mai bine ascultaţi…

Luă de jos o piatră şi o aruncă. În secunda următoare atinsese fundul.

— Cui îi revine onoarea de a trece primul?… Călătorie plăcută, domnilor! Mă duc să vă pregătesc masa, doar dacă nu veţi prânzi cu spectrul lui Pé de Puyane.

S-ar fi zis că-şi bătea joc, dar nimeni nu se gândi să răspundă cuvintelor sale. Această expediţie misterioasă, capătul

unei nopţi de beţie, nu era deloc pe gustul desfrânaţilor. S-ar fi putut îmbogăţi paleta unui pictor doar cu coloritul obrajilor lor: mai mulţi erau roşii, alţii — violeţi, dar — dintre toţi — Oriol şi baronul de Batz, se deosebeau de ceilalţi: primul, printr-o paloare de ceară, cel de-al doilea, printr-o epidermă a cărei culoare bătea spre galbenul şofranului.

Doar chipul lui Gonzague rămânea de nepătruns şi rece.

— Montaubert, Taranne şi Nocé: cu mine, înăuntru, porunci. Cât despre voi, ceilalţi — adăugă, întorcându-se către cei trei rămaşi — puneţi să vi se înşeueze caii şi străbateţi împrejurimile oraşului. Subterană asta nu duce nici în infern, nici la mare, ci — fără îndoială — în câmp, dincolo de zidurile de apărare. Trebuie să aflăm unde, într-un fel sau altul, fie descoperind voi înşivă ieşirea, fie trăgând de limbă pe localnici… voi, în faţă; noi, în urmă — cei care vor fi între cele două grupuri, vor fi prinşi!

Se lungi pe burtă, îşi plimbă lumina torţei în gaura ce se căsca în faţa lor şi spuse:

— Zăresc nişte crampoane de fier. Scara este pregătită — urmaţi-mă!

Dispăru, cei pe care îi desemnase intrând după el. Ceilalţi se grăbiră să-i asculte ordinele date, şi în han nu mai rămaseră decât Peyrolles şi hangiţa.

Aceasta, neputând prevedea întârzierile ce interveniseră în fuga fratelui său şi a celor două tinere, ar fi putut să jure că toţi trei erau, de aproape o oră, în afara oricărei primejdii.

Se duse să caute o saltea pe care o întinse direct pe podea, iar Peyrolles se instală pe ea cu voluptate, în vreme ce Jacinta, fericită la gândul că Gonzague nu va găsi nimic, cânta în limba bască o romanţă veche în care era vorba despre o tânără fecioară urmărită de nişte bandiţi şi care dispărea din faţa ochilor, ori de câte ori erau gata s-o ajungă.

Intendentul încercă apoi s-o facă să vorbească. Îi puse tot felul de întrebări viclene, pentru a o prinde cu minciuna. Obişnuit fiind să nu se încreadă în nimeni deocamdată nu putea avea o încredere nemărginită în hangiţă.

Din nefericire pentru el, frumoasă femeie se ferea cu dibăcie, toate întrebările şiretului ticălos neobţinând decât răspunsuri destinate să-l inducă în eroare; isteţimea minţii lui se toci repede în faţa diplomaţiei hangiţei şi — rolurile fiind curând

inversate — ea fu cea care-l interoga, părând că se interesează de starea lui jalnică.

— Dar ce vi s-a întâmplat, monseniore, de-aţi ajuns în halul acesta? Hainele vă sunt sfâşiate, murdare de noroi, şi s-ar zice că suferiţi mult… Îmi pare foarte rău că asemenea lucru s-a putut întâmpla unui oaspete de rang, aşa ca dumneavoastră; oare bunul renume al hanului meu nu va avea de pătimit?

Peyrolles păstră tăcerea.

— Dacă s-ar dovedi adevărate legendele care se spun pe seama acelei subterane, asta ar fi nenorocirea mea şi nu mi-ar mai rămâne decât să părăsesc oraşul… Poate va trebui să anunţ justiţia şi, dacă cineva v-a făcut rău, să cer ca vinovatul să fie pedepsit, aşa cum merită?

— Justiţia n-are nimic de-a face cu treaba aceasta, răspunse, sentenţios, factotum-ul lui Gonzague. Dar dacă doamnele acelea au putut fugi, asta s-a datorat complicităţii unui bărbat… îl cunoşti… cine este?

— Din clipa în care au plecat contrabandiştii cu care vorbeaţi, replică ea, nici un bărbat n-a mai intrat în casă. Pot afirma asta cu certitudine!

— L-am văzut, insistă Peyrolles.

— Sau vi s-a părut că-l vedeţi…

— Nu i-am putut distinge chipul, dar l-am auzit vorbind şi i-aş recunoaşte glasul. Sunt sigur că şi dumneata îl cunoşti.

Ea îşi îndreptă trupul şi spuse cu mândrie:

— Nu mai am nimic a vă spune… şi dumneavoastră ştiţi mai multe decât mine… Dormiţi, domnul meu, somnul vă va face bine… v-a lipsit astă-noapte.

Se luminase de ziuă; începu să-şi vadă de treburile casei, fără a se mai ocupă de Peyrolles care, într-adevăr, adormi.

Între timp, Gonzague şi cei trei acoliţi coborâseră în subterană.

Îşi ţineau toţi spadele în mină, pentru că nu ştiau prea bine ce vor găsi în faţa lor.

Curând, desluşiră pe solul umed urme de paşi lăsate de încălţări femeieşti. Cât despre espadrilele lui Antoine Laho, nu lăsaseră amprente decât din loc în loc, şi atât de slabe, încât şi unui muntean i-ar fi fost greu să le observe.

După un timp, nu mai găsiră decât urmele a două picioare, în loc de patru. Ce devenise una dintre femei, şi care dispăruse? Oare Aurore? Sau dona Cruz?

Cercetară în amănunţime, cu torţele şi cu săbiile, toate colţurile şi ascunzişurile, scobiturile din stâncă, boltă şi pardoseala… Nimic!… Şi, totuşi, o singură femeie îşi continuase drumul…

Gonzague era stăpânit de furie… prada îi scăpase oare? Pentru o clipă îşi regăsi vigoarea celor douăzeci de ani şi se năpusti înainte, alergând ca un nebun.

Cei trei însoţitori se avântară după el, dar luase un asemenea avans, încât nu-l mai văzură.

Convinşi că-l vor reîntâlni mai în faţă, se grăbiră şi trecură fără ca măcar să-l vadă cum se îndepărta în văgăuna ce se desprindea la stânga, din coridorul principal, pentru a ajunge la cascadă.

Câţiva paşi mai încolo, regăsiră — foarte proaspete — amprentele a patru picioare de femeie, care-i conduseră, în scurtă vreme, în faţa Aurorei şi a donei Cruz.

Am văzut epitetul cu care-i primise aceasta din urmă.

— Nu sunteţi îndeajuns de tari, spuse Montaubert. Predaţi-vă, domnişoarelor. Nu vi se va face nici un rău.

Când se hotărâră să înainteze, cei trei luară tot felul de precauţii şi cercetară cele mai mici adâncimi ale stâncii.

Flor le aruncă o privire dispreţuitoare — vedea bine de ce se temeau şi voia să-i ţină, până la capăt, în incertitudine.

Nocé îşi repetă întrebarea:

— Aşadar, aţi fugit singure?

— Nu, răspunse ea.

Îngrijorarea li se întipări pe chipuri. Din instinct, toţi se uitară în spate:

— Şi, mă rog frumos, cine v-a însoţit în labirintul acesta?

— Ce vă interesează?

— Şi totuşi?

— Un bărbat loial şi curajos… şi acest bărbat se va întoarce.

Desfrânaţii lui Gonzague schimbară priviri.

— Pe toţi dracii! spuse Taranne, ezitând. Nu poate fi decât Lagardère!

— Mă tem de asta pentru voi, spuse Aurore, care-şi recăpăta stăpânirea de sine. Vă este deja frică!

— Frică!… Nu… ripostă Montaubert. Dar asta ne impune ce avem de făcut… Vă rog să ne însoţiţi, domnişoarelor.

— Domnişoara de Nevers este incapabilă să meargă! exclamă dona Cruz. Domnilor, dacă nu v-aţi pierdut orice simţ al demnităţii şi al onoarei, vă somez să o lăsaţi acolo unde se află…

— O vom purta pe braţe, spuse Taranne, cât de încetişor ne va fi cu putinţă.

— Servitorii sunt demni de stăpâni, murmură Aurore.

— Servitorii vor fi galanţi, replică Nocé, muşcându-şi mustaţa. Nimic nu este împotriva acestui lucru… Şi, deoarece drumul pe care am venit nu e deloc plăcut, dacă sunteţi de acord, ne vom întoarce la Bayonne altminteri decât pe căi subterane.

Montaubert căută ieşirea şi o găsi. Nu trebuia decât să faci să pivoteze în jurul ei o piatră enormă, câte lăsa să treacă doi oameni.

Terminară treaba aceasta într-o clipită, în vreme ce Taranne şi Nocé îşi uneau mâinile formând astfel un fel de scaun pentru domnişoara de Nevers, şi poruncindu-i să-l accepte.

Cele două tinere se aruncară una în braţele celeilalte. Orice rezistenţă devenea inutilă — erau din nou prada călăilor lor!

— Unde este Gonzague? întrebă deodată Montaubert.

Cei trei gentilomi se consultară din priviri.

— Trebuia să fie aici înaintea noastră! Ce-a devenit, căci nu putea să se rătăcească? Domnişoarelor, l-aţi văzut pe domnul de Gonzague? Răspundeţi!

O sclipire de triumf trecu în ochii lui Flor, care nu scoase o vorbă.

Cei trei bărbaţi se gândiseră, în acelaşi timp, că dacă ei nu-l întâlniseră pe Lagardère, era probabil ca Gonzague să-l fi găsit.

O sudoare rece li se prelinse de-a lungul spinării.

— Ei bine, dacă s-a rătăcit, spuse Taranne schiţând un gest de nepăsare, va apare el, curând. Hai să plecăm, doar dacă unul dintre noi nu face cale-ntoarsă pentru a-l căuta.

Această propunere nu avu succesul la care se aştepta. Nimănui nu-i ardea să se afle, singur în subterană, în faţa teribilului cavaler, şi să-şi doarmă somnul de veci într-un loc atât de trist.

După câteva chemări care rămaseră fără răspuns, porniră la drum pentru a se reîntoarce la Bayonne, luând cu ei zălogul viu.

Capitolul X - Fapta rea postumă a lui Pé de Puyane

Când Jacinta îi văzu, deodată, pe cei trei gentilomi reapărând cu prizonierele lor, o lacrimă îi ţâşni din ochi — lacrimă pe care avu grijă să i-o ascundă lui Peyrolles.

Nu putea să-şi explice prin ce concurs de împrejurării neprevăzute planul atât de bine ticluit de ea putuse da greş. Dar, mai întâi, nu se gândi decât să le plângă pe sărmanele victime, recăzute sub un jug odios.

Constatarea că fratele său lipsea o făcu să i se strângă inima. Ştia bine că Antoine era incapabil să le abandoneze pe cele a căror protecţie o avea în seamă şi, dacă nu putuse reveni cu ele, trebuia să se fi întâmplat o nenorocire.

Neîndrăznind să lămurească această dureroasă bănuială punând o întrebare neîndemânatică, ea se mulţumi — ţinând mâna pe pumnal, în timp ce ochii ei aruncau fulgere de ură — să studieze pe ascuns săbiile pe care gentilomii le purtau, încă scoase din teacă.

Nici una nu era pătată de sânge. Un suspin de uşurare ieşi din pieptul hangiţei.

Păşind pragul, Aurore şi dona Cruz schimbară o privire cu ea. Ochii Aurorei exprimau resemnarea martirului, în timp ce pupilele gitanei aruncau flăcări.

— Domnişoara de Nevers, declară ea cu semeţie, se va duce la o odihnă care-i este foarte necesară Ne luăm angajamentul că nu mai încercăm să fugim, atâta vreme cât cel care era cu noi tiu va veni să ne caute… Vă revine sarcina de a sta de pază… va fi aici în scurt timp.

Cuvintele, spuse cu intenţie, aveau scopul de a o linişti pe bască. Aceasta înţelese că fratele îi era în viaţă şi nervii săi se destinseră.

Văzându-le reapărând pe cele două fugare, Peyrolles zâmbise triumfător. Se ridică într-un cot.

— Poate că aţi fi reuşit, domnişoarelor, spuse cu răutate, dacă n-aş fi fost acolo să veghez. Nu faceţi o nouă încercare de acest fel, n-ar avea mai mult succes decât prima… Atâta timp cât voi fi aici să vă păzesc, nimeni nu vă va răpi!

Dona Cruz ripostă, pe un ton plin de dezgust, căci ea era mereu gata de luptă:

— Şi totuşi, n-aţi contat prea mult, domnule de Peyrolles! Dacă aş fi fost ascultată, acum n-aţi mai păzi pe nimeni… nici propriul dumneavoastră suflet… Dar, oare, aveţi unul?

— Foarte mulţumesc, domnişoară, replică intendentul, silindu-se să râdă batjocoritor şi nereuşind decât să facă o strâmbătură groaznică. Asta vrea să însemne, dacă nu mă înşel, că gura dumitale fermecătoare pronunţase sentinţa mea la moarte?

— Pentru ce aş nega-o? Să striveşti o viperă este o faptă bună.

Şi, cu braţele încrucişate, sarcastică, aproape obraznică, se apleca peste salteaua pe care zăcea intendentul lui Gonzague, pentru a adăuga:

— Un câine credincios ca dumneavoastră, domnule de Peyrolles, nu ar trebui niciodată să-şi piardă stăpânul. Or, întrebaţi-i pe aceşti domni ce s-a întâmplat cu Philippe de Mantoue, prinţ de Gonzague, din a cărui haită faceţi cu toţii parte!

Se răsuci pe călcâie şi se întoarse către Jacinta.

— Doamnă, i se adresă, să o conducem pe domnişoara de Nevers în camera sa. De îndată ce va fi în pat, vom coborî din nou pentru a sta de vorbă cu domnul intendent, căruia conversaţia mea pare să-i placă şi care, măcar aşa, mă va putea păzi la vedere. Dacă nu-şi poate împiedica prizoniera să fugă, cel puţin eu voi fi mereu aici, ca ostatecă.

— Răspund pentru amândoi, încercă factotum-ul să braveze.

Dar Flor îi aruncă o privire încărcată de atâta dispreţ, încât îl făcu să se îndoiască de el însuşi.

Hangiţa le însoţi pe prizoniere în camera pe care o părăsiseră cu câteva ore mai înainte cu puternica speranţă că nu vor reveni acolo, decât libere.

— Să nu vă temeţi pentru fratele dumneavoastră, îi strecură Flor repede, la ureche, Jacintei. Nu l-au văzut. Despre el vorbeam adineauri, spunând că va reveni…

Dar Aurore nu vorbea; sărmana copilă era cuprinsă de o febră puternică; cădea din picioare. O zguduiseră atâtea emoţii, încât îşi pierduse toate forţele.

Moartea îi părea preferabilă, faţă de existenţa ei, zdrobită de acum înainte, deoarece făcuse ultimul efort pentru a-şi recuceri libertatea şi acest efort dăduse greş.

Suflet nobil şi urmaşă a unei mari familii, simţind că nu era în stare să lupte fiindcă o părăseau forţele fizice, ea nu-şi uită totuşi datoria recunoştinţei.

Punându-şi braţele în jurul gâtului Jacintei, care o ajuta să se dezbrace, îi spuse:

— Fără îndoială că ne vor lua de aici… nu am ajuns încă la capătul calvarului nostru… Înainte de a pleca, îţi mulţumesc din adâncul sufletului pentru ceea ce ai încercat să faci, pentru devotamentul dumitale şi cel al fratelui dumitale faţă de cineva care nu vă este, în nici un fel, apropiat, şi care nu poate decât să te o îmbrăţişeze ca o soră… Ghidul nostru a fost viteaz şi are o inimă curajoasă… Dacă nu am reuşit, cu tot ajutorul său, asta înseamnă că încă nu a sosit ceasul, că Dumnezeu nu vrea încă să fim eliberate… Şi oare voi fi vreodată liberă? Totul s-a sfârşit pentru totdeauna şi, de acum înainte, orice speranţă este pierdută.

Dar basca îşi înălţă capul cu mândrie, exclamând energic:

— Nu, nu totul este pierdut. Timp de o clipă mi-a fost teamă că fratele meu a murit… El trăieşte, iar eu sunt aici… Cine ne împiedică să încercăm altceva, chiar de-ar trebui ca eu însămi să găuresc pieptul celor ce se află jos?

Expresia de hotărâre ce i se zugrăvi în această clipă pe faţă o făcea şi mai frumoasă. Curajul îi punea pe frunte o lumină, vinişoarele de pe tâmple se umflau sub efortul unei voinţe atotstăpânitoare; eroina lua locul femeii, pentru a lupta şi a învinge.

În ţinuturile basce nu se fac jurăminte zadarnice şi, oricât de îndrăzneţe ar fi, ele sunt respectate până la capăt!

Jacinta, floarea acestor ţinuturi, jurase să protejeze şi să apere pe cele două femei în suferinţă, pe cele două femei care

iubeau; cine ştie dacă nu chiar acest din urmă motiv nu era cel care îi dicta purtarea?

Dona Cruz o admira mai ales pentru acel devotament spontan şi lipsit de calcule, fără alt mobil decât milă în faţa nefericirii. Şi, ca şi Aurore, simţi născându-i-se în inimă o puternică afecţiune pentru această prietenă care, ieri, îşi riscase pentru ele liniştea, şi care nu dezarma nici chiar atunci când pacea din casa sa, existenţa celor dragi ei — şi, poate, însăşi viaţa ei — depindeau de aceasta. Aceste simţăminte, deja rare în acea epocă, necunoscute astăzi, apropiară din nou mâinile şi buzele celor trei femei, care pecetluiră un pact solemn de încredere, recunoştinţă şi prietenie.

Aurore, extenuată şi stăpânită de febră, adormi adânc de îndată ce-şi puse capul pe pernă.

De-abia atunci, hangiţa o întrebă pe dona Cruz:

— Ce s-a-ntâmplat?… Spuneţi repede… Trebuie să coborâm din nou…

Flor o puse la curent, pe scurt, cu diversele peripeţii din timpul fugii atât de agitate şi care se sfârşise atât de prost.

— Nimic nu a fost din vina dumneavoastră şi nici din cea a fratelui meu, spuse Jacinta. Doar fatalitatea este cea care vi s-a opus cu încrâncenare. Dar nu este nevoie de mult timp pentru ca cei vii să moară, pentru ca lanţurile prizonierilor să cadă, pentru ca Dumnezeu să facă dreptate. Soarele de-abia a răsărit… ce se va întâmpla înainte ca el să apună?… Odihniţi-vă puţin, trebuie să fiţi obosită.

— Nu, răspunse dona Cruz, somnul n-ar veni. Prefer să fiu lângă dumneata — curajul dumitale îmi face bine —, şi i-am promis lui Peyrolles că voi reveni să stau de vorbă cu el.

Se mai sfătuiră un timp, pe şoptite, apoi coborâră.

În sală, Peyrolles — cu chipul livid — se ridicase în şezut şi-i chestiona pe gentilomii ce luaseră parte la expediţia subterană. Ceilalţi nu reveniseră încă din alergarea lor pe câmpuri.

La cei dintâi, bucuria de a le fi putut aduce înapoi pe fugare lăsase locul nelinişții cauzate de faptul că nu ştiau ce se întâmplase cu Gonzague. Făceau tot felul de presupuneri, cu atât mai variate, cu cât în faţa lor se ridica un semn de întrebare: cine era bărbatul care pregătise şi condusese fuga celor două tinere?

Un singur nume le venea în minte: Lagardère.

Pentru ei, acest lucru era cu atât mai puţin îndoielnic, cu cât dispariţia subită a lui Gonzague putea fi considerată ca o dovadă a acestui lucru. Ar fi fost de ajuns chiar mai puţin pentru că domnul de Peyrolles să-şi piardă şi puţina roşeaţă ce-i rămăsese în obraji.

Ca şi el, dona Cruz ignora totul despre soarta lui Philippe de Mantoue. Totuşi, ea ghicea atât de bine care era cauza spaimei tuturor acelor bărbaţi, încât se decise să profite, nu numai pentru a trage foloase, dar şi pentru a se răzbuna pe ci.

Alter-ego-ul[62] lui Gonzague era cel mai indicat pentru a servi drept ţintă loviturilor sale:

— Sunteţi palid, domnule, îi spuse, de cum apăru în josul scării. Aţi dormit chiar atât de prost astă-noapte? De ce nu urmaţi exemplul stăpânului dumneavoastră… să dormiţi mult… să dormiţi mereu?

— Mereu? întrebă intendentul, cu gâtlejul uscat. Ştii, aşadar, unde se află domnul prinţ?… A fost rănit?

— S-ar putea, răspunse cu răceală gitana. Un personaj ca domnul de Gonzague nu se rătăceşte şi, dacă a dispărut, asta nu s-a putut întâmpla decât dacă ceva deosebit de grav i-a stat în cale… Or, printre lucrurile foarte grave pe care dorea tare mult să le evite, se numără o anumită spadă…

Peyrolles îşi trecu o mână peste frunte:

— Anumită spadă… repetă.

— Da, domnule… dar nu o armă trădătoare, care loveşte pe la spate, ca în şanţurile de apărare de la Caylus, ci o armă cinstită, care atacă din faţă şi care atinge… fruntea…

Evocarea acelei amintiri nu era de natură să-i placă lui Peyrolles. Ochii lui ţintiră adânc pe cei ai tinerei femei, aruncând un fulger de oţel. Aceasta îl zări şi spuse în zeflemea:

— Domol, domnule, nu mă priviţi aşa… Spuneam, deci, că s-ar putea ca stăpânul dumneavoastră să fi întâlnit o astfel de lovitură de spadă… şi că n-aţi fi putut să-l păziţi, chiar şi dacă unică preocupare v-ar fi fost să slujiţi drept temnicer…

Avea intenţia să meargă până la capătul sarcasmului, căci prea mult o văzuse suferind pe Aurore, pentru a nu dori s-o răzbune.

---

[62] *Alter ego*: (lb. latină): celălalt "eu". (n.t.)

— La vârsta dumneavoastră, reluă, e periculos să vă căţăraţi pe o scară de frânghie pentru a afla secretele unor feţe tinere… Ptiu! Nu se face să fii derbedeu în asemenea hal! Dar don Juan-ii de felul dumneavoastră dau, uneori, exact peste ceea ce nu doreau… Ştiţi câte ceva despre asta, domnule, şi ghicesc că, grăbindu-vă prea tare, ochii dumneavoastră, întunecaţi de viziunea aţâţătoare a sanctuarului pe care se pregăteau să-l violeze, v-au făcut să nu observaţi o umbră, a cuiva care vă pândea, jos… Am dreptate, nu spuneţi nu, mânia de care păreţi a fi însufleţit o dovedeşte cu prisosinţă. Ei, bine! Graba v-a fost fatală, căci acel cineva — asta nu mai este o simplă supoziţie, pentru că l-am văzut — v-a făcut să măsuraţi distanţa de la cea de a zecea treaptă până la pământ!

Furia intendentului atinsese culmea.

— Gata cu răutăţile care s-ar putea să te coste scump, urlă. Uiţi, într-adevăr, că nu ai fost liberă decât o clipă şi că acum nu mai eşti…

— Nu uit că nu sunteţi decât un valet în slujba unui laş şi că acesta a dispărut, aşa cum veţi dispărea, fără doar şi poate, la rândul dumneavoastră. Aurore şi cu mine vom redeveni libere pentru totdeauna… Stăpânul — adevăratul stăpân — este cavalerul de Lagardère; el nu fuge — el urmăreşte, îşi ajunge prada şi ucide!

Peyrolles se ridică brusc, înăbuşind un strigăt de durere şi, apucând încheietura mâinii donei Cruz — pe care aceasta şi-o retrase cu un gest de repulsie — întrebă mânios:

— Gonzague a murit, sau trăieşte? Răspunde!

Dar ea nu-şi pierdu sângele rece şi continuă, pe acelaşi ton ironic:

— Adresaţi-vă acestor domni, care îl însoţeau… Este, oare, datoria mea să vă spun ce-au făcut cu el? După câte ştiu, nu eu eram cea care trebuia să vegheze asupra lui şi, dacă până diseară nu va fi regăsit, domnişoara de Nevers şi cu mine vom relua drumul către Paris… fără dumneavoastră, domnule de Peyrolles… Escorta noastră, deşi mai puţin numeroasă, nu va fi, prin aceasta, mai slab alcătuită, şi va fi mai de temut. Daţi-vă osteneala, vă rog, să vă gândiţi la aceasta, şi pregătiţi-vă să ne auziţi luându-ne rămas bun.

Desigur, în felul de a vorbi al lui Flor era multă prezumţie. Ea se baza totuşi pe întâmplare. Misterioasă dispariţie a lui

Gonzague lăsa, de altfel, câmp liber oricărei speranţe. Ba chiar era convinsă că în curând va sosi Lagardère, însoţit poate de Chaverny, şi acestei convingeri secrete i se datora, în bună parte, curajul său.

Oriol tocmai se întorsese din expediţia călare, împreună cu baronul de Batz şi cu Lavallade. Cercetaseră în zadar împrejurimile oraşului — nu găsiseră nimic anormal — şi surpriza lor, văzând că cele două tinere erau din nou prizoniere, nu fu mai mică decât uimirea de a afla ciudata dispariţie a stăpânului lor.

Banda era, aşadar, completă, dar foarte dezorientată, căci îi lipsea căpetenia, şi, fără ea, orizontul se înfăţişa negru.

Nimeni nu se gândea nici să mănânce, nici să bea; chipurile erau alungite, ca de înmormântare.

— Prânzul dumneavoastră este gata, spuse Jacinta. Aştept porunca să vă servesc. Totuşi, nu vă voi ţine tovărăşie, ca astă-noapte; nu am dormit şi mi-e capul greu. Dacă aveţi nevoie de cineva care să vă toarne de băut, iată-l pe fratele meu — un băiat cumsecade, care tocmai acum a sosit de la Burgos şi care vă va cânta nişte cântece basce, dacă aveţi poftă de aşa ceva…

Silueta munteanului se ivi în cadrul uşii. Se întorsese acasă trist şi descurajat, acuzându-se că nu se pricepuse să-şi îndeplinească misiunea şi temându-se că va primi reproşuri din partea tinerelor femei.

Câteva cuvinte din partea surorii sale şi privirea recunoscătoare a donei Cruz îi fuseseră ca un balsam pus pe inimă, avertizându-l nu numai că nu avea a se teme în această privinţă, ci şi că partida nu era încheiată şi că se bazau pe el.

— La ordinele dumneavoastră, domnilor, spuse, ca răspuns la prezentarea făcută de frumoasa hangiţă. Când veţi dori să vă aşezaţi la masă…

Peyrolles tresări. Afirmase că-l va recunoaşte pe bărbat după voce — şi acea voce tocmai îi izbise urechile.

Îl studie pe basc cu atenţie. Acesta îi susţinu privirea cu atâta indiferenţă, încât intendentul simţi că i se zdruncină bănuiala şi se hotărî să-l supună pe dată, pe muntean, unei încercări decisive.

— Monseniorul prinţ nu s-a întors încă, spuse. Îl aşteptăm… Poate c-ar trebui să meargă cineva să-l caute…

— Unde? întrebă Oriol.

— În subterana în care, după câte se pare, s-a rătăcit. Duceţi-vă toţi, în afară de doi, care vor rămâne aici: Oriol şi Lavallade… şi luaţi un ghid… Dumneata cunoşti subterana? îl întrebă pe muntean, săgetându-l cu privirea lui de vultur.

Acesta nici nu clipi, şi faţa îi rămase neclintită.

— Sunt aproape zece ani, spuse, de când nu am mai coborât în galeria Pé de Puyane, şi nici atunci nu am fost mai departe de jumătatea drumului… Nu am mai văzut-o vreodată!

— Eşti, cumva, un fricos? îl îmboldi intendentul.

Cel căruia i se adresase îl măsură cu o uitătură dispreţuitoare:

— Noi, cei de pe aici, nu ştim ce este frică! răspunse, şi vă previn doar… — pentru că habar n-am ce treabă aveţi în subterană şi pentru ce unul dintre dumneavoastră se află acolo; coridoarelor subpământene le trebuie o pradă, ori de câte ori cineva pune piciorul pe acolo… Cel pe care îl căutaţi a fost acea pradă… Peste puţin timp, va mai fi nevoie de una!

Un fior străbătu întregul trup.

— Domnilor, spuse Peyrolles, faceţi cum vreţi. Dacă nimeni nu vrea să coboare, o să cer să fiu purtat acolo eu însumi. Trebuie să-l regăsim pe Philippe de Mantoue! Fără el, noi nu suntem nimic!

— Domnul de Peyrolles are dreptate, întări dona Cruz. Duceţi-vă să vă căutaţi căpetenia, domnilor. Nu mai aveţi nimic de pierdut, decât viaţa… şi, fără îndoială, diavolul se va lipsi de ea!

Montaubert era întotdeauna gata pentru orice expediţie, oricât de periculoasă ar fi fost; de altminteri, oare nu trecuse deja prin acele coridoare, fără să întâlnească nimic înspăimântător?

— Hei, hangiţo! strigă. Adu-ne vin. Este frig în gaura aia infernală şi ne trebuie puţină căldură în pântece. Vom pleca după aceea…

Jacinta aduse tot atâtea sticle câte capete erau şi, în timp ce se ciocneau paharele, schimbă câteva vorbe cu fratele său, în bucătărie.

— Torentul este adânc, îi spuse. Nu se ştie unde se varsă. Dacă nu-l găseşti pe Gonzague pe malurile torentului…

— Am înţeles! răspunse Antoine, şoptit. Să nu te nelinişteşti dacă nu mă înapoiez până la noapte.

Se întoarse apoi în sală zicând:

— Nu pierdeţi timpul. S-ar putea să fie nevoie de dumneavoastră. Beţi repede, domnilor gentilomi… unul dintre dumneavoastră îşi bea ultimul pahar…

— Pe toţi dracii, amice! strigă Taranne. Aşa doreşte duhul ţinutului? Nu prea aveţi idei vesele pe-aici!…

— S-ar putea ca eu să fiu cel care rămâne acolo, continuă bascul. Dar este nevoie de unul!

Oriol era singurul care nu-şi exprima teama. L-ar fi sărutat pe intendent pentru că îl ţinea lângă el, împreună cu Lavallade.

Peyrolles ar fi preferat, fără îndoială, să meargă cu toţii; dar era nevoie de cineva care să le păzească pe cele două fete şi, de asemenea, pentru a-l proteja pe el însuşi. Era prudent, temându-se pentru pielea lui. Şi Lagardère putea să apară dintr-o clipă într-alta; fără a conta prea mult pe cele două spade ce l-ar despărţi de el, prefera să-i aibă aproape.

În şir indian, ţinând fiecare câte o torţă, desfrânaţii reluară drumul către puţ şi se afundară în subterană, pe urmele lui Antoine Laho. Încă de la intrare, nu lăsară nici un colţ necercetat,

Din când în când, Montaubert lansa câte o chemare, ce răsuna sub boltă, se repercuta din stânca în stâncă, se pierdea în adâncimi şi se stingea ca un horcăit lugubru.

Ajungând la punctul de ramificare a celor două căi, tumultul apelor îi făcu să se oprească.

— Ce este asta? întrebă Nocé, pătrunzând în coridor.

Ghidul se postă în faţa lui:

— Nu mergeţi mai departe, ar fi trudă zadarnică. Priviţi acea stâncă, la câţiva metri depărtare — ea închide trecerea şi, dincolo de ea, o cascadă pe care n-o putem vedea de aici cade de la o înălţime de optzeci de picioare. V-ar asurzi pentru trei zile. Nu aici trebuie să-l căutăm…

Unii dintre ei voiră să insiste.

Bascul întinse înainte torţa şi le arătă stânca. Nu văzură că subterana făcea un cot în unghi drept şi continuă spre stânga, aşa că trecură mai departe.

Ajunseră, curând, chiar în locul în care cei trei gentilomi le găsiseră pe Aurore şi pe dona Cruz. Lumina pătrundea aici din plin şi se vedea solul purtând amprente de paşi.

Dar nici urmă de Gonzague. Cu siguranţă, ieşise din subterane şi se întâlnise cu Lagardère…

În mintea tuturor, această întâlnire — dacă avusese loc — era totuna cu un act de deces al prinţului.

Dona Cruz şi domnişoara de Nevers ştiau, desigur, acest lucru. Aceasta era explicaţia cuvintelor celei dintâi.

Şi, în acest caz, de ce nu le apărase cavalerul împotriva lor înşişi?

Intraseră în subterană îngrijoraţi şi ieşeau de acolo terorizaţi. Îşi dădeau seama că pierduseră tot ceea ce constituia forţa lor. Îi sacrificaseră totul: pentru el, ei erau acum exilaţi din regat, nemaibazându-se decât pe promisiunile stăpânului lor. Şi iată că acesta le scăpa, lăsându-i în faţa necunoscutului, a viitorului sumbru… Lipsiţi de sprijinul lui, ce vor face în Spania?

O ciudă surdă le umplu inimile, împotriva celui care îi dusese la pierzanie şi-i abandona la mijlocul drumului.

— Totuşi, cadavrul lui trebuie să fie pe undeva, spuse Montaubert, mai încăpăţânat. Trebuie să-l găsim!

— S-ar putea, explică ghidul, să-l găsim în ruinele castelului Miot… În acest caz, nu va fi viu… ruinele sunt blestemate! Să mergem într-acolo…

Fu urmat fără entuziasm şi căutările începură prin răscolirea iederii, a plantelor parazite şi a pietrelor.

Iarba nu era călcată de nici un picior omenesc, iar tăcerea lucrurilor dispărute nu era tulburată decât de croncănitul lugubru al câtorva corbi care se învârteau într-un zbor greoi.

Descurajaţi, desfrânaţii se aşezară o clipă pentru a ţine sfat. Erau întunecaţi la chip şi cutele de pe frunţi dovedeau gravitatea problemelor lor.

— Ce sunt, de fapt, aceste ruine? întrebă Taranne.

Aveau cu toţii, nevoie de o diversiune care să le risipească grijile, măcar pentru un timp. Întrebarea lui Taranne venea la momentul potrivit.

— Aici s-au întâmplat lucruri cumplite, şopti ghidul.

— Atunci vorbeşte!… Dacă ştii… îl îndemnă Montaubert.

De secole, zidurile păstrau încă urmele unui incendiu, şi în locurile pe care le atinseseră flăcările nu mai creştea muşchi. Printre mormanele de pietre prăbuşite se dezvoltau, într-un desiş sălbatic, plante agăţătoare, iederă şi buruieni, iar soarele îşi înfigea peste tot săgeţile, scormonind până în cele mai mici

crăpături. O mulţime de şopârle leneveau pe pietre şi printre ierburi.

Capitolul XI - Un trup în torent

Antoine Laho se sprijini de o bucată de zid.

— Vreţi povestea castelului Miot. Iat-o. De altminteri, ea este legată de cea a subteranelor…

Şi începu:

"Întreg ţinutul îşi aminteşte de un marinar care a devenit amiral şi primarul oraşului Bayonne. Se numea Pé de Puyane şi toţi tremurau în faţa lui. Când se luptă pe mare, cei pe care-i făcea prizonieri erau spânzuraţi de catarge, alături de câini.

Într-o bună zi, bascii nu mai vrură să plătească birul pentru cidrul care se fabrică la Bayonne şi care se vindea la ei. Primarul interzise ca, de atunci încolo, să li se mai vândă cidru, sub pedeapsa ca celor ce nu se vor supune să li se taie mâna dreaptă… şi sentinţa a fost executată de mai multe ori.

Bascii nu mai băură cidru de Bayonne, dar asta nu era îndeajuns pentru pica ce le-o purta Pé de Puyane. Le interzise să treacă spre Villefranche peste podul râului Nive, până la care urca fluxul mării, fără să plătească un impozit, sub pretextul că apa care venea până la ei era cea din Bayonne şi că trebuia să se plătească pentru intrarea în portul acestui oraş.

Dar asta nu era şi părerea bascilor, care continuară să treacă podul, fără a da altceva decât ghionti celor care-l păzeau.

Nu peste mult timp, nişte tineri — basci nobili, împreună cu oameni de rând — veniră la castelul Miot, ce se înălţa chiar aici, pentru a dansa, a sări cu prăjina şi a se distra.

Pé de Puyane, împreună cu o bandă de marinari înarmaţi cu cuţite şi suliţe, se strecură înăuntru după lăsarea nopţii şi, cum bascii erau neînarmaţi şi nu bănuiau nimic, dansul fu transformat în măcel. N-au mai rămas în viaţă decât cinci — toţi cinci, gentilomi — primarul rezervându-şi dreptul de a le hotărî soarta.

Şi, aducând acolo tot poporul din Bayonne, Pé de Puyane dădu ordin să se incendieze castelul, care arse de la miezul nopţii până la amiază, cu mirosuri de carne friptă ce-l făcură pe cumplitul primar să spună: «Urez o sărbătoare frumoasă cetăţenilor din Bayonne; iar bascilor, grătar de porc.»

Le aduse la cunoştinţă celor cinci gentilomi că-i va supune judecăţii dacă fluxul va urca până la pod şi, în acest scop, puse să fie legaţi de picioarele acestuia, în aşteptarea mareei.

Curând, apa le ajunse la piept, la gât şi, nu peste mult timp, rămaseră în viaţă numai doi, tată şi fiu — nişte gentilomi din Urtubia — care fuseseră puşi ceva mai sus decât ceilalţi, pentru a-i putea vedea murind pe tovarăşii lor şi pentru că tatăl să-şi vadă pierind fiul. Acesta s-a înecat primul şi, cum tatăl scuipa în direcţia duşmanilor săi, blestemându-i, oamenii ce se aflau pe pod adunară pietre şi-l lapidară, astfel încât a murit mai puţin prin asfixiere decât datorită loviturilor primite, în mijlocul glumelor proaste şi al insultelor.

După retragerea apelor, cele cinci cadavre au fost lăsate să atârne acolo, pentru a le arăta bascilor că apa de la Bayonne venea, într-adevăr, până la pod, şi că trebuiau să plătească taxa de intrare.

Pé de Puyane postă şaizeci de oameni în turnul de pază al podului şi, fiindcă se credeau în siguranţă, unii dintre ei adormiră sus, în timp ce ceilalţi se puseră pe chefuit în sala de jos. Nu ţinuseră seama de bascii care — în noaptea trecută — veniseră în fugă din peste douăzeci de sate din regiunea Soule şi care, în picioarele goale, cu ajutorul unor crampoane de fier, escaladară turnul şi începură să-i omoare pe cei ce se aflau sus, în aşa fel încât sângele se scurgea prin pardoseală, şi unul dintre cei ce se aflau în sala de jos se plânse că se vărsa, risipindu-se, un vin aşa de bun. Dar, dându-şi seama că lichidul ce i se scurgea pe păr era călduţ, îşi înmuie vârful degetelor pentru a-l gusta, şi văzu că era fad şi sărat.

Bascii erau deja pe scări. În pofida halebardelor şi a suliţelor, ei se strecurau ca nişte şopârle şi, chiar şi în genunchi, despicau pântece şi tăiau gâturi cu cuţitele lor mici.

Curând nu mai rămaseră decât doisprezece oameni din Bayonne, refugiaţi într-o pivniţă mică. Torţele li se stinseră; adversarii lor culeseră suliţe şi se năpustiră asupra micii încăperi. Vreme de o jumătate de oră loviră fără milă, pe

întuneric, astfel încât — atunci când reaprinseră torţele — nu mai găsiră decât capete şi braţe tăiate, bucăţi de trupuri amestecate şi trunchiuri terciuite."

Ghidul se opri o clipă pentru a contempla, pe fruntea ascultătorilor săi, impresia profundă pe care le-o făcuse.

— Strămoşul meu se afla acolo, domnilor, îşi reluă el vorba. Purta acelaşi nume ca şi mine, şi cele ce vă povestesc le ştiu de la el.

— Asta este tot? îl întrerupse Taranne, care aproape regreta că iscase această povestire.

— Nu, răspunse Laho. Bascii i-au dezlegat de pe picioarele podului pe cei cinci înecaţi şi au aruncat în apă cadavrele ticăloşilor din Bayonne, pentru a-i face să coboare la *marea* lor.

"Aceasta fu taxa bascilor. O zi întreagă râul a curs roşu.

După mai mulţi ani de lupte între cele două tabere, s-a recurs la arbitrajul lui Bertrand d'Ezi, senior d'Albret, care făcu pace; dar de la împăcare au fost exceptaţi Pé de Puyane cu toţi descendenţii săi, bascii păstrându-şi dreptul de răzbunare până la stingerea neamului lor.

Şi atunci primarul a pus să se sape acele subterane prin care era adeseori obligat să fugă pentru a scăpa de moarte. Toţi cei care au lucrat atunci au fost ucişi de propria lui mână, pentru ca nimeni să nu poată afla unde se ascundea. Casa lui se înălţa chiar pe locul pe care se află acum hanul surorii mele. Iată de ce acolo este şi intrarea în subterană a cărei ieşire actuală aţi văzut-o adineauri, căci trebuie să vă spun că, odinioară, ea se prelungea tocmai până sub ruinele castelului Miot, unde Pé de Puyane putea sta ascuns.

Asta nu l-a împiedicat să fie obligat, în cele din urmă, să se refugieze la Bordeaux, la prietenul său, prinţul de Galles, nescoţând nasul afară niciodată. Nu a ieşit de acolo decât o singură dată, escortat şi în armură şi, deşi s-a depărtat doar pentru câteva minute, a fost găsit mort, cu un pumnal înfipt până la plasele în locul în care cuirasa lui avea un orificiu.

Fiul lui cel mai mare a fost ucis de nepotul unuia dintre cei înecaţi, iar celălalt nu s-a salvat decât fugind în Anglia, de unde nu s-a mai întors niciodată."

— Aceasta-mi este povestirea, încheie Antoine Laho, şi din acele vremuri, castelul, ca şi subteranele, a rămas blestemat. Se spune că Pé de Puyane şi-a vândut sufletul diavolului, cu condiţia ca, ori de câte ori acele locuri vor fi violate de alte picioare decât ale sale, pământul să se întredeschidă pentru a înghiţi cel puţin o victimă… Şi este adevărat, eu însumi am avut dovada… şi o avem din nou, astăzi, căci unul dintre dumneavoastră a dispărut fără a i se putea găsi cadavrul.

O cută adâncă se săpase pe fruntea gentilomilor. Sceptici la Paris, ei se simţeau cuprinşi acum de superstiţii, după acea lugubră poveste şi printre acele pietre prăbuşite.

Neputându-şi explica, prin mijloace naturale, dispariţia lui Philippe de Mantoue şi a trupului său, mai mulţi dintre ei erau gata s-o atribuie unei cauze oculte, care îi tulbura şi care, în orice caz, îi lăsa în faţa unui fapt de netăgăduit: Gonzague murise!

— Voi mai face, încă o dată, înconjurul ruinelor, spuse ghidul, care le scrutase îndelung chipurile. Dacă nu găsesc nimic, ar fi inutil şi primejdios să mai rămânem aici — tocmai am simţit cum se cutremură pământul sub picioarele mele.

Fiecare făcu un gest de îngrijorare şi-şi aţinti privirile asupra scoarţei terestre, înfricoşându-se de îndată ce apărea vreo şopârlă prin iarbă.

— Aşteptaţi-mă o-clipă, domnilor, reluă bascul, în cinci minute mă întorc la dumneavoastră.

Dispăru după un zid.

Dacă cei care-l aşteptau ar fi putut vedea atunci surâsul sardonic ce-i înflorea pe buze, şi-ar fi dat seama că erau păcăliţi.

Auziră deodată un strigăt puternic, ca o chemare disperată de ajutor, care se înălţă către cer, în timp ce, chiar în acea clipă, un stol de corbi se abătu, croncănind, asupra ruinelor ultimului turn ce mai rămăsese în picioare.

Ghidul nu revenea!

— Bietul băiat a spus adevărul, şopti Montaubert, alb ca varul. El a fost victima… Să plecăm!

Cu capul în jos şi cu îngrijorarea în suflet, desfrânaţii — dezorientaţi — îşi reluară încet drumul către Bayonne.

Strigătul de disperare scos de Antoine Laho nu era decât o viclenie. Într-adevăr, tânărul muntean se lăsase pur şi simplu să alunece într-o scobitură mascată de o perdea de iederă —

scobitură pe care o cunoştea, căci deseori se adăpostise acolo de soarele prea arzător.

După ce complicii lui Gonzague se depărtaseră, el ieşise din ascunzătoare, cu zâmbetul pe buze.

Totuşi, nu pornise pe drumul spre Bayonne, ci, după ce-şi reaprinsese torţa, se-ntorsese în subterană. Îşi lua sarcina de a-l găsi, singur, pe Gonzague.

— Nu acolo trebuie să căutăm! spusese, împiedicând banda să cotească spre torent.

Cu toate acestea, într-acolo se îndreptă el însuşi, mergând sigur pe sine şi simţindu-se stăpân pe actele sale.

Ceea ce era pe cale să facă era o treabă serioasă, căci acum fruntea-i era încreţită, iar buzele — strânse. Se putea recunoaşte în el bascul care a luat o hotărâre decisivă şi care va merge până la capăt, fără milă şi fără slăbiciuni.

Urmaşul celui care cresta cu lovituri de halebardă pe ticăloşii lui Pé de Puyane căuta un om pe care să-l ucidă, pentru că-l ştia că este laş şi josnic. Când îl va găsi, acela va fi foarte aproape de sfârşitul său…

Porni deci, fără şovăială, pe coridorul în care gentilomii nu pătrunseseră şi, cu ochii aţintiţi asupra pământului, descoperi curând urma paşilor pe care-i căuta.

Bolta se înălţa deodată, ca şi cum ai fi pătruns într-o imensă crăpătură în stâncă. S-ar fi zis că o incredibilă lovitură de topor despicase muntele.

Drumul era îngust, blocuri de piatră ieşeau în relief, ascuţite, ameninţătoare, luând uneori forme omeneşti şi lăsând să se prelingă lacrimi, ca şi cum pământul ar fi plâns pentru că era violat.

Apa — singura stăpâna a acelor locuri — tuna, se zbătea, sărea pe stânci, umplând de-o larmă asurzitoare vidul pe care-l săpase.

Laho nu o vedea încă, dar o simţea cum îi biciuieşte faţa cu mii de stropi strălucitori, făcând să tremure flacăra torţei şi ameninţând să o stingă.

Fiindcă pierderea acestui foc ar fi făcut să dispară orice şansă de a-l descoperi pe cel pe care-l căuta, îşi adăposti torţa sub jiletcă şi continuă să înainteze.

Nisipul umed păstra amprenta paşilor săi, dar alţi paşi se afundaseră în el înaintea alor săi, îndreptându-se către torent. Se opriseră, oare, la timp?

Distanţa până la hăul imens nu mai era decât de câteva picioare. Apa era azvârlită înapoi în jerbe şi se pierdea într-un tumult ce dura, astfel, de secole.

Fratele Jacintei îşi mişcă torţa în toate direcţiile şi o aplecă pentru a cerceta solul...

Deodată făcu un pas înapoi.

În faţa lui zăcea Gonzague, cu ochii închişi şi chipul palid, părând că-şi doarme somnul de veci. Bascul l-ar fi crezut chiar mort, dacă buzele nu i s-ar fi contractat într-un rictus îngrozitor, care sintetiza întreaga perfidie din sufletul lui negru.

Ce se întâmplase, din momentul în care prinţul se despărţise de complicii săi?

Ara văzut că, mânat de un fel de furie inconştientă, se năpustise înainte, cu spada într-o mână şi cu torţa în cealaltă. În acele clipe nu mai raţiona, orbit la gândul că Aurore îi scăpa şi că Lagardère, nemulţumindu-se doar să i-o răpească, se va răzbuna, o dată pentru totdeauna, pentru toate nedreptăţile trecute şi prezente.

Căci nu se îndoia că Henri nu s-ar fi aflat acolo şi se azvârlea cu capul înainte în lupta supremă, ca un mistreţ încolţit, care se repede asupra câinilor şi a vânătorului, nemaiavând încredere decât în forţa râtului său.

În loc să urmeze calea normală, una dintre acele ciudăţenii ale sorţii, care îi ghidează pe oameni fără ca aceştia să bănuiască, îl condusese tocmai pe drumul spre torent.

Când auzi vacarmul undelor subterane ce se zbăteau în măruntaiele pământului, era prea târziu pentru a mai da înapoi... Torţa i se stinsese în mână!

Strigă, pentru a-i chema pe cei ce trebuiau să vină în urma lui, dar glasul i se pierdu în vuietul cel înspăimântător... El însuşi nu şi-l auzi! Pipăind cu spada în stânga şi-n dreapta, încercă să se orienteze. Trudă zadarnică... Se rotise de mai multe ori în jurul său şi-i era imposibil să ştie de unde venise. Lama şi fruntea i se izbeau peste tot de piatră.

Şi-atunci, o groază oribilă îi dilată pupilele, care încercau să străpungă bezna. Tenebrele îşi râseră de această îndrăzneală arogantă şi rămaseră de nepătruns.

Înnebunit, vru să lupte împotriva imposibilului şi merse tot înainte. Solul era denivelat şi dur, apa spălând totul şi dezgolind stânca. Nu făcuse mai mult de doi sau trei paşi, când alunecă şi căzu în genunchi, scăpându-şi spadă. O căută în zadar în toate părţile — nu găsi nimic.

Dinţii lui încleştaţi sloboziră un blestem.

Philippe de Mantoue, atotputernicul de ieri, cel care făcuse să tremure atâţia oameni, tremură el însuşi. Scoţând strigăte răguşite, cu braţele întinse înainte, încercă din nou să-şi dea seama unde se află. Orice efort al voinţei sale dădu greş în faţa imposibilităţii de a reuşi. O înţelese că era pierdut pentru totdeauna, că va dispărea fără ca nimeni să ştie ce i se-ntâmplase... Şi-o, închipui pe domnişoara de Nevers, devenită liberă şi căsătorindu-se cu Lagardère... întreaga operă a vieţii sale, distrusă într-o clipită!

Şi furia i se revărsă ca o fiere împotriva tovarăşilor săi de desfrâu, împotriva celor pe care-i trăsese după el în intrigi, împingându-i până la crimă. Ar fi vrut să-i ucidă pe Montaubert, Chaverny, Navailles; pe toţi cei care luaseră calea pierzaniei pentru el, pe toţi cei care se separaseră acum de steaua lui nenorocoasă. Peyrolles, mai ales Peyrolles, care va putea să profite de aurul pe care, alături de el, îl supsese lent. Ar fi vrut să se poată scălda în sângele lui.

Numai calmul l-ar fi putut salva pe Gonzague. Dar în viaţă sunt împrejurări când omul cel mai stăpân pe şine se lasă dominat de nervi şi-şi pierde capul.

Afară, asasinul lui Nevers ar fi fost curajos. De atâtea ori văzuse moartea de aproape, încât nu-l mai înfricoşa. Aici, în subterană, nu se putea apăra de ea şi o simţea cum îi atinge fruntea, întinzând braţul descărnat pentru a-l înhăţa.

"Oare îmi este frică?" se întrebă, încercând să-şi recapete voinţa.

Tunetul torentului, care-l înnebunea fără vrerea lui, îl obligă să-şi mărturisească sieşi că acesta era adevărul.

"Totuşi, trebuie să ies de aici", îşi spuse, "sau, cel puţin, să încerc... Îmi voi juca ultima carte... poate va fi cea bună?!"

Făcu, la întâmplare, doi sau trei paşi — şi nu merse mai departe: o imensă cantitate de apă i se prăvăli în creştet, îl răsuci, îl împinse şi-l făcu să se rostogolească pe sol, ameţit, îngheţat, aproape mort.

În această stare îl găsi Antoine Laho.

Munteanul n-ar fi trebuit decât să-l împingă cu a piciorul pentru a-l face să se rostogolească în hău. Aşa ar fi procedat Gonzague însuşi, dacă s-ar fi găsit în faţa duşmanului său, în aceleaşi condiţii.

Dar bascul — cinstit şi curajos — şi-ar fi făcut scrupule dacă să lovească într-un duşman căzut la pământ; el obişnuia să-şi atace adversarii din faţă şi numai atunci când erau în stare să-şi apere viaţa. În această împrejurare specială, cum va acţiona, oare, pentru a respecta jurământul tacit făcut surorii sale?

Prima lui grijă a fost să scuture zdravăn umărul prinţului, pentru a-l trezi; dar pleoapele lui Gonzague se ridicară cu greu, pentru a se reînchide imediat. Era ud până la oase şi incapacitatea lui de a se mişca ameninţa să dureze mult.

Atunci, munteanul aduse apă în căuşul mâinilor, pentru a-i spăla ochii, nasul, tâmplele. Apoi îi descleştă buzele şi lăsă să-i curgă în gură câteva picături de ţuică, dintr-o ploscă pe care o avea agăţată de centură.

Cu greutate, gentilomul se ridică, în timp ce o bucurie fără margini îi lumină chipul.

Ameninţat să moară de frig şi de foame, poate chiar înecat, asasinul lui Nevers vedea venindu-i cel mai neaşteptat ajutor, din partea unui necunoscut.

În mod clar, diavolul îi era încă prieten, deoarece nu-l părăsea în această clipă, atât de critică!

Se pregătea să scruteze faţa necunoscutului, pentru a afla cu cine are de-a face, când acesta — fie intenţionat, fie din nebăgare de seamă — stinse torţa.

— Câtă neîndemânare! şopti Gonzague. Nu veţi putea s-o reaprindeţi.

Nu primi nici un răspuns, şi continuă:

— Mulţumesc… m-aţi salvat… Dar nu v-am putut desluşi trăsăturile… Cine sunteţi?

Nici de astă dată necunoscutul nu răspunse, şi prinţul se gândea că poate este un nenorocit fără grai, al cărui domeniu era subterană… doar dacă nu cumva era diavolul în persoană.

— Mi-e sete! spuse, căci căldura ce i se împrăştia în mădulare era un fel de febră. Vreţi să-mi mai daţi să beau?

Celălalt îi întinse plosca şi o trase înapoi aproape imediat.

— Uşurel, zise. Veţi bea mult, peste scurt timp…

Philippe de Mantoue nu cunoştea sunetul acestei voci; totuşi s-ar fi îngrozit dacă ar fi putut vedea ciudata lucire din ochii salvatorului său.

Reuşi în cele din urmă să se ridice, să-şi scuture membrele şi să-şi înalţe capul. Nu era prea zdrobit, şi de-acum grija lui era să părăsească în cea mai mare grabă, sub conducerea ghidului său, aceste locuri înspăimântătoare, care fuseseră cât pe-aci să-i slujească drept mormânt.

Dar nu asta era dorinţa necunoscutului, şi Gonzague era aproape să cadă, cât era de lung, când auzi glasul necunoscutului întrebându-l cu răceală:

— Acum vă simţiţi destul de zdravăn şi în stare să luptaţi?

— Să lupt? repetă, fără a înţelege. Împotriva cui? Trebuie, aşadar, să mă tem de o cursă? Unde-mi sunt adversarii?

Gâtlejul lui lăsa cu greu să treacă aceste întrebări precipitate, trunchiate.

— Adversarii dumneavoastră? Nu există decât unul… i se răspunse.

— Spada mea se află pe-aici, pe undeva… murmură Philippe de Mantoue. Mi-a scăpat din mâini. Cum o vom găsi, acum că vi s-a stins torţa?

Necunoscutul râse batjocoritor:

— O spadă? La ce bun? Oare eu am o spadă?

Prinţul înţelese că acela pe care-l luase drept salvator era, de fapt, un duşman. O mânie surdă puse stăpânire pe el.

— Încă o dată, cine sunteţi? Şi mă cunoaşteţi? întrebă, furios.

— Sunteţi Philippe de Mantoue, prinţ de Gonzague, un asasin şi un laş.

Acesta deveni livid sub insultă, dar bezna îi ascundea paloarea. Furia i se dublă:

— Şi dumneavoastră înşivă… Cine sunteţi dumneavoastră, care veniţi să mă smulgeţi din ghearele morţii pentru ca apoi să mă asasinaţi? Numele dumneavoastră? Vreau să ştiu numele dumneavoastră!

— Nu v-ar spune nimic, răspunse bascul. Nu m-aţi văzut niciodată.

— Al cui emisar sunteţi? Cine v-a trimis aici?

— Conştiinţa mea are acelaşi drept pe care-l are orice om de a face dreptate…

— Cine v-a dat acest drept? Trebuie să-l fi primit de la altcineva, de vreme ce nu vă cunosc şi n-am putut să vă fac vreodată un rău?

— N-are importanţă!… I-aţi torturat pe alţii. Îl veţi întreba cât de curând pe Satana, stăpânul dumneavoastră… Sunteţi gata?

— Gata pentru ce? întrebă, îngrijorat, Gonzague.

— Să vă apăraţi împotriva mea, care nu am alte arme decât cele două braţe. Îmi ajung pentru a vă arunca în torent — doar dacă nu veţi reuşi să mă aruncaţi dumneavoastră pe mine, lucru de care mă îndoiesc… Dac-aş fi fost un asasin, aţi fi deja acolo… dar vă ofer o luptă cinstită, corp la corp, la treizeci de picioare sub pământ, fără martori şi fără milă… Încredinţaţi-vă sufletul lui Dumnezeu, domnule de Gonzague. El va judeca între noi doi!

Ce mister se-ascundea aici? Gonzague se şi vedea pierdut… tremura… Îi trecu prin minte gândul că omul din faţa sa fusese plătit şi că toţi oamenii pot fi cumpăraţi. Cel puţin, aşa credea. Îi rămânea o singură licărire de speranţă. Poate că, oferindu-i acestuia mai mult decât primise, şi-ar putea salva viaţa.

— Cât ţi s-a dat pentru a mă omorî, prietene? întrebă pe un ton împăciuitor.

— Nici măcar un maravedis[63]… Nu sunt dintre cei pe care-i poţi plăti!

— Am să te fac bogat, continuă Gonzague. Dacă ţi-aş da mult aur, mă scoţi de aici?…

— Mă aşteptam la asta, mormăi munteanul, cu dispreţ. Dacă aş fi vrut aurul ce se află sub vesta dumneavoastră, l-aş fi luat deja. Nu! Vă veţi rostogoli cu el în torent şi nu va mai murdări mâinile nimănui, căci niciodată nu vi se va găsi trupul.

Această perspectivă n-avea nimic atrăgător pentru Gonzague. Simţi cum i se zburleşte părul în creştet… Cel care-l ameninţa era de neînduplecat, şi ura lui împotrivă-i trebuia să fi fost mare. Ar fi dat mult măcar pentru a-i şti numele.

Un gând îi străfulgera mintea şi-l făcu să se înfioreze:

— Nu există decât un singur om pe lume care să mă urască într-atât, şopti.

— Omul acela nu se numeşte Lagardère?…

---

[63] *Maravedis*: veche monedă spaniolă. (n.t.)

Philippe de Mantoue urlă, gata să se năpustească:

— Adevărat! Nu totdeauna se deghizează în cocoşat… Eşti foarte tare, domnule de Lagardère, dar fiindcă ai putut veni după mine până aici şi ai neglijat să-ţi aduci spada, partida asta îmi place. Un spadasin lipsit de armă nu este prea periculos.

Un hohot de râs întâmpina aceste cuvinte.

— Vă înşelaţi amarnic, ripostă Laho. Nu sunt Lagardère şi nu l-am văzut niciodată. Nici el nu mă cunoaşte, ca şi dumneavoastră. Habar n-am câţi sunt cei care vă urăsc; ceea ce ştiu este că, începând de ieri, am fost cuprins de mânie împotriva dumneavoastră… şi din cauza felului în care vă purtaţi cu două femei…

— V-aţi instituit, aşadar, apărător al domnişoarelor de Nevers şi al însoţitoarei sale?

— Precum spuneţi, domnule.

— Ei, bine! Atunci să mergem să ne batem la lumina zilei. Voi avea plăcerea să văd dacă sunteţi un îndrăgostit cu înfăţişare frumoasă şi, chiar dacă aţi fi mai puţin frumos decât un toreador, v-aş da-o în căsătorie pe oricare dintre ele…

Trebuise să facă un efort mare pentru a ajunge la acest sarcasm, al cărui efect fu de scurtă durată. Bascul îi răspunse pe un ton de gheaţă:

— Cei care acţionează în umbră şi al căror suflet este negru trebuie să moară în beznă… Ne aflăm aici la cinci paşi de hău, a cărui adâncime n-a fost sondată de nimeni. Veţi afla dacă duce în iad…

În acelaşi timp, o mână de oţel îl apucă de braţ pe Gonzague.

— Apăraţi-vă, îi strigă Laho, înnodându-i în jurul trupului braţele sale puternice şi ridicându-l de la pământ.

Philippe de Mantoue scoase un strigăt pătrunzător, de disperare şi de ură. Dar, curând, instinctul de conservare domină teama şi el se încorda.

O luptă crâncenă începu în noaptea adâncă.

Mâinile se încleştau, braţele se strângeau, în timp ce picioarele se încolăceau unele în jurul celorlalte. Horcăituri surde ieşeau din gâtlejurile strânse şi urlete de furie sau de deznădejde acopereau tunetul apelor subterane.

Gonzague lupta cu energia disperării şi forţele i se-nsutiseră.

Cei doi bărbaţi se rostogoliseră pe pământ, având pe rând supremaţia în luptă, iar piepturile le gâfâiau unul lipit de celălalt. Ar fi fost groaznic să-i vezi la lumina soarelui — aici, era atroce!

Ajunseseră atât de aproape de prăpastie, încât o mişcare i-ar fi putut zvârli pe amândoi în abis, înlănţuiţi în moarte.

Intuiră brusc acest lucru, şi Philippe de Mantoue reuşi să se ridice primul, gata să fugă în partea opusă, chiar dacă şi acolo ar fi urmat să-şi găsească moartea.

Nu avu timpul necesar, căci la primul pas pe care-l făcu, îşi simţi mijlocul cuprins într-o centură de oţel care îi tăie răsuflarea; picioarele lui părăsiră pământul, membrele-i pârâiră ca şi cum ar fi fost strânse într-o menghină, şi nici un sunet nu putea ieşi din gâtlejul său, uscat din cauza groazei.

Balansat o clipă deasupra abisului, ca o pradă captivă în ghearele vulturului, încercă o ultimă rezistenţă, dar mâinile ca nişte cleşti ale adversarului său îi dădură brusc drumul şi el se prăbuşi în vid...

Philippe de Mantoue, prinţ de Gonzague, putea fi considerat de acum înainte ca fiind şters dintre cei vii...

Capitolul XII - Strigoiul

Antoine Laho îşi făcu semnul crucii, aşa cum se procedează în văile basce după ce ai expediat un om pe lumea cealaltă, chiar dacă acel om fusese cel mai mare criminal din lume.

Nu-i mai rămânea decât să se reîntoarcă la han fără a fi văzut.

În ochii oaspeţilor surorii sale, el dispăruse într-un mod misterios care, desigur, le impresionase minţile; aşa încât, în alte împrejurări, bascul s-ar fi mulţumit să se ascundă în ruinele de la Miot, până ce ei ar fi părăsit oraşul Bayonne.

Date fiind împrejurările, nu era momentul să stea cu braţele încrucişate. S-ar fi putut ca Jacinta să aibă nevoie de el pentru a pune la cale un nou plan de evadare a domnişoarei de Nevers şi a donei Cruz; din această cauză, el nu şovăi nici o clipă, oricare

ar fi fost pericolul care-l pândea dacă încerca să se întoarcă la han.

De altfel, prin moartea lui Gonzague situaţia se schimbase, iar bascul nu era dintre cei ce evită ceea ce ei cred că le este datoria.

* * *

Philippe de Mantoue, azvârlit de la o înălţime mai mare de douăzeci de picioare, plonjase într-un bazin imens, umplut cu o apă spumegândă şi rece ca gheaţa. Vârtejul tumultuos se năpustise asupra trupului său inert, rostogolindu-l ca pe un fir de pai, şi sfârşise prin a-l arunca — veritabilă zdreanţă omenească — pe o stâncă.

Era zdrobit, o cumplită amorţeală îi cuprindea toate mădularele, şi ar fi fost incapabil să facă cel mai mic efort spre a-şi salva viaţa.

Din fericire pentru el, diavolul părea să vegheze încă asupra acestui preţios supus al său şi pe colţul de granit pe care eşuase, deşi apa îl uda aproape în întregime, cel puţin nu-i ajungea la cap.

Rămase acolo timp îndelungat — o epavă în nemişcare. Oricare altul decât el ar fi murit.

Totuşi, sosi clipa în care pleoapele i se ridicară, privi în jurul său cu spaimă şi-şi aminti…

Situaţia era atât de cumplită, încât nu avu curaj să încerce să se agaţe de viaţă. La ce bun… şi, de altminteri, ce putea face în fundul acestei prăpăstii în care apele, mugind în jurul lui, ameninţau în fiece clipă să înghită pentru totdeauna?

Într-o stare de letargie, vecină cu moartea, aşteptă sfârşitul şi nu mai mişcă.

— Apă!… Apă!… gemu.

Acea sete cumplită, a celor cuprinşi de febră şi a celor în agonie, trebuia să-i aducă salvarea.

Reuşi să-şi întindă buzele la lichidul spumegând ce i se scurgea în lungul pieptului şi sorbi cu lăcomie.

Odată reînsufleţit, mintea i se limpezi treptat. Putu să redeschidă ochii, să se ridice, să spere!… Poate că nu-i sosise încă ceasul să moară?!

Peste o oră, era în picioare şi sfida din nou destinul!

Ca şi galeria superioară, torentul se desfăcea în două braţe: cel principal continua să se afunde în pământ, antrenând, cu un vuiet enorm, cea mai mare cantitate de apă, în timp ce al doilea — o crăpătură îngustă între stânci — nu lăsa să curgă decât un firicel subţire de cleştar.

La capăt, foarte departe, prin acea spărtură îngustă, ochii lui Gonzague zăriră un punct luminos, nu mai mare decât o palmă.

"Dacă un om poate trece pe-acolo", gândi, "cei care mă cred mort mă voi vedea în scurt timp apărându-le în faţă."

Cu preţul unor suferinţe de nedescris şi al unor eforturi supraomeneşti, târându-se pe genunchi în apă, zdrelindu-şi mâinile pe stânci, ajunse în fine la acea despicătură, atât de strâmtă, încât trebui să-şi scoată chiar şi vestonul, dezbrăcându-se cu totul pentru a se putea strecura, ca o viperă.

Când revăzu soarele orbitor, arborii verzi — el, care ieşea chiar din măruntaiele pământului — scoase un strigăt de triumf, urmat de un hohot de râs strident în care se regăseau atât mânia, cât şi ameninţare şi îngâmfare...

* * *

Domnul de Peyrolles fu foarte mirat când văzu că cei plecaţi în expediţie revin fără Gonzague. De acum înainte se simţea răspunzător pentru prizoniere, şi totuşi fără nici o autoritate, fără măcar un prestigiu în faţa bandei pe care şi-o alcătuise stăpânul său.

Relatările tovarăşilor săi cu privire la cele întâmplate în subterană nu avură drept rezultat decât să-i sporească neliniştea. Era într-atât de amărât, încât nu putu să se abţină de a critica modul în care fuseseră conduse cercetările.

— Atunci, du-te singur, răspunse Montaubert, jignit. Şi dacă nu te mai întorci, nimeni de aici nu se va deranja să meargă să te găsească!

Într-adevăr, dacă desfrânaţii consimţeau să-i dea ascultare lui Gonzague, puţin le păsa de Peyrolles şi-i arătau cel mai mare dispreţ.

"Nu pot să mă aştept la nimic din partea lor", gândi cu tristeţe factotum-ul, "şi va fi o adevărată minune dacă nu vor

profita de prilej ca să se răzbune pentru toate răfuielile pe care le-au avut cu mine."

Un singur lucru ar fi putut să-i mai ţină sub jug încă o zi sau două: trebuia să-i convingă că, dacă nimeni nu văzuse cadavrul lui Gonzague, nimic nu dovedea că murise... Întreaga sa diplomaţie trebuia să aibă acest ţel.

— Fiecare dintre dumneavoastră, domnilor — le spuse, luând un ton cât mai sigur pe sine — este liber să acţioneze după propriul său plac; eu nu am dreptul de a vă da ordine... Dar măcar lăsaţi-mă să vă dau un sfat...

— Acela de a vă asculta pe dumneavoastră! îl întrerupse Nocé, ironic. Slavă Domnului! Poţi sluji stăpânul, dar nu te pleci în faţa valetului! Poţi să-ţi păstrezi sfatul, amice!

Se răsuci pe călcâie şi-i întoarse spatele.

— Bravo, Nocé! exclamă Taranne. Josnicul confident al iubitului nostru prinţ are un fler uimitor în a-l simţi pe Lagardère pe urmele sale şi nu i-ar părea rău dacă noi i-am servi drept gărzi personale... Pe toţi dracii! Mi-ar plăcea mai mult să fiu alături de Lagardère împotriva lui Peyrolles, decât să-mi scot spada pentru acesta, împotriva celuilalt! Nu sunteţi de părerea mea, domnilor?

Fiecare avea de plătit intendentului pentru vreo răutate pe care i-o făcuse când va. Aşa că îl susţinură cu tărie.

Era o revoltă făţişă. Nu exista nimeni care să potolească răzmeriţa. Peyrolles nu mai însemna nimic, cu atât mai mult cu cât le era antipatic tuturor şi nimeni nu mai avea ceva de aşteptat din partea lui.

Puţin îi păsa de insulte, de altminteri ele nu aveau darul să-l emoţioneze. În viaţa lui, alcătuită doar din mărunţişuri şi minciună, auzise multe lucruri de felul acesta! Aştepta, deci, cu nerăbdare ca toate obrăzniciile să înceteze şi, după ce ceilalţi tăcură le spuse:

— Oare nu vorbiţi prea devreme? Îmi refuzaţi sfatul şi, totuşi, vi-l voi da, fiindcă este bun. Cu atât mai rău pentru cei ce nu vor accepta să-l urmeze...

— Ne zvăduiti ză pem? întrebă baronul de Batz. In agest gaz, zângem origând gada...

— Aveţi nevoie ca altcineva să gândească în locul dumneavoastră, replică Peyrolles cu acreală. Dacă nici unul dintre noi nu l-a văzut pe Gonzague mort, înseamnă că

Gonzague trăieşte! Eu unul nu cred în subteranele din care nu se mai iese, în pământul care se întredeschide… Domnilor, sunteţi mai superstiţioşi decât femeile!

Grupul fu străbătut de murmure.

— Menţin ceea ce am spus, continuă intendentul. Vă credeţi scăpaţi de sub atotputernicia prinţului, fără de care nu sunteţi decât nişte copii… fără de care, voi, ca şi mine, nu sunteţi nimic. Ca nişte şcolari care nu se mai tem de nuia, vă daţi aere de libertate ce nu vi se potrivesc şi, dacă ar fi ca prinţul să nu revină, aţi face până diseară nişte imprudenţe din a căror cauză v-aţi frânge gâtul…

— Nu se va mai întoarce, afirmă Montaubert.

Peyrolles spuse, ridicând din umeri:

— Mă angajez să nu-i repet cuvintele pe care le-aţi pronunţat adineauri. Îmi erau destinate şi le păstrez. Nu vă port nici o pică.

Desfrânaţii nu mai râdeau; logica rece a intendentului aproape că le impunea. Toţi îl urau, dar erau obişnuiţi să se teamă de el.

Peyrolles era acum singurul care nu se simţea stingherit.

— Putem să ne aşezăm la masă, spuse. Vă voi informa despre ce trebuie să facem apoi, doar dacă monseniorul prinţ de Gonzague nu o va face el însuşi, peste puţină vreme… şi contez pe acest lucru.

Această afirmaţie era făcută cu o asemenea siguranţă, încât nimeni nu îndrăzni să mai dea vreo replică.

— Porunciţi-i hangiţei să ne servească, adăugă. Mai avem două ore în faţă… În două ore, se poate vedea reînviind un prinţ…

Oriol se grăbea deja către bucătărie, pentru a transmite ordinul factotum-ului. Dona Cruz îl opri în prag:

— Ce doriţi? îl întrebă.

— Să ni se servească masa. Aceasta este dorinţa gentilomilor.

— Ceraţi făcut cu fratele hangiţei? întrebă Flor. Domnul de Peyrolles, care l-a trimis la moarte, nu va pretinde, desigur, ca sora lui să apară în faţa sa. Sunt pe lume dureri pe care trebuie să le respecţi, mai ales dacă le eşti autor… şi, oricare ar fi numărul victimelor făcute, cruzimea are limite…

Îşi încrucişă privirea cu cea a intendentului.

— Vă este foame, domnule de Peyrolles? strigă cu putere. Nu sunteţi singurul înfometat, căci, de ieri, moartea a făcut două victime! Mâncaţi bine, faceţi la fol ca ea. Pentru un lacom, un lacom şi jumătate… vă voi servi eu însămi.

Ajutată de o servitoare, puse masa, şi desfrânaţii — care îşi pierduseră graiul după acest potop de insulte — şovăiră să se aşeze.

Felurile de mâncare abureau pe faţa de masă şi sticle pântecoase se aliniau deja, unele lângă altele, dar intendentul nici nu se clintise.

— Daţi exemplu, domnule, îl îndemnă dona Cruz, Sardonică. Vă este oare frică să nu vă otrăvesc?

— S-ar putea, zise cu îndrăzneală Peyrolles.

— Nu vă temeţi, ripostă tânăra. Nu am la îndemână fiori veninoase şi nu vă voi oferi un buchet parfumat, de felul celui pe care-l pregătiseţi pentru domnişoara de Nevers. De altfel, viaţa dumneavoastră nu-mi aparţine; ea este a celui care şi-a rezervat dreptul de a vi-o lua şi, în această calitate, pentru mine este sacră… Este ultima!

Peyrolles tresări.

Era chiar adevărat — dacă Gonzague nu reapărea — că el era ultimul pe listă, singurul supravieţuitor ce mai rămânea să fie ucis, dintre toţi cei care-l asasinaseră pe ducele de Nevers în şanţurile de apărare de la Caylus!

Asemenea gânduri nu dau poftă de mâncare. Şi, a totuşi, dona Cruz îl sfida; nu vru să-i rămână dator şi se aşeză la masă.

— Mă veţi obliga, oare, să gust mâncarea înaintea dumneavoastră? întrebă gitana cu un surâs insultător.

— Te scutesc, ca şi de efortul de a-ţi bate joc îi răspunse. Ai vrut să ne serveşti… Uită cine eşti şi fi doar servitoare.

Spuse aceste cuvinte pe un ton furios. Lupta se angaja între cei doi adversari şi limba, chiar dacă nu era tot atât de ucigătoare ca spada, nu era mai puţin ascuţită.

Complicii lui Gonzague numărau, în sinea lor, loviturile şi se întrebau cine va învinge.

Între timp, factotum-ul mai mult gândea decât mânca. Tânăra băgă de seamă şi spuse, râzând:

— Sunteţi trist că v-aţi pierdut stăpânul… este de înţeles… Împăcaţi-vă cu gândul şi spuneţi-vă că veţi revedea Spania, în care v-aţi dus cândva — dacă ţin bine minte — pentru a răpi o

copilă, care, de atunci, s-a făcut mare. Aceea este patria mea! Îmi pare foarte rău că sunt atât de aproape de ea şi că va trebui să iau din nou drumul spre Paris, încă din seara aceasta…

— Nu, atâta vreme cât eu mai sunt în viaţă! exclamă Peyrolles cu glas înăbuşit.

Dona Cruz se aşeză pe marginea mesei, cu braţele încrucişate, într-o poziţie aşa de plină de ironie, încât gentilomii erau gata să-i aplaude îndrăzneala.

— Domnişoara de Nevers se simte mai bine, spuse, fără să se emoţioneze. Urât din partea dumneavoastră că nu v-aţi interesat de ea!… Va suporta călătoria cu atât mai uşor, cu cât peste câteva ceasuri îşi va reîntâlni logodnicul, pe cavalerul Henri de Lagardère. Domnul de Chaverny îl însoţeşte, fără îndoială.

Înţelegând că în acest duel verbal nu putea decât să piardă, factotum-ul se ridică în picioare, cu pumnii încleştaţi:

— Ajunge! strigă. Domnişoara de Nevers şi dumneata veţi merge acolo unde se va duce domnul de Gonzague, acolo unde vă voi duce eu însumi, în lipsa domniei-sale… şi vă jur că nu veţi fi duse la Paris!

Dona Cruz schiţă un surâs amuzat, şi, schimbând brusc tactica, propuse:

— Păreţi a fi însetaţi, domnilor… Aş fi dezolată dacă aţi păstra o amintire proastă despre serviciul meu, într-o ocazie care nu se va mai prezenta… Mă duc să caut băutură…

Adevărul era că auzise un semnal ce venea din bucătărie. Merse acolo în grabă şi o găsi pe Jacinta care-o aştepta.

— Fratele meu a venit, spuse aceasta, iar Gonzague a murit!

— Este sigur de asta?

— El însuşi l-a aruncat în torent… şi cine ştie unde duce acesta?

— Domnul fie lăudat! murmură Flor. Aurore este salvată! Buna mea Jacinta, du-te să-i dai vestea!

Ea însăşi, cu braţele încărcate de sticle cu vin spaniol, se întoarse în sală, cu chipul atât de strălucitor, încât Peyrolles se întrebă dacă tăria de caracter a acestei femei nu va fi, cumva, mai puternică decât voinţa lui.

— Beţi, le spuse, iar în ce ne priveşte, domnule, să ne reluăm conversaţia de acolo de unde am lăsat-o. Aveţi, deci, alte intenţii decât ale noastre?

— Este imposibil să avem intenţii identice, ripostă intendentul.

Dar Flor nu cedă câtuşi de puţin.

— Vă rog să binevoiţi a vă gândi, reluă ea vorba, că domnul de Gonzague este defunct şi că, dacă avea motivele sale pentru a ne reţine — pe domnişoara de Nevers şi pe mine — aceste motive nu pot fi nici ale dumneavoastră, nici ale acestor domni… Nu toţi sunt asasinii lui Nevers şi, dacă dumneavoastră înşivă aţi fost amestecat în acea crimă, nu aţi făcut-o decât în calitate de instrument… Ori, odată capul dispărut, trebuie să dispară şi braţul… Nu ne mai rămâne decât să aşteptăm pedeapsa… va veni curând…

— Dacă m-aş teme de ea, murmură Peyrolles, ar fi un motiv în plus ca s-o păstrez pe domnişoara de Nevers în puterea mea…

— Şi care e planul dumneavoastră? întrebă dona Cruz, agresivă şi semeaţă.

— Să vă duc cu mine în Spania, chiar dacă domnul prinţ a murit! Aurore de Nevers era pentru el un zălog viu!… Acum, va fi zălogul meu, şi nici măcar Lagardère nu mi-o va lua înapoi.

— Planul meu este, dimpotrivă, cu totul altul, replică gitana, cu sânge rece.

Uşa se deschise brusc în spatele ei.

— Dar nu este al meu! exclamă cineva, apărând în prag.

Un strigăt izbucni din toate piepturile:

— Domnul de Gonzague!!!…

Capitolul XIII - În Gâtlejul lui Pancorbo

— Pe toţi dracii! înjură Cocardasse, plesnind cu palma urechile calului, pentru a-i ajunge din urmă pe Passepoil, celălalt "eu" al său. Iată Pirineii, micuţule, şi cu viteza eu care mergem, îi vom trece ca pe un simplu muşuroi de cârtiţă!…

Viteza era cu adevărat infernală. Caii, acoperiţi de spumă, păreau că nici nu ating pământul.

Lagardère contemplă şi el crestele aurite de soare. Doar câteva leghe îl despărţeau de ele şi, îngândurat, îşi spunea că dacă n-o va regăsi pe Aurore înainte de a trece munţii, vor apărea dificultăţi atât de mari, încât poate se va scurge multă vreme până s-o revadă.

Doar câteva minute de galop, şi mica trupă avea să intre în Bayonne.

Deodată, din şanţ se ivi un bărbat care ţinea în mână o prăjină lungă şi subţire. Acea prăjină îşi avea rostul său, căci îi sluji necunoscutului pentru a face un salt uimitor şi a poposi pe crupa calului, în spatele cavalerului.

Cocardasse şi pusese mâna pe spadă.

— Coboară de-acolo, puşlama, urlă gasconul, dacă n-ai poftă ca lama mea să vină în contact cu coastele tale…

Antoine Laho îndepărtă cu o smucitură a prăjinii sale vârful ascuţit care deja îi ameninţa trupul şi spuse cu simplitate:

— Răbdare! Am de vorbit cu stăpânul dumitale.

— Ce doreşti de la mine? întrebă acesta.

— Sunteţi cavalerul de Lagardère?

— Şi ce-i cu asta?

— Nu spuneţi nu, asta este bine, vă recunosc. Continuaţi-vă drumul, vom vorbi la fel de bine şi în mers…

Se aplecă la urechea lui şi şopti:

— Am încercat s-o salvez pe domnişoara de Nevers — nu am reuşit…

Lagardère se înălţă în scări şi-l privi în ochi.

— Domnişoara de Nevers?! strigă. Ai văzut-o? Spune-mi repede unde se află…

— Acum două ore, răspunse bascul, se afla încă la Bayonne, la hanul *La Frumoasa Hangiţă*… Doamne! Aţi întârziat prea mult!… Acum… ea se află în Spania…

— Cocardasse!… Passepoil!… Înainte! strigă Henri. Trebuie să trecem în cea mai mare goană prin Bayonne şi să-i ajungem, cu orice preţ…

— Nu, se opuse cu dârzenie bascul, trebuie să vă opriţi aici, cel puţin pentru o jumătate de oră. Nu este prea mult, pentru a afla tot ce s-a petrecut şi ce anume vă aşteaptă. În munţi vi s-a întins o cursă în care vă veţi găsi, negreşit, moartea…

— Nu! De trei ori nu!… Atât de aproape de ea, nu voi pierde nici măcar un minut…

— Între doi paşi ai unui om, spuse sentenţios munteanul, este loc pentru o veşnicie. Cincizeci de bărbaţi ne aşteaptă în defileul Sierrelor[64], iar noi vom fi doar patru!

— Şi cine va fi al patrulea?

— Eu însumi… Dar sora mea este cea care a primit confidenţele logodnicei dumneavoastră, ea este cea care vă va vorbi.

— Fie, se învoi Henri. Am încredere în dumneata.

La poarta oraşului, Antoine Laho descălecă şi luă calul de hăţuri. Câteva clipe mai târziu, în timp ce ducea el caii la grajd, Jacinta îi primea pe călăreţi în han.

— Spuneţi repede, o rugă Lagardère. Ce s-a întâmplat?… Sărmană Aurore!…

— Dar ăştia doi cine sunt? întrebă hangiţa, arătându-i cu degetul pe Cocardasse şi pe Passepoil.

Nici unul dintre spadasini nu se simţi jignit de acesta lipsă de încredere faţă de persoanele lor. Cel din urmă îşi împreunase mâinile şi căscase ochii, în extaz: niciodată nu văzuse o femeie mai frumoasă. La rândul său, gasconul privea cu admiraţie, într-un colţ, către o grămadă de sticle ale căror forme îi păreau a fi — într-un mod cu totul diferit — net superioare celor ale bascei.

— Puteţi vorbi de faţă cu ei, răspunse Lagardère.

Cei doi profesori de scrimă se umflară în pene, în timp ce tânăra femeie le servi, cât ai bate din palme, o gustare sumară.

— Clipele sunt preţioase: o să vă povestesc tot în timp ce veţi mânca, îi sfătui ea.

Se aşeză aproape de cavaler, care îi păru a fi chiar aşa cum şi-l închipuise, după spusele donei Cruz. Privirile lor luminoase, exprimând simpatie reciprocă, se întâlneau şi se apreciau; aceste două fiinţe frumoase şi curajoase erau făcute pentru a se înţelege de la primul cuvânt.

Jacinta îşi începu istorisirea, pe care fratele ei o întări, şi amândoi povestiră toate amănuntele diferitelor întâmplări ce se petrecuseră începând din ajun: fuga ratată din cauza lui Peyrolles, scenele din subterane, curajul donei Cruz şi, vai! Starea de slăbiciune a domnişoarei de Nevers.

---

[64] *Sierrele* = lanţurile muntoase ale Pirineilor. (n.t.)

Când Laho povesti ce se-ntâmplase între el şi Gonzague, lupta de pe marginea torentului şi reapariţia neaşteptată a celui pe care-l crezuse dispărut pentru totdeauna, cavalerul se ridică şi luă mâinile fratelui şi pe ale surorii.

— Dumnezeu să vă răsplătească, prieteni, le spuse. Eu nu voi putea, niciodată, s-o fac pe măsura devotamentului vostru… Îmi voi aminti de voi toată viaţa.

Şi trebuie ţinut seama că Antoine şi Jacinta trecuseră sub tăcere tot ceea ce putea să le mărească meritele şi nu era absolut necesar pentru înţelegerea situaţiei.

Cocardasse holba nişte ochi mai mari decât propria-i spadă şi bea de două ori mai mult, pentru a-şi ascunde emoţia… Îl îmbrăţişă pe Antoine şi-l sărută cu multă căldură.

— Pe toţi sfinţii! strigă, în afară de noi, mai sunt şi alţi oameni curajoşi! Permite-i, prietene, primului gentilom din Franţa, după Lagardère, să te îmbrăţişeze.

În acest timp, Amable Passepoil săruta drăgăstos poalele fustei Jacintei.

— Imediat după ce a reapărut, spuse aceasta, Gonzague a dat poruncă să se-nhame trăsura şi să se-nşeueze caii. Domnişoara de Nevers era foarte slăbită şi în zadar am implorat să fie lăsată aici: Domnişoara Flor şi cu mine am fost nevoite să umplem trăsura cu perne şi am culcat-o acolo, arzând de febră… Aş fi părăsit totul pentru a o urma, dar paznicii ei m-ar fi împiedicat s-o fac, şi trebuia să rămân aici spre a vă aştepta… Nu voi uita niciodată… niciodată… sărutarea pe care mi-a dat-o la plecare…

Lacrimi grele se rostogoleau din ochii dârzei femei, care încheie:

— Aduceţi-o înapoi repede, domnule cavaler… s-o văd alături de dumneavoastră… Cerul îmi este martor că pentru a vedea răsărind acea zi, aş da jumătate din cele care-mi mai rămân de trăit.

Lagardère se înclină în faţa ei şi îi sărută mâna. Această dovadă mută de recunoştinţă valora cât toate cuvintele.

— Şi-acum, să plecăm, ordonă. Un avans de două ore nu înseamnă nimic…

— Fiecare stâncă ascunde o flintă cu ţeava scurtă, şopti Jacinta. Defileul de la Pancorbo e o cursă ucigaşă. Sunteţi

aşteptaţi acolo, şi va fi o minune dacă-l veţi traversa fără necazuri…

Îi împărtăşi cavalerului cele ce fuseseră stabilite între Peyrolles şi contrabandişti şi, oricât de curajoasă era, nu-şi putu ascunde îngrijorarea.

— Dacă nu cunoaşteţi defileul, şopti, sunteţi pierdut…

— Ba deloc, interveni Antoine Laho, aflat alături de Lagardère, îndreptându-şi brusc bustul. Rolul meu nu s-a terminat, şi plec cu dumneavoastră. Nu peste multă vreme, Jacinta va pregăti ospăţul de nuntă… Să mergem în căutarea logodnicei… Mă duc să aduc caii.

Basca se aruncă în braţele fratelui său:

— Aşa e bine! Da! Bravo! Antoine, n-ai aşteptat să ţi-o cer eu… Orice s-ar întâmpla, tu ştii că în munţi există un refugiu sigur. Acolo, ca şi aici, mă veţi găsi mereu…

— Ce inimi curajoase!… şopti Lagardère, adânc mişcat.

Un sfert de ceas mai târziu, cei patru bărbaţi galopau pe drumul Navarrei. Nu sperau c-ar putea ajunge la Pancorbo înainte de căderea nopţii, când soarele va începe să scapete şi când asasinii vor putea, cu şi mai mare uşurinţă, să-şi ascundă în umbră puştile.

Nu le păsa prea mult, căci erau bărbaţi în stare să treacă pe oriunde. Ţinta lor era Burgos, unde — fără îndoială — o vor găsi pe Aurore de Nevers, pe care, în starea de slăbiciune în care se afla, Gonzague n-ar fi putut s-o ducă mai departe.

Antoine Laho era un ghid în care te puteai încrede. Cunoştea ca-n palmă Guipuzcoa, Biscaya şi toate ţinuturile basce. Cu el se putea merge repede şi, în timpul drumului, termină de povestit lui Lagardère evenimentele petrecute la Bayonne.

Cerşetorii sunt puzderie în Castillia; Aranda de Dueroz este cartierul lor general, de unde se răspândesc în Aragon şi în întreaga provincie Navarra.

Nu-i fusese greu şefului contrabandiştilor să recruteze oamenii de care avea nevoie. Abia trecuseră de Ebru[65] şi zdrenţăroşii începură să iasă ca din pământ.

---

[65] *Ebru*: Fluviu în Spania, izvorând din munţii Cantabriei, în Ţara Bascilor, şi care trece prin Navarra şi Aragon, pentru a se vărsa în Marea Mediterană. (n.t.)

— Astea sunt primele ochiuri ale plasei al cărei centru se află la Pancorbo, spuse bascul. La o distanţă de trei leghe în faţa noastră se ştie deja că ne apropiem.

— Ăştia nu sunt bărbaţi, spuse gânditor Lagardère. Nu te poţi teme de ei…

— Cine poate şti? replică munteanul. Priviţi la acea bătrână care pare să doarmă în scobitura unei stânci, cu un şirag de mătănii între degete… sub veşmintele sale se află pistoale şi pumnale.

— Sfinte Doamne! mormăi gasconul, am poftă să mă duc să-i ridic fustele bătrânei… Eu nu sunt, aşa ca fratele Amable, un admirator al sexului frumos şi, dacă mumia aia are arme, va trebui să le arate.

Merse drept spre ea şi se porni s-o interpeleze, încă de departe, în limbajul înflorit din Gascogne… Dar, cât ai fi dat ocol unui tufiş, nu mai văzu pe nimeni — cerşetoarea se topise în interiorul stâncii.

Dezamăgirea lui Cocardasse îl făcu pe cavaler zâmbească.

— Să nu pierdem vremea amuzându-ne. Vom găsi mai încolo altele care nu vor mai pieri…

Şi, vreme de un ceas, merseră fără nici un alt incident.

Soarele începea să apună şi vârfurile munţilor Sierra de Occa nu mai erau luminate decât ici şi colo, când o împuşcătură răsună şi se repercuta în defilee.

— E un semnal, spuse Laho. Poate că, acum, douăzeci de flinte sunt aţintite asupra noastră.

Cavalerul trase spadă. Cocardasse şi Passepoil făcură la fel.

Antoine Laho nu avea decât un pumnal, cu mânerul înfăşurat în sfoară, pentru a nu-i aluneca din mină. Dar un astfel de cuţit în mâna unui basc valora cât o spadă lată.

Defileul Pancorbo părea a fi la mai puţin de un sfert de leghe depărtare; lungimea lui este tot pe atâta. Cine nu l-a traversat, nu va şti niciodată ce este aceea o cursă ucigaşă. El se deschide ca o despicătură de spadă între doi pereţi de stâncă, înalţi de mai bine de cinci sute de picioare — stânci golaşe şi tăioase, ce surplombează un drum pe care soarele nu-l luminează aproape niciodată.

În lungul drumului curge un pârâiaş a cărui apă este limpede, dacă nu cumva e colorată de sânge. Dar atât de

adesea culoarea ei este roşie, încât nimeni nu o bea niciodată, nici măcar catârii, care se dau înapoi de lângă ea.

— Câţi sunt, după părerea dumitale? întrebă Lagardère.

— Se înţeleseseră pentru cincizeci, răspunse bascul. S-ar putea să fie mai mulţi, fără a mai număra femeile şi copiii care stau de pază şi care sunt cumpăraţi pentru câţi va maravedişi.

O tăcere adâncă domnea în acea aparentă pustietate… Era deşertul, în toată grozăvia lui — nu acela care se întinde imens şi golaş şi în care vezi măcar cerul, ci deşertul stâncilor sterpe, dărâmate: adevărate schelete care-şi întind asperităţile ca tot atâtea mâini descărnate.

Antoine Laho făcu o mişcare bruscă:

— Cineva a armat o puşcă, acolo, aproape de tot, şopti la urechea lui Lagardère. Va-ncepe jocul.

Nu mai erau decât o sută cincizeci de paşi până la defileu. Cavalerul îşi ridică spada, strigând:

— Înainte! Urmaţi-mă!

Cei patru cai făcură un salt, sub împunsătura pintenilor, şi cursa vertiginoasă începu.

Deodată, ecoul munţilor Sierra se trezi: împuşcături porniră din douăzeci de locuri diferite.

Pălăria lui Cocardasse, găurită de un glonte, îi părăsi creştetul şi zbură până la pârâiaş, pe care porni să plutească, cu până în sus, ca un catarg.

— Pe toţi Dumnezeii! strigă gasconul, furios. Pălăria mea s-a făcut de ruşine, salutându-i pe porcii ăştia. Le-o abandonez, şi gata!

Gâtlejul lui Pancorbo, care, de-a lungul secolelor, a, înghiţit atâtea victime, se deschidea pentru a mai înghiţi altele, noi.

Gloanţele şuierau, şi zgomotul împuşcăturilor, în coridorul acela îngust de stânci, se repercută ca şi cum s-ar fi tras cu zece tunuri.

La intrarea în trecătoare erau postaţi peste douăzeci de oameni. Toţi îl ocheau pe Lagardère.

De obicei, ei nimereau o portocală de la o sută de paşi. Acum nu erau la mai mult de cincisprezece, şi Lagardèret recea printre proiectilele lor ca şi cum i-ar fi făcut plăcere să le audă şuierătura în liniştea serii.

Se vedea încă limpede peste tot, dar nu şi în defileu. Şi cei doi pereţi de stâncă se apropiau unul de celălalt, deja tenebroşi

şi înspăimântători. Drumul era aşa de îngust, încât nu se putea trece decât câte doi alături, cizmă lângă cizmă, iar caii atingându-şi crupele.

Cavalerul şi bascul galopau în frunte. Cocardasse şi Passepoil veneau pe urmele lor, gasconul înjurând de mama focului că trebuia să vii tocmai în Spania pentru a fi obligat să călăreşti nebuneşte în fundul unei prăpăstii.

— Fir-ar a dracului de treabă!… Nu poţi respira aici, striga din toţi bojocii… E mai rău decât în celulele Bastiliei, şi m-aş simţi mai în largul meu în buzunarul în care domnul Law îşi pune *nepoţelele*[66]… Hei! Passepoil!

Nici nu terminase bine vorba, când o străfulgerare lumină strâmtoarea şi se auzi zgomotul sec al gloanţelor care se loveau de stâncă.

Flintele împroşcaseră cu o salvă de fiare vechi, în care cuiele şi tot felul de bucăţi de fier se amestecau cu plumbii.

Calul lui Laho, cu pieptul sfâşiat, căzu dintr-o dată.

Ceva mai încolo, o masă întunecată bara drumul: erau peste treizeci de bărbaţi care-şi reîncărcau armele.

— Descălecarea! strigă Lagardère de-ndată ce ajunseră aproape de ei. Să dăm la o parte din drum această pleavă umană…

Passepoil apucă cele trei hăţuri în mâna stângă, în timp ce cu dreapta, ţinând spada, se apăra.

Cavalerul, Cocardasse şi Laho se aşezară în linie — începea dansul…

Se auzeau clinchete, izbituri în ţevile puştilor şi, ori de câte ori Lagardère fanda înainte, un trup cădea, cu braţele în cruce.

Cocardasse nu mai spunea nimic, avea treabă. Situaţia era prea gravă şi locul prea lugubru pentru a mai lăsa slobodă obişnuita lui limbuţie.

După obiceiul bascilor, Antoine Laho se strecura pe dedesubt, şi măruntaiele ieşeau din pântece, în valuri de sânge… Alteori, cuţitul lui căuta gâturile, le tăia — capul nu se mai ţinea decât într-o fâşie de carne.

---

[66] *Nepoţelele domnului Law*: Denumire istorică, dată de francezi celei de a treia serii de acţiuni emise de către financiarul John Law (vezi romanul *Cocoşatul* de Paul Féval şi n.t. de nr. 7 a prezentului volum). (n.t.)

Pârâiaşul din Pancorbo începu să rostogolească unde roşii şi horcăieli se ridicară din Gâtlej, către crestele în care-şi aveau vulturii cuibul.

Pe pământ zăceau deja zece trupuri. Ceilalţi rezistau. Contrabandiştii plătiţi de Peyrolles erau cei mai îndârjiţi în luptă, şi câteva Temei, în spatele lor, reîncărcau armele. Dacă nimeni nu se afla acolo să le ia, trăgeau chiar ele.

Acum se făcuse aproape noapte în fundul defileului Pancorbo. Lupta devenea tot mai dificilă. Nu se mai putea vedea limpede gura flintelor, iar împuşcăturile porneau la întâmplare.

— Mii de trăsnete! urlă deodată Cocardasse, mi-au sfărâmat umărul. Ţine, ticălosule! candidat la iad ce eşti!… N-o să mai spui niciodată "Tatăl nostru"!…

Primise în braţul stâng o cumplită lovitură dată cu patul armei, care-l înfuriase, şi acum fanda mânios.

Adevărul este că cei patru viteji aveau doar o şansă la o sută să mai iasă vii din cursă pregătită de Peyrolles…

Lagardère era încă înarmat cu spada de curte, subţire şi uşoară, a regentului, cu care găurise deja, până a ajunge aici, mai multe frunţi. I se frânse în capul unui bătrân cerşetor, care-i păstră vârful înfipt între ochi.

Dar ciotul rămas era prea scurt pentru a mai putea fi folosit de cavaler. Acesta îl aruncă înainte, în grămada de adversari, cu o asemenea forţă încât minerul mai putu scoate ochiul unui duşman.

Singura armă ce-i rămăsese erau propriii lui pumni.

— Aici mi-ar plăcea, spuse ca pentru sine, să-i întâlnesc pe Gonzague şi pe Peyrolles, în plină zi!

Bezna se adâncea când deodată, rezemată de stâncă şi stând în picioare pe un bloc rostogolit de pe creste, apăru o fată ce ţinea în mână o torţă, pentru a lumina terenul de luptă.

Ambele tabere putură astfel să-şi numere adversarii — dintre asediatori nu rămăseseră decât cincisprezece bărbaţi, care scoaseră un strigăt de triumf când văzură că Lagardère rămăsese fără armă.

Numai trei dintre cei cinci contrabandişti care organizaseră complotul împreună cu Peyrolles mai erau în picioare. Restul bandei era alcătuit din zdrenţăroşi care puteau fi puşi pe fugă.

Cavalerul se aplecă să ia de jos o puşcă, pentru a se sluji de ea ca de o măciucă. Dar un pat de armă se roti, gata să i se abată asupra capului. Soarta îi părea pecetluită…

Şi totuşi, braţul ce ţinea armă îi dădu drumul înainte ca ea să-şi fi terminat rotirea. Tăiat din umăr, recăzu inert şi însângerat.

Dacă Antoine Laho nu o putuse salva pe Aurore de Nevers, lama lui de temut salvase acum viaţa lui Lagardère.

Acestuia nu-i trebuia decât o armă: spadă, pumnal sau bâta. Întâmplarea îi puse în mână o flintă cu ţeava scurtă, descărcată — această flintă deveni o catapultă,

Henri ştia acum unde să lovească. Loviturile sale erau cumplite şi zdrobeau craniile.

Lupta continuă, lugubră, doar la lumina torţei ţinute de tânăra fată.

Aceasta se sprijinea încă de stâncă, ţinând braţul ridicat, cu capul aureolat de o lumină tremurătoare. Avea tenul bronzat şi părul negru al gitanelor din Estramadura[67]. S-ar fi spus că era una dintre acele statui purtătoare de torţe, ca cele ce puteau fi văzute în sălile de intrare ale palatelor, pe vremea vechilor mauri şi a frumoaselor sclave.

Pedro, contrabandistul, o întâlnise în munţi, în tovărăşia câtorva cerşetori cărora le explicase la ce lovitură trebuiau să ia parte, pentru unul sau doi dùro[68], în funcţie de vârsta sau de puterea bărbatului.

— Mă bag la treaba asta, spusese ea. N-am nevoie de banii tăi; merg ca să văd curgând sânge.

— O faci pe riscul tău, răspunsese contrabandistul. N-avem nevoie de femei, decât doar pentru a sta de pază. Vrei să faci parte dintre acestea?

— Nu… dar mă voi duce totuşi acolo…

Prezenţa ei era mai utilă decât se bănuise.

Într-adevăr, de cum văzuse umbrele înserării lăsându-se pe fundul strâmtorii, în vreme ce în alte părţi era încă lumină, se dusese la Brisescia să caute o torţă. Curiozitatea nu i-ar fi fost satisfăcută, dacă lupta s-ar fi desfăşurat în beznă.

---

[67] *Estramadura* (în lb. portugheză, *Estremadura*): Regiune în peninsula Iberică, cuprinzând ţinuturi atât din Spania cât şi din Portugalia. (n.t.)

[68] *Dùro* = monedă spaniolă din argint. (n.t.)

Se aştepta ca la intrarea în defileu să apară pe puţin treizeci de bărbaţi, de vreme ce fuseseră angajaţi cincizeci pentru a-i ucide.

Când văzuse că nu erau mai mulţi de patru, având în frunte un cavaler viteaz şi frumos, înţelesese că nu mai era vorba de-o luptă, ci de un asasinat.

Inima îi zvâcnise în piept… Nu pentru a-i lumina pe-ai săi aprinsese gitana torţa!

Cadavrele continuau să cadă: în pârâu, cu un clipocit, iar pe drum, cu zgomotul înfundat al unei greutăţi care se prăbuşeşte.

— Rândurile se subţiază, spuse cavalerul… Pe cai… şi să trecem peste pântecele celor rămaşi.

Nici nu apucă să se urce în şa, că locul se şi golise.

Bandiţii, nemaiavând şef şi dându-şi seama că tot opunându-se adversarilor lor riscau să mărească numărul cadavrelor, reintraseră între stânci, tot aşa precum ieşiseră. Gâtlejul lui Pancorbo nu mai era blocat decât de trupuri de oameni, dintre care cel mai puţin rănit nu mai avea nici o oră de trăit.

— Dracii nu mi-au înapoiat pălăria, spuse Cocardasse, şi asta tocmai aici, în ţara soarelui…

— Îţi vei cumpăra alta la Burgos, replică Lagardère râzând.

— Vai de păcatele mele! Nu va valora cât aia, puişorule. Era aproape nouă. Am purtat-o şi în şanţurile de apărare de la Caylus, şi pălăria face niţeluş parte din cap, pe toţi dracii!

Nici unul dintre contrabandişti n-a avut parte de un astfel de discurs la înmormântare!

Totuşi mai rămăsese cineva în defileu, şi torţa era încă acolo… Coborând de pe blocul de şuncă ce-i servise drept piedestal, gitana venise, singură, să se posteze pe marginea drumului.

Trecuse cel puţin o oră de când acolo se dăduseră lupte; fără îndoială, se întunecase şi în afara defileului, şi lui Lagardère nu-i plăcea să piardă timpul. Şi era tocmai ceea ce avea să se întâmple dacă s-ar fi oprit să se distreze, chestionând-o pe acea femeiuşcă şi întinzându-se la vorbă cu ea.

Aşa că-şi avânta calul în galop, astfel încât să treacă foarte aproape de gitană. Şi, aplecându-se peste coama animalului, o apucă de talie pe fată, o săltă ca pe un fulg şi o instală în şa. În

felul acesta va putea sta de vorbă cu ea, fără a risca o întârziere.

Ochii fetei se luminară de bucurie. Îşi trecu braţul pe după gâtul cavalerului şi, fără a-l pierde din priviri, se lăsă dusă, ca un copil legănat.

Nu-şi părăsise torţa, iar aerul spintecat de goana calului făcea că flacăra, alungită ca nişte plete, să lumineze în mod fantastic acel grup ciudat, alcătuit din trei căi şi cinci persoane: Laho sărise pe crupă la spatele lui Passepoil, iar cavalerul purta o fată pe oblânc.

Doar Cocardasse rămăsese singur pe calul său şi continua să ocărască din cauza pierderii pălăriei.

— Sunteţi viteaz! şopti fata la urechea lui Lagardère. Dacă aveţi nevoie de mine, sunt gata să vă slujesc.

În cursul vieţii sale aventuroase, cavalerul văzuse atâtea măşti false, încât acum îi era uşor să desluşească sentimentele pe chipuri… acesta era sincer.

— Erai de mult acolo? o întrebă.

— De azi-dimineaţă. Încă de la ivirea zorilor, contrabandiştii au bătut Sierra în lung şi-n lat ca să găsească bandiţi… găseşti câţi vrei, dacă-i plăteşti; oamenii de pe-aici sunt atât de săraci…

— Chiar şi femei, continuă Henri. Erai cu ei…

Fata îşi aplecă ochii, cu tristeţe.

— Banii crimei nu mi-au mânjit niciodată mâna, spuse. Am venit aici de bunăvoie, presimţind că voi putea fi de folos… Când am văzut nepotrivirea de forţe dintre ei şi dumneavoastră, mi-am aprins torţa pentru a vă permite să vedeţi dincotro veneau loviturile.

— Adevărat?

— Jur! strigă gitana, cu mâna ridicată şi cu un asemenea accent de sinceritate, încât a te îndoi de ea ar fi însemnat s-o insulţi.

— Îţi mulţumesc, copilă, spuse Lagardère, mişcat. Ce-aş putea face pentru a te răsplăti?

— Veniţi din Franţa?

— Da…

— De la Paris?

— Sosesc de la Paris… Unde vrei s-ajungi?

— N-aţi auzit, vreodată, vorbindu-se despre o fostă gitanita[69], ca mine, care a părăsit Spania pentru a-l însoţi pe ambasadorul Franţei? Era prietena mea şi o iubeam mult… Dansam împreună dansul bamboleo din Xeres în Plaza Santa[70]… De când a plecat, sunt tristă…

— Numele său?

— Noi, gitanii din Granada, îi spuneam Flor… Eu eram singura care ştia că a fost botezată şi că purta şi numele de Maria de la Santa-Cruz[71].

Cavalerul avu o tresărire. Ce instrument nou al sorţii era acesta, de care se putea sluji pentru a le regăsi pe Aurore şi pe dona Cruz? Asemenea ajutoare nu-i lipsiseră şi, totuşi, tinerele erau încă prizoniere.

— Dona Cruz — sau Flor, dacă preferi — a trecut chiar pe-aici, abia în urmă cu trei ceasuri.

— Este imposibil… aş fi văzut-o — n-am părăsit defileul de la orele nouă azi-dimineaţă.

— Nu era singură, ci se afla într-o trăsură, împreună cu o altă fată.

— Pe aici nu a trecut nici o trăsură toată ziua, replică ea, aşa de categoric, încât Lagardère, nemaiînţelegând nimic, insistă îngrijorat:

— Adu-ţi aminte bine, copila mea; ele erau escortate de opt gentilomi francezi, şi unul dintre aceştia este cel care a dat ordin să fiu asasinat.

— Lucrurile sunt simple, răspunse gitana după câteva minute de gândire. Vă întinseseră o cursă aici, iar ei au luat-o pe alt drum… Pamplona şi Saragossa…

Isteţimea minţii ei îl uimi pe Lagardère.

— Aşa este, recunoscu el. Iată încă o viclenie a lui Gonzague şi a lui Peyrolles… Mi-o vor plăti scump.

— Gonzague?! sări ea deodată. Acesta era numele ambasadorului Franţei, care a condus-o pe Flor la Paris… Deci el e duşmanul dumneavoastră?

— Până la moarte! răspunse Henri, a cărui frunte se întunecase.

---

[69] *Gitanita* (lb. spaniolă): ţigăncuşă spaniolă. (n.t.)

[70] *Plaza Santa* (lb. spaniolă): Piaţa Sfântă. (n.t.)

[71] *Maria de la Santa Cruz* (lb. spaniolă): Maria cea a Sfintei Cruci. (n.t.)

— Dar... ea?...

— Dona Cruz? Este cea mai credincioasă prietenă a domnişoarei de Nevers, logodnica mea. Voiam să ajung astă-seară la Burgos tocmai pentru a le smulge pe amândouă din mâinile lui.

Glasul cavalerului tremura. Philippe de Mantoue îi scăpa şi, împreună cu el, şi cele două tinere. Unde le va duce?

"Până aici", îşi spunea în sinea sa, "le-am putut merge pe urnit; pas cu pas, şi n-ar mai fi trebuit decât câteva ore ca să-i ajung. Acum, nu mai suntem în Franţa şi nu ştiu unde se află Aurore."

Îşi înclină capul, pradă unor groaznice chinuri morale, în timp ce gitanita îl contempla.

— Dacă Flor se află în Spania, spuse, — şi cred că aşa şi este, deoarece afirmaţi acest lucru — o voi regăsi. Pentru dumneavoastră eu nu sunt decât o ţigancă întâlnită pe drum şi pe care aţi luat-o drept duşmancă. Vreţi să-aveţi încredere în mine şi să-mi daţi voie să vă urmez, oriunde vă veţi duce? Cu această condiţie, vă promit să vă redau logodnica...

Se făcuse aşa de mică pe şa, atât de umilă în rugămintea ei, încât cavalerul fu adânc mişcat.

— Nu am dreptul, vorbi el, să refuz ajutorul cinstit care mi se oferă, mai ales atunci când nu e vorba de a-mi apăra cauza cu spada mea...

— Spada dumneavoastră! exclamă micuţa, lovindu-şi fruntea cu palma. Unul dintre contrabandişti a luat de jos ce mai rămăsese din ca şi a dispărut în goană... Ştiţi unde se putea duce?

Henri încruntă sprâncenele.

— La naiba, zise cu un zâmbet sardonic, se ducea s-o vândă! Fusese plătit gras pentru a mă ucide şi, pentru a dovedi că am murit, trebuie, desigur, să-i ducă lui Gonzague spada lui Lagardère... Îmi pare rău... ea a aparţinut regentului Franţei! Dar voi mânui eu şi altele...

Izbucni într-un hohot de râs atât de puternic, încât răsună întreg defileul.

— Don Luiz el Cincelador[72] se pricepe să cizeleze mânere de spadă, spuse cu glas tare, dar ştie şi să călească lame de oţel!

* * *

A doua zi, la Saragossa, un contrabandist acoperit de praf cerea să vorbească cu domnul de Peyrolles.

Primit de către intendentul prinţului, el scoase de sub pelerină un obiect pe care-l puse pe masă, întrebând:

— O recunoaşteţi?

Intendentul luă în mâini ce mai rămăsese din spada lui Philippe d'Orléans, şi mare îi fu bucuria Văzând că era frântă. I se părea că odată cu că se frânsese şi viaţa lui Lagardère.

— Cum ai luat-o? întrebă.

— Pentru că nu se mai putea sluji de ea, răspunse omul.

— A murit?

— Mi-aţi spus să-l ucid şi, ca dovadă, mi-aţi cerut să vă aduc spada lui… Iat-o!

— Şi ceilalţi?

— Ceilalţi dorm în Gâtlejul lui Pancorbo… din cinci, câţi eram la Bayonne, în hanul *La Frumoasa Hangiţă*, n-am mai rămas decât eu, şi mulţi alţii, care nu ştiau nimic, decât că trebuiau să ucidă, înroşesc apa pârâului… Am împărţit cu alţii primejdia, dar nu va trebui să împart şi aurul…

Peyrolles îi numără contrabandistului suma cuvenită.

— Foarte mulţumesc, spuse acesta, îndesindu-şi buzunarele. Aveţi mulţi oameni de expediat, în aceleaşi condiţii?

Intendentul nu răspunse.

Gonzague şi desfrânaţii săi se aflau într-o sală învecinată; trecu acolo şi aruncă ciotul de spadă pe masă, strigând:

— Domnilor, din nefericire, cavalerul Henri de Lagardère a murit, şi iată aici spada lui Philippe d'Orléans, regentul Franţei!

---

[72] *Don Luiz el Cincelador* (lb. spaniolă): Don Luiz era numele sub care Lagardère se ascunsese în Spania, unde se refugiase cu micuţa Aurore, copila lui Philippe de Nevers. Pentru a o feri de uneltirile lui Gonzague, o creştea ca pe fiica lui, iar traiul amândurora îl câştiga lucrând ca cizelor (în lb. spaniolă: *cincelador*) de mânere de spadă, meserie prin care îşi câştigase un adevărat renume în Spania (vezi cap. II: *Amintiri din copilărie*, din romanul *Cocoşatul* de Paul Féval). (n.t.)

Capitolul I - Peña del Cid

Într-un sat din Aragon, numit Peña del Cid[73], la câteva leghe de Saragossa, Aurore de Nevers gemea, zăcând pe un pat de suferinţă.

Fusese imposibil s-o ducă mai departe de acel sătuc prăpădit, în care se afla de două zile, în singurul han — o dărăpănătură.

O febră puternică îi ardea trupul, iar capul ce răsărea din cearşafuri avea o expresie de suferinţă spirituală şi mai intensă decât durerea fizică. Trăsăturile îi erau descompuse, buzele palide, iar roşeaţa de pe pometţii obrajilor părea a fi semnul sigur al unei boli grave.

La căpătâiul ei vegheau două persoane: dona Cruz şi Gonzague. Vorbeau cu voce scăzută, pentru a nu tulbura odihna temporară a tinerei fete, pe care cel mai mic zgomot o făcea să tresară din somn.

Dar dacă buzele lui Flor nu puteau, în acea clipă, să scuipe blestemul şi să exprime întreaga ură pe care o purta în suflet, ochii ei vorbeau îndeajuns.

— Aţi omorât-o, şopti la un moment dat. Aici voiaţi să ajungeţi…

— Tinereţea va învinge boala — răspunse Gonzague, îngândurat — şi îngrijirile dumitale o vor împiedica să moară.

Dona Cruz îşi înfipse mâinile în şolduri, aşa cum făcea odinioară, în Piaţa Santa Maria din Madrid, când cineva spunea vreun cuvânt neplăcut.

---

[73] *Peña* (lb. spaniolă) = stâncă. Titlul capitolului se referă — prescurtat — la localitatea *Peña del Cid*, care înseamnă *Stânca Seniorului*. (n.t.)

— Mă bazez pe asta, zise, — admirabilă, în această poziţie de sfidare. O voi smulge nu doar din ghearele morţii, ci chiar şi dintr-ale dumneavoastră.

— Tot nebună! murmură Philippe de Mantoue, luându-i mâna, pe care ea şi-o retrase ca şi cum s-ar fi temut de muşcătura unui şarpe.

— Este departe vremea, spuse mânioasă, când vă credeam un om cinstit, domnule prinţ… Vremea în care îmi închipuiam că vă iubesc!… Atunci, da!… Atunci eram nebună! Astăzi nu-mi mai rămâne decât regretul că v-am urmat… ruşinea de a fi fost instrumentul planurilor dumneavoastră de a frânge inimile a două femei…

Gonzague ridică din umeri:

— Micuţă revoltată, n-ai fost chiar dumneata aceea care ai făcut că împrejurările să-ţi distrugă viitorul?

— Viitorul meu era să dansez în spatele palatului Alcazar… să trăiesc veselă şi liberă ca păsările care se duc acolo unde le poartă aripile, urmând capriciile vuitului… *Santa Virgen!*[74] Din ziua în care v-am văzut, domnule, am încetat să mai zâmbesc… De atunci, n-am încercat în schimb să plâng, pentru mine şi pentru alţii…

— Trebuia să mă asculţi până la capăt… să urmezi drumul pe care ţi-l indicasem. Ţi-aş fi dat puterea.

— A dumneavoastră a scăzut…

— O voi regăsi mâine… Majestatea Sa Regele Spaniei nu se arc tocmai bine cu verişorul său din Franţa… şi se mai spune că nu se înţelege chiar deloc cu regentul. Se poate face un joc frumos, pentru cine ştie să ia partea cui trebuie…

— Ceea ce înseamnă că veţi fi alături de regele Spaniei, împotriva regentului Franţei. Nu sunt prea surprinsă — unii câini răi ling mâna care le dă de mâncare… dar, de îndată ce mâna se retrage, o muşcă.

— Asta înseamnă politică, dona Cruz!

— Sunteţi liber să-i spuneţi aşa… eu o numesc altfel…

Gonzague se încruntă.

— Adu-ţi aminte, zise, că Philippe de Mantoue poate înceta, pentru o clipă, să fie stăpân într-un loc; dar a doua zi, el este iar stăpân, într-alt loc…

---

[74] *Santa Virgen!* (lb. spaniolă) = Sfântă Fecioară! (n.t.)

— Asta, replică Flor, se datorează faptului că el are mijloace pe care alţii nu le folosesc…

— Ce vrei să spui?

— Nu înţelegeţi?

— Înţeleg că o fată tânără trebuie să-şi măsoare cuvintele.

— Privilegiul femeilor este de a spune unui bărbat ceea ce gândesc, fără ca el să se supere. Eu profit de acest avantaj…

— Şi despre ce mijloace vrei să vorbeşti?

Ea se învârti de două-trei ori prin cameră, în vârful picioarelor, ca o leoaică ce dă târcoale, în cuşca sa, înainte de a se arunca asupra îmblânzitorului care se crede cel mai puternic şi pe care-l va doborî cu o lovitură de gheară.

Nici o altă comparaţie nu ar putea descrie mai bine starea de spirit a acestor două personaje. Gonzague avea, de partea lui, armele îmblânzitorului: forţa, fierul înroşit şi biciul. Până atunci obţinuse ca leoaica să i se culce la picioare şi să-i lingă mâinile. Dar tocmai când credea că a moleşit-o prin captivitate, ea îşi scutura coama şi se întindea… Avea să sară, să muşte poate.

— Ce mijloace? întrebă fata, oprindu-se brusc în faţa lui şi sfidându-l cu privirea. Asasinatul?!…

— Taci! exclamă Gonzague, printre dinţi. Nu încerca să lupţi împotriva mea… te-ai sfărâma ca sticla…

— Ce contează o victimă în plus sau în minus… — răspunse dona Cruz — mai ales eu, care nu însemn nimic? Nu l-aţi ucis pe cel care era soţ şi tată? Şi, intrând în această cameră, nu veneaţi, oare, să vedeţi dacă şi copila nu e pe cale să-şi dea sufletul? Îndrăzniţi să spuneţi că nu, dumneavoastră, a cărui mână poartă pecetea recunoaşterii de către cel ce va face dreptate!

O mişcare de mânie îl scutură pe prinţ din creştet până-n tălpi. Fu pe punctul de a se arunca asupra gitanei, spre a o face să-şi înghită vorbele — căci era prea mare îndrăzneala din partea unei ţigănci pe care o scosese din gunoaiele străzii, să încerce să se poarte ca o ducesă.

Făcu un pas spre ea, mânat de o furie oarbă, cu braţul ridicat, gata s-o lovească.

Dar văzu, lucind în mâna lui Flor, lama micului pumnal de care nu se despărţea niciodată.

Gitana, în picioare în faţa patului în care dormea prietena sa, era gata să o apere, să se apere ea însăşi până la moarte.

Doar dacă nu este criminal, orice bărbat şovăie să omoare o femeie, mai ales când aceasta dă dovadă de eroism.

Gonzague avu timp să reflecteze.

— Iată până unde mă împingi, spuse. Era cât pe-aci să comit un omor…

— Sau, poate, era să fac eu dreptate! replică ea, sfidându-l în continuare.

Înţelegând că niciodată nu o va învinge prin violenţă pe încăpăţânata aceea curajoasă, se îndreptă spre un scaun şi se aşeză, spunând pe un ton intenţionat glacial:

— Greşeşti purtându-te astfel, căci îţi rişti viaţa fără nici un profit pentru nimeni. Mi-ar fi de ajuns să dau un ordin, şi mâine ai pleca în celălalt capăt al Spaniei, de unde ai fi îmbarcată spre Africa… Crezi că ţi-ar plăcea să fii sclavă, sau sultană, dona Cruz?

Cuvintele cădeau, reci şi tămâioase, de pe buzele lui Gonzague. Flor înclină capul şi nu răspunse.

— În ziua în care aş avea chef să te despart de domnişoara de Nevers — continuă prinţul — aş face-o fără a fi nevoie de vreo violenţă, şi nu ai mai revedea-o. Am şi alte mijloace, în afară de asasinat, orice-ai spune…

Această ameninţare brutală, făcută cu calm, o sperie pe gitană mai tare decât mânia lui Gonzague.

— Să facem pace, reluă vorba prinţul, grăbindu-se să profite de acest mic avantaj. Poţi să mă ajuţi, ajutând-o totodată pe domnişoara de Nevers. Nu-i doresc moartea…

— Dar eu totuşi o doresc, murmură un glas slab, ce venea din alcov. O chem în fiecare ceas, în fiecare minut… Uneori mi se pare că-mi întinde braţele ei descărnate, că mă va lua cu sine… Dar între ea şi mine se strecoară mereu o spadă şi aud un strigăt: "Iată-mă!…" "Iată-mă!…" Este deviza lui Nevers, strigătul lui Henri de Lagardère, şi moartea o ia la fugă!

Gonzague, cu gâtlejul uscat, se ridicase în picioare. Va auzi, oare, răsunându-i iarăşi în urechi groaznica acuzaţie, epitetul de asasin?

Furia puse din nou stăpânire pe el. Uitând orice urmă de respect, pierzându-şi manierele de mare senior, aproape că urlă, izbind pământul cu piciorul:

— Lagardère a murit! Am avut în mâini spada lui frântă, spada pe care i-o dăduse regentul!

Un dublu ţipăt de spaimă umplu camera şi Flor se repezi spre Aurore pentru a o susţine şi a o linişti.

Aceasta din urmă se ridicase în pat, cu ochii rătăciţi, cu buzele contractate.

— Mort!… strigă. Henri?… Nu este adevărat!… Aş fi simţit lovitura asasinului… El este cel pe care-l văd… spada sa este cea care mă sileşte să trăiesc… Minţiţi… toţi mint aici… Henri trăieşte… va ucide!… Henri!… Henri!…

Epuizată de efortul supraomenesc cu care lansase această ultimă chemare, recăzu pe pernă, şi de pe buzele sale nu mai ieşiră decât cuvinte întretăiate, născute din delir.

— Plecaţi, îl sfătui dona Cruz pe Gonzague. Minciunile dumneavoastră, chiar simpla prezentă, îi fac un rău cumplit. Nu respectaţi nici măcar o muribundă… Plecaţi!

În faţa indignării gitanei, prinţul nu îndrăzni să reziste.

— Peste o oră voi pleca la Madrid, spuse, retrăgându-se. Vino la mine peste o clipă, am a-ţi vorbi.

Desfrânaţii rămăseseră la Saragossa. Doar Gonzague şi Peyrolles le aduseseră pe tinere la Peña del Cid, fiindcă doreau să fie singurii care să le cunoască ascunzătoarea.

Dona Cruz se gândi că trebuie să se ducă la întâlnirea cu Philippe de Mantoue. De ceea ce avea să-i spună depindea calea pe care va trebui s-o urmeze, căci ea nu credea absolut deloc în moartea cavalerului.

Când văzu că Aurore, cu ochii închişi, a reuşit să adoarmă, coborî, aşadar, în sala în care bărbaţii stăteau la masă şi discutau.

— Ai lăsat pe cineva lângă domnişoara de Nevers? întrebă prinţul.

— Da… o femeie, care va veni să mă înştiinţeze dacă se va trezi. Spuneţi repede.

Gonzague închise uşa şi se sprijini de ea, pentru a o menţine astfel, deoarece în Spania nu sunt cunoscute zăvoarele; în această ţară, jafurile se fac doar la drumul mare, la lumina lunii.

— Ceea ce vreau să-ţi spun este grav, dona Cruz, începu el. Sunt nişte ordine, şi te-aş ruga să nu mă întrerupi…

— Poate că le voi urma, dacă nu sunt contrare conştiinţei mele.

— Le vei urma! sublinie Gonzague, apăsând pe fiecare cuvânt şi pe un ton autoritar, care sfida orice replică.

Gitana nu răspunse; dar se ghicea în ea o rezistenţă pasivă, tot atât de energică, pe cât era de tăcută.

— Aşa cum îţi spuneam acum o clipă, reluă Philippe de Mantoue, voi pleca la Madrid şi nu ştiu când mă voi întoarce. Acolo se pregătesc evenimente importante care vor marca, pentru mine, începutul unei noi epoci de glorie.

Dona Cruz nici nu clipi. El continuă:

— Starea sănătăţii domnişoarei de Nevers îmi dă, certitudinea că nu va încerca să fugă… voi trimite un medic care o va vindeca repede.

O scânteie de bucurie luci în ochii lui Flor,

— Ne lăsaţi singure aici?… întrebă cu prea multă grabă, căci îşi muşcă imediat buzele.

— Nici gând, răspunse Gonzague, zâmbind. Trebuie să fiu ţinut la curent cu tot ce se va întâmpla şi mă îndoiesc că dumneata îţi vei lua această sarcină. De altfel, domnişoara de Nevers nu poate rămâne în acest han sordid. Am poruncit să vi se pregătească nişte apartamente demne de ea şi de dumneata… Acolo veţi fi în siguranţă.

Ea schiţă un gest de indiferenţă, iar prinţul continuă, arătând cu degetul fereastra dincolo de care se desfăşura o splendidă panoramă:

— Vezi, acolo sus, acel castel cocoţat pe Sierra Teruel? De îndată ce fiica doamnei de Gonzague va putea fi transportată — spuse, apăsând batjocoritor pe acel nume — vei merge să locuieşti acolo, împreună cu dânsa.

Dona Cruz aruncă o privire spre locul indicat şi desluşi doar o grămadă de pietre ce semănau cu nişte ruine. Uitându-se mai bine, putu vedea că o parte a castelului era locuibilă.

— Un cuib de vulturi, se strâmba ea. Locul este sălbatic, zidurile sunt, fără îndoială, groase… Vulturul va pătrunde totuşi acolo!

— Îţi spun că Lagardère a murit!

Flor replică, ridicând din umeri:

— Chiar dacă l-aţi fi ucis cu propria mână, dacă nu i-aţi prins ultima răsuflare, mai bine puneţi-vă la îndoială victoria… Şi

acum, vreţi să ne închideţi acolo sus?… Fie… Lagardère va veni să ne caute acolo!

— A căzut mort în defileul Pancorbo… Nu va mai ieşi niciodată…

— Nici dumneavoastră, monseniore, n-ar mai fi trebuit să ieşiţi din subterana din Bayonne… Există morţi care revin!…

— N-are importanţă!… Nu veţi fi singure…

— Şi cine va fi temnicerul nostru?… Domnul de Peyrolles, fără îndoială? Nu-i repugnă nici o îndeletnicire, nici chiar aceea de a sechestra nişte femei.

— Eu însumi, aprobă intendentul, batjocoritor, înclinându-se în mod ostentativ. Este o îndeletnicire plăcută, pentru că îmi va oferi farmecul companiei dumneavoastră, pe aceste meleaguri oarecum aride.

— Mă tem foarte mult să nu vă pară de nesuferit. Eu nu voi râde niciodată, iar dispreţul pe care-l meritaţi va face conversaţia mea prea puţin plăcută. Totuşi, dacă într-o zi mă veţi vedea surâzând, aceasta se va datora faptului că nu veţi mai putea face nimic pentru a ne reţine şi că veţi fi foarte aproape de clipa în careva veţi ispăşi păcatele… S-ar putea chiar să aplaud, domnule de Peyrolles, când veţi primi permisul de liberă trecere pentru Lumea de Apoi…

Intendentului nu-i plăcea să se lupte cu gitana. Gonzague îi veni într-ajutor, intervenind:

— Dona Cruz, îţi interzic ca, pe vreo cale oarecare, să-i aduci la cunoştinţă doamnei prinţese de Gonzague locul în care i se află fiica… S-ar putea să vă coste scump pe amândouă.

— De ce ar avea a se teme? Mi-aţi spus că nu-i doriţi moartea!…

— Şi repet această afirmaţie. Dar o voi apăra de oricine ar încerca să mi-o ia…

— Ceea ce ne dă dreptul de a ne apăra împotriva dumneavoastră. Nu contaţi pe supunerea mea… M-am născut liberă… şi liberă voi muri… Aşa că nu trebuie să vă fac o promisiune pe care mă voi sili să n-o respect… Şi de altminteri, de ce vă faceţi griji? Domnul de Peyrolles are misiunea de-a ne păzi.

Dona Cruz îi aruncă factotum-ului o privire încărcată de atâta dispreţ, încât acesta se întrebă dacă bărbaţii erau cei îndreptăţiţi să se considere sexul tare.

— Şi totuşi, dacă ai fi vrut, ai fi fost ducesă…

— Adevărat, diavolul şi dumneavoastră mi-aţi fi dat acest titlu, răspunse Flor cu ironie în glas. Dar nu va fi nevoie de seniori cu rang aşa de înalt pentru a deveni marchiză; cred că domnul de Chaverny va fi, el singur, îndeajuns pentru aceasta.

— Speranţa asta e întemeiată pe o glumă, sărmana mea copilă, râse batjocoritor prinţul. Descreieratul acela de Chaverny ţi-a vorbit despre aşa ceva într-o seară când era beat.

— Aceasta este o treabă ce ne priveşte numai pe noi doi. Dar, de-aş fi marchiza sau doar gitană, oricum nu sunt o criminală. Şi nu aceeaşi ar fi fost situaţia dacă aţi fi făcut din mine ceea ce doreaţi…

— Cu atât mai rău pentru dumneata…

— Şi pentru dumneavoastră — mai ales pentru dumneavoastră. Era vorba mai mult de interesele dumneavoastră decât de ale mele; şi acesta este motivul pentru care regretaţi atât de mult că aţi pierdut partida. Dar vă pierdeţi timpul, monseniore! Sunteţi aşteptat la Madrid pentru a deschide era noilor dumneavoastră puteri…

Făcu în bătaie de joc o reverenţă şi ieşi pe uşă.

— Se încăpăţânează, îi spuse Philippe intendentului său. Supravegheaz-o foarte îndeaproape; mai ales să nu poată nici să scrie, nici să primească scrisori de la nimeni. Răspunzi de asta cu propria-ţi persoană.

Peyrolles se apropie de stăpânul lui.

— Şi dac-ar opune o prea mare rezistenţă? şopti cu vocea lui plină de viclenie. Dacă ar fi periculos să fie lăsată mai mult timp în tovărăşia Aurorei, şi dacă ar fi necesar să se folosească alte mijloace… deosebite?… Sau va trebui să nu mergem până la capăt?

În gura lui Peyrolles, acel ticălos sinistru, întrebarea era de o importanţă capitală. Ochii lui mici şi cenuşii erau tăioşi ca oţelul şi, în mijlocul feţei sale colţuroase, ca de pasăre, nasul coroiat avea forma unui cioc de vultur.

Există tâlhari care jefuiesc oamenii într-un colţ de codru… Peyrolles, în orice clipă a fiecărei zile, încerca să jefuiască o viaţă! Cu braţele sale lungi, cu degetele încovoiate şi cu picioarele subţiratice, părea un păianjen al morţii. Sângele dulce al gitanei ar fi fost tocmai bun de supt…

— Cum? întrebă Gonzague, prefăcându-se că nu înţelege.

Intendentul întinse braţul:

— Când vom fi acolo sus…

— Ei, bine?…

— O fată tânără, aventuroasă, ba chiar imprudentă, care se plimbă pe vârful unui turn sau pe marginea unei prăpăstii, poate fi, cuprinsă de ameţeală… şi piciorul îi poate aluneca… S-a mai văzut aşa ceva… Turnurile sunt înalte, iar stânca se înalţă la o sută de picioare deasupra văii…

Philippe de Mantoue îşi prinse capul în mâini şi pi începu să se gândească — ideea valetului îşi croia drum în mintea stăpânului.

Aplecându-se din nou, Peyrolles murmură:

— O nenorocire nu vine niciodată singură. În loc de una, ar putea fi două…

Mersese prea departe, căci Gonzague tresări şi spuse, ridicându-se:

— Nu acesta este planul meu. Am socotit că Aurore trebuie să trăiască — ea este momeală care trebuie să-i atragă pe alţii, scutul pe care îl vom pune între aceştia şi noi… zălogul viu pe care-l vom putea schimba contra a tot ce am pierdut. Moartea ei ar pune o barieră veşnică între noi şi Curtea Franţei.

— Dar constituie tot atât de bine şi un obstacol, monseniore, dacă ţinem seama de ceea ce vreţi să faceţi la Madrid; este o ghiulea legată de picior, care vă va paraliza mişcările. Regentul o poate cere lui Philippe al V-lea, iar doamna de Gonzague ar putea veni, ea însăşi, s-o caute la Escurial[75]… Aţi fi obligat să daţi explicaţii… creditul vi s-ar micşora brusc.

— Pe Dumnezeul meu! strigă Gonzague, încrucişându-şi braţele. Inteligenţa ta scade, sărmane Peyrolles! Teama de a te afla aici, faţă în faţă cu Lagardère, te face să devii feroce… doar dacă nu cumva ţi-e frică chiar de dona Cruz? Nu vor trece nici opt zile, şi între Franţa şi Spania se va declara război, iar eu voi contribui la asta din toate puterile. Dacă Lagardère n-a murit la Gâtlejul lui Pancorbo, aşa cum mi-ai afirmat, voi avea grijă să fac să fie arestat şi trimis la vechiul turn din Navarra, numit *Ejea*

---

[75] *Escurial*: mică localitate unde exista o fostă reşedinţă a regilor Spaniei, la 10 km de Madrid, construită într-o vale aridă a munţilor Guadarrama de către regele Filip al II-lea, la sfârşitul secolului al XVI-lea. Escurialul este totodată un palat, o mănăstire şi o necropolă. (n.t.)

de los Caballeros[76], sau să fie spânzurat în piaţa Cevada, între două şiruri de călugări din ordinul *Paz Y Caridad*[77].

— După câte cred, monseniore, nu mai avem a ne teme de Lagardère. Dar doamna prinţesă este mai primejdioasă — va căuta să-şi regăsească fiica, iar regentul o va ajuta.

— Voi face să fie condusă înapoi la frontieră, dacă va veni în Spania. Titlul meu de soţ îmi dă acest drept.

— Alberoni vă susţine... Este drept, nu mă gândisem...

— Oricum ar fi, continuă Gonzague, iată ce instrucţiuni îţi dau: alege, prin împrejurimi, doi servitori devotaţi şi, de îndată ce domnişoara de Nevers va fi instalată în castel, nimeni să nu mai intre acolo, cu excepţia doctorului şi a dumitale... Dar nenorocire aceluia ce se va atinge de viaţa acestei tinere sau de cea a donei Cruz! În partida pe care o jucăm nu avem nevoie de prea multe cadavre — uneori acestea se pot ridica pentru a ne acuza!

— Fie precum spuneţi, răspunse Peyrolles. Să trăiască... până la moartea noastră!...

Capitolul II - Doi paznici

Micuţul marchiz de Chaverny nu mai era acelaşi. Dacă pierduse orgiile de la casa pentru distracţii a lui Gonzague, le avea pe cele ale regentului, care nu neglija niciodată să-l invite la saturnalele[78] sale, aproape zilnice.

Dar nu se ducea acolo decât cu o figură plictisită, iar râsul său nu suna ca odinioară, obraznic şi limpede.

Philippe d'Orléans aproape că şi uitase că-l exilase pe Gonzague şi banda lui; de altminteri, avea o mulţime de alte treburi pe cap!

---

[76] *Ejea de los Caballeros* (lb. spaniolă) = Suliţa Cavalerilor. (n.t.)

[77] *Paz y Caridad* (lb. spaniolă) = Pace şi Caritate. (n.t.)

[78] *Saturnale*: festivităţi romane, destinate a reaminti epoca de aur în care Saturn domnea în Latium. Se sărbătoreau în ziua a 14-a a calendelor lui ianuarie. August le-a prelungit durata cu trei zile, în timpul cărora totul era destinat plăcerilor, în sens figurat: momente de dezordine şi desfrâu. (n.t.)

Existau bănuieli în legătură cu Curtea de la Madrid — lucrurile aveau să se încurce. Curtea cea mică de la Sceaux, unde domneau ducele şi ducesa de Maine, începea să semene cu un vulcan. Tot ce era împotriva regentului era primit acolo cu braţele deschise şi, sub boschete, în timp ce se recitau versuri, sau când La Grange-Chancel[79] citea Filipicele[80] sale, se urzea conspiraţia lui Cellamare.

Dar toate acestea erau afacerea abatelui Dubois, care şi-a câştigat astfel mitra de cardinal.

În tovărăşia lui Fillion[81], regentul se limita la conciliabule al cărui scop era cu totul altul decât problemele de stat, deşi acea femeie practică şi meseria de spioană pe lângă cea de desfrânată. Ea avea o cheie care-i permitea, la nevoie, să intre la prinţ neştiută de nimeni; Ibagnet, portarul principal al palatului, şi Breon, valetul de cameră al prinţului, primiseră ordinul de a se face că n-o văd. Astfel încât, după cum avea chef şi la orice oră dorea, prinţul o asculta adesea pe Fillion.

Una dintre "locatarele" sale avea un rendez-vous cu secretarul prinţului de Cellamare, ambasadorul Spaniei. Şi s-a întâmplat că secretarul a venit foarte târziu, trebuind să se ocupe de numeroase şi importante misive pe care abatele Porto-Carrero le luă cu sine la Madrid. El a făcut prostia de a spune aceste lucruri, iar Fillion a avut şansa de a le auzi. O jumătate

---

[79] *La Grange-Chancel* (François Joseph Chancel, zis ~) (1677–1758), poet dramatic francez, autor al unor piese mediocre. Compromis în conjuraţia lui Cellamare, a lansat împotriva lui Philippe d'Orléans trei pamflete în versuri, denumite *Filipicele* (1720). Închis în insula Sfânta Margareta, a evadat şi s-a retras în Olanda, unde a scris alte două *Filipice*. Operele sale, astăzi uitate, demonstrează decadenţa tragediei clasice. (n.t.)

[80] *Filipicele*: discursuri pronunţate de Demosthene împotriva lui Filip al Macedoniei, care ameninţa independenţa Greciei (sec. al IV-lea î.e.n.). Ca o imitaţie a acestor discursuri, considerate capodopere de elocvenţă, Cicero a intitulat *Filipice* cele paisprezece discursuri ale sale prin care îl acuză pe Autoniu că vrea să-i succeadă lui Cezar (sec. I î.e.n.). Prin extindere: scriere violentă şi satirică. (n.t.)

[81] *Fillion (La)*: codoaşă celebră la începutul secolului al XVIII-lea. Juca rolul de spioană, spre profitul cardinalului Dubois. Se crede că ar fi dezvăluit regentului conspiraţia lui Cellamare. Printr-o inadvertenţă, autorul îi ortografiază numele în mod greşit: *Fillon*. (n.t.)

de oră mai târziu, Dubois[82] era informat şi trimitea emisari în urmărirea abatelui. Acesta a fost prins la Poitiers, având asupra sa toate hârtiile — compromiţătoare în cel mai înalt grad. Printre ele se afla o listă cu şaizeci de conjuraţi, care avea să-i coste mult pe cei ale căror nume figurau pe ea.

Nu era vorba nici mai mult, nici mai puţin, decât de răpirea tânărului rege şi a regentului şi de proclamarea lui Filip al V-lea drept rege al Franţei. Cât timp acesta se va afla la Madrid, Alberoni urma să guverneze în numele lui la Paris. Mai ales acest ministru avea de câştigat din unirea celor două coroane, şi totul era pregătit în acest scop. Nu mai rămăsese decât să se dea foc la pulbere.

Cu câteva zile înaintea descoperirii complotului, Chaverny ieşea de la un supeu al regentului. Poate că ceilalţi se amuzaseră?... Nu era şi cazul său, şi nici măcar nu era ameţit de băutură.

Era lună plină şi razele ei luminau străzile oraşului mai bine decât ar fi făcut-o lămpile cu ulei fumegând de care domnul Voyer d'Argenson nu se îngrijea deloc, fiind mult prea ocupat, zi şi noapte, la mănăstirea Madeleine de Traînel, unde se pare că erau multe călugăriţe tinere şi frumoase.

Tânărul gentilom mergea urmărind malul Senei, fără a lua seama că el însuşi era urmărit de câţiva derbedei, de care domnul d'Argenson nu se ocupa mai mult decât de felinare.

O! Ce minunată era poliţia pe vremea aceea!... Dar oare s-a schimbat ceva de-atunci?...

Tot mergând, micuţul marchiz se gândea că de la plecarea lui Lagardère nu se mai auzise vorbindu-se nici despre el, odată ce trecuse de Chartres, nici despre domnişoara de Nevers, şi nici de dona Cruz. Este adevărat că trecuseră mai multe zile de la ultima vizită pe care o făcuse doamnei de Gonzague care, în urma dispariţiei fiicei sale în cimitirul Saint-Magloire, se închisese din nou în durerea sa.

---

[82] *Dubois* (Guillaume) (1656–1723); prelat şi om de stat, numit de obicei abatele Dubois, mai întâi preceptor al ducelui d'Orléans, apoi consilierul său, după ce acesta a devenit regent; în 1718 devine arhiepiscop de Cambrai, în 1721 — cardinal, iar în 1722 — prim-ministru. Diplomat foarte abil, a fost celebru prin cinismul şi moravurile sale. (n.t.)

"Şi totuşi, vara mea îmi promisese că-mi va aduce la cunoştinţă cea mai mică ştire", se gândea, tot mergând; "la rândul său, regentul nu pare nici el să fie mai bine informat, căci altminteri mi-ar fi vorbit în noaptea asta... Tăcerea lor este cel puţin ciudată. Mă voi duce chiar astăzi s-o văd pe vara mea de Gonzague."

Această decizie pe care îşi promitea s-o pună în aplicare îi descreţi fruntea. Chaverny nu era dintre cei care se lasă mult timp apăsaţi de tristeţe; continuă să meargă în lungul cheiului, fluierând. Ajungând în apropiere de Pont-Neuf, auzi paşi, atât în faţă cât şi în urma lui. În faţă nu se afla decât un bărbat; în spate, erau trei. Lăsând la o parte numărul, Chaverny trase concluzia, după o scurtă privire, că pericolul venea mai ales de la spate. Într-adevăr, după câte îşi putea da seama la această oră, nu era vorba nici de nişte cetăţeni paşnici, nici de oameni din paza de noapte şi, doar dacă nu erau nişte poltroni, nimic nu-i obliga pe acei oameni să-şi ţină spada în mână.

Dimpotrivă, cel care era singur şi-o ţinea în teacă. Era înfăşurat într-o mantă de culoare întunecată şi trecu fără măcar a întoarce capul. Marchizul se asigură că nu se alătura celorlalţi. După ce i se risipiră temerile în această privinţă, constată cu uimire că cei trei necunoscuţi se apropiaseră îngrijorător de mult.

Vorbeau între ei pe şoptite şi, mai mult ca sigur, conversaţia lor nu se referea la frumuseţea stelelor într-o noapte senină.

Chaverny îşi scoase uşurel sabia din teacă şi o ţinu strâns în lungul coapsei, pentru a fi repede gata de ripostă. După ce se pregăti astfel, încetini pasul şi se întoarse brusc în loc, ridicând spadă.

Era şi timpul — trei lame îl ameninţau deja.

— Suntem — spuse unul dintre spadasini — nişte sărmani gentilomi fără un ban, siliţi să cerem de pomană trecătorilor. Iată pălăria mea, monseniore. Veţi fi foarte generos dacă veţi pune ceva înăuntru...

Şi spunând aceste cuvinte, îşi puse pălăria de fetru pe marginea parapetului şi luă poziţia de gardă, încadrat de cei doi tovarăşi ai săi.

— Ciudate purtări aveţi, domnii mei, replică Chaverny, râzând. De obicei îmi depun obolul în cutia milelor, la biserica Saint-Magloire, şi fără a mi se cere…

— Pălăria mea e o cutie că oricare alta…

— Ba, deloc, ripostă Chaverny. Este soioasă, şi mi-aş murdări degetele!

Şi, cu latul sabiei, trimise improvizată şi impusa cutie a milelor să plutească pe Sena.

Oţelurile începură îndată să zăngăne, şi marchizul îşi dădu seama că avea de-a face cu adversari puternici. Derbedeii aveau încheietura mâinii solidă şi vârful spadei, iute.

Bărbatul care se depărta singur în noapte se opri brusc la auzul armelor ce se izbeau şi făcu cale-ntoarsă.

"Doamne sfinte!" îşi spuse Chaverny, "dacă mai vine şi al patrulea, s-ar putea ca multă vreme de-acum înainte să nu mai merg la supeurile regentului."

— Ţine-te tare, amice, îi strigă necunoscutul, sunt alături de dumneata!

Această diversiune avu efectul de a atrage asupra celui ce intervenise atenţia spadasinilor care, toţi trei, întoarseră capul în acelaşi timp. Acesta le-a fost ghinionul: Chaverny profită de ocazie şi, cu spada, ţintui de trup braţul unuia dintre ei.

Cu tot sângele ce şiroia, individul nu se dădu bătut a şi-şi apucă sabia cu mâna stângă. Felul lui de a lupta rămase la fel de strâns şi de regulat, aşa cum se practică în sălile de scrimă. Aventurierii posedau o certă ştiinţă a armelor şi se putea să fi fost profesoraşi de scrimă din provincie, veniţi să-şi caute norocul la Paris.

Poate că procedeul lor de a-l găsi era cam îndrăzneţ? Oricum, nu era practic. Lucrul fu demonstrat de către Chaverny şi de noul său tovarăş. De îndată ce micul marchiz simţi o spadă alături de a sa, îşi recapătă buna dispoziţie şi-şi întări muşchii. Cei doi gentilomi făcură pase atât de reuşite, încât în faţa lor se creă în curând vid — spadasinii socotiseră că e mai prudent să-şi ia tălpăşiţa şi să meargă să ceară de pomană în altă parte. Cel mai obraznic dintre toţi îşi pierduse, cu acest prilej, pălăria şi câştigase o rană urâtă.

Cei doi tineri se priviră şi amândoi scoaseră câte un strigăt de uimire:

— Chaverny!

— Navailles! Aşadar, n-ai plecat împreună cu Gonzague?

— Nu… Ceea ce nu mă împiedică, de altfel, să fiu exilat ca şi ceilalţi…

— Pot să ţi-o afirm. Numele meu figurează pe lista scrisă şi semnată chiar de mâna regentului. Şi, cum n-am chef să dau o raită prin Bastilia, prefer să nu ies decât noaptea.

— Şi datorită acestor împrejurări te-ai aflat aici, ca să-mi dai ajutor?

— Într-adevăr…

— Ei, bine! Dragul meu Navailles, un serviciu trebuie să fie răsplătit printr-un alt serviciu; până în douăzeci şi patru de ore îl voi vedea pe regent şi vei putea să te plimbi la soare, ca toată lumea. Dar încă ceva, totuşi — de ce nu l-ai însoţit pe Gonzague?

Micuţul marchiz ştia că, dintre toţi prietenii săi din ajun, Navailles era unul dintre cei mai sinceri. Şi de aceea îi punea o întrebare atât de directă.

— De ce l-ai părăsit tu însuţi? replică Navailles, înălţând cu mândrie capul.

Cei doi bărbaţi se priviră o clipă, fără a vorbi.

— De ce? exclamă deodată Chaverny, strângând mâna celuilalt. Pentru că nici tu, nici eu nu suntem făcuţi să slujim un asasin. Dragul meu Navailles, cu toată putreziciunea de acum, noi mai avem o rămăşiţă de conştiinţă. Dacă la cimitirul Saint-Magloire ai fi fost de partea mea în loc de a-mi fi împotrivă, poate că lucrurile s-ar fi petrecut altfel?

Navailles îşi înclină capul. Ne reamintim că, într-adevăr, el fusese cel care-l rănise pe Chaverny.

— Durează mult, răspunse, să scuturi un jug pe care ţi l-ai pus singur. Nu am mai ezitat când am văzut că erau atacate nişte femei… Dacă mi-ar fi fost apropiate, aş fi plecat cu Lagardère…

Marchizul îi sări de gât.

— Am fost nişte nebuni, spuse, e timpul să devenim serioşi… Aşadar, încotro te duceai?

— Mergeam la întâmplare, să dau puţin aer plămânilor mei şi să-l vâr, cu vârful spadei, în plămânii tâlharilor care-şi permit să atace nişte gentilomi.

— Vino la mine, îi propuse Chaverny. Vom petrece restul nopţii discutând, şi o să-ţi împărtăşesc un plan care, cu siguranţă, te va face să zâmbeşti.

Braţ la braţ, tot sporovăind sub clarul de lună, îşi continuară drumul.

Strada d'Arras, căreia studenţii îi spuneau mai adesea *rue des rats*[83],

La rue d'Arras
Où se nourrissaient maints grands rats[84],

aşadar, strada d'Arras era pustie la acea oră. Studenţii dormeau.

Pe acea stradă locuia Chaverny, nu departe de palatul Colbert. Firea lui veselă se împăca mai bine cu acest cartier în care regulă era râsul, decât cu posomoritele construcţii grupate în jurul Luvrului şi Palatului Regal — greoaie şi îngâmfate ca şi burghezii pe care-i adăposteau.

După ce valetul său pusese pe masă două pahare şi o carafă plină cu o licoare ademenitoare, îl trimise să se culce şi se întinse pe un fotoliu, invitându-l pe Navailles să facă acelaşi lucru.

— Te ascult, spuse acesta. Vom vedea dacă prin gura ta poate vorbi înţelepciunea.

Marchizul îşi puse un picior peste celălalt, îşi netezi mânecile, dădu un bobârnac jaboului şi răspunse, sigur pe sine:

— Aşa cred. Între fostul Chaverny, cel nebun, şi actualul Chaverny, sunt opt zile, tot atâtea nopţi şi o mare diferenţă… Evenimentele îi maturizează pe oameni…

— Aşadar, te crezi matur? întrebă cadetul Navailles, zâmbind.

În loc să răspundă la întrebare, micul marchiz replică:

— Ce părere ai despre cavalerul de Lagardère?

---

[83] *Rue des rats* (lb. franceză) = strada şobolanilor. Porecla era dată străzii d'Arras, datorită asemănării de pronunţie. (n.t.)

[84] (În lb. franceză, în text):
Strada rue d'Arras,
Unde se hrăneau o mulţime de şobolani mari. (n.t.)

— Mai sunt viteji în Franţa, răspunse Navailles, dar nici unul nul întrece. În plus, este cinstit şi loial… ceea ce-i un lucru rar în zilele noastre…

— Ai fi gata să-l slujeşti?

— L-am slujit pe Gonzague împotriva lui… ar fi fost mai demn, din partea noastră, să facem contrariul…

— E şi părerea mea. Ş-acum, ce crezi despre domnişoara de Nevers?

— Este demnă de el… Dacă ajutorul spadei mele îi poate fi de folos, o ţin la dispoziţia sa. Tu ai fost mai norocos decât mine… ai putut să i-o oferi pe a ta.

— Asta n-a servit la nimic… dar nu din cauza mea!

— Şi rana nici nu ţi s-a închis bine…

Spunând aceste cuvinte, Navailles avea un tremur în glas.

— Îţi cer iertare, adăugă, dar tu singur te-ai rănit…

— Te rog — să vorbim despre altceva, îl întrerupse Chaverny. Ce gândeşti despre dona Cruz?

— Dacă aş avea despre ea aceeaşi părere că tine — replică, râzând, Navailles — aş fi gelos… Dona Cruz va fi marchiză; am această presimţire, şi i-o doresc. De altfel, chiar dacă i-aş putea oferi ceva mai bun, n-aş face-o… pentru că o iubeşti… şi pentru că ea te iubeşte…

— De unde ştii?

— Am ochi de văzut şi urechi de auzit. Nu sunt adevărate cele ce ţi-am spus?

— Ba este adevărat, răspunse cu simplitate marchizul, fără pic de vanitate. Într-o zi vom face o nuntă, şi nu va fi ca aceea pe care o visa Gonzague.

După o scurtă tăcere, Navailles întrebă:

— Şi unde sunt acum, toţi trei?

Se referea la Lagardère, Aurore şi mica gitana, fără a mai fi nevoie să le spună numele.

— Habar n-am… Şi nici regentul nu ştie nimic, iar doamna de Gonzague nici atâta. Tocmai asta mă îngrijorează…

— Există un mijloc sigur pentru a afla…

— Da, spuse Chaverny, privindu-l ţintă. Mă pregăteam să ţi-l propun.

— Şi să-mi ceri să vin cu tine?

— Eşti isteţ, prietene Navaiiles… Dacă nu te-aş fi întâlnit în seara asta, aş fi plecat singur… Aveam intenţia să cer

permisiunea, chiar astă-seară, din partea verişoarei mele de Nevers, iar mâine, din partea regentului. Va trebui s-o cer pentru doi?

— Poţi dispune de mine, marchize. Nu trebuie — ca Lagardère şi ca tine — să salvez o logodnică, dar cel puţin îmi voi spăla mâna de murdăria pe care a căpătat-o slujindu-l pe Philippe de Mantoue şi ascultând ordinele lui Peyrolles. Asta doreşti de la prietenia mea pentru tine?

Chaverny îl îmbrăţişă.

— Mulţumesc, îi spuse. Nerevenirea cavalerului înseamnă că Gonzague îşi ţine încă pradă. Îl putem ajuta să i-o smulgă, fără a fi nevoiţi, pentru asta, să vărsăm sângele lui Montaubert, al lui Nocé şi al celorlalţi. Ni s-au deschis ochii înaintea lor… poate se vor întoarce la noi prin propria lor voinţă. În ziua în care Lagardère nu-i va mai avea în faţa sa decât pe prinţ şi pe intendentul acestuia, vor trebui să-şi încheie nişte socoteli cumplite!

— Spania este mare, zise Navailles. Îl vom putea găsi pe cavaler?

— Urmele unui astfel de bărbat sunt uşor de găsit. Tot urmărindu-i pe răpitori, îşi jalonează drumul cu lovituri de spadă.

Cei doi prieteni îşi petrecură dimineaţa împreună, făcând pregătiri pentru apropiata lor plecare. La ora trei se prezentară la doamna de Gonzague — Navailles nu se mai temea de Bastilia.

Din ziua în care Chaverny adusese Aurorei batista pe care Lagardère, prizonier la Châtelet, scrisese cu sângele său; cu începere, mai ales, din lugubra seară a întâmplărilor din cimitirul Saint-Magloire, când căzuse alături de cavaler, apărând-o pe domnişoara de Nevers, prinţesa îi purta o simpatie mai adâncă decât voia s-o arate.

Ea îşi păstrase veşmintele de doliu, dar chipul palid, răvăşit de lacrimi, i se lumină de un zâmbet, în timp ce-i întindea mâna marchizului să i-o sărute.

— Doamnă şi mult iubita mea vară, i se adresă acesta, zilele se scurg fără ca cei doi copii să se reîntoarcă la căminul lor.

Lacrimi grele se rostogoliră pe obrajii prinţesei.

— Plâng şi mă rog, spuse. Dumnezeu nu-mi ascultă ruga.

— Iar cu vin să vă cer o favoare, continuă Chaverny.

— Vorbeşte; fără îndoială îţi este acordată de mai înainte...

— Există, doamnă, datorii care se impun de la sine. A mea este limpede... sau, mai curând, a noastră, căci domnul de Navailles este alături de mine...

— Domnul de Navailles nu era, oare, unul dintre favoriţii prinţului? întrebă doamna de Gonzague, a cărei frunte se întuneca.

— Da, doamnă, răspunse acesta, şi tocmai de aceea vreau să-mi ispăşesc greşeala. Am avut aportul meu la tot ce putea contribui la răpirea fiicei dumneavoastră. În ziua în care mi-am dat seama că, în acest fel, îmi pierdeam onoarea, am făcut cale-ntoarsă. Iată cauza prezenţei mele aici...

— Dumnezeu să te ierte, aşa cum o fac eu, murmură prinţesa. Dacă domnul de Chaverny te primeşte alături de dânsul, înseamnă că este sigur de dumneata.

— Dacă permiteţi, doamnă, interveni marchizul, mâine vom fi în drum spre Spania. Poate că braţul nostru nu-i va fi inutil lui Lagardère?... Noi suntem trupuri din care se vor face scuturi...

— Scuturi în care nişte săbii blestemate au făcut unele spărturi, spuse prinţesa. Ce-ţi face rana?

Navailles păli, dar avu puterea să intervină, pentru a explica, plin de demnitate:

— Spada blestemată era a mea... am aruncat-o... Cea pe care o port la coapsă este nepătată! Dacă poate contribui la salvarea fiicei dumneavoastră, binecuvântaţi-o, doamnă!

Îşi trase lama din teacă şi se înclină în faţa văduvei lui Nevers. Aceasta făcu deasupra semnul crucii şi-şi puse buzele pe oţel.

— De acum înainte vă este consacrată, dumneavoastră şi copiilor dumneavoastră, spuse Navailles. Nu va sluji nici o altă cauză.

Chaverny luă cuvântul:

— Ne autorizaţi să plecăm?

Prinţesa trecu în capela sa şi îngenunche o clipă la picioarele crucifixului deasupra căruia se afla portretul ducelui de Nevers.

— Voi plecaşi eu cu dumneavoastră, declară, ridicându-se. Este de datoria mea să merg să-mi caut fiica.

— Îşi va da regentul permisiunea? obiectă marchizul, uimit la culme.

— Philippe d'Orléans nu-i poate refuza acest lucru văduvei lui Nevers... Dacă nu, mă voi duce să-l rog pe rege...

Chaverny ştia că deciziile luate de această femeie erau irevocabile. Nu îndrăzni să insiste mai mult.

— Dacă paza noastră vă parc suficientă, spuse, fiţi încredinţată că vieţile noastre vă aparţin:

Prinţesa replică:

— Domnilor, purtarea dumneavoastră de acum vă absolvă de greşelile din trecut... Recunoştinţa mea vă dovedeşte cu prisosinţă acest lucru... Vreţi să mă însoţiţi la regent?... Mâine vom putea, fără îndoială, să plecăm, iar Dumnezeu îi va reda mamei copiii!

Capitolul III - Curierul regal

Philippe d'Orléans nu renunţa prea des la plăceri pentru afaceri. Dar în acele clipe, situaţia era dintre cele mai grave. Chiar în acea dimineaţă, în prezenţa abatelui Dubois şi a ministrului Le Blanc, documentele prinţului Cellamare fuseseră capturate şi puse sub pază straşnică.

La uşile ambasadorului Spaniei stăteau de pază muşchetari, iar el se putea considera un prizonier în propria-i locuinţă.

Din toate părţile veneau ştiri despre persoane importante implicate în conspiraţie, şi mai mulţi cardinali — monseniorii de Bissi, de Polignac, de Rohan — erau ţinuţi sub observaţie.

Curtea de la Sceaux era obiectul unei supravegheri atente. Regentul, care se văzuse ameninţat cu pierderea puterii, se hotăra să se gândească la treburi serioase.

Sfatul abatelui Dubois era să se trimită imediat un curier la Madrid, pentru a-l invita pe domnul de Saint-Aignan, ambasador al Franţei pe lângă Filip al V-lea, să părăsească Spania cât mai curând. Căci era probabil ca, la aflarea veştii despre arestarea ambasadorului său la Paris, Alberoni să plătească cu aceeaşi monedă.

— Ai pe cineva la îndemână? îl întrebă regentul.

— Nu m-am gândit încă la asta — răspunse Dubois — dar, în două ore, voi găsi omul.

— Ai grijă să nu le fie devotat conjuraţilor…

— Dacă nu m-aş teme de aşa ceva, aş fi găsit deja douăzeci.

— Nu este vorba decât de unul, dar să fie sigur. După ce-i vei fi dat instrucţiuni, îl vei trimite să le primească pe ale mele.

La drept vorbind, Philippe d'Orléans n-avea încredere în oamenii lui Dubois şi nu i-ar fi displăcut să aibă, el însuşi, pe cineva la îndemână, gata de a-l trimite în Spania.

Tocmai acestea îi erau gândurile în clipa în care doamna de Gonzague îşi făcu anunţată cererea de audienţă pentru ea şi pentru domnii de Chaverny şi de Navailles.

— Navailles la Paris! exclamă el. Din două lucruri, unul e sigur: ori s-a despărţit definitiv de Gonzague, ori este un emisar, un spion al prinţului pe lângă soţia sa, şi chiar la Palatul Regal! E, într-adevăr, o îndrăzneală prea mare, şi n-am s-o îngădui.

Între timp, în anticameră, cineva se apropiase de gentilomi, după ce o salutase pe prinţesă cu o plecăciune adâncă.

Acel cineva era domnul de Machault, succesor al lui Voyer d'Argenson la conducerea poliţiei.

— Domnule marchiz, i se adresă lui Chaverny, vă prezint omagiile mele; dar regret, că nu pot face acelaşi lucru faţă de însoţitorul dumneavoastră… Domnule de Navailles, sunteţi arestat!

— Mă fac garant pentru el! strigă Chaverny, iar Alteţa Sa Regală, în persoană, va anula ordinul de exil peste o clipă…

— Se poate, replică şeful poliţiei, dar ultimele mele instrucţiuni — şi datează chiar de aseară — sunt să mă asigur că prinţul de Gonzague şi întreaga sa suită au părăsit cu adevărat teritoriul Franţei. Puteţi, domnule de Navailles, să-mi dovediţi că acest ordin a fost anulat. În ceea ce vă priveşte?

— Nu…

— În acest caz, urmaţi-mă. Datoria mea este ca, deocamdată, să vă oblig la aceasta, aşteptând ca domnul de Chaverny să obţină eliberarea dumneavoastră, lucru pe care-l doresc din toată inima.

Porunci imediat să vină căpitanul jandarmilor şi-i dădu ordin să-l conducă pe domnul de Navailles la Bastilia. Acesta se

înclină înaintea prinţesei, impasibilă şi rece, ca întotdeauna, şi strânse mâna prietenului său.

— Fii fără grijă, îl asigura Chaverny. Peste o oră vei fi liber.

Jandarmii veniseră deja să se posteze în jurul gentilomului, când Philippe d'Orléans — dornic să-i arate doamnei de Gonzague mai mult interes şi o mai mare solicitudine, după evenimentele ce se petrecuseră — apăru el însuşi, în prag.

— Ce se-ntâmplă? întrebă.

Machault înaintă.

— Este domnul de Navailles, răspunse. Potrivit instrucţiunilor ce mi s-au dat, îl conduc la Bastilia.

— Binevoiţi să amânaţi puţin acest ordin, spuse regentul. Doamna prinţesă şi cei doi domni să intre în cabinetul meu şi să fim lăsaţi singuri.

Vederea acestei femei de nepătruns şi împietrite, înveşmântată în negru şi care de la moartea ducelui de Nevers nu mai părăsise doliul, produsese întotdeauna asupra lui — în rarele prilejuri cu care o văzuse — un efect ciudat. El, care nu respecta nici o femeie, care nu avea decât priviri de pofte lubrice pentru tot ce purta veşminte femeieşti, nu îndrăznea să ridice ochii asupra acesteia, care totuşi rămăsese frumoasă. O punea într-o categorie aparte — cea a fiinţelor intangibile, care sunt mai apropiate de cer decât de pământ. Îi adresă un salut plin de respect şi o pofti să ia loc, întrebând-o:

— Care este, doamnă, motivul căruia îi datorăm onoarea vizitei dumneavoastră?

— Vin să cer Alteţei Voastre autorizaţia de a pleca în Spania.

— Dumneavoastră?

— Eu însămi, monseniore…

— Este un lucru pe care poate că l-aş fi permis acum şase luni… poate chiar şi ieri, spuse cu glas scăzut Philippe, după o clipă de gândire. Astăzi, este imposibil!

Prinţesa i se aruncă la picioare:

— Acum zece zile mi-a fost răpită copilă, pentru a doua oară. Alteţa Voastră Regală nu ignoră acest fapt. Cel care, după mine, are cel mai mare interes să o regăsească, cel care mi-a jurat să mi-o aducă înapoi — cavalerul Henri de Lagardère — n-a revenit încă. Viaţa nu-mi mai este decât un martiriu; dacă fiica mea trăieşte, vreau s-o regăsesc; dacă a murit, trebuie s-o ştiu!

— Liniştiţi-vă, doamnă, şi mai aveţi răbdare câteva zile. Chiar astăzi trebuie să trimit la Madrid un curier; de cum se va înapoia, veţi şti care este situaţia.

— De-ar trebui să merg eu însămi, pe jos, aş face-o, monseniore. Doar o mamă îşi poate regăsi copilul, şi n-aş putea să mă încred într-un curier.

Regentul avu o inspiraţie subită.

— Chiar dacă acel curier ar fi domnul de Chaverny? întrebă.

— Eu?! exclamă marchizul.

— Dumneavoastră înşivă, domnule. Cred că nu faceţi parte dintre obişnuiţii Curţii de la Sceaux şi, cu ştirea mea, nu complotaţi împreună cu ambasadorul Spaniei?

— Nu am cinstea de a-l cunoaşte.

— Cu atât mai bine pentru dumneavoastră. Este o cinste care ar fi putut să vă coste scump.

Privirile lui Philippe d'Orléans se opriră asupra lui Navailles.

— Dar dumneavoastră, domnule? Îl cunoaşteţi pe prinţul de Cellamare?

— Am auzit pronunţându-i-se numele… Ştiu chiar că, la un moment dat, ar fi trebuit să ascult de nişte ordine date de dânsul.

Această sinceritate îl făcu pe regent să tresară.

— Şi ce fel de ordine erau acelea? întrebă.

— Urmau să-mi fie transmise. Nu le-am primit niciodată.

— Prin cine?… Prin domnul de Gonzague, fără doar şi poate?… Este implicat în afacere… Inutil să mi-o ascundeţi, ştiu… Iar dumneavoastră făceaţi parte dintre acoliţii săi?

— Este, adevărat, monseniore… Dar lucrurile s-au schimbat domnul de Gonzague este în exil.

— Unde ar fi trebuit să fiţi şi dumneavoastră, spuse cu asprime regentul. Ar fi fost mai puţin primejdios decât să vă riscaţi viaţa în meseria de agent secret al prinţului pe lângă doamna prinţesă, chiar până şi aici!…

Navailles, îşi ridică, mândru, capul şi susţinu privirea regentului, fără a clipi.

— Alteţa Voastră Regală îmi va permite să-i atrag atenţia că se înşeală. Nu sunt agentul nimănui; conştiinţa şi spada mea sunt libere!

Acest răspuns respectuos şi demn produse asupra regentului un efect foarte favorabil. Cu toate viciile sale, în

pofida a tot ce i s-ar fi putut reproşa, Philippe d'Orléans era de o mare bunătate sufletească şi ierta uşor. Întrebă, pe un ton mai puţin tăios:

— Ştiţi ce riscă cel ce încalcă legile exilului?

— Cea mai mică pedeapsă este Bastilia... cea mai severă — securea călăului! Ştiu, monseniore.

— Atunci, de ce vă aflaţi aici?

— Pentru că există ramuri care se despart de trunchi, când trunchiul e putred. Nu faptul că îmi este adversar mă îndepărtează de domnul de Gonzague, ci ruşinea de mine însumi şi pentru ceea ce eram pus să fac. Conştiinţa se poate revolta; a mea căuta un prilej — l-a găsit în cimitirul Saint-Magloire.

— Monseniore, interveni Chaverny. Navailles şi cu mine am hotărât, în dimineaţa aceasta, să ne ducem să ne punem spada în slujba domnului de Lagardère, pentru a-l ajuta s-o recapete pe domnişoara de Nevers...

— Ceea ce mă obligă — răspunse regentul, zâmbind — să-i trimit înapoi pe jandarmii care-l aşteaptă pe prietenul dumneavoastră pentru a-i conduce la Bastilia.

— Aşa cred, monseniore, replică Chaverny, cu obişnuita lui francheţe.

— Ei, bine! Iert greşelile trecute ale domnului de Navailles. De acum înainte este liber, ca şi spada şi conştiinţa sa. Sper să le dea o bună folosinţă.

— Aceasta depinde de Alteţa Voastră şi de felul în care se va judeca cererea noastră, se grăbi să spună micul marchiz, întrerupând, ca din nebăgare de seamă, gestul prin care regentul le făcea deja semn să se retragă. Din partea sa, doamna prinţesă nu ne dă autorizaţia de a ne alătura cavalerului decât dacă ne însoţeşte ea însăşi.

— Aşa este, confirmă Aurore de Caylus. Poate că fără dânşii nu m-aş fi gândit deloc la asta, în aşa măsură vă luaţi angajamentul de a nu trece frontiera. Acum nu este vorba numai de securitatea dumneavoastră personală, ci există raţiuni de stat, pe care le veţi cunoaşte în scurtă vreme. Veţi rămâne acolo, sub paza domnului de Navailles, în aşteptarea domnului de Chaverny care va pleca înaintea dumneavoastră şi care, după câteva zile, vă va regăsi în acel oraş. Am să-i încredinţez o misiune importantă. Îl consider în stare să se ocupe de două

probleme simultan: să afle ce se petrece la Curtea din Madrid şi să-i caute pe domnul de Lagardère şi pe domnişoara de Nevers.

Prinţesa încercă să mai insiste, dar se izbi de hotărârea dictată de raţiune a regentului, care o conduse până în pragul cabinetului său, promiţând să-i trimită, chiar a doua zi, documentele necesare plecării.

— Îl reţin pe marchiz, spuse, salutând-o. Domnul de Navailles vă va conduce, doamnă.

Sună şi ceru să-i fie trimişi de Machault şi Dubois.

— Domnul de Navailles este liber să meargă oriunde doreşte, îi explică regentul şefului poliţiei, când acesta se prezentă. Trimiteţi-vă înapoi oamenii.

Chipul viclean al abatelui apăru în uşă:

— Alteţa Voastră a poruncit să fiu chemat?

— Da... Iată omul de care ai nevoie pentru a merge la Madrid.

Dubois şi Chaverny nu fuseseră niciodată în relaţii strânse, ceea ce nu-l împiedica pe cel de-al doilea să-l deteste net pe cel dintâi — şi nu era singurul! — în timp ce abatele nu avea, decât prea puţină stimă faţă de marchiz.

— Domnul de Chaverny este cam tânăr pentru a îndeplini o atare misiune, spuse bănuitorul ministru.

Schimbară o privire în care li se citea antipatia reciprocă, iar regentul, pe care situaţia îl amuza, începu să râdă.

— Hei! Dubois, asta va însemna un băiat drăguţ mai puţin, care să alerge după fustele prietenelor dumitale.

Chaverny nu scăpa niciodată prilejul unei glume răutăcioase.

— Alteţa Voastră greşeşte, şopti. Domnul prim-ministru şi cu mine nu ne căutăm metresele în acelaşi mediu.

Lui Philippe d'Orléans nu-i displăcea să-i vadă ofensaţi pe cei din preajma sa şi — cum era încântat să marcheze punctele — spuse, continuând să râdă:

— Înghite-o, abate. Cocoşul nu este chiar atât de tânăr, îţi arată pintenii!

— Pintenii mai pot fi şi tăiaţi...

— Aşadar, pe ai dumitale au uitat să ţi-i taie la Fillion? ripostă marchizul.

Auzind aluzia la femeia al cărei nume simboliza desfrâul Curţii şi al nobilimii, regentul făcu o uşoară strâmbătură şi vru să pună capăt acestui schimb de cuvinte dulci-acrişoare.

— Gata cu gluma, porunci. Ştii, marchize, ce se petrece la ambasada Spaniei?

— Deloc, monseniore…

— Atunci Dubois îşi va povesti pe îndelete totul. Voi reveni peste o clipă şi voi completa instrucţiunile pe care ţi le va da.

Dubois se strâmbă, dar pricepu că nu era cazul să lupte împotriva voinţei stăpânului său, care se ridicase şi se îndrepta către uşa propriului apartament.

— Deoarece aceasta este voinţa Alteţei Voastre… murmură.

— Ţi-o poruncesc… Am spus: *totul*, domnule abate, Nu va trebui să ascunzi nimic, nici măcar numele.

După plecarea regentului, abatele Dubois rămase un timp tăcut. Apoi, fără prea mare tragere de inimă, se hotărî totuşi să-l pună la curent De Chaverny cu ceea ce se ştia despre conspiraţie. Îi făcu cunoscut scopul ei, apoi îi indică principalele personaje implicate — nu erau dintre cele mai puţin importante din regat — şi îl uimi, aducându-i la cunoştinţă că dacă nu s-ar fi întors împotriva lui Gonzague, chiar el, marchizul, ar fi fost exilat, împreună cu banda acestuia.

— Şi ce va rezulta din toate astea? întrebă marchizul.

— În interior, câteva pedepse exemplare; în exterior, război cu Spania.

— Frumoasă ocazie de a mi se dă un brevet de locotenent la muşchetarii regelui, spuse Chaverny, cu un hohot de râs. Nu-mi lipsesc decât o sută cincizeci de mii de livre pentru a plăti taxa.

— Este o ambiţie cam prea mare, tinere, mai ales pentru ceea ce vei avea de făcut. Regentul vrea doar să te trimită la Madrid să-l rogi pe domnul de Saint-Aignan să se întoarcă în Franţa.

— Şi dacă-şi îndeplineşte bine misiunea, îl întrerupse Philippe d'Orléans reintrând în cabinet, nu văd ce l-ar împiedica să devină muşchetar al regelui. Nu ai şi dumneata pretenţia de a deveni arhiepiscop? Pe cinstea mea, Chaverny va şti să ţină muscheta mai bine decât îţi vei ţine dumneata toiagul de arhiepiscop!

Această glumă nu fu pe gustul abatelui şi, cum deseori obişnuia să spună lucrurilor pe nume, nu se sfii să riposteze:

— Ceea ce va dovedi în faţa istoriei că regentul Franţei nu se pricepea mai bine când îşi alegea căpitanii armatelor sale, decât atunci când îi alegea pe prinţii bisericii.

— Şi că, pentru a fi muşchetar — replică Chaverny — trebuie să ştii să ţii o spadă… pe când pentru a purta mitra este de ajuns, uneori, să deţii… favorurile.

Se oprise la timp, spre a nu lăsa să-i scape vreun cuvânt prea jignitor, care ar fi putut să-l coste scump mai târziu; căci, dacă în acel moment se simţea protejat de regent, căruia îi plăcea destul de mult să-l necăjească pe Dubois, mai târziu ministrul ar putea să inventeze motive destul de bine întemeiate pentru a-i asigura o locuinţă în Bastilia.

— Pune să se pregătească permise de liberă trecere pentru domnul de Chaverny, spuse Philippe. Va pleca în seara aceasta. Şi să i se înmâneze o mie de livre din caseta mea.

Tânărul marchiz se înclină, mulţumind:

— Aşadar, ce va trebui să fac, ca să-mi arăt recunoştinţa pentru o asemenea solicitudine din partea Alteţei Voastre?

— Te vei duce să-l informezi pe domnul de Saint-Aignan că, până în cinci zile, domnul de Cellamare va fi arestat şi închis şi că, spre a evita o soartă asemănătoare, trebuie să părăsească în cel mai scurt timp posibil Madridul şi Spania.

— Este prea puţin lucru, monseniore; în acest mod nu-mi voi câştiga niciodată pintenii.

— Nu ştii ce te poate aştepta pe drum. Principalul este să mergi repede. Dar nici cealaltă parte a rolului dumitale nu-mi este mai indiferentă — trebuie să-i găseşti pe domnul de Lagardère şi pe domnişoara de Nevers în cel mult opt zile, în pofida oricăror riscuri şi primejdii. După acest răgaz, vor începe ostilităţile împotriva Maiestăţii Sale Catolice. Nu-ţi va mai rămâne decât să vii să raportezi doamnei de Gonzague, la Bayonne, tot ce vei fi aflat în legătură cu fiica domniei sale, şi să vă prezentaţi în avanposturile armatei, unde te vei putea înrola sub ordinele mareşalului de Berwick, în corpul de armată al domnului de Riom.

— Vă mulţumesc, monseniore, spuse Chaverny aplecându-se să sărute mâna regentului. Îmi voi face datoria de ostaş.

Prinţul se întoarse către abatele Dubois, aducându-i la cunoştinţă că doamna de Gonzague va pleca a doua zi spre frontieră împreună cu cadetul Navailles şi că patru muşchetari cenuşii[85] trebuiau să fie în orice clipă gata pentru a o escorta până la Bayonne.

Abatele, cu buzele strânse, nemulţumit că regentul lua hotărâri fără să-l consulte, era pe punctul de a ieşi pentru a pregăti permisele de liberă trecere şi a da porunci cu privire la locurile de schimbare a căilor, când Philippe d'Orléans îl opri zicând:

— Asta nu e tot… Aş dori, de asemenea, să-l văd pe cavaler înrolat în armată, căci el singur valorează cât o companie întreagă. Pentru a face acolo o figură onorabilă, îi vom acorda titlul de conte…

— Conte!… exclamă Dubois.

— Îţi displace, domnule abate?

Acesta nu răspunse.

— În actele de înnobilare va trebui să fie scris că, de acum înainte, cavalerul de Lagardère va purta titlul de conte. Le vei înscrie, încă din seara aceasta, în registrul lui Hozier, pentru că mâine, la plecarea sa, doamna de Gonzague să le poată lua cu sine. Ea însăşi i le va înmâna. Aceasta este voinţa mea!

— Gonzague a plecat, şopti Dubois. Dar, în locul unui curtean se găsesc alţi zece.

— Şi aceştia preferă să se îndepărteze de Curte, ripostă Chaverny. Ei vor putea cel puţin să-şi justifice favoarea primită

---

[85] *Muşchetarii cenuşii*: Când în Franţa s-a introdus folosirea muschetelor — arme de foc premergătoare puştii — soldaţii care le mânuiau au fost numiţi *muşchetari*. Mai târziu, denumirea a fost aplicată în mod special unui corp de armată alcătuit din gentilomi călare, ce aveau sarcina de a sigură paza regelui, făcând parte din casa sa militară. Creat în 1622 de către Louis al XIII-lea, acest corp cuprindea la început 100 de oameni. În 1665, Louis al XIV-lea a creat o a doua companie, fixând efectivul fiecăruia la 250 de oameni. Aceste două companii se deosebeau prin culoarea cailor lor, care erau cenuşii sau negri. Una purta denumirea de *Muşchetarii cenuşii*, cealaltă se numea *Muşchetarii negri*. Deoarece Louis al XIV-lea a dat acestora din urmă uniforme stacojii, ei erau numiţi şi *Casa militară roşie*. Desfiinţate în 1775, companiile de muşchetari au fost reînfiinţate în 1789, desfiinţate iar în 1791 şi înfiinţate din nou în 1814, pentru a se renunţa definitiv la ele în anul următor. (n.t)

prin vreo acţiune de merit. Dacă ar rămâne aici, v-aţi da silinţa să-i distrugeţi.

— Nu uitaţi, domnule — spuse abatele, pus pe harţă — că dacă veţi ajunge prea târziu, domnul de Saint-Aignan va fi întemniţat, şi că şi dumneavoastră aţi avea aceeaşi soartă. Închisorile din Spania nu au nimic plăcut, şi nu acolo v-aţi găsi brevetul dumneavoastră de muşchetar.

Marchizul făcu în faţa lui Dubois o piruetă atât de caraghioasă, încât regentul nu-şi putu stăpâni râsul.

— Voi ajunge la timp, nu vă fie teamă, spuse Chaverny cu veselie. Să ajungeţi tot atât de repede la mitra dumneavoastră, domnule abate, şi, de cum mă voi întoarce, dacă veţi şti cum se dă o binecuvântare, o voi cere pe a dumneavoastră.

— Taci, Chaverny, interveni regentul, îl vei face să-i treacă prin minte să-mi ceară pălăria de cardinal.

Dubois îi privi pe amândoi cu acea expresie ironică pe care o arbora uneori şi gura sa batjocoritoare schiţă un zâmbet. În sinea lui îşi spunea că deja se gândise la asta şi că poate nu era departe clipa în care purpura de cardinal va servi drept paravan mârşăviilor sale. Dar socoti că nu era cazul să răspundă.

Două ore mai târziu, marchizul — după ce se sfătuise cu doamna de Gonzague — se îndrepta în galop spre Madrid, urmat de un singur servitor. Puţin îi păsa de Dubois şi de brevetul de muşchetar pe care-l ceruse cu unicul scop de a-l înfuria pe abate. Dorinţa sa cea mai fierbinte era să-i găsească cât mai grabnic pe Lagardère, pe Aurore şi pe Flor. Dacă prietenia şi respectul îl obligau să se intereseze mai ales de primii doi, un alt sentiment îi făcea inima să tresară de speranţă şi de bucurie ia ghidul că o va revedea pe dona Cruz!

Drumul nu fu, pentru Chaverny, decât o lungă serie de etape. Le străbătu uşor, fără altă preocupare decât cea de a merge cât mai repede posibil.

Inima îi bătu ceva mai taie doar după ce trecu Pirineii — dintr-o clipă într-alta îi putea întâlni pe cei pe care se grăbea atât de mult să-i revadă.

Totuşi, trebuia să se abată din drum, interesul său personal fiind subordonat interesului general care, pentru moment, era cel al Franţei. Şi, după ce-şi va fi îndeplinit misiunea, nu mai avea, oare, opt zile în care putea rămâne în Spania? Şi ce nu se poate face în opt zile, când eşti ferm decis să le utilizezi cu folos?

Chaverny străbătu Navarra, un colţ din Vechea-Castillie şi, la Medina-Celi, porni pe drumul ce ducea spre Saragossa şi Madrid. Aproape că-şi atinsese ţinta călătoriei. Până atunci, nici un obstacol nu i se ridicase în cale şi nimic nu lăsa să se întrevadă c-ar putea apărea de acum înainte. Galopa, deci, cu încrederea celui ce se ştie asigurat în privinţa viitorului.

Dar, uneori, de la pahar la buze e cale lungă. Plecase la 8 decembrie din Paris şi-i trebuiseră numai şase zile pentru a ajunge în punctul în care se afla, doar la câteva leghe de Madrid. Cu toate acestea, ţinând seama de situaţia atât de tensionată dintre Franţa şi Spania, acest interval de timp fusese mai mare decât ar fi fost necesar pentru ca evenimentele să facă un pas considerabil.

Alberoni nu aflase nimic din cele ce se petrecuseră la Paris şi nici despre descoperirea complotului lui Cellamare. Această lipsă de veşti fusese salvarea domnului de Saint-Aignan, totuşi în mai mică măsură decât o vorbă plină de haz, spusă de el într-o împrejurare potrivită, şi iată cum:

Philippe al V-lea suferea de hidropizie şi, cum moartea părea să plutească asupra sa, fu cuprins de o asemenea spaimă, încât întocmi în grabă un testament, prin care lăsa regenţa reginei Elisabeta şi cardinalului Alberoni.

Spania nu avea nimic de pierdut în persoana sa; dar ne putem întreba ce ar fi devenit sub guvernarea acestor doi complici: Elisabeta Farnase[86] şi fiul grădinarului din Piacenza[87]?

Dar fapt este că testamentul a fost întocmit de ambasadorul Franţei care nu se putuse abţine să-şi exprime părerea în legătură cu acest lucru.

— S-ar putea foarte bine — îi spusese el cuiva — ca aceste dispoziţii testamentare să aibă aceeaşi soartă cu cele ale lui Louis al XIV-lea.

Cel căruia îi vorbise transmisese imediat aceste cuvinte cardinalului care, atât pentru a se răzbuna, cât şi pentru a-i fi dezagreabil regentului, porunci ducelui şi ducesei de Samt-Aignan să părăsească Madridul în douăzeci şi patru de ore.

Ba chiar consideră că acest termen, este prea lung, aşa încât a doua zi de dimineaţă, un ofiţer de poliţie veni să-i roage pe ambasador şi pe soţia sa să urce în trăsură. Ce n-ar fi dat cardinalul, chiar în aceeaşi seară, pentru a-i avea încă în ghearele sale?

Chaverny vedea deja estompându-se siluetele bisericilor şi palatelor din Madrid, când un vârtej de colb se ridică pe drum, la o oarecare distanţă în faţa sa.

Curând putu desluşi o caleaşca escortată de un gentilom ce călărea lângă portieră şi de câţiva valeţi. Era, oare, vreun senior din Castillia, care se întorcea la moşiile sale?

Totuşi, când ajunse destul de aproape, îşi dădu seama că acel echipaj nu părea deloc a fi spaniol, şi uimirea lui fu şi mai mare când, în momentul în care cele două grupuri ajunseră faţă-n faţă, îl recunoscu pe ambasadorul Franţei, pe care-l văzuse de multe ori la Paris.

— Pe cinstea mea! strigă tânărul marchiz scoţându-şi pălăria — mă scutiţi, monseniore, de o bună bucată de drum, şi vă rog să primiţi toate mulţumirile mele.

---

[86] *Elisabeta Farnese* (1692–1766): fiica lui Odoa al II-lea, duce de Parma. S-a căsătorit ca Filip al V-lea, regele Spaniei, în 1714. (n.t.)

[87] *Piacenza*: oraş-cetate în Italia, provincia Emilia. Întemeiat de către gali, a fost distrus de Hanibal. Refăcut ulterior, a jucat un rol important în evul mediu, destinul său unindu-se cu cel al oraşului Parma. În Piacenza s-a născut Alberoni. (n.t.)

Acest mod ciudat de abordare, formulată în limba franceză, îl uimi mult pe cel căruia îi era adresată.

Însăşi ducesa îşi scoase capul pe fereastra portierei, iar marchizul, cu eleganţa lui obişnuită, se grăbi să o salute.

— Cine sunteţi, domnule? întrebă ea îndată.

— Marchizul de Chaverny, doamnă, pentru moment curier extraordinar al regentului Franţei şi însărcinat să-i facă domnului duce o comunicare ce-l va interesa, fără îndoială, în cel mai înalt grad.

— Aveţi un plic pentru mine? întrebă ducele.

— Nu, domnule, ordinele mele sunt verbale. Este de ajuns să vă spun acest lucru pentru a înţelege cât sunt de grave, deoarece, dacă eu n-aş fi ajuns, nimeni nu ar fi putut să vi le transmită. Dar, pentru că v-am găsit aici, nu mai am nimic de făcut la Madrid şi, după ce voi primi permisiunea dumneavoastră de a vă însoţi, vă voi întreba încotro mergeţi aşa grăbit?

— Păi, la Paris! exclamă ducesa.

— Aţi aflat, aşadar, câte ceva despre evenimente? Tocmai veneam să vă rog, din partea monseniorului regent, să porniţi cât mai degrabă în acea direcţie.

Ambasadorul stătea ca pe jăratic.

— Vorbiţi vă rog, domnule, spuse. Ce aveţi să-mi comunicaţi, şi în ce calitate?

— Nu este util ca oamenii dumneavoastră să ne audă, zise micul marchiz. Dacă binevoiţi, v-aş ruga să ne depărtăm puţin de ei.

Şi aplecându-se la portiera trăsurii, adăugă:

— Vă rog să mă iertaţi, doamnă; acest mic secret de stat vă va fi împărtăşit peste câteva clipe.

Călărind scară lângă scară, cei doi gentilomi trecură în faţă.

— Domnule, spuse de-a dreptul Chaverny. În momentul de faţă prinţul de Cellamare este arestat!

Ducele tresări în şa.

— Şi veneam să vă cer să părăsiţi imediat Madridul, de teamă să nu vi se pregătească aceeaşi soartă, ca o contralovitură.

Saint-Aignan uită că era diplomat şi izbucni într-un formidabil hohot de râs.

— Alberoni s-a păcălit! exclamă. Chiar el este cel care m-a obligat să plec; o va regreta! Dar nu mi-aţi spus pentru ce a fost arestat Cellamare?

— Pentru că, sub auspiciile cardinalului, cu conivenţa celor de la Curtea din Sceaux şi cu cea a duşmanilor lui Philippe d'Orléans, se pusese în cale ca regele să fie răpit şi ţinut sub pază, iar regentul să fie dus nu se ştie unde, dar, oricum în altă parte decât la Palatul-Regal.

— Aveam unele bănuieli şi, totuşi, secretul a fost bine păstrat la Madrid.

— Complotul a fost descoperit la Paris; Bastilia se va deschide pentru mulţi!

— Cine?

— Ducele şi ducesa de Maine, care vor fi exilaţi; domnii de Villeroi, de Villars, d'Huxelles, Tallart, d'Effiat, Canillac şi însuşi primul preşedinte sunt compromişi grav, fără a-i mai socoti pe alţii, care poartă purpură şi care sunt bănuiţi.

Ambasadorul era numai urechi şi interlocutorul său, care-i urmărea pe chip diferitele reacţii pe care i le provoca istorisirea sa, îi destăinui tot ceea ce ştia cu privire la conspiraţie.

— Şi acum, domnule — îi spuse — vreţi să-mi permiteţi să vă pun, la rândul meu, câteva întrebări?

— Vă ascult.

— Aţi auzit vorbindu-se, în ultimele zile, la Madrid, despre cavalerul de Lagardère?

— Nu.

— Nici despre domnişoara de Nevers şi despre o tânără care o însoţeşte?

— Nici atâta…

— Nici despre prinţul de Gonzague?

— După câte ştiu, nici un francez nu a sosit la Madrid în ultima săptămână… Aş fi indiscret dacă v-aş ruga să-mi spuneţi de ce puneţi toate aceste întrebări?

— Vă voi explica în detaliu mai târziu, dacă vom avea timp, căci această problemă este în afara misiunii pe care trebuia s-o îndeplinesc faţă de dumneavoastră. Mă interesează mai ales primele trei persoane; ultima nu-mi poate servi decât pentru a le găsi pe celelalte.

— Philippe de Mantoue, prietenul regentului?… Ce caută în Spania?

— Philippe de Mantoue nu mai este prietenul regentului… este un trădător, izgonit din regat! Dar, fugind, a luat cu el o pradă, care se numeşte Aurore de Nevers, iar Lagardère îl urmăreşte pentru a i-o smulge…

— Ce tot îmi spuneţi?

— O parte din adevăr!… Să ne grăbim!… Şi dumneavoastră puteţi fi urmărit; trebuie neapărat să puneţi frontiera între dumneavoastră şi Alberoni.

La o sută de paşi mai departe, drumul făcea un cot.

Un grup de călăreţi apărură în galop şi Chaverny duse mâna la spadă, înăbuşindu-şi un strigăt. În acelaşi timp scruta trupa, dar nu văzu decât bărbaţi.

— Ce se-ntâmplă? întrebă Saint-Aignan.

— Este Gonzague! răspunse marchizul cu o voce surdă. Fără îndoială, vom avea de încheiat o socoteală, în acest caz, v-aş fi îndatorat, domnule ambasador, dacă v-aţi continua drumul fără mine; nu trebuie să vă fac să întârziaţi nici cu o clipă.

— Nici nu mă gândesc, replică ducele. În calitate de ambasador, vă datorez ajutor şi protecţie pe pământul spaniol… În calitate de prieten, şi orice s-ar întâmpla, nu pot să vă las că vă luptaţi, singur, cu aceşti oameni!

— Nu am de-a face decât cu unul singur: Philippe de Mantoue!

Cele două grupuri de oameni se aflau de-acum doar la zece paşi unul de celălalt. Gonzague şi cei care-l însoţeau scoaseră o exclamaţie de uimire:

— Chaverny!

— DA! Chaverny! strigă acesta. Chaverny, liber şi care nu mai este unul de-ai voştri, căci şi-a scuturat jugul lui Gonzague!… Ar trebui să faceţi acelaşi lucru, domnilor!

Un murmur se auzi din trupă, şi micul marchiz se ridică în scări, insolent şi zeflemitor:

— Tar spada lui Chaverny, o veţi mai întâlni; o veţi întâlni alături de cea a lui Lagardère!!

Glasul lui răsuna cu inflexiuni de oţel, în timp ce Philippe de Mantoue scrâşnea din dinţi,

— Dă-te la o parte din drumul meu, marchize, zise el. Trebuie să-mi prezint omagiile domnului de Saint-Aignan!

— Domnul de Saint-Aignan nu-ţi va răspunde. I-am spus cine eşti şi cât valorezi!

Gonzague şi desfrânaţii săi puseră mâna pe spadă. Ambasadorul făcu acelaşi lucru.

— Să nu se amestece nimeni, strigă Chaverny. Am de discutat cu domnul de Gonzague, cu el singur… chiar dacă, după limbi, vor trebui să vorbească spadele!

— Loc! zbieră Gonzague, nebun de furie.

— Mai întâi să stăm de vorbă, replică marchizul, cu răceală. Spune-mi, vere, nu l-ai întâlnit pe drum pe Lagardère, şi n-ai putea să-mi spui unde se află la această oră?

— Lagardère a murit!… Te vei duce după el! urlă Philippe de Mantoue.

— În ce mă priveşte, mă îndoiesc. Cât despre cele în legătură cu Lagardère, dacă ar fi mort, tu nu te-ai afla aici: viaţa ta trebuie să se stingă odată cu a sa! Ce ai făcut cu domnişoara de Nevers şi cu dona Cruz? Ţi le-a luat cumva înapoi cavalerul?

— Eşti prea tânăr ca să-mi ceri socoteală, marchize, şi dacă nu mi-ar fi fost milă de tinereţea ta, ţi-aş fi străpuns deja trupul cu spada, drept pedeapsă pentru trufia ce te face să te ridici împotriva binefăcătorului tău.

Chaverny păli de mânie.

— Tânăr? Este adevărat, spuse. Dar umerii mei nu s-au plecat niciodată că ai tăi, sub povara ruşinii!… Eu nu voi fi niciodată un conspirator, nici trădător, nici laş… nici un asasin!… Iar tu eşti toate astea, tu, frumosul meu văr!… Vrei să treci!… Poftim, drumul este liber — un alt ticălos, Alberoni, te aşteaptă la Escurial! Spune-i, din partea regentului, dintr-a mea, că Cellamare se află în închisoare, că pe domnul de Saint-Aignan nu-l mai poate ajunge!… Şi-i vei oferi spada ta mânjită, îndeajuns de josnică pentru a fi scoasă împotriva Franţei!

— Taci, marchize, taci! urlă Mantoue, dând pinteni calului şi năpustindu-se asupra lui Chaverny.

Din fericire pentru el, cunoscând felul de a se purta al frumosului său văr, acesta se aştepta la atac. Se auzi o rapidă ciocnire de oţeluri şi arma lui Gonzague, smulsă din mână, se duse să se-nfigă în pământ la marginea şanţului. Nocé descălecă pentru a i-o lua de jos.

— Şi dumneavoastră, domnilor — continuă marchizul, adresându-se desfrânaţilor — aveţi încă timp să faceţi cale-ntoarsă. Dinspre Franţa vă aşteaptă iertarea şi onoarea! Lăsaţi-l

pe acest om să meargă singur… dacă îl urmaţi, nu veţi găsi, împreună cu el, decât ruşinea!

Aruncă acest strigăt că pe un ultim apel la rămăşiţele de sentimente nobile care ar mai fi putut exista în ei. Strigătul nu-i fu auzit. Atunci, vârându-şi din nou sabia în teacă, dispreţuitor şi semeţ, adăugă:

— Mă duc în căutarea lui Lagardère. Oriunde ţi-ai ascuns prizonierele, noi doi, împreună, le vom găsi. Dacă cel ce le păzeşte este Peyrolles — căci nu-l văd printre voi — îi vom spânzura stârvul de cel mai apropiat copac, şi victimele voastre nu vă vor mai cădea niciodată în gheare.

Poate că, dacă n-ar fi fost prezenţa ambasadorului, lucrurile nu s-ar fi petrecut deloc. În acest fel şi Chaverny, ar fi plătit cu viaţa îndrăzneala şi insultele sale.

Cele ce spusese în legătură cu arestarea, la Paris, a ambasadorului Spaniei avuseseră asupra lui Philippe de Mantoue efectul unei lovituri de măciucă. Pe de altă parte, acoliţii săi n-ar fi vrut — fără ordin formal din partea prinţului — să ridice mâna asupra celui care, timp atât de îndelungat, le fusese prieten, pe care continuau să-l stimeze şi a cărui vitejie o admirau în sinea lor.

Dar stăpânul le aservise în aşa măsură voinţa, încât nici unul nu îndrăzni să ridice, primul, stindardul revoltei, trecând de partea micului marchiz. Montaubert fu cât pe-aici s-o facă. Se opri la jumătatea drumului. Toţi ceilalţi l-ar fi urmat. Preferară să-l urmeze pe Gonzague, ca nişte căţei, şi defilară — cu o expresie falsă de fanfaronadă şi fără a-şi pleca fruntea — prin faţa egalului lor de ieri, care tocmai le devenise judecător, condamnându-le infamia.

— Şi acum, înainte! exclamă Chaverny, adresându-se noilor săi tovarăşi de drum. M-aş mira dacă nu vom fi urmăriţi în scurtă vreme.

Domnul de Saint-Aignan se aplecă în şa, pentru a-l îmbrăţişa, iar ducesa îi întinse pe fereastra portierei mâna sa albă, pe care el o atinse uşor cu buzele.

— A fost o nebunie, spuse ea, dar a fost sublim!

— Nu a fost altceva decât un act de dreptate, o corectă marchizul. Când întâlneşti în drum o viperă, trebuie să încerci să-i zdrobeşti capul! În situaţia de faţă, nu am calitatea de a ucide; viaţa acestui om aparţine lui Lagardère.

Nu puteau spera să ajungă la frontieră chiar în acea seară, deşi gentilomii hotărâseră să nu se oprească pentru noapte. Descălecară doar pentru o jumătate de ceas spre a mânca şi a bea ceva într-un han, apoi mica trupă îşi reluă cavalcada cu şi mai mare viteză.

Pentru că orele să pară mai puţin lungi, Chaverny povesti în amănunt tot ce-i privea pe Gonzague şi pe Lagardère, iar glasul său cald şi vibrant, în tăcerea nopţii, îi umplea pe ascultători de entuziasm faţă de cavaler şi de o blândă milă faţă de victime.

Doamna de Saint-Aignan era foarte drăguţă; lacrimile de înduioşare ce-i curgeau pe obraji o făceau şi mai frumoasă. Sorbea cuvintele lui Chaverny şi îl întrerupea în fiecare clipă pentru a-i adresa, lui însuşi, laude pe care totuşi marchizul le evita, trecând sub tăcere propriul său rol.

Ca femeie expertă în a judeca oamenii, ducesa ghicea această modestie şi reconstituia scenele ce avuseseră loc, ca şi cum ar fi asistat ea însăşi la ele. Admiraţia şi simpatia fac deseori ca, la femei, să se nască acest fel de divinaţie.

Se lumină de ziuă. Minunatul soare al iernilor spaniole se ivi la orizont. Biserica Santa-Maria din Tolosa îşi înălţa turnurile, profilate pe discul de aur. Peste două ore aveau să se afle la frontieră.

Pe neaşteptate, în spatele lor se auziră tropote şi şase călăreţi — şase alguazili[88] — apărură la o distanţă de o bătaie de muschetă în faţa caleştii. Din Madrid plecaseră doisprezece dar, pe drum, jumătate din ei îşi omorâseră caii, atât de repede goniseră. Îi aduceau domnului de Saint-Aignan, din partea primului ministru Alberoni, ordinul de a se întoarce în capitala Spaniei.

Ambasadorul citi misiva şi zâmbi dispreţuitor:

— Mergeţi şi-i comunicaţi cardinalului, spuse mototolind pergamentul, că nu primesc ordine din partea sa şi că mă supun doar celor ale Alteţei Sale Regale, regentul Franţei.

— Ale noastre, replică cel care era alguazil mayor[89], sunt de a vă împiedica, chiar făcând uz de forţă, să treceţi frontiera.

---

[88] *Alguazil* (cuvânt spaniol împrumutat din lb. arabă: *alwazir* — vizirul): în Spania, ofiţer de poliţie însărcinat cu arestările. (n.t.)

[89] *Alguazil mayor* (lb. spaniolă) = şeful ofiţerilor de poliţie. (n.t.)

Concomitent cu domnul de Saint-Aignan, Chaverny îşi scosese spada.

— Încercaţi, spuse, în vreme ce servitorii înşişi se înşiruiau în spatele lor, cu armele în mâini.

Alguazilii se postaseră în formaţie de luptă în faţa trăsurii şi barau drumul. Erau nevoiţi să-i răstoarne de pe cal pentru a trece.

— Vă somez pentru ultima dată să vă retrageţi, li se adresă ducele. Dacă nu, vom ataca.

Ei nu se clintiră şi se pregătiră să întâmpine şocul.

Deodată se deschise portiera, şi doamna de Saint-Aignan sări în praful drumului cu câte un pistolet în fiecare mână. Se auziră simultan două împuşcături; alguazilul-şef căzu, cu capul găurit; un altul alunecă din şa, cu piciorul agăţat în scară, în timp ce calul o pornea în goană pe drumul către Madrid, făcând să se izbească de pământ trupul care, în curând, va fi făcut bucăţi.

În fine, un al treilea căzu, cu pieptul străpuns de spada lui Chaverny, iar restul fugiră.

— Vă înapoiez lauda, doamnă, spuse Chaverny, ajutându-i ducesei să urce din nou în caleaşca. A fost o nebunie, dar a fost sublim!

Ea se bucură mai mult de această frază decât pentru ceea ce înfăptuise.

— Sărutaţi mâna ucigaşului, domnule, spuse zâmbindu-i, aceasta îi va fi răsplata.

Ajunseră curând la Andaye şi ducesă, nevrând să meargă mai departe în acea zi, îşi exprimă dorinţa de a se opri şi de a se odihni acolo.

Avea cu atât mai mult nevoie de asta, cu cât — în afară de oboseala prilejuită de un drum lung — în ea se petrecuse o reacţie, în urma derutei alguazililor.

Orice s-ar spune, femeia nu este făcută pentru a ucide, şi cele ca Jeanne d'Arc[90] sunt o excepţie. Doamna de Saint-Aignan

[90] *Jeanne d'Arc*, poreclită "Fecioara din Orléans": eroină franceză, născută la Domrémy (1412–1431). Aparţinea unei familii de ţărani. Fiind foarte pioasă, a auzit voci care-i porunceau să salveze Franţa, invadată de englezi. L-a convins pe regele Charles al VII-lea — a cărui încoronare a realizat-o — să-i dea comanda unei mici trupe armate cu care a eliberat, oraşul Orléans. Jean de Luxembourg a vândut-o englezilor, care au judecat-o într-un tribunal

acţionase sub un anumit imbold provocat de un pic de amor propriu şi de dorinţa ca, la rândul său, să pară curajoasă în faţa celui pe care-l văzuse plin de îndrăzneală. Fapt este că, odată suită din nou în trăsură, se gândise înfiorată la nenorocitul care poate nu murise ca urmare a împuşcăturii ei şi al cărui cap se zdrobea acum, târât pe pietre. Ea nu avea să alunge aceste gânduri negre decât odată ajunsă pe pământ francez.

— Doamnă, i se adresă atunci Chaverny, vă voi spune *adio* şi vă voi ura o călătorie fără incidente. Niciodată o companie nu mi-a fost mai plăcută decât a dumneavoastră; din păcate, cele mai frumoase lucruri au un sfârşit.

Fruntea tinerei femei se încreţi, ochii i se întunecară din nou.

— Domnule — îl imploră, cu o privire atât de blândă încât nu-i puteai rezista — vreţi să-mi acordaţi o favoare?

— Cum aş putea să vă refuz, doamnă?

— Ascultaţi-mă. Nu vom ajunge la Bayonne decât astă-seară, la căderea nopţii. Nu ne părăsiţi înainte de acea oră, şi, de altminteri, pentru ce nu v-aţi întoarce la Paris în acelaşi timp cu noi?

— Pentru că aveam de îndeplinit două misiuni, doamnă: aceea de a-i pune în siguranţă pe domnul ambasador al Franţei şi pe soţia sa. Această misiune s-a încheiat în mod fericit, şi domnul de Saint-Aignan va aduce el însuşi acest lucru la cunoştinţa Alteţei Sale.

— Şi cealaltă?

— Cealaltă mă priveşte personal, deşi are asentimentul monseniorului regent.

— Şi o veţi îndeplini singur?

— Trebuie să aflu ce s-a întâmplat cu cavalerul de Lagardère, cu domnişoara de Nevers şi cu însoţitoarea sa. Am opt zile în care să mă ocup de asta. Îmi cereţi una; v-o acord, doamnă. Mâine voi străbate o distanţă dublă.

— Şi apoi veţi reveni la Paris.

— Cel mult peste o săptămână se va declara război între Franţa şi Spania, iar eu voi fi în armată. Lagardère şi cu mine ne vom strădui să ne avem locul nostru acolo.

---

ecleziastic. Acesta a declarat-o eretică, condamnând-o la ardere ţie rug (1431). În urma unui proces de reabilitare, a fost sanctificată (1456). (n.t.)

— Sper că războiul va fi scurt, spuse Saint-Aignan, şi Spania nu va rezista mult. Păziţi-vă viaţa, marchize, aveţi prieteni noi, care ţin la ea.

Ziua se scurse, prea scurtă pentru ambasador şi pentru soţia sa, prea lungă pentru Chaverny, cu tot farmecul ce-l înconjura.

Soarele, apunând în golful Gascogne, îi lăsă pe toţi continuându-şi drumul călare.

— Vă rog ca imediat ce vă veţi înapoia, insistă ducele, să nu uitaţi să veniţi să vă încredinţaţi de prietenia mea sinceră.

— Şi vreţi s-o primiţi şi pe a mea? adaugă ducesa cu un glas mângâietor, de care soţul său nu se supără.

— Rugaţi-vă, le răspunse, ca Aurore de Nevers să fie curând liberă şi contesă de Lagardère şi ca Chaverny s-o regăsească şi el pe dona Cruz…

— … şi s-o facă marchiză de Chaverny…

— Aţi urat de bine, doamnă, şi dacă rugăciunile dumneavoastră sunt eficace, îmi voi depune întreg devotamentul la picioarele dumneavoastră.

— Mă voi ruga şi eu, domnule de Chaverny, pentru ca să fiţi mai puţin nebuneşte viteaz şi ca săbiile să vă ocolească pieptul. La revedere, şi pe curând, nu-i aşa? Trimiteţi-ne veşti cât mai des posibil.

După ce schimbară iarăşi câteva încredinţări de prietenie, ducesa de Saint-Aignan urcă în trăsură. Era o femeie cumsecade, dar inima îi bătea totuşi tare grăbită, şi ea stătu mult timp cu capul în afara portierei, pentru a mai zări, în lumina înserării, silueta fină a marchizului de Chaverny care se îndrepta spre Spania.

Capitolul V - Vânzătorul de apă

Chaverny se gândi că era bine s-o apuce pe alt drum, căci nici un indiciu nu-i semnalase prezenţa lui Lagardère pe cel pe care-l parcursese până atunci, la duş ca şi la întoarcere.

Cavalerul nu se afla la Madrid — ambasadorul crezuse că poate afirma acest lucru — şi nici tinerele fete, deoarece marchizul îl întâlnise pe Gonzague, care mergea spre Madrid fără ele.

Trebuia, aşadar, să caute în altă parte, dar unde? Era oare mai bine să se îndrepte spre răsărit, decât spre apus? Mai bine să scotocească Aragonul, decât Castillia? Să ajungă până la frontierele ţinutului Leone sau la cele ale Cataloniei?

Un om singur în Spania nu este mai uşor de găsit decât un ac într-un car cu fân, şi marchizul nu avea în faţa lui luni de zile, nici măcar săptămâni. Zilele erau numărate, iar orele trec repede.

Cunoştea foarte puţin limba spaniolă şi asta nu făcea decât să-i sporească dificultăţile. Dacă îi întreba pe trecători, foarte adesea nu le înţelegea răspunsurile. Nu se baza, deci, decât pe o inspiraţie neaşteptată, o împrejurare neprevăzută, care să-l pună pe calea cea bună.

Şi astfel se întâmpla că în loc să se îndrepte spre Navarra, o apucă spre ţinuturile basce şi prin Guipuzcoa, pentru a ajunge la Burgos şi Valladolid. Într-un cu vânt, se lăsa la voia întâmplării, fără a-şi face griji dacă-i va mai întâlni pe Gonzague sau pe agenţii lui Alberoni. Şi totuşi, să cadă în mâinile celui dintâi sau să fie prins de cel de al doilea ar fi însemnat să rişte în mod inutil moartea sau cel puţin închisoarea, ceea ce era totuna cu inacţiunea forţată. Nu era momentul să meargă să zacă într-o fortăreaţă, tocmai acum când trebuia să-l găsească urgent pe cavaler şi când evenimente foarte apropiate aveau să necesite braţul şi spada sa.

Nu era dintre aceia care se opresc în faţa unui grăunte de nisip, iar fizicul său era puternic şi sănătos, venind în sprijin moralului. Până atunci nu văzuse decât părţile bune ale vieţii, de-abia în acel moment începea să bănuiască şi părţile ei rele.

"Ajută-te, marchize", îşi spuse, "şi cerul te va ajuta!"

Era în această dispoziţie când se pomeni deodată în faţa trecătorii Gâtlejului lui Pancorbo, ce se deschidea chiar în inima lanţului muntos, ca un misterios abis de umbră, întuneric şi tăcere.

Omul se simte mic în faţa anumitor spectacole ale naturii. În faţa acestui hău cumplit, Chaverny înţelese că era un pitic.

Cum Roncevaux[91] se afla foarte aproape, se gândi că tăişul lui Durandal nu făcuse altceva decât să cresteze o stâncă, pe când un alt paloş formidabil, mânuit de mâna Celui ce este stăpânul destinului, poate spinteca munţi tot aşa de uşor cum ai deschide o rodie coaptă cu vârful unui stilet.

Intrând în trecătoare, îşi lăsă calul la pas. Stâncile erau negre şi pârâul susura la picioarele sale. Corbi, cu duiumul, croncăneau, îşi izbeau aripile de pietre, planau ca şi cum ar fi zburat deasupra unui morman de cadavre. Fără îndoială că pe acolo se aflâ vreun cadavru şi lugubrele păsări-ciocli ai văzduhului — dădeau târcoale.

Pe fundul pârâului se afla ceva agăţat de o piatră mai colţuroasă, un obiect fără formă precisă, căruia nu i se putea da un nume.

Micul marchiz descăleca culese obiectul cu vârful sabiei — era o pălărie de fetru cenuşie, murdară şi soioasă, de care atârna o pană frântă.

"Cred c-am văzut chestia asta undeva", gândi. "Un asemenea acoperământ al capului nu este ceva obişnuit, nici măcar în ţara cârpelor; dar ce soi de cap o fi umbrit această zdreanţă? Nu-mi mai amintesc."

Asemeni unui scamator de pe Pont-Neuf, făcu pălăria să pirueteze în vârful lamei sale, slobozind un râs sonor, care răsună în întregul defileu, apoi o lăsă să cadă la picioarele sale.

— Cocardasse! exclamă deodată, oprindu-se, cu ochii aţintiţi ca în extaz asupra jucăriei sale. Slavă domnului! Ştiam eu bine că pălăria asta îmi va bucura ochii.

Corbii se roteau întruna între cei doi pereţi de stâncă. Nu se opriră acolo, ci se duseră să se odihnească la câţiva paşi mai departe.

Oare după pălăria abandonată, Chaverny va găsi omul? Continuă să înainteze, ţinând calul de hăţuri şi privind atent pe

---

[91] *Roncevaux* sau *Roncesvalles*: sat în Spania, aflat la intrarea unei trecători în Pirinei, spre Pamplona. Trecătoarea se numeşte *Pasul de la Roncevaux* sau *Pasul Ibaneta*. În anul 778, ariergarda armatei lui Charlemagne, a fost prinsă de arabi şi tot acolo, spune legenda, Roland, fiul lui Charlemagne, fiind capturat de către sarazini, a vrut să-şi frângă spada — numită *Durandal* — dar nu a reuşit decât să taie în stâncă, "spintecătura de la Roncevaux". (n.t.)

jos. Într-unele locuri, iarba purta pete întunecate, ca şi cum ar fi fost stropită cu sânge.

Un stol de păsări carnivore îşi luă zborul. Apa pârâului, apa care cu câteva zile mai înainte fusese roşie, curgea limpede şi curată. Calul marchizului îşi întinse gâtul să bea, dar întoarse brusc capul, cu nările fremătânde.

La marginea drumului zăcea un cadavru descompus, deja putrezit. Şi totuşi, în Spania există nişte călugări care înmormântează morţii!

Chipul era de nerecunoscut; era o grămadă de carne şi de oase şi în mijlocul frunţii se înălţa, ucigaşă, o bucată de lamă de spadă.

Pe vremea aceea, toate săbiile purtau o inscripţie. Chaverny, curios, se aplecă şi putu citi cât mai rămăsese pe aceasta, strălucind cu litere de aur. Nu erau decât trei cuvinte — şi acestea erau: *Regent al Franţei*.

Or marchizul ştia cine luase cu sine sabia lui Philippe d'Orléans! Lagardère trecuse pe acolo.

Sări pe cal şi plecă în plin galop, ca o piele-roşie care tocmai a descoperit poteca războiului. Şi aşa merse până la Burgos, până la Valladolid, întrebându-i pe conducătorii de catâri şi pe stăpânii de haciendas[92]. Peste tot i se spuse că la Gâtlejul lui Pancorbo patru oameni au ucis sau împrăştiat o sută. Cifrele cresc repede în Spania!

Dar, după Valladolid, nimic! Lagardère dispăruse; nimeni nu-l văzuse, nimeni nu auzise despre întâmplarea de la Pancorbo. Marchizul petrecu douăzeci şi patru de ore scotocind împrejurimile, până în cele mai mici cătune. În zadar.

Însă nu era el omul care să-şi piardă speranţa, şi, cum se apropia de Segovia[93], întâlni o fată foarte frumoasă, căreia vru să-i pună întrebări. Ea mergea pe drum dansând un fandango[94] şi avea înfăţişarea gitanelor maure. La vederea lui Chaverny se opri brusc şi-l privi.

---

[92] *Haciendas* (lb. spaniolă) = mari exploatări agricole, cu ferme şi acareturi. (n.t.)

[93] *Segovia* = oraş în Spania, capitala provinciei Vechea Castillie, situat pe un platou la altitudinea de 1 000 m. (n.t.)

[94] *Fandango*: dans spaniol în trei timpi, voluptuos şi pasionat, acompaniat de castaniete şi chitară. Muzica ce-l însoţeşte poartă aceeaşi denumire. (n.t.)

— Cine eşti? o întrebă gentilomul.

— Mai ştiu şi eu? îi răspunse. O copilă a pustiului, a văzduhului, o floare a soarelui-răsare.

— De unde vii?

— Am trecut prin Pancorbo, unde au fost atâţia morţi.

— Încotro te duci?

— Acolo unde mă poartă soarta, acolo unde mi-a spus să merg cel care mă îndrumă…

— Şi cine este cel care te îndrumă? întrebă cu nerăbdare Chaverny, răscolit de aceste răspunsuri enigmatice din care desprindea ceva important pentru el.

Chipul micuţei gitane, care se luminase pentru o clipă, redeveni rece ca un bloc de marmură. I se ghicea limba paralizată de voinţă, şi voinţa zidită ca un cavou.

— Nu ştiu… răspunse. *El*… şi gata!

— Care ţi-e numele? întrebă Chaverny.

— Mariquita!

— Şi al lui… spune-mi-l pe al lui… Este Lagardère?!…

Privirea îi străbătu orizontul, în căutarea cavalerului, aşteptându-se să-l vadă ivindu-se de după un colţ de stâncă. Atunci când şi-o reîntoarse spre pământ, nu mai văzu nimic — gitana se evaporase!

Şi totuşi, marchizul simţea că Lagardère nu putea fi departe. Dar în zadar scotoci din nou ţinutul — orice urmă a prezenţei sale dispăruse.

Ce era de făcut? Chaverny nu mai avea în faţă decât patru zile, şi până acum nici un indiciu nu-i putuse arăta în ce singurătăţi fuseseră ascunse Aurore de Nevers şi dona Cruz. Va trebui, aşadar, să se întoarcă la doamna de Gonzague pentru a-i mărturisi propria-i neputinţă?

Aşa nehotărât cum era cu privire la oportunitatea de a-şi îndrepta paşii într-o direcţie sau în alta, trebuia oricum să-i treacă prin minte că numai la Madrid ar avea şansa să găsească ceva, cu ajutorul prietenilor pe care-i avea acolo şi care, poate, i-ar fi dat concursul.

Dar acolo risca, fără îndoială, să dea peste Gonzague, care mai mult ca sigur că era atotputernic la Madrid şi i-ar zădărnici toate încercările.

Se gândi îndelung, neştiind ce hotărâre să ia.

"Cu atât mai rău", îşi spuse în cele din urmă. "Să riscăm totul pe o carte. Nimic nu mă obligă să mă prezint la scumpul meu văr echipat în felul în care m-a întâlnit acum două zile. Forţa nu trebuie să joace nici un rol în momentul acesta — dintre noi doi, va învinge cel mai şiret."

Se spune că tinereţea nu se teme de nimic: Chaverny era tânăr şi, mai ales, îndrăzneţ. În apropierea oraşului îşi schimbă calul pentru un catâr, veşmintele de senior francez pentru un costum spaniol şi, urmat de servitorul său echipat într-un mod asemănător, pătrunse în Madrid deghizat în *aguador*[95].

Credea că treaba este simplă şi lipsită de primejdie pentru el. Dar nu oricine poate fi aguador în capitala Majestăţii Sale Catolice. Un loc de vânzător de apă ambulant sau sedentar se vinde, la Madrid, la fel ca o slujbă de notar. Membrii corporaţiei se cunosc între ei de la primul la ultimul, iar intrusul care încearcă să se strecoare printre ei este imediat poftit să-şi ia tălpăşiţa, sau să treacă prin formalităţile obişnuite.

Aşa încât de-abia scosese Chaverny de trei ori strigătul pe care orice călător îl aude răsunând de mii de ori, de la un capăt la altul al Spaniei: *Agua, agua fresca!*[96], că zece vânzători de apă îl înconjurară cu priviri mânioase şi cu intenţii vizibil ostile.

Este drept că marchizul avea un pumnal sub haină, precum şi un cuţit scurt, prins sub chinga ce ţinea legat butoiul pe măgăruşul său. Asta nu-l împiedică să constate că noii lui colegi îi vor da de furcă. Şi bănuiala i se adeveri pe dată.

— De când eşti aici? îl întrebă unul dintre ei.

— Tocmai am sosit din Segovia, prietene. Şi oare nu mai e loc sub soare, în oraşul acesta, pentru doi oameni cumsecade?

— Ai permisiunea din partea *celador*-ului?

— Pe cine-l numeşti astfel?

— Pe agentul răspunzător de morală publică, cel care cere ca orice aguador să dovedească, înainte de a începe negoţul, că este cinstit, are moravuri bune şi e religios.

— Nu… dar arăt eu oare a bandit?

Cel care vorbea dăduse şi el, vreodată, dovezile pe care le cerea altora? Era îngăduită îndoiala, dacă judecai după mutra lui, şi desigur că făcuse multe meserii înainte de a ajunge la cea

---

[95] *Aguador* (lb. spaniolă) = vânzător de apă. (n.t.)

[96] *Agua, agua fresca!* (lb. spaniolă) = apă proaspătă! (n.t.)

de cărăuş de apă. Poate tocmai acesta era motivul intransigenţei sale.

— Trebuie să te cari de-aici, spuse.

— O clipă, prietene, replică Chaverny. Să intrăm mai întâi amândoi în hanul acesta şi, după ce vom fi golit câteva ploşti cu vin, ne vom înţelege mai uşor.

Propunerea era bună. Aguador-ul vinde cât mai multă apă cu putinţă, dar o mare parte din câştig şi-o foloseşte pentru a bea vin. Tot aşa cum, la noi, frizerii se păzesc zdravăn să utilizeze pentru ei înşişi unsorile aşa-zis destinate a face să crească părul şi pe care le oferă cu atâta căldură clienţilor lor!

Măgarii şi catârii fură aliniaţi în faţa hanului, cu capul spre zid; ar fi putut fi lăsaţi acolo şi două ore fără ca ei să se mişte.

Chaverny le arătă aguador-ilor un colţ din sală, unde le-ar putea vorbi fără a fi auzit de vecini.

— Cât câştigă pe zi fiecare dintre voi? îi întrebă.

Era greu să se pună de acord în această problemă, unii exagerând mult, ceilalţi un pic mai puţin. Marchizul făcu o medie între cele două cifre extreme.

— Ceea ce înseamnă, trase concluzia, că însoţitorul meu şi cu mine, care suntem noi pe aici, am câştiga aproximativ trei pesetas[97]? Aşa este?

— Aşa-i.

— Trebuie să stăm patru zile la Madrid, ceea ce ar face, pentru noi, douăzeci şi patru de pesetas. Iată treizeci pe care vi-i puteţi împărţi… Şi-acum, să bem.

Spaniolii rostogoleau nişte ochi măriţi de uimire.

— Nu-nţelegeţi? reluă vorba interlocutorul lor. Bănuiam eu. Ei bine, ascultaţi-mă: nu sunt un aguador, nu sunt nici din Madrid, nici din Segovia, nici din vreun alt ţinut pe care-l cunoaşteţi, şi n-am nici un chef să vă fac concurenţă…

— Ne dăm seama de asta… Dar atunci?

— Pentru a mă apropia de o frumoasă care a fost răpită dragostei mele, a trebuit să mă ascund sub deghizarea asta. Peste patru zile, nu voi mai avea nevoie de ea.

Orice spaniol — fie că este un grande[98] de prim rang, fie că e un simplu cărăuş de apă — se complace în aventurile de

---

[97] *Peseta* (pl.: *pesetas*): monedă de argint spaniolă. (n.t.)

[98] *Grande* (lb. spaniolă): nobil. (n.t)

dragoste. Cei de faţă erau cuceriţi; izbucniră cu toţii într-un hohot sincer de râs, şi vinul începu să curgă.

— Îi vom preveni pe ceilalţi, spuse unul dintre ei, pentru ca nimeni să nu-ţi încurce planurile şi, dacă ai nevoie de noi, putem să te ajutăm. Mulţumită meseriei, noi ăştia intrăm cam peste tot şi ne pricepem să le tragem de limbă pe servitoare. Ne poţi spune în ce casă, sau măcar pe ce străduţă e ascunsă señorita[99]?

— Nu ştiu absolut nimic.

— Dacă vrei, o aflăm noi, curând. Dă-ne indicaţiile necesare.

Chaverny le descrise pe Aurore şi pe dona Cruz, apoi pe Lagardère, pe Passepoil şi, în fine, pe Cocardasse, cel mai uşor de recunoscut dintre toţi. Oamenii aceştia îi puteau fi nişte ajutoare preţioase şi ar fi fost lipsit de dibăcie dacă i-ar fi refuzat. Chiar şi plătindu-i gras, tot va avea de câştigat.

— Cincizeci de pesetas celui care va găsi pe oricare dintre aceste persoane, spuse. În fiecare dimineaţă, la ora asta, mă veţi găsi aici… Aşadar, pe mâine; mă duc, la rândul meu, în căutare.

Clopoţeii atârnaţi la gâtul animalelor îşi făcură din nou auzit clinchetul vesel, şi aguadorii porniră fiecare în câte o direcţie.

— *Agua*, *agua helada*, *agua fresquita! Quien quiere agua?*[100] striga cu sârg micul marchiz, nu fără a se uita cu atenţie la fiecare trecător şi fără a arunca o privire în spatele fiecărei jaluzele.

În Plaza Mayor[101], o mulţime de oameni adunaţi acolo îl făcură să se oprească. Era un călugăr care predică în aer liber, unul dintre acei *buleros* care vând indulgenţe[102] şi pe care oamenii din popor îi ascultă închinându-se.

---

[99] *Señorita* (lb. spaniolă) = domnişoară. (n.t.)

[100] (În limba spaniolă în text): Apă, apă rece ca gheaţa, apă proaspătă! Cine doreşte apă? (n.t.)

[101] *Plaza Mayor* (lb. spaniolă) = piaţa principală. (n.t.)

[102] *Indulgenţă* (teol.) = iertarea păcatelor săvârşite: ~ parţială = iertarea este acordată pentru o scurtă perioadă de timp; ~ deplină = iertarea tuturor păcatelor. Biserica catolică a înfiinţat la sfârşitul Evului Mediu sistemul vânzărilor de indulgenţe, sub formă de hârtii (bilete), obţinând astfel mari profituri, dând naştere la scandaluri ce au dus la Reforma lui Luther (1517). (n.t.)

Nu i se vedea bine chipul, peste care îşi lăsase gluga de dimie. Dar vorbea cu volubilitate, povestea cu pasiune, ca şi cum el însuşi ar fi fost de faţă; îi invocă pe Sfânta Fecioară, pe Sfântul Iacob din Compostella şi pe toţi preafericiţii din Castillia şi din Aragon.

Limbuţia lui era aşa de mare, încât le făcea sete celor care-l ascultau. Cel puţin, aşa se întâmpla cu un cumsecade călugăr capucin care, la auzul strigătului de apă, alergă şi goli dintr-o sorbitură un pahar.

De fapt, erau doi — capucinii din Spania merg doi câte doi... — şi Chaverny se pregătea să-i întindă un pahar celui de-al doilea. Se opri brusc în faţa gestului de scârba cu care fu întâmpinată graba sa — bunul părinte obişnuia, fără-ndoială, să-şi clătească gâtlejul cu alt fel de lichid!

De altminteri n-avu timp să aprofundeze această presupunere, căci predicatorul dispăru brusc, ca prin farmec, în timp ce capucinii, femeile, cerşetorii şi toţi ceilalţi încercau să-l imite.

În câteva secunde, piaţa fu goală, sau aproape: nu mai rămăseseră decât un escadron de alguazili, un aguador pe nume Chaverny şi un călugăr al cărui nume îl vom afla curând.

Intrarea fiecărei străzi era păzită de alţi alguazili, care lăsaseră să se scurgă mulţimea. S-ar fi zis că era o plasă prin ochiurile căreia se strecoară toţi peştişorii şi a cărei raţiune de a fi este de a nu păstra decât peştii mari. Pentru cine cunoaşte prestigiul de care se bucură călugării în Spania, nu ar fi existat motive să presupună că acela fusese peştele mare ce se dorea a fi capturat.

Micul marchiz crezu că el era cel căutat şi că greşise neluându-se după ceilalţi, rămânând astfel prins în capcană, ca în cea mai banală cursă de şoareci. Îşi dădu curând seama că se înşela — soldaţilor nu le păsa de el nici cât negru sub unghie.

Capucinul îşi căuta tovarăşul în toate părţile. Despărţit de acesta, nu-l putuse vedea descotorosindu-se rapid de sutana lui de dimie, aruncând-o pe umerii unei femei ce fugea în faţa lui şi trecând, el însuşi, prin ochiurile plasei, fără a fi remarcat. Este adevărat că alguazilii o opriseră pe femeie — slabă captură: era

o vânzătoare de pepeni galbeni pe care o cunoşteau toţi pe Prado[103]; îşi dădură seama că fuseseră păcăliţi.

Dar capucinul rămas în piaţă nu avusese nici gândul, nici inteligenţa de a face acelaşi lucru, şi se lăsase prins. Avea totuşi picioare lungi, încheieturi zdravene şi încă nu era lucru dovedit că va fi înhăţat.

O alergare fantastică începu în jurul pieţei Mayor. Alguazilii porniţi în urmărirea călugărului întinseră de douăzeci de ori braţul ca să-l prindă în fugă sa: de douăzeci de ori le scăpă. La balcoane, numeroşi curioşi urmăreau cu interes acest nou gen de vânătoare.

Capucinul trecuse în mai multe rânduri prin faţa lui Chaverny. Trecu din nou, atât de aproape, încât marchizul îl putu vedea şi auzi ce-şi şoptea între dinţi:

— Pe toţi sfinţii! zicea, ticăloşii n-au pus încă laba pe mine!

Gentilomul tresări: ăsta era Cocardasse! Celălalt nu putea fi decât Passepoil. Ce era de făcut?... Să-l cheme, ar fi însemnat pieire, atât pentru profesorul de scrimă, cât şi pentru el însuşi. Iată încă unul care ştia unde se află Lagardère şi care, poate, nu o va spune.

Ceva împiedica alergarea lui Cocardasse: sub fusta sa de călugăr, spada i se încurca între picioare. De altminteri se săturase să tot alerge în faţa unei bande de alguazili, ca un iepure în faţa câinilor. În chip de călugăr, putea încerca acest mijloc fără să-şi rişte cu nimic demnitatea; dar de îndată ce văzu că era inutil, redeveni Cocardasse. Nu se ştie cum, o spadă ţâşni de sub rasă lui, şi cei care aproape că-l ajunseseră se retraseră cu cinci paşi, cu o teamă cu atât mai mare, cu cât înjura într-un fel cam neobişnuit pentru călugări. S-ar fi zis că este un taur pe care prea multe banderile[104] l-au înfuriat şi care se opreşte brusc, frământa pământul cu copitele, face să zboare nisipul din jurul lui şi-şi alege adversarul căruia vrea să-i spintece pântecele.

Aşa, în mijlocul acelei pieţe, în poziţie de gardă, singur împotriva a treizeci de adversari, înfăşurat în rasa lui de dimie,

---

[103] *Prado*: promenadă în Madrid, pe care se află şi muzeul naţional de artă, cu acelaşi nume. (n.t.)

[104] *Banderilă*: săgeată împodobită cu panglici, pe care picadorii o înfig în grumazul taurului, la începutul corridei, pentru a-l înfuria. (n.t.)

întredeschisă acum şi care lăsa să se vadă o vestă mototolită şi cizme, Cocardasse impunea, într-adevăr, iar Chaverny trebui să se abţină din răsputeri, ca să nu i se alăture spre a-i da o mână de ajutor.

Erau prea mulţi, şi gasconul nu putea vedea decât în faţa lui. Cineva se strecură ca un şarpe, prin spate — era unul din acei oameni bondoci şi zdraveni, cum pot fi întâlniţi atâţia în munţii Spaniei, care pot ridica un cal sau un taur tot aşa de uşor ca pe un pai.

Cocardasse se pomeni deodată călare pe ceva, ridicat de pe pământ de doi umeri pătraţi şi răsturnat de-a-ndărătelea, pe spate, cu picioarele în sus.

— Ia-scultă! bombăni el, astea-s nişte purtări ticăloase!...

Vocabularul lui ar fi ţinut-o tot aşa dacă i s-ar fi permis să spună mai multe; dar într-o clipă fu legat cobză, cu căluş la gură, şi dus spre închisoare.

Cel puţin Passepoil era salvat; Chaverny îşi făgădui să-l regăsească cât de repede posibil. De data aceasta urma era proaspătă, şi gentilomul avea mari speranţe că încă de a doua zi va pune mâna pe cavalerul de Lagardère. Bănuia el oare că acesta nu era decât unul şi acelaşi cu acel călugăr rătăcitor care ţinea predici în Plaza Mayor şi care dispăruse ca un fum la apariţia alguazil-ilor?

Tot restul zilei căută, scrută chipurile călugărilor — şi erau mulţi — pe care-i întâlni pe străzile Madridului. Toţi cei care-i ieşeau în cale aveau nasul roşu, burtă rotunjoară şi nu beau apă. De mai multe ori trecu foarte aproape de profesorul de arme: doar că, acum, acesta nu mai era călugăr capucin!

După două zile de la aceste întâmplări, Madridul se trezi la sunetul clopotelor care aveau un dangăt de moarte. Piaţa Cevada fu curând neagră de lume, cu excepţia unui cerc păzit de soldaţi, în mijlocul cercului se înălţa spânzurătoarea!

Călăul urcă pentru ultima oară să se asigure că totul era pregătit. Ba chiar se agăţă cu o mână şi se lăsă să alunece în lungul frânghiei până la laţ, spre a se încredinţa că funcţionează. Smuci de câteva ori, cu putere, funia de cânepa, se atârnă cu toată greutatea, pentru a arăta mulţimii că acea frânghie nu se va rupe şi că cel ce va fi atârnat de ea va fi expediat pe lumea cealaltă în bună regulă.

Cine l-ar fi putut vedea râzând s-ar fi îndoit, şi pe bună dreptate. Dar sub cagula neagră, în care existau doar două găuri pentru ochi, nu se putea zări nimic din chipul său. Era îmbrăcat în catifea — de asemenea neagră — şi doar un cordon roşu punea o notă sângerie pe acea îmbrăcăminte de doliu.

Nu era obişnuitul călău al Madridului — un om greoi, rău şi care nu-şi acoperea niciodată capul fiindcă se uita cruciş în aşa hal, încât n-ar fi putut vedea prin cagulă. Condamnaţii se temeau mai mult de privirea lui decât de frânghie.

— Pentru ce nu este acelaşi? întrebă o femeie.

— Acela-i bun pentru criminali de rând, răspunse cineva. Asta de-acum se pare că este o persoană însemnată, pentru că l-au adus special pentru el pe călăul din Cadix, care e foarte îndemânatic la săltarea condamnaţilor în vârful prăjinii.

— *Santa Virgen!*... se auziră glasurile stridente a cinci sau şase cumătre, călăul din Cadix!... Aşadar, nu-l va rata?

— Sigur că nu, şi mi-e milă de amărâtul ăla!

O clipă mai târziu, opt persoane din zece ştiau deja că gâdele nu era altul decât faimosul călău din Cadix şi că, mai mult ca sigur, condamnatul era cel puţin un prinţ.

Toată această sporovăială usca gâtlejurile, şi printre grupuri circulau o mulţime de aguadori, strângând două recolte: una de monede şi alta, la fel de bogată, de veşti. O puneau pe cea dintâi în buzunar, şi veneau, pe rând, să le împărtăşească pe

cele dintr-a doua unui confrate de-al lor, care stătea nemişcat într-un colţ al pieţei.

Şi astfel se făcu că micuţul marchiz — pe care l-am putea numi "aguador prim" — află că, în acel moment, Cocardasse trecea drept un personaj de rang înalt. Şi cum la el gluma nu-şi pierdea niciodată drepturile, chiar şi în cele mai grave împrejurări, privi spânzurătoarea, frânghia, tot echipamentul lugubrei siluete ce se profila pe cer şi murmură:

— Sărmanul Cocardasse!... Da, în curând va fi un personaj la înălţime.

Cât despre titlurile şi calităţile călăului, prea puţin îl interesau. Îi era indiferent dacă era din Cadix, din Valencia sau din Murcia.

Dar nu toţi gândeau la fel şi, pentru mulţi, schimbarea aceasta de persoană dădea naştere celor mai fantastice presupuneri. Erau multe femei, iar limbile nu stăteau nefolosite; şi era chiar ciudat să auzi părerile pe care le exprimau.

— Vă înşelaţi cu toatele, interveni deodată şi cu glas tare un cerşetor zdrenţăros, sprijinit în două cârje. Călăul din Madrid nu se află astăzi aici fiindcă azi-noapte s-a dus în infern, alături de toţi cei pe care, de ani de zile, i-a tot trimis în eternitate.

Repede făcură cerc în jurul lui, chiar înghiontindu-se puţin pentru a auzi mai bine. De obicei, cerşetorii ştiu multe, şi deseori sunt mai bine informaţi decât gazetele.

Acesta clipea din ochi cu şiretenie; îl simţeai gata să-şi golească sacul plin de ştiri.

Un aguador ocupase locul cel mai apropiat de el.

— Ce ştii? îl întrebă.

— O mulţime de lucruri, señor[105]. Dar tu vinzi apa pe care o scoţi din râul Manzanares fără să te coste nimic... Un biet cerşetor are şi el dreptul să vândă ce află pe drumuri. Vă rog pe toţi, generoşii mei prieteni, să-mi daţi câte un ochavo[106], şi voi vorbi.

Acolo nu erau decât meseriaşi şi oameni de rând; câţiva tineri bogaţi, ba chiar nişte señoras[107], se amestecară în mulţime. Ochavos şi pesetas se porniră să curgă în mâna

---

[105] *Señor* (lb. spaniolă): domn/domnule. (n.t.)

[106] *Ochavo*: veche monedă spaniolă. (n.t.)

[107] *Señoras* (lb. spaniolă): doamne. (n.t.)

zdrenţărosului care, de cum se umplea, dispărea sub pelerina peticită, pentru a apărea, din nou, goală şi întinsă.

În timpul celor cinci minute cât dură manevra aceasta, dangătul funebru se auzea din vârful clopotniţelor.

O señorita, mai curioasă şi mai obraznică decât celelalte, atinse cu evantaiul umărul sărăntocului.

— Vorbeşte degrabă, spuse cu un râs ce-i dezveli minunaţii dinţi albi. Spune repede şi-ţi voi permite să mă săruţi.

Răsunară aplauze, în timp ce o expresie de bucurie fără margini, de nedescris, se citea în ochii omului, îşi întinse imediat buzele, dar fata se retrase, spunând:

— Nu, după!

— După, veţi fugi râzându-vă de mine, señorita.

— Ei bine, fie, pentru că nu ai încredere în mine, poftim, zise.

Provocatoare, graţioasă, îi întinse cu drăgălăşenie obrazul, şi Passepoil — căci era, într-adevăr, drăgăstosul Passepoil — îşi împreună mâinile, lăsă să-i alunece ochii peste scoica urechii, peste nările tremurânde, până la întredeschiderea corsajului, şi, deodată, îşi lipi cu lăcomie buzele pe colţul gurii, ca cineva care de multă vreme a uitat gustul sărutului şi nu dispune decât de o secundă pentru a-l regăsi şi a se bucura de el.

— Vorbeşte, acum vorbeşte, strigară cincizeci de glasuri.

— Iată, dragi prieteni. Voi vorbi în faţa tuturor, deşi numai micuţa señorita a fost generoasă… Călăul a murit. Nevasta lui l-a găsit azi-dimineaţă rece, lungit în pat lângă ea. Avea un pumnal înfipt în inimă.

— Şi cine l-a omorât?

— A! Îmi cereţi prea mult!… Nu se ştie nimic. Nimeni nu intră la el ziua, în afară de oamenii de la poliţie, şi nimeni nu pătrunde în casa lui noaptea. Aşa încât trebuie să fi fost diavolul însuşi, sau dreptatea lui Dumnezeu, care a vrut să-l împiedice să omoare un nevinovat.

Se auziră mărgele de mătănii ciocnindu-se în fundul buzunarelor.

— Condamnatul să fie, aşadar, nevinovat? întrebă cineva.

— Eu unul habar n-am, dar aşa mi s-a spus. Dacă nu este vinovat, bună Fecioară sau sfântul Vicenţiu vor putea, cu siguranţă, să-l salveze în ultimul moment.

— Îl cunoşti?

— Eu?... Nu. Dacă vreţi să ştiţi mai multe, uite, vedeţi acolo, ceva mai departe, o ţigăncuşă care trebuie să-l cunoască. Adineauri spunea că nu este spaniol.

Întinse braţul pentru a arăta locul în care ar fi trebuit să se afle gitana, şi toată lumea încercă să se strecoare într-acolo pentru a culege şi alte informaţii.

Această manevră a cerşetorului nu avea alt scop decât de a-l scăpa de ei. Le spusese că cel condamnat este nevinovat şi vestea aceasta avea să facă înconjurul mulţimii în câteva minute; era tot ce-şi dorea Passepoil pentru moment.

Trecuse mult de când Mariquita nu se mai afla în locul în care profesorul de scrimă îi trimisese pe curioşi. De altminteri, el ştia asta şi, după câteva îmbrânceli în gloată aceea ticsită ca nişte sardele în cutie, nu întârzie să ajungă lângă ea, cât mai aproape de spânzurătoare. Mariquita îl aştepta şi schimbă cu ea o privire de înţelegere.

— Totul merge bine, îi şopti la ureche.

Îşi făcu un alt semn cu cineva care stătea lipit de spânzurătoare — călăul însuşi —, apoi rămase neclintit.

Această clipă de răgaz îi permise să se gândească la sărutarea pe care n-o cerşise, ci care îi fusese oferită de una dintre cele mai drăguţe fete din Madrid.

"Şi totuşi" — îşi spunea — "iată până unde le poate împinge pe femei nesănătoasa curiozitate. Eva rămâne tot Evă! Şi ţie-ţi datorez asta, bunul meu Cocardasse, ţie, care peste puţin vei fi spânzurat cât ai clipi în faţa tuturor oamenilor adunaţi... Dacă scapi, bătrâne, o să-ţi plătesc o sticlă de vin din bel mai bun, ca preţ al fericirii de un minut pe care am trăit-o mulţumită ţie!"

Amable filozofa! Ce poţi face altceva mai bun lângă o spânzurătoare? Imaginea micuţei señorita cu buze cărnoase şi roşii ca o rodie nu-l împingea, după cum se vede, spre gânduri negre.

"Şi câte nu i-aş spune pentru o altă sărutare?" îşi zise în sinea lui. "Nu aş fi oare în stare să-i mărturisesc că eu însumi l-am ucis pe călăul Madridului, pentru ca un altul să-i ia locul? Nu i-aş spune şi cine este acest altul?"

Şi ăsta era adevărul. În ajun i se propusese călăului să se lase înlocuit în schimbul unei sume destul de rotunjoare. I se propusese să taie frânghia foarte aproape de laţ, astfel încât să nu se mai ţină decât într-un fir. El promisese şi acceptase banii;

dar nu era de bună-credinţă, şi Passepoil îl ucisese fără ezitare, pentru că nu era un om cinstit, fiindcă trebuiau să-l salveze pe Cocardasse şi, de asemenea, pentru că aşa vrusese Lagardère.

Deodată, mulţimea deveni tăcută; se auzeau, în depărtare, preoţii psalmodiind rugăciuni de moarte.

Soldaţii îi aşezară în ordine pe spectatori; Passepoil şi Mariquita rămaseră unul lângă altul în primul rând, iar Chaverny, doar la zece paşi, nebănuind că ei erau aşa de aproape de el, se uita rând pe rând la spânzurătoare şi la locul de unde urma să vină cortegiul.

Dar, chiar dacă l-ar fi văzut, l-ar fi putut oare recunoaşte pe profesorul de scrimă în acea jalnică siluetă zdrenţăroasă?... Printre acele mii de capete, o putea oare zări pe gitana pe care doar o întrezărise în apropiere de Segovia?... Şi nu simţea el oare că Lagardère se afla acolo, foarte aproape, şi, poate, deghizat şi de nerecunoscut, ca şi el?

"Sunt condamnat la inerţie", îşi spunea, cu furie. "Nu pot face nimic pentru nefericitul acesta care o să moară!"

Toate capetele se îndreptară spre un acelaşi punct: Cocardasse, înveşmântat în alb, apăru călare pe un măgar fără urechi, cu picioarele târându-i-se până la pământ. Purta pe cap o tichie verde pe care era desenată o cruce albă şi înainta, precedat de preoţi care spuneau rugăciuni şi-l îndemnau să-şi facă aşa cum trebuie intrarea în eternitate.

La drept vorbind, litaniile lor nu-l prea impresionau. Nu înţelegea o boabă şi puţin îi păsa că se bâlbâiau la urechile lui în spaniolă sau în latină. Pentru el, lucrul cel mai clar era că în curând îi va suna ceasul cel din urmă şi nu se mai gândea să moară ca un bun creştin.

Ba chiar, acel bun Cocardasse simţea că turbează, văzându-se împopoţonat astfel şi escortat de un dublu şir de fraţi din partea organizaţiei de binefacere *Paz y Caridad* care îşi zornăiau clopoţeii şi profitau de nenorocirea lui pentru a cerşi pomeni.

— *Para hacer bien y decir misas por el alma del pobre que sacan a ajusticiar! Quien pueda por el amor de Dios!* Pentru a face milostenii şi slujbe pentru sufletul nenorocitului care va fi executat. Daţi cât puteţi, daţi din dragoste pentru Dumnezeu!

Spuneau, repetau această frază pe un ton plângăreţ, şi pungile lor se umflau de monede de aur, de argint şi de aramă.

"Sfinte Doamne!" gândea gasconul, "ticăloşii nu mi-ar da nici a suta parte dacă le-aş cere-o şi dacă asta mi-ar salva capul... Dar pentru a vedea leşul meu legănându-se la capătul unei frânghii, îşi plătesc locul mai scump decât la Opera din Paris!... Slavă Domnului! Veţi fi satisfăcuţi pentru banii voştri, micuţilor; înţeleg prea bine că merită să dai bani ca să-l vezi murind pe Cocardasse-junior! La urma urmei, aş greşi dacă m-aş supăra pe ei, căci aceşti oameni mă flatează!"

Filozofa şi el în acele clipe, dar mai puţin voios decât Passepoil.

— *Para hacer bien*... reîncepeau glasurile.

— Atâta bănet pentru nişte purtători de sutane! mormăi Cocardasse. Ar ajunge ca să bei mai mult de o lună! Asta îţi poate tăia pofta de a mai veni în Spania ca să fii spânzurat!

Cei pe care-i dispreţuia atât de intens în acel moment critic, valorau ceva mai mult decât credea el.

Fraţii de la *Paz y Caridad* nu sunt un ordin călugăresc, deşi regulile lor sunt foarte stricte. Ei sunt recrutaţi dintre principalele personalităţi ale unui oraş, sunt oameni cumsecade, inimi milostive şi bune. De secole, orice om dat pe mâna justiţiei le aparţine imediat după pronunţarea condamnării, şi mila lor creştinească, lipsită de orice ipocrizie, nu se mărgineşte numai la a-l conduce pe nenorocit la moarte, ci şi la a avea grijă de ai săi, la a-i creşte copiii, făcând din ei oameni de bine. Cel mai mare criminal încetează a mai fi socotit astfel de către ei şi, de cum ajunge în puterea lor, îl privesc doar ca pe un frate nefericit.

Printre toate maimuţărelile religiei din Spania, acest exemplu de adevărată fraternitate religioasă, dat de apostolii de la *Paz y Caridad*, este cu adevărat sublim şi nimeni n-ar putea contrazice acest adevăr.

Cocardasse nu era în măsură să judece asta; el ştia doar că acei oameni îl duceau la spânzurătoare şi profitau de prilej pentru a strânge banii care nu se vor transforma, pentru el, în vin de soi — era un motiv dublu pentru a nu le acorda stima lui.

Acestei escorte de călugări, de fraţi şi de soldaţi, el i-ar fi preferat cu mult compania prietenului său Passepoil, al cărui chip îl căuta în zadar în acel desiş care-l înconjura.

Mai întâi nu văzu decât un aguador care-i făcea un semn pe care nu-l înţelegea. Îşi trecu mai încolo privirea. Puţin mai

departe, zări un cerşetor care-şi ridica în direcţia călăului una din cârje şi, în acelaşi timp, îşi ducea la frunte o mână, cu degetul pus între, sprâncene. Ce voia să spună asta?... Pentru moment nu pricepu. Dar îl recunoscu pe Passepoil şi fu tare bucuros să-l ştie acolo pe micuţul profesor de scrimă, în clipa supremă.

Îl căută din ochi pe Lagardère, în spatele lui Passepoil dar, deşi nu văzu nimic, îşi ridică mustăţile:

"Puştiul este pe-acolo, în grămadă", spuse. "Va vedea că bătrânul lui Cocardasse nu tremură în faţa unei funii de cânepă. Aş prefera să mor cu Pétronille[108] în mână şi cu Peyrolles în vârful spadei mele, dar nu mi s-a lăsat alegerea... Cocardasse, puişorule, spânzurătoarea îţi întinde braţul, nu te strâmba la ea!"

O horă nebună de amintiri îi trecu prin minte: şanţurile de apărare de la Caylus, balul regentului, cimitirul Saint-Magloire; apoi cei vii şi cei morţi, Lagardère, Aurore, Neverès, Gonzague, d'Albret şi mulţi alţii... tot ce fusese mai însemnat în viaţa lui de ostaş şi de aventurier.

Timp de o clipă, fruntea i se încruntă; şi-o ridică repede pentru a contempla cu ochi ironici spânzurătoarea care-l aştepta. Gasconul avea felul lui propriu de a muri!

În fine, cortegiul se opri, iar cel ce era alcade mayor[109] dădu citire sentinţei. Cocardasse era acuzat de a fi spion francez în slujba unui oarecare cavaler Henri de Lagardère, a cărui prezenţă ar trebui să fie denunţată autorităţilor, contra recompensă, de către orice bun spaniol. Asta însemna scoaterea la mezat a capului lui Lagardère.

În plus, i se imputa lui Cocardasse crima de a fi contribuit la uciderea a mai mult de cincizeci de oameni în defileul Pancorbo, de a fi comis sacrilegiu îmbrăcând o rasă de călugăr şi de a fi scos sabia împotriva alguazil-ilor.

Hotărârea judecătorească se încheia cu pedeapsa capitală prin spânzurătoare, ce urma a fi executată pe loc.

---

[108] *Pétronille*: numele pe care Cocardasse îl dădea spadei sale (vezi *Cocoşatul* de P. Féval). (n.t.)

[109] *Alcade mayor* (lb. spaniolă) = alcadele principal. Cuvântul spaniol *alcade* (derivat din arabă: *al qădi* = judecătorul) desemnează un anume fel de ofiţer de justiţie care are funcţii atât civile, cât şi judiciare. (n.t.)

Acestei sentinţe nu-i lipsea decât un singur lucru, şi anume semnătura lui Gonzague. De fapt, el fusese acela care o inspirase şi o dictase; el — acela care, neputând atinge capul, voia să lovească măcar un membru. Desfrânaţii lui îi recunoscuseră pe cei doi maeştri de arme la Madrid — unul singur fusese prins.

După ultimele recomandări ale preotului şi într-o tăcere solemnă, Cocardasse şi călăul urcară scara. Când amândoi ajunseră la jumătate, condamnatul fu văzut tresărind. Cu tot sângele rece pe care şi-l păstrase până atunci, va tremura oare în faţa morţii? Îşi va proclama oare, de la înălţimea spânzurătorii, nevinovăţia, sau îşi va mărturisi în public greşelile? Mulţimea aştepta, îngrijorată.

La balconul unei case vecine, un grup aştepta cu nerăbdare să-l vadă pe Cocardasse legănându-se în gol. Philippe de Mantoue şi acoliţii săi ar fi preferat ca Lagardère să fie cel în cauză.

Cocardasse îi zări… Întinse braţul osos către balcon şi, cu o voce de stentor, devenită mai clară prin tăcerea lugubră ce domnea acum, strigă o ameninţare:

— Ticălosule de Gonzague!… Ţie, care ai vrut să mă trimiţi la eşafod, asta o să-ţi poarte ghinion, pe toţi dracii!

În acea clipă nu mai era ostaşul zdrenţuit, fanfaron şi limbut, niţel cam beţiv, pe care-l cunoşteau unii. Silueta lui înaltă, în picioare, sus pe scară, se decupa pe albastrul cerului, părând să lanseze o sfidare la tot şi către toţi. Pentru prima dată în viaţa sa, în faţa morţii, Cocardasse era cu adevărat frumos!

Batiste, evantaie se întinseră spre el. Passepoil răspândise în mulţime zvonul că era inocent şi sămânţa dădea roade. Pentru a ridica astfel capul, trebuise totuşi altceva şi anume un cuvânt pe care nimeni altul decât el nu-l auzise: *"Iată-mă!"*

De aceea, la jumătatea scării, gasconul avusese acea bruscă tresărire. Călăul era Lagardère!

— Mâine seară, la Segovia! îi mai şopti acesta.

— Voi fi acolo!

Şi asta fu tot. Călăul petrecu frânghia în jurul gâtului condamnatului şi se instala, el însuşi, călare pe spânzurătoare.

Scara căzu. Un strigăt puternic izbucni din două mii de piepturi şi Cocardasse pică în gol. Timp de un sfert de secundă, femeile îşi întoarseră privirile. Când se uitară din nou, la capătul

frânghiei nu se legăna nici un cadavru cu faţa vânătă, umflată şi cu limba atârnând.

Cânepa cedase foarte aproape de lanţ şi Cocardasse, întins pe jos, semănând cu un vultur mare şi jumulit, căzut din cuib, asculta, cam buimăcit, mulţimea care-i proclama inocenţa.

Prin însuşi faptul că frânghia se rupsese, el nu mai aparţinea legii şi devenea proprietatea fraţilor de la *Paz y Caridad* — aşa cum prevedeau cartele şi bulele, cu mult înainte de Charles al V-lea.

Gonzague şi banda sa nu se mai aflau la balcon; lovitura lor fusese ratată.

Fratele principal se apropie de Cocardasse şi-i atinse umărul cu beţişorul său.

— Frate, îi zise, eşti al nostru. Ţi-ai plătit datoria, şi de-acum înainte vei putea trăi liber, cinstit şi onorat.

Profesorul de scrimă îl căută din ochi, în toate părţile, pe călău, dar acesta dispăruse. La o oarecare distanţă îl zări pe Passepoil, care plângea de bucurie, şi pe Mariquita, care-i zâmbea.

Un aguador se apropie de el şi-i întinse un pahar cu apă.

— La naiba! Vrei, aşadar, să mă otrăveşti? strigă gasconul, regăsindu-şi toată îndrăzneala. Adu-mi vin, pe toţi dracii! Am nevoie de un întăritor mai puternic decât apă chioară.

— Bea, totuşi, îi răspunse spaniolul, aplecându-se până la urechea lui pentru a-şi şopti numele: "Chaverny!"

Ar fi vrut să-i mai spună ceva, dar fraţii de la *Paz y Caridad* îl înconjurau pe noul adept. Îl ridicară pe braţe pentru a-l lua cu ei, sau cel puţin pentru a-l ajuta să meargă, şi marchizul trebui să se depărteze fără ca maestrul de arme să-i fi putut indica locul de întâlnire pentru, a doua zi.

Clopotele bisericii San Esteban[110] încetară să bată dangătul de moarte şi în piaţă se auzi deodată un zgomot puternic de lemne sfărâmate: mulţimea răsturnase spânzurătoarea.

Capitolul VII - Bărbatul roşu

---

[110] *San Esteban* = Sfântul Ştefan. (n.t.)

Munţii Sierra de Teruel desenează, împreună cu lanţul muntos Sierra Penagolosa, un fel de accent circumflex, şi ultimul contrafort care constituie vârful de sus se opreşte brusc deasupra câmpiei, la o mică distanţă de Peña del Cid.

Montalban, care se ridică în spatele acestuia, este desigur mai înalt şi mai impozant; dar e un munte ca atâţia alţii, în timp ce stânca de la Peña del Cid are, dimpotrivă, înfăţişarea sa unică şi sălbatică şi pare o santinelă postată acolo de natură, pentru a veghea asupra Aragonului şi pentru a apăra Valencia de primejdiile din nord.

Din timpuri imemoriale se văzuse acolo un castel, agăţat ca un cuib de vulturi, şi primele pietre clădite datează din epoca romană. Turnul sarazin, care îl domina încă la începutul secolului trecut, fusese construit din porunca maurului Abu-Giafar-Ahmed, rege al Saragossei. Fiecare piatră a lui a fost stropită cu sânge cel puţin o dată; pe cale mai multe dintre ele, sângele a curs în torente. În curtea principală se poate încă vedea gaura unui rezervor de apă în care, cam prin anul 1450, au fost aruncaţi unii peste alţii vii şi morţi: stăpânul locului, femei, copii şi ostaşi. Din acea vreme, nimeni n-a mai îndrăznit să ridice dala de piatră care acoperă acest osuar.

În legătură cu acea vizuină de mauri circulă o mulţime de legende şi, atâta timp cât a existat acel turn blestemat, fiecare creştin se închina de trei ori când trecea prin faţa siluetei de piatră care, înfruntând secolele şi oamenii, continua să se înalţe pe tărâmurile spaniole pentru a atesta puterea Islamului.

Pe vremea întâmplărilor povestite aici, o parte din zidurile de apărare şi mai multe clădiri zăceau prăbuşite în vale. Doar turnul, ce încă se mai sprijinea pe pereţii lui de granit, rămânea în picioare, şi un întreg corp de locuinţe, cu încăperi mari, era locuibil şi locuit.

Într-adevăr, de doi ani era locuit de un necunoscut: un bătrân, fără îndoială o epavă a vieţii, venit să eşueze pe o altă epavă — cea a vremurilor.

Nimeni nu-i contestase dreptul de a se instala acolo, fiindcă nimeni n-ar fi revendicat proprietatea asupra acestui lugubru locaş. Se vorbea numai că bătrânul îşi vânduse sufletul

diavolului şi că într-o noapte va dispărea cu castel cu tot, în flăcări şi pucioasă.

Deoarece nu se ştia de unde venise; fiindcă nu avea nici rude, nici prieteni; pentru că nu vorbea niciodată cu nimeni şi cum nu i se ştia nici măcar numele, toţi îl ocoleau, fără să le pese prea mult de ceea ce ar putea să i se întâmple într-o zi.

Era văzut uneori rătăcind pe creasta zidului de apărare — i se zărea, în clarul de lună, silueta slabă în vârful turnului, unde rămânea ore în şir să contemple stelele.

Se pretindea că în acele nopţi făcea vrăji, şi toţi fugeau departe de zona în care-i putea ajunge cu privirea.

Nu se ştia nici cum şi din ce trăia şi niciodată nu fusese văzut nimeni urcând până la ruine, decât uneori, la intervale destul de îndelungate, o tânără ţigancă — o *gitanita* — care apărea alături de el în nopţile cu lună, fără să se ştie nici pe unde venise, nici pe unde pleca.

Amândoi făceau gesturi, întindeau braţele când spre răsărit, când spre apus, şi-şi arătau cu degetul constelaţiile.

După părerea tuturor femeilor cumsecade, acea *gitanita* era o vrăjitoare, şi nici una dintre ele n-ar fi vrut s-o întâlnească faţă-n faţă.

Se auziră zvonuri ciudate pe seama acelui bătrân şi a acelei fete. Se vorbi de destrăbălări secrete, de otrăvuri, de farmece şi vrăji, şi nici o capră n-a murit vreodată în vale fără să fie acuzat singuraticul de la Peña del Cid.

Asemenea lucruri nu puteau dura şi, îmboldiţi de femei, bărbaţii se adunară într-o dimineaţă, ca să meargă să-l găsească pe bătrânul vultur pe domeniile sale.

Acesta îi văzu urcând şi nu se îngrijoră. După ce bătuseră îndeajuns în poarta putrezită cu mânerele pumnalelor, cu pumnii şi cu picioarele, văzură apărând în faţa lor un om cu părul alb, demn şi mândru, fără arme. Le arătă cu degetul satele lor şi le spuse:

— Întoarceţi-vă la casele voastre şi lăsaţi-l în pace pe cel ce se odihneşte în gloria faptelor sale trecute, în cumplita suferinţă a vieţii sale zdrobite. Plecaţi.

Apoi, liniştit, dând el însuşi exemplu, le întoarse spatele şi reintră în turn, lăsând uşa deschisă. Nici unul dintre cei ce veniseră să-l afume pe vultur nu îndrăzni să-i treacă pragul şi se

întoarseră acasă la ei încurcaţi, aproape ruşinaţi. Când femeile, curioase, îi înconjurară ca să afle, cel mai în vârstă le povăţui:

— Lăsaţi-l în pace pe omul acela. Nimeni să nu se mai ocupe de el.

Ţinta acestei mici revoluţii ratate — bătrânul din ruine — era un grande al Spaniei; se numea Petro y Gomez y Carvajal de Valedira. Prin partea femeiască, era descendent al lui Ibnul-l-Ahmar, *Bărbatul Roşu*, calif din Jaen, în Andaluzia, către 1240, şi se bătuse cam peste tot, căci în pielea sa erau atâtea găuri câţi ani trecuseră peste el.

Spada sa era una dintre cele mai cumplite din Spania; limba nu părea deloc a-i fi mai puţin ascuţită, într-o zi în care vorbise prea mult, Alberoni îl gonise de la Curte pe acela care nu se plecă în faţa puterii sale. Îi confiscase bunurile, îi furase averea; încercase chiar să-i umbrească gloria şi să-i murdărească numele.

Dar don Pedro, cu capul sus, luând cu sine stima celor asemeni lui, plecase spre singurul colţ din lume pe care nu se gândiseră să i-l ia: ruinele de la Peña del Cid.

Cea care venise să-l vadă acolo era copilă lui şi a unei ţigănci scoţiene. Multă vreme o însoţise pe mama sa, care-şi dormea acum somnul de veci în scobitura unei stânci, într-o vale circulară a muntelui Baladron, şi care-i lăsase ca unică moştenire frumuseţea ei şi un inel de aur, iar ca unic secret, numele tatălui său.

Ea se numea Mariquita! Era aceeaşi care ţinuse torţa în Gâtlejul lui Pancorbo; aceeaşi care se ataşase cu opt zile în urmă de Lagardère şi pe care Chaverny o întâlnise pe drumul spre Segovia.

Atâta timp cât tatăl său fusese puternic, ea nu i se făcuse cunoscută, mulţumindu-se să treacă, neştiută, în umbra gloriei lui. În ziua în care ştiuse că este nefericit, venise şi-i arătase inelul, destăinuindu-i secretul său.

Nu existase nici o ezitare, de o parte ca şi de cealaltă: tatăl îşi deschisese braţele, copila se aruncase în ele. De atunci, la intervale regulate, ea venea să-i aducă mângâierile iubirii sale filiale, aranjând astfel ca, prin grija unei bătrâne din Montalban, care o cunoscuse pe mama ei, să-i parvină alimente şi toate cele necesare.

Acestea erau singurele fiinţe care pătrundeau în castel: una aducea acolo iubirea şi bucuria, cealaltă, ceea ce este indispensabil vieţii. Gentilomul îi plătea fetei cu generozitate din puţinii bani pe care-i putuse salva; se achita faţă de ea cu sărutări în care îşi punea toată inima şi, în singurătatea lui, era aproape fericit.

De data aceasta Mariquita întârziase două zile, şi bătrânul era foarte îngrijorat. De zece ori pe zi se rezemă cu coatele de creastă zidului de apărare sperând s-o vadă pe drum şi, de cum se lăsa seara, se ducea din sfert în sfert de oră la una din uşile interioare ale turnului, care se deschidea spre o scară îngustă. Se gândea că mergând atât de des în întâmpinarea ei, o va obliga să vină mai repede.

"De ce nu se hotărăşte să trăiască aici, la mine?" se gândea. "Atât cât a rămas din castel, este încă de zece ori prea mare pentru noi doi, şi ne-ar fi atât de bine unul lângă altul, singuri cu stelele! Ea m-ar învăţa lucruri despre lumea cealaltă, misterele pe care numai ţigăncile le cunosc; iar eu i-aş vorbi despre nerecunoştinţa oamenilor, despre lucrul acesta atât de neînsemnat care se numeşte viaţă!"

Ore întregi se plimba astfel, cu mâinile la spate, cu ochii ficşi.

"Dar nu", îşi spunea. "Pentru ea, viaţa este libertate, spaţiu, soare! Cine ştie dacă nu şi dragoste? Aici este mormântul, în care trandafiriul buzelor ei s-ar veşteji, unde strălucirea ochilor ei s-ar stinge, unde sângele generos pe care l-a moştenit de la Bărbatul Roşu i s-ar usca în vene. Colivia este tristă, şi poate că pasărea ar muri înaintea mea?... Ea este puternică, curajoasă şi pură; s-a născut vagaboandă, ca o libelulă — să se ducă unde-i place, drăguţa domnişoară, nu am dreptul s-o ţintuiesc de sicriul meu, dar fie ca Dumnezeu să mi-o păzească pentru a-mi închide ochii!"

Nu-şi terminase bine gândul Don Pedro de Valedira, că auzi bătăi în poartă de stejar prin care se intra când se venea din vale.

Nu era Mariquita cea care venea pe-acolo, de asta era sigur. Şi nu era nici bătrâna Conchita. Nici una dintre ele nu intrau vreodată altfel decât prin scara turnului.

Fără a se speria şi cu pasul său mereu egal, se duse să deschidă unui gentilom necunoscut, care, văzându-l, îl salută cu pălăria la pământ.

— Cui aparţine acest castel? întrebă noul venit, după o plecăciune.

— Eu sunt proprietarul acestor ruine, señor, răspunse spaniolul. Dacă doriţi să vă opriţi aici o clipă, veţi găsi un loc de odihnă, dar nu vă voi ascunde totuşi că masa va fi săracă.

Cei doi bărbaţi îşi scrutară chipurile câteva secunde. De o parte, privirea era cinstită şi sinceră, de cealaltă — iscoditoare şi vicleană.

— Mulţumesc, spuse străinul, nu am a vă spune decât două vorbe: vreţi să-mi vindeţi aceste domenii? Vă voi plăti cu dublul valorii lor.

— Niciodată, răspunse interlocutorul său. Bătrânul meu trup e la fel ca pietrele acestea: este prea uzat pentru a nu dispărea odată cu ele. Turnul acesta, la baza căruia vă aflaţi, va acoperi oasele mele, prăbuşindu-se.

— Ce preţ trebuie să vă ofer?

— Nici unul. Casa vă este deschisă în calitate de oaspete, atâta tot. Cu cine am onoarea să vorbesc?

— Cu domnul de Peyrolles, intendent al monseniorului Philippe de Mantoue, prinţ de Gonzague.

Spaniolul căută o clipă printre amintirile sale:

— Cunosc acest nume, spuse, fără a-l fi văzut vreodată pe cel care-l poartă… Totuşi, această locuinţă nu ar putea să-i convină; de ce vrea s-o cumpere?

— Nu este pentru el însuşi…

— Explicaţi-vă, domnule.

— Domnul de Gonzague vrea să găzduiască aici, pentru câtva timp, pe două tinere fete. Una dintre ele, la a cărei sănătate ţine foarte mult, este grav bolnavă, îi trebuie un repaos absolut, aer proaspăt, izolare, toate acestea neputându-le găsi în hanul din satul vecin unde a trebuit s-o lăsăm, neîndrăznind s-o ducem mai departe din cauza stării sale. Aceasta e situaţia: este vorba de viaţa ei!

Don Pedro se gândi câteva clipe, apoi spuse, nici tare, nici încet:

— Sunt singur aici, unde este loc pentru zece persoane. Aş face un păcat dacă aş închide uşa mea acelei suferinde; dacă

şederea aici pentru câteva săptămâni i-ar face bine… să fie adusă.

— Mulţumesc, şopti Peyrolles.

— Dar cine o va însoţi, cine o va îngriji? Cine va fi răspunzător pentru ea?

— Eu, domnule şi — desigur — un medic. Pentru a o îngriji, o are pe însoţitoarea ei, şi îi voi găsi prin împrejurimi o femeie care s-o slujească.

— Este cam multă lume pentru singurătatea mea, în care nu pătrunde nimeni şi, în oricare altă situaţie, v-aş opune refuzul cel mai formal. Dar fiind vorba de o femeie care suferă, mă înclin în faţa suferinţei sale… Urmaţi-mă, pentru a vă încredinţa că apartamentele dărăpănate pe care vi le pot oferi sunt demne de a o primi.

Cu nişte maniere de mare senior, care îl impresionară pe Peyrolles, îl conduse să viziteze cele câteva camere rămase intacte şi ale căror ferestre se deschideau spre imensitatea câmpiei.

Pereţii erau văruiţi, mobilele — vechi şi dezmembrate; dar soarele le dădea un lustru de optimism. Totul era ordonat şi curat, şi unele obiecte aminteau încă de un vechi lux care rezistase timpului.

— Este perfect, spuse Peyrolles scoţând o pungă plină cu galbeni. Iată preţul închirierii — sunt gata să mai adaug, dacă-l găsiţi prea mic.

Gentilomul dădu punga la o parte cu blândeţe, spunând:

— Va trebui să aveţi grijă de hrană şi de celelalte trebuinţe ale tuturor celor pe care-i aduceţi, căci eu însumi nu pot face nimic în acest sens. Viaţa mea este cea a unui sihastru…

— Un motiv în plus ca să nu refuzaţi plata pentru deranjul care vi se face.

Faţă de această insistenţă, glasul bătrânului deveni aproape aspru:

— Nu vreau nimic, domnule; credeam că v-am făcut să înţelegeţi acest lucru.

Factotum-ul lui Gonzague schiţă un gest de uimire.

— Vă rog să mă iertaţi, se bâlbâi el, dar nu ştiu cui să mă adresez.

— Numele meu nu are mare importanţă, domnule — permiteţi-mi să-l trec sub tăcere… Puteţi s-o conduceţi aici pe bolnavă dumneavoastră când veţi voi.

— Peste o zi sau două, zise Peyrolles. Fiţi încredinţat că domnul de Gonzague vă va fi sincer recunoscător pentru ceea ce faceţi în interesul său.

— Nu o fac pentru el, şi am învăţat de multă vreme să nu contez pe recunoştinţa oamenilor.

Peyrolles se înclină şi plecă, foarte intrigat în legătură cu acest personaj, despre a cărui identitate îi fu, de altfel, imposibil să se informeze la han. Nimeni nu ştia nimic mai mult decât el însuşi în legătură cu acest subiect.

Am văzut felul în care Gonzague o anunţase pe dona Cruz că locuinţa Aurorei şi a să va fi de acum înainte acel schelet de piatră fărâmiţat şi lugubru, cocoţat pe o stâncă uscată ce bara valea, şi că paznicul lor va fi Peyrolles.

La drept vorbind, prinţul era foarte contrariat că proprietarul ruinelor nu voia să i le cedeze cu totul. Asta însemna că trebuia să lase să intre în jocul său un personaj nou, fără a-l cunoaşte, şi care ar putea deveni cu atât mai periculos cu cât îşi ascundea numele şi chiar trecutul.

— Îmi pare a fi foarte ciudat, spusese Peyrolles.

— Dacă nu cumva este cea mai ticăloasă canalie! exclamase Philippe. De altminteri, te pricepi tu oare la oameni cinstiţi, şi o să faceţi împreună casă bună? V-aţi înţelege mult mai bine dacă ţi-ar semăna.

Potrivit obiceiului, stăpânul — nefiind în toane bune — se descărca pe intendant.

Acesta din urmă remarcase, cu glasul său viclean:

— Dacă nu ne vom înţelege, cunosc un mijloc să aranjez lucrurile — nu există discuţie decât atunci când sunt doi…

Gonzague era un om care pricepea şi admitea subînţelesurile. De altminteri, nu avea timp să caute alt adăpost şi nimic nu dovedea că ar fi putut găsi unul mai sigur decât acesta. Cine s-ar gândi vreodată să vină s-o descopere acolo pe Aurore de Nevers?

Aşadar, încrezător în înţelepciunea factotum-ului său, pornise la drum spre Madrid.

— Veghează bine asupra ei, îi recomandase la plecare, şi păzeşte-te de omul acela.

— Fiţi liniştit, monseniore, nu peste multă vreme se va face curăţenie aici, iar eu voi fi singurul stăpân.

Ceea ce era totuna cu a spune: "bătrânul care se află sus poate să-şi numere zilele ce-i mai rămân de trăit."

Peyrolles nu se gândea că va trebui şi el, la rândul său, să ţină seama că în viaţă pot interveni o mulţime de incidente neprevăzute.

A doua zi sosi din Saragossa un medic — mai curând un şarlatan — care recomandă imediat luare de sânge şi purgaţie. La asta se rezuma toată medicină din acea epocă şi toţi cei care vorbeau despre altceva erau trataţi drept vindecători empirici. Lucrul acesta se văzuse bine în cazul ducesei de Berry, căreia Garus îi dăduse din elixirul său, interzicându-i în mod special să se purgheze, în caz contrar elixirul transformându-se în otravă. Chirac, medicul curant al ducesei, nu înţelegea să lase lucrurile aşa: el a purgat-o, şi fiica regentului a murit la vârsta de douăzeci şi patru de ani. De altminteri, viaţa ei dezordonată n-ar fi lăsat-o, poate, să ajungă mult mai departe.

În starea de slăbiciune în care se afla domnişoara de Nevers, prescripţia doctorului spaniol trebuia s-o omoare fără greş. Dona Cruz se opuse din toate puterile şi Peyrolles, la rândul său, o înţelese.

— Poate fi transportată bolnavă până acolo fără primejdie? întrebă el arătând cu degetul castelul.

— Aşa cred… totuşi luarea de sânge, prealabilă…

— Ei! Du-te dracului, haimana! strigă, furios, intendentul. Doar fiinţelor de soiul tău li se ia sânge.

Şarlatanul îşi strânse trusa, banii ce i se azvârleau şi porni cât mai repede pe drumul spre Saragossa. Se aşteptase la o vilegiatură de mai mult de o lună, lângă o bolnavă bogată, dar rolul lui nu durase nici măcar o oră. De altminteri, decât să-l lase să facă după capul lui, dona Cruz mai bine i-ar fi scos ochii.

Chiar a doua zi, domnişoara de Nevers — întinsă pe saltele şi dusă pe braţe de zece bărbaţi zdraveni — sosea la poarta castelului Peña del Cid.

Don Pedro de Valedira o aştepta, cu pălăria scoasă. Când o văzu, atât de palidă şi de frumoasă, simţi născându-se în el o mare tandreţe pentru acea fiinţă fragilă care venea în dărăpănătura lui amărâtă, în căutarea sănătăţii. Îşi aminti de zilele fericite în care primea, în pragul palatelor sale, mulţimea

de hidalgos şi señoras; bătrâna lui inimă tresări, plină de sentimente nobile, şi uită că devenise o fiinţă pe jumătate sălbăticită. Nu ştia cine era acea copilă, de unde venea şi, totuşi, îşi promise s-o iubească la fel ca pe propria lui fiică. Flor şi bătrânul se măsurară din priviri o clipă şi, deoarece credea că are de-a face cu o nouă unealtă a lui Gonzague, gitanita era mai curând ostilă. Dar cele două priviri ce se întâlniră erau sincere, şi fata se înclină în faţa unchiaşului.

O oră mai târziu. Aurore dormea adânc, instalată I împreună cu Flor într-o vastă încăpere situată la primul etaj al turnului sarazin. Cea din urmă stătea la căpătâiul bolnavei, şi razele soarelui, îmblânzite de anticele vitralii cu contururi de plumb, mângâiau fruntea celor două prizoniere.

În camera ce-i era rezervată, Peyrolles îşi freca mâinile, bucuros.

"Câteva luni de odihnă în această izolare deplină n-ar putea să-mi facă decât bine, după zguduiturile din ultima vreme", îşi spunea cu plăcere. "Rolul meu va fi uşor şi, orice s-ar întâmpla, aici mă aflu la adăpost de furtuni şi de lovituri de spadă."

Gândind astfel, îşi făcu o sumară toaletă şi apoi se duse să-l găsească pe stăpânul locului. De mult nu mai fusese factotum-ul lui Gonzague atât de vesel, şi cuta care de obicei îi încreţea fruntea — semn al grijii pe care o avea să-i placă stăpânului său, sau al fricii de a întâlni spada lui Lagardère — dispăruse aproape cu desăvârşire.

Îl găsi pe bătrân în curte, ocupat să sfărâmiţeze pâine câtorva păsărele care veneau să-i mănânce chiar din mână, şi priveliştea aceasta reuşi să-l impresioneze.

"Conştiinţa sa trebuie să fie foarte liniştită. Va trebui să supraveghez acest personaj prea corect şi să-l împiedic să-şi vâre nasul în treburile noastre."

La zgomotul paşilor săi, don Pedro întoarse capul.

— Domnule, spuse Peyrolles salutându-l, vă găsesc ocupându-vă cu ceea ce dovedeşte bunătatea inimii dumneavoastră, şi asta îmi dă curaj să vă adresez o rugăminte.

— Binevoiţi a vă explica, domnule.

În acea zi, mai mult decât oricând, don Pedro îşi simţea inima plină de bunătate şi de blândeţe şi se felicită că făcuse o faptă bună primind sub acoperişul său o biată pasăre rănită. Şi

de aceea voia să le dea şi fraţilor ei din văzduh, partea lor de milă şi de îndurare. O întrebare îi trecu totuşi prin minte.

"Sărmană micuţă", se gândi, "s-ar spune că este un porumbel căruia i s-a frânt o aripă. Dar cine o fi fiind mizerabilul?..."

Îl privi pe Peyrolles, a cărui expresie mincinoasă şi vicleană nu-i putu scăpa.

"Să fie Gonzague? Să fie acesta?..." continuă în sinea lui.

— Mi-am luat în grijă — spuse intendentul, zâmbind — tot ceea ce priveşte persoanele pe care aţi binevoit să le primiţi aici, şi deja îmi dau seama că, fără ajutorul dumneavoastră, nu pot face nimic. Dumneavoastră, care daţi de mâncare păsărelelor, nu ne spuneţi unde oare să găsim o femeie care să nu ne lase să murim de foame?

Don Pedro schiţă un surâs:

— Pentru ce durată aţi avea nevoie de ea?

— O zi sau două, atât cât să găsim una prin împrejurimi, care să se poată ocupa de bucătărie şi s-o servească pe bolnavă.

— Conchita!... chemă spaniolul.

Buna bătrânică din Montauban se afla întâmplător acolo şi fusese cât pe-aci să fugă din faţa acelor străini care invadaseră singurătatea bătrânului grande.

Acesta îi spuse la ureche câteva cuvinte şi o pofti să se pună la dispoziţia lui Peyrolles.

Conchita împărtăşea părerea stăpânului său — găsea că figura străinului nu exprima tocmai sinceritatea. Cu toate acestea, nu crezu că ar fi trebuit să facă vreo remarcă şi se grăbi să meargă să pregătească. O masă frugală.

Factotum-ul nu mai isprăvea cu mulţumirile pe care gazda sa nu le luă deloc în seamă. Totuşi, bătrânul simţea că lucrurile miroseau a mister şi se gândi că, dacă se dorea ca lângă tânăra fată să fie pus cineva, era mai bine că acel cineva să fie ales de dânsul. Sufletele bune şi generoase au astfel de intuiţii bruşte.

— Fiica mea se află actualmente la Pamplona — îi spuse factotum-ul, în clipa când acesta era pe punctul de a se retrage — dar o aştept dintr-un moment în altul. Dacă nu vreţi să căutaţi în altă parte persoana de care aveţi trebuinţă, ea va fi la dispoziţia dumneavoastră imediat ce se va întoarce.

— Fiica dumneavoastră, făcu observaţia Peyrolles, nu este de o condiţie care s-o lase să servească pe oricine, socotind după cel care-i este tată. Nu aş permite să se înjosească făcând treburi casnice…

— Vă înşelaţi, îi tăie brusc vorba bătrânul, fiica mea este o ţigancă!

Peyrolles fu năucit!

— Dar atunci, dumneavoastră, domnule… exclamă. Oare nu am în faţă un hidalgo?…

— Pentru a fi hidalgo trebuie să nu ai în vine sânge evreiesc sau maur… iar eu cobor dintr-un calif al Andaluziei: Ibnn-l-Ahmar — Bărbatul Roşu!

— Numele dumneavoastră?

— Nu-l căutaţi, deşi sunt grande de Spania. Numiţi-mă, dacă vreţi: Bărbatul Roşu!… Am vărsat mult sânge la viaţa mea, şi poate că o voi mai face!

Domnul de Peyrolles pătrunsese în cuibul vulturului de la Peña del Cid chiar în ziua în care Cocardasse urca spre spânzurătoare, într-o piaţă din Madrid.

A doua zi, cavalerul de Lagardère, cei doi profesori de arme şi bascul Antoine Laho se aflau laolaltă, într-o cocioabă din împrejurimile Segoviei.

Fără ruşine, gasconul o tulise de la Fraţii Păcii şi Carităţii, cu aceeaşi dezinvolură cu care Alberoni se sustrăsese justiţiei, sau mai curând cu o neruşinare asemănătoare cu cea a lui Gonzague.

Cu toate evenimentele şi faptele de vitejie din ajun, Henri de Lagardère era posomorât. Ştia că Philippe de Mantoue se afla la Madrid împreună cu desfrânaţii săi, cu excepţia lui Peyrolles. Asta însemna că Peyrolles era în altă parte, cu Aurore şi cu dona Cruz, şi ar fi dat zece ani din viaţă pentru a şti unde anume.

De la intrarea sa în Spania, nu putuse — în pofida unor încercări nebuneşti — să le dea de urmă; asta îl întrista şi-l irita totodată.

— Eşti foarte sigur că l-ai văzut pe Chaverny? îl întrebă pe Cocardasse.

— Păi da, replică gasconul. Mi-a spus numele lui… Ba chiar m-a făcut să beau un pahar mare de apă, afurisit să fie!… Asta nu mi s-a mai întâmplat de atâta vreme, încât gâtlejul îmi sfârâie încă.

— De ce nu i-ai spus că eram acolo?

— Ei, puştiule!… Funia se legăna deasupra… eu stăteam acolo, căzut în fund, ameţit de buşitura pe care o luasem… Nu mă gândeam să tăifăsuiesc, şi toţi dezlegătorii ăia de cadavre spânzurate se certau care să-mi dea binecuvântarea şi mă împiedicau să-i vorbesc, naiba s-o ia de treabă!

— Poate că el ştie unde se află ele? şopti Lagardère.

Îşi îngropa iar capul în mâini şi toţi tăcură, respectându-i reculegerea şi durerea.

Printre ei se afla o femeie: Mariquita, ţiganca. Ea îl privi cu tristeţe pe cavaler şi veni să se aşeze la picioarele lui.

— Nu vă pierdeţi speranţa, îi zise, şi spuneţi-mi unde v-aş putea găsi peste două zile. Până atunci vă voi părăsi.

— Unde te duci?

— Să-mi îndeplinesc datoria; ca şi dumneavoastră, am un ţel. Nu mă întrebaţi cu privire la asta, nu v-aş putea spune nimic.

Henri o privi drept în ochi, dar ea-i susţinu privirea fără a clipi.

— Nu aveţi încredere în mine, zise. Vă temeţi, deci, să nu mă duc la duşmanii dumneavoastră?

— Poate!… Nu ştiu cine eşti şi pentru ce îmi urmezi paşii.

Fata îşi aplecă frumosul cap brun, şi din ochi îi izvorâră lacrimi.

— Şi, totuşi, vă sunt devotată până la moarte, şopti. Neîncrederea dumneavoastră îmi sfâşie inima… Dacă vreţi să mă obligaţi să vă spun unde mă duc, vă voi da ascultare…

Lagardère se ridică şi o privi o clipă, mişcat de aceste lacrimi care, fără îndoială, erau sincere.

— Nu, zise. Sunt crud, sărmană copilă! Sufăr atât de mult, încât trebuie să mă ierţi… Nu-mi spune nimic, nu vreau să ştiu.

Chipul fetei se însenină imediat.

— Mă duc să-l îmbrăţişez pe tatăl meu, îi explică, şi nimic pe lume nu m-ar împiedica să fac acest lucru măcar o dată la cincisprezece zile, chiar de m-aş afla la celălalt capăt al Spaniei şi chiar de-aş fi sigură că voi muri pe drum. Odată această datorie împlinită, voi reveni să vă aduc devotamentul meu…

Acum că el nu-i mai cerea nimic, voia să-i spună totul. Henri îi puse o mână pe gură şi o sărută pe frunte.

— Du-te, suflet bun! îi spuse. Ceea ce faci este bine, şi Dumnezeu să te aibă în paza sa, pe drum. Dacă nu intervine nimic, peste două zile, începând de azi de la amiază, te vom aştepta la picioarele Turnului nou[111] din Saragossa.

— Vă voi găsi acolo, răspunse gitana. Să nu părăsiţi oraşul înainte de a mă revedea, decât dacă veţi fi silit — ceva îmi spune că mă voi înapoia cu veşti.

Îi aruncă o ultimă privire plină de tristeţe, de dragoste şi de supunere, şi dispăru după cotitura drumului.

---

[111] *Turnul Nou* — în textul original, exprimarea este în lb. spaniolă: *Torre Nueva*. (n.t.)

— Este aproape la fel de frumoasă ca señorita care m-a sărutat ieri la Madrid, murmură Passepoil, lingându-se pe buze…

— Señoritele din Madrid sunt nişte gâşte, iubiţelule! Pe mine ar fi trebuit să mă sărute, zău aşa! Pentru că eu eram sărbătoritul şi pentru că eram călăreţ…

— Halal călăreţ, pe măgarul tău fără urechi… Ah! Nu prea erai frumos, bietul meu Cocardasse!

— Doamne sfinte! Cei care te-au văzut, cu zdrenţele tale, nu cred că te-au luat nici ei drept vreun prinţişor, şi domnişoara a dat dovadă de un gust ciudat, dacă a ales tocmai mutra ta ca să şi-o frece de ea pe-a dumisale… Vai de păcatele mele! Nu erai prea seducător, *povero!*[112]

— Sus!… strigă Lagardère. Avem o mulţime de treburi şi noi ne pierdem timpul.

Criză de durere trecuse — cavalerul îşi îndreptă trupul şi, cu un gest maşinal, îşi duse mâna la mânerul spadei — lupta împotriva fatalităţii urma să reînceapă, mai crâncenă ca niciodată.

Seara, când ceţurile începură să învăluiască în umbre turnul sarazin din Peña del Cid, când liliecii îşi făcură primele rotiri la pământ şi când păsările de noapte — bufniţele şi cucuvelele — îşi făcură auzit, din mormanul de ruine, ţipătul lor sinistru, o tânără fată se opri la poalele povârnişului.

Veşmintele-i erau acoperite de praful adunat în cursul unei zile întregi de mers; părul îi era lipit pe tâmple şi câteva firişoare de sânge îi curgeau pe picioarele rănite de pietre şi mărăcini.

Biata Mariquita era vlăguită, dar nu-şi mai simţea nici oboseală, nici umflătura picioarelor de când, orientându-se după Sirius — steaua ciobanilor, care străluceşte prima pe bolta cerească — ajunsese în fine să vadă înălţându-se în faţa ei silueta masivă a castelului Peña del Cid. Era bucuroasă şi căuta din ochi locul unde se obişnuise să vadă, atunci când nu sosea la ore prea târzii din noapte, lucind o unică lumină care-i indica încăperea ocupată de tatăl său. Dar ce putea însemna asta? În seara aceasta erau luminate trei sau patru ferestre — ferestrele turnului!…

---

[112] *Povero!* (lb. italiană) = Sărmane! (n.t.)

Zâmbetul i se stinse brusc şi, sub cămăşuţa care abia-i ascundea sinii tineri şi pietroşi, inima Mariquitei începu să bată cu putere.

Tatăl său nu avea niciodată musafiri şi, totuşi, acolo, se aflau alte persoane în afara lui, căci luminile apăreau şi dispăreau simultan la etaje diferite.

Copila aceasta, care nu tremura niciodată pentru ea însăşi, se temu pentru bătrânul cel bun, a cărui dragoste îi era atât de preţioasă. Poate că fusese izgonit, poate îl omorâseră? Se va pomeni, oare, în prezenţa asasinilor?

Îşi potrivi micul pumnal în mână, dădu la o parte o tufă de buruieni înalte şi, ca şi cum stâncă s-ar fi deschis pentru ea, dispăru într-o crăpătură ascunsă. Fără şovăire, urcă o scară tăiată în piatră, cu trepte inegale, periculoasă pentru cineva care nu s-ar fi obişnuit cu ea de multă vreme, şi atât de îngustă încât era loc doar cât să-şi strecoare trupul.

Urcă şi tot urcă, timp de aproape o jumătate de oră, şi o sudoare rece îi umezea fruntea. Ieşi, în cele din urmă, la baza turnului şi, câteva clipe mai târziu, intra ca o furtună în camera în care tatăl său citea liniştit.

Îi căzu în braţe, nefiind în stare să scoată o vorbă, şi era gata să leşine. Sărutările părinteşti o readuseră la viaţă.

— Fii binevenită, dragă copilă, îi spuse bătrânul. Te aşteptam de două zile.

Deodată, Mariquita auzi paşi deasupra şi făcu o săritură:

— Ce-i asta? Te afli în vreo primejdie?… Am văzut lumini plimbându-se prin turn…

Era îngrijorată, gâfâia, cu întreg trupul întins ca un arc, gata să se arunce între don Pedro şi moarte…

— Linişteşte-te, fiica mea, vei afla mâine ce se întâmpla, şi eu nu am a mă teme de nimic. Ţi-e foame şi eşti însetată, eşti zdrobită de oboseală…

— Nu mi-e foame, nu am nevoie de odihnă… Spune, spune, spune, te implor!… Ce se-ntâmplă aici?

— Nimic ce nu ţi-ar fi pe plac, ca şi mie, de altfel. Cred că am făcut o faptă bună; când vei şti, mă vei aproba şi tu.

Nervii Mariquitei se destinseră; se lăsă să cadă-ntr-un fotoliu şi, de data aceasta, reacţia violentă ce avea loc în ea o făcu să-şi piardă cunoştinţa.

Don Pedro îi umezi fruntea şi tâmplele. Când îşi reveni, fata izbucni în plâns, cuprinse capul albit între mâini şi-l acoperi cu sărutări.

— Mi-a fost teamă că nu te voi mai găsi aici, şopti printre lacrimi.

— Dimpotrivă, tu vei rămâne la mine, cel puţin pentru un timp oarecare.

— Imposibil!… Va trebui să plec chiar mâine.

— Mâine?… Totuşi am nevoie să stai aici măcar opt zile…

— Nici o putere omenească n-ar putea să mă reţină, spuse gitana, ridicându-se în picioare.

— Chiar dacă ţi-aş porunci?

Fata făcu un gest de împotrivire, dar răspunse foarte rece:

— Nu te-aş asculta, tată. Bătrânul nu se supără deloc.

— Şi dacă, în loc să-ţi poruncesc, te-aş ruga? o întrebă cu un glas foarte blând şi părintesc.

— Tată, tată, gemu copilă, nu-mi cere asta, mi-e cu neputinţă.

— Dar cine este cel care te aşteaptă, ca să-l preferi astfel bătrânului tău părinte? se miră seniorul.

Fata înclină capul, dar nu răspunse.

— Este un bărbat, un tânăr, continuă don Petro, şi tu nu vrei să-mi încredinţezi secretul tău în seara asta. Mi-l vei spune mâine, după ce vei fi dormit, şi nu vei găsi la mine decât bunăvoinţă… Dacă l-ai ales, copila mea, înseamnă că este demn de tine.

— Te înşeli, tată. Eu sunt cea care nu aş fi demnă de el, spuse ea cu o oarecare amărăciune. Dar inima lui nu este şi nu va fi niciodată liberă; nu ne putem iubi, iar eu nu-i pot oferi decât un devotament fără margini şi… viaţa mea, dacă mi-o cere.

Îl iubea pe Lagardère?… Da, poate că în fundul inimii îl iubea. Dar el îi spusese tot, ea îşi înăbuşise propria-i inimă, şi nu mai avea decât un singur ţel: să-l ajute din toate puterile pe Henri ca s-o regăsească pe Aurore. Această ofrandă a vieţii sale, despre care îi vorbise tatălui, era strigătul suprem şi irevocabil al sacrificiului.

Bătrânul îşi privi copilă şi ea veni în braţele sale şoptind:

— Nu te teme de nimic pentru fiica ta; şi-a luat ea singură asupră-şi o datorie sfântă de la care nu va da îndărăt, şi tu, de asemenea, când vei şti, o vei aproba.

Deasupra continuau să se audă paşi. Mariquita întinse braţul către tavan.

— Este, aşadar, un secret pe care nu trebuie să-l cunosc?

— Nu. Acolo sus se află două fete, amândouă foarte frumoase. Una dintre ele este bolnavă…

Gitana tresări, păli şi ochii i se deschiseră larg:

— Numele ei? strigă. Spune-mi numele ei…

— Nu-l ştiu.

— Şi cealaltă?

— Nici pe-al ei nu-l ştiu; dar, ascultă…

Se pregătea să-i povestească tot ce se întâmplase, când cineva bătu la uşă. Pedro de Valedira se duse să deschidă.

Era Peyrolles, care auzise vorbă şi se temea deja că dona Cruz ar fi putut părăsi camera. Nu-şi uită rolul de câine păzitor. De cum o văzu pe ţigancă, chipul său îngrijorat deveni surâzător. Se înclină, în timp ce o studia pe noua venită şi, încredinţându-se că nu o văzuse niciodată, nicăieri, suspiciunile i se risipiră.

— Fiica mea, explică bătrânul, arătându-i-o pe Mariquita.

Şi, întorcându-se către străin, adăugă:

— Domnul de Peyrolles, intendent al monseniorului de Gonzague.

Peyrolles! Gonzague! Două nume blestemate, de care auzise, din păcate, vorbindu-se prea mult.

Din fericire lampa nu-i lumina faţa; ea tresări, se făcu palidă ca o moartă şi-şi înfipse unghiile în palme. Nimic din ce se petrecea înlăuntrul ei nu ieşi la iveală, nici în ochii intendentului, nici în cei ai tatălui, şi voinţa-i fu atât de puternică, încât reuşi să schiţeze un zâmbet.

— Mă angajasem prea mult oferindu-vă serviciile ei, începu don Pedro. Este obligată să plece din nou, mâine.

— Mă voi mai gândi la noapte, îl întrerupse ţigăncuşa. Apoi, aşezându-se într-un colţ întunecos unde, cu capul sprijinit pe o mână, putea să-şi acopere faţa şi să ascundă expresia de pe chipul său, continuă:

— Nu ştiu nimic; sosesc aici şi găsesc nişte oaspeţi neobişnuiţi. Cu ce-aş putea să le fiu de folos? Ce doriţi din partea mea, domnule?

După câteva fraze răsucite, Peyrolles îi dădu o mulţime de detalii cu privire la ce aştepta de la ea. Îi plăcuse din primul moment şi, tot aşa cum se baza pe loialitatea tatălui, credea că poate miza pe devotamentul fiicei. Era mai bine s-o folosească pe aceasta, decât să caute în sat o necunoscută, care poate că ar şovăi înainte să vină şi care nu ar prezenta niciodată siguranţă, cu atât mai mult cu cât ar fi cu neputinţă s-o împiedice să trăncănească în afară. Explică, deci, pe larg pretinsele cauze ale bolii celei ce-i fusese lăsată în pază; o preveni pe fată împotriva a tot ce i s-ar fi putut spune, contra celor povestite de el, şi încheie cerându-i să păstreze — faţă de bolnavă şi de însoţitoarea sa — cel mai strict secret cu privire la acea convorbire.

Lui don Pedro, toate acestea i se păreau cam dubioase; dar Peyrolles se pricepu atât de bine să întoarcă lucrurile, invocând chiar interesul celor două tinere şi motive foarte importante pe care nu putea să i le divulge, încât se păru că şi-a convins cel puţin unul dintre auditori.

— Au duşmani înverşunaţi, afirmă el, ca o concluzie. Sunt urmărite şi vor fi urmărite peste tot cu încrâncenare, şi singura cale de a le scăpa de la moarte este ca nimeni să nu le cunoască ascunzătoarea. În ziua în care duşmanii ar afla-o, ar veni să incendieze castelul, făcând un adevărat măcel.

— Dacă señorita este fiica dumneavoastră, îl întrerupse brusc ţiganca, fără îndoială aş consimţi — pentru a vă fi pe plac dumneavoastră, cât şi tatălui meu — să-mi amân plecarea, sau cel mult să nu lipsesc decât douăzeci şi patru de ore. Voi reveni imediat să mă pun la dispoziţia dumneavoastră pentru atâta timp cât veţi voi.

Peyrolles îşi frecă palmele, convins că partida era câştigată. Nu îndrăzni totuşi să mintă într-atâta încât să spună că Aurore de Nevers era fiica lui, de teamă să nu fie dezminţit încă de a doua zi de către Aurore însăşi.

— Aşadar, ai refuza dacă nu aş fi tatăl ei? întrebă.

— Nu ştiu… Mă voi gândi şi veţi primi mâine răspunsul meu.

— Bine, şi fie că hotărârea dumitale să-mi satisfacă dorinţa. N-aş putea avea încredere în nimeni, aşa ca în dumneata. Iată, pentru a-ţi dovedi asta, îţi voi spune că cea despre care este vorba e o rudă apropiată a domnului de Gonzague şi că eu însumi ţin la însănătoşirea ei, ca şi cum ar fi propriul meu copil. Sărmana micuţă! adăugă. Viaţa mea este legată de a sa, şi facă Dumnezeu astfel ca niciodată de pe capul ei să nu cadă nici măcar un fir de păr, atâta vreme cât eu nu voi fi ajuns la capătul carierei mele!

Atâta îndrăzneală şi o asemenea viclenie făcu să urce în sufletul Mariquitei un sentiment de adânc dezgust, foarte vecin cu ură. Dar ea voia să ştie mai mult; se abţinu.

— Este spaniolă? întrebă, la rândul său.

— Nu, franţuzoaică.

— O! făcu ţiganca, cu o uşoară strâmbătură. Eu nu vorbesc franceza. Aşa că serviciile mele nu i-ar fi de folos.

Intendentul se temu să n-o piardă.

— Însoţitoarea ei s-a născut în Spania, se grăbi să adauge. Vă va sluji ca interpret amândurora.

— Aha! Şi cum se numesc cele două tinere?

Peyrolles ezită, fu pe punctul de a da nume false. Dar, şi de astă dată, nu îndrăzni să mintă — să treacă sub tăcere numele lor, pe care i le-ar spune chiar ele, ar fi fost o înşelătorie inutilă, care s-ar întoarce împotriva lui.

— Bolnavă este domnişoara Aurore de Nevers, zise. Cealaltă este o gitană pe care domnul de Gonzague a găsit-o când va, într-o piaţă din Madrid. Nimeni nu-i cunoaşte cu precizie numele, căci are mai multe, şi va avea grijă să ţi le spună ea însăşi.

Fata fu cât pe-aci să leşine din nou. De câteva minute, convingerea ei era deplină; se aştepta deja la ceea ce avea să audă. Şi, totuşi, acel nume pronunţat de buzele ticălosului de Peyrolles îi provocă un puternic şoc psihic. Aurore de Nevers se afla acolo! Logodnica lui Lagardère! Cea despre care acesta-i vorbise atât de des în ultima săptămână, cea pe care el o căuta cu atâta înverşunare şi pentru care înfrunta de zece ori pe zi moartea!

Şi ea, Mariquita, era cea care avea să i-o redea, care îi va împinge unul în braţele celuilalt, spunându-le: "Fiţi fericiţi prin mine!... Iubiţi-vă!"

O lacrimă fugară i se strecură printre pleoape. Îşi aminti că, adineauri, acceptase deja sacrificiul; că inima ei fusese sfâşiată în faţa fatalităţii, iar stăpân îi era destinul.

Şi a contribui la fericirea altora nu înseamnă, oare, nimic? Nu era oare o mângâiere s-o poată iubi şi salva pe logodnică, tot aşa cum l-ar fi iubit şi salvat pe el — spontan, cu nobleţe şi fără nici un gând ascuns de câştig, de plăcere, de fericire pentru ea însăşi?

Fruntea Mariquitei se înseninǎ brusc la gândul că peste două zile, la picioarele Turnului Nou din Saragossa, îl va lua de mâna pe Henri de Lagardère şi-i va spune: "Urmează-mă, prietene, vino să-ţi iei logodnica, soţia, şi nu o uita niciodată pe ţigăncuşa care ţi-o redă!"

Crezând că-şi găsise o nouă aliată, Peyrolles — mulţumit de el însuşi şi convins că ar mai putea slăbi supravegherea — se reîntoarse în cameră şi adormi cu cugetul împăcat.

— Acum ştii tot, îi spuse don Pedro fiicei sale. Trebuie să mănânci şi să te gândeşti la culcare.

— În noaptea aceasta nu voi dormi, tată, replică gitana. Spune-mi, fără să treci peste nici cel mai mic amănunt, tot ce s-a întâmplat de când omul acesta a pus piciorul pe pragul castelului, şi tot ce a spus.

— Aşadar, îl cunoşti? Le cunoşti pe tinerele care se află sus?

— Nu i-am văzut niciodată, pe nici unul din ei. Şi, totuşi, ştiu...

— Ce ştii?

Ea se apleacă şi şopti în urechea bătrânului:

— Ştiu că uliul s-a năpustit asupra porumbiţelor. Sunt nişte îngeri căzuţi în mâna celui mai cumplit nemernic din Spania, după Philippe de Gonzague, demnul său stăpân.

Don Pedro y Gomez y Carvajal de Valedira îşi înălţă cu mândrie capul.

— Oho! făcu, dacă aşa stau lucrurile, acest om nu trebuie să mai rămână sub acoperişul meu. Mâine, în zori, îl voi provoca la duel şi-l voi ucide.

Un suflu de vitejie şi de energie trecu peste părul albit al acestui grande de Spania, decăzut în ceea ce priveşte norocul, dar a cărui inimă nu decăzuse. Îşi aminti că-i spusese lui Peyrolles: "Numiţi-mă Bărbatul Roşu, dacă doriţi. Am vărsat mult sânge la viaţa mea, şi poate c-o voi mai face..." Vorbele lui aveau să se adeverească.

— Îţi interzic, tată, spuse Mariquita. Încă nu a sosit ceasul, şi altuia îi revine misiunea de a-l ucide.

— Şi-ar trebui să te-ascult?

— Da... Nu fă nimic fără ca eu să-ţi spun, şi fii prevenitor şi amabil faţă de el. Peste două zile va fi mort.

Mai statură câtva timp de vorbă, în timp ce gitana lua, la insistenţele bătrânului, o gustare frugală de care avea nevoie pentru a-şi recăpăta forţele. Când termină, se duse să se asigure că încă mai era lumină în camera Aurorei şi că Peyrolles o stinsese pe a sa.

— Acum, zise, vreau s-o văd.

— Pe cine?

— Pe domnişoara de Nevers. Du-te la culcare, tată; eu nu am răgazul necesar. Am noroc că mi-ai dat câte ceva din ştiinţa ta şi că m-ai învăţat să scriu — voi avea nevoie de asta.

Bietul om, neştiind prea multe nici el, nu putuse s-o înveţe cine ştie ce... În acea epocă, obiceiul era să ştii doar atât cât să-ţi semnezi numele, iar gentilomii spanioli, ca şi cei din Franţa, scriau mai cursiv pe piepturile adversarilor lor, cu vârful spadei înroşite de sânge, decât pe cele mai bune pergamente.

Mariquita se pricepea destul de bine, şi scrise în grabă următoarele cuvinte:

"Deschideţi fără a face vreun zgomot şi nu scoateţi nici o vorbă după ce voi intra. Sunt o prietenă şi vă aduc veşti de la Lagardère."

— Noapte bună, spuse, sărutându-l pe bătrân. Du-te să te odihneşti şi nu-ţi fă griji pentru mine — voi petrece noaptea lângă ele.

Urcă scara prin turn, pe întuneric şi atât de uşor, încât nu i s-ar fi simţit nici măcar răsuflarea şi, odată ajunsă la uşa sub care se zărea o rază subţire de lumină, strecură biletul cu precauţii de neînchipuit şi zgârie slab, astfel încât să nu poată fi auzită de la etajul de deasupra.

Aurore dormea adânc; dar dona Cruz, culcată alături de ea, chemă în zadar somnul. Cu capul în mâini, se gândea la o mie de lucruri: la libertate, la Chaverny, la Lagardère...

Văzu apărând hârtia împăturită în două şi tresări. Era oare o capcană grosolană de-a lui Peyrolles? Aşa crezu la început, şi nu se mişcă. Dar la femei curiozitatea este mai mare decât teama, şi Flor revăzu cu ochii minţii chipul loial al gazdei misterioase. Îl mai întrezărise o dată în cursul zilei şi nu-i venea să admită că şi acela se va înverşuna să le aducă pieirea. Cine ştie dacă, dimpotrivă, nu se afla acolo tocmai pentru a le salva? Ascultând,

auzi la uşă cum cineva zgâria aproape imperceptibil şi, dându-se uşurel jos din pat, se duse, în vârful picioarelor, să ia biletul.

Îi fu cumplit de greu să-şi înăbuşe un ţipăt, când ochii îi căzură pe cuvântul "Lagardere". Cine putea fi acea prietenă, de vreme ce în casă nu exista altă femeie decât bătrâna Conchita?

Încă mai ezita, deşi un puternic presentiment o împingea să deschidă acea uşă în spatele căreia se afla, poate, salvarea.

"Dar de ce aş putea să mă tem?", îşi spuse. "Peyrolles ştie că vom face tot ce ne va fi cu putinţă pentru a scăpa. Dacă acesta este un şiretlic prin care vrea să se încredinţeze din nou de asta, nu va mai trebui să se-ndoiască."

Nu degeaba fusese Flor gitană, aşa că se pricepea să tragă bara unui zăvor fără a trezi pe nimeni. Întredeschise uşa şi iscodi — acolo era o siluetă de femeie care aştepta.

Balamalele nu erau unse — scârţâiră. Îngrozită, dona Cruz trebui să se rezeme de cadrul uşii ca să nu cadă. Din fericire, o rafală de vânt făcu să scârţâie şi vechea giruetă din vârful turnului şi faţa, recăpătându-şi stăpânirea de sine, trase uşa spre ea, lăsând-o pe necunoscută să intre.

După ce zăvorul fu pus din nou la locul lui, cele două fete se priviră şi, mânate în aceeaşi clipă de instinctul conservării, îşi acoperiră reciproc gura. Fură şoptite doar două nume, atât de încet încât nici la doi paşi de ele nu ar fi putut fi auzite:

— Mariquita!

— Maria de la Santa Cruz!

Apoi se treziră una în braţele celeilalte, inimă lângă inimă, cu buzele unite şi cu şuviţele de păr împletindu-li-se. Cele două mici gitane care dansau cândva împreună la Madrid, în spatele Alcazarului, se regăseau alături pentru lupta supremă.

Mariquita fu cea care se desprinse prima. Se apropie de patul Aurorei şi o privi îndelung.

— Este frumoasă, spuse. Cât de mult o voi iubi!

Dona Cruz îi mulţumi din ochi şi o lacrimă de bucurie i se prelinse pe gene.

— Tu, aici? întrebă. Cum?… Pentru ce? Te-a trimis el?

— Întâmplarea a făcut totul… De opt zile nu l-am părăsit pe Lagardère; v-am căutat împreună peste tot — şi uite că vă găsesc chiar în casa tatălui meu…

— Tatăl tău?…

— Da, şi el nu este complicele lui Gonzague, ţi-o jur…

— Bănuiam… Dar de ce nu te-a însoţit cavalerul?

Mariquita îşi apropie foarte mult buzele de urechea donei Cruz pentru a-i şopti:

— Îţi promit că mâine, la miezul nopţii, Lagardère va fi aici.

Chiar în acea clipă Aurore de Nevers se trezi, neliniştită că n-o mai simţea pe Flor alături; dar mare fu mirarea când o văzu, în cămaşă de noapte, în picioare în mijlocul camerei şi vorbind cu o necunoscută!

Cele două gitane, cu degetul pe buze pentru a-i recomanda domnişoarei de Nevers să păstreze tăcerea, se apropiată de pat.

— Eşti în stare să suporţi efectul unei mari bucurii, surioară? o întrebă cu dragoste Flor, cuprinzându-i în braţe frumosul cap blond.

— Aşa da, mai există bucurii pentru mine? răspunse domnişoara Nevers.

— Da, întări Mariquita, şi eu sunt cea care vă aduc o astfel de bucurie. Vreţi să-mi permiteţi să vă sărut?

Sărmana bolnavă îşi întinse fruntea palidă, şi ţiganca i-o atinse cu buzele.

— Sărutul acesta vine de la cavalerul de Lagardère, şopti ea. L-a pus azi-dimineaţă pe fruntea mea ca să vi-l aduc.

O minciună înduioşătoare şi pioasă, dar care-i făcu atâta bucurie Aurorei, încât recăzu pe perne, zdrobită de această veste. De-ndată ce putu să-şi ridice pleoapele, întinse braţele pentru a o trage lângă ea pe gitană şi o acoperi cu sărutări, în timp ce lacrimi fierbinţi şi binefăcătoare îi şiroiau pe obraji.

— Unde se află?

— Poimâine, la amiază, trebuie să-l întâlnesc la Saragossa. Când va suna miezul nopţii, veţi vedea deschizându-se această uşă, şi Lagardère va intra. Până atunci, fiţi tare şi prudentă.

— Visez, şopti cu greu Aurore. Vorbeşte-mi, Flor, spune-mi că nu dorm; şi dumneata, pe care nu te cunosc şi care mă faci atât de fericită…

— Dimpotrivă, trebuie să tăcem, zise dona Cruz. Peyrolles se află sus, poate veghind, şi ar putea să ne audă.

— Voi petrece toată ziua lângă voi, spuse Mariquita, şi vom putea sta de vorbă în voie. Dormiţi până mâine dimineaţă şi visaţi fericirea care vă aşteaptă.

Le sărută pe Aurore şi pe dona Cruz şi se strecură pe scara întunecoasă. Dar, în loc să coboare, urcă să-şi lipească urechea de uşa lui Peyrolles — intendentul dormea tun!

Atunci fata, cu inima plină de o bucurie secretă, amestecată cu o grea amărăciune, se duse să se întindă pe un fotoliu şi adormi adânc. Îşi făcuse mai mult decât datoria: se străduise pentru fericirea celui pe care-l iubea mai presus de orice pe lume, a celui care — primul — făcuse să-i bată inima.

Deşi a doua zi dimineaţa factotum-ul lui Gonzague se sculă devreme, Mariquita i-o luase înainte.

— Te-ai gândit? o întrebă când se întâlniră la poalele turnului. Ai luat o hotărâre?

— Da, m-am gândit, răspunse. Astăzi sunt la ordinele dumneavoastră, dar mâine, înainte de răsăritul soarelui, voi pleca din Peña del Cid şi nu mă voi întoarce decât la miezul nopţii. Din acel moment, nu voi mai părăsi bolnavă, atâta timp cât va voi să mă ţină lângă dânsa.

Planul acesta îl cam nemulţumea pe Peyrolles, care ar fi preferat ca fată să-şi preia serviciul fără nici o reticenţă. Totuşi, fiindcă se temuse să nu fie refuzat net şi pentru că, pe de altă parte, nu vedea nici o legătură între această scurtă absenţă şi Aurore şi Lagardère, încercă s-o facă să-şi schimbe hotărârea, dar cam fără convingere:

— Călătoria asta este chiar atât de importantă, copila mea?

— Iertaţi-mă, îl întrerupse ţigăncuşa, cu oarecare obrăznicie, fiecare are de îndeplinit propriile lui datorii pe lumea aceasta. Eu nu vă întreb care sunt ale dumneavoastră…

— Aşa este, încuviinţă Peyrolles, muşcându-şi buzele. Eşti liberă, copila mea; în plus, eşti energică şi îndrăzneaţă, demnă în toate privinţele de tatăl dumitale…

— Amândoi ne urmăm drumul nostru drept, replică Mariquita, înălţând capul, şi nimeni — nici chiar Dumnezeu — nu poate să ne reproşeze că nu ne purtăm cu cinste. La Peña del Cid, avem inimile la o înălţime tot atât de mare ca a turnului însuşi; dacă un om necinstit sau un laş ar intra în turn, acesta i s-ar prăbuşi în cap!…

Intendentul măsură din ochi înălţimea colosului de piatră, nu fără a simţi un fior pe şira spinării. Distanţa dintre vârful şi baza turnului era mai mică decât cea dintre un om cinstit şi el! Aşa că râse batjocoritor în sinea sa: "Fetiţa asta vorbeşte ca

strămoşii ei, maurii; dar în Spania maurii au murit pentru totdeauna!"

Fereastra camerei Aurorei se deschise şi apăru, capul brun al donei Cruz. Peyrolles zâmbi satisfăcut, mai întâi pentru că păsărelele nu se gândeau să-şi ia zborul, apoi pentru că era mulţumit că Flor îi vedea într-o conversaţie atât de matinală. Ştiind-o devotată duşmanului lor, tinerele fete nu vor îndrăzni să i se destăinuiască.

O salută pe dona Cruz care nu-i răspunse şi, întorcându-se către ţigancă, îi spuse, în aşa fel ca să fie auzit de Flor:

— Deoarece binevoieşti să accepţi, nu să le serveşti — ceea ce ar fi sub demnitatea dumitale — ci să le oferi îngrijirile necesare, începând de astăzi poţi urca să le prezinţi omagiile mele şi să le întrebi, din partea mea, cu ce poţi să le fii de folos.

— Sunt gata…

— Aşteaptă! adăugă el cu glas scăzut. Adu-ţi aminte de recomandarea mea: respinge orice confidenţă pe care ţi-ar face-o însoţitoarea domnişoarei de Nevers, căci tot ce ţi-ar spune ar fi minciună; sau, cel puţin, să mă informezi despre toate.

Mariquita făcu o strâmbătură dispreţuitoare pe care el nu o văzu, şi replică semeaţă:

— Nici nu mă gândesc. Ce mi se spune, eu păstrez, indiferent cine-mi vorbeşte. Dacă n-aş face aşa, v-aţi putea teme că aş repeta propriile dumneavoastră cuvinte, şi n-aţi mai avea nici un motiv să aveţi încredere în mine.

— Adevărat, mărturisi factotum-ul, aşa că sunt de aceeaşi părere cu dumneata. Poartă-te, aşadar, după impulsurile inimii şi după propriile-ţi interese. Te voi răsplăti mai mult decât îţi poţi dori.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Între noi, copilă, n-a fost vorba despre remunerarea eforturilor depuse. Fixează preţul dumneata însăţi.

— N-aţi spus chiar dumneavoastră, domnule, că sunt prea mândră pentru a sluji?…

— Aşa este; totuşi, eu nu am dreptul să te privez de libertatea dumitale, fără o compensaţie. Iată punga mea — te rog s-o accepţi.

— Îngrijirile pe care le poţi da unui bolnav, răspunse Mariquita, nu se plătesc cu bani, ci prin stimă. Sper că

domnişoara de Nevers mi-o va acorda pe a dânsei. Atât îmi este de ajuns... la revedere...

"Ciudată, sălbăticiunea asta mică", se gândea intendentul constatând că rămăsese singur, căci gitana se îndepărtase printr-o săritură de căprioară. "Din fericire, atât faţă cât şi tatăl dispreţuiesc aurul pentru care se înfăptuiesc atâtea crime! La urma urmei, ce nu primesc ei, păstrez eu, şi totul merge de minune. Cât timp Gonzague, stăpânul meu, îl va ţine pe Lagardère departe de aici, reşedinţa noastră de iarnă de la Peña del Cid nu va fi neplăcută."

Peyrolles era de nerecunoscut — s-ar fi spus că-şi câştigase pensia de invalid şi că avea să-şi încheie acolo zilele, ca un burghez rentier, lipsit de griji. Marilor criminali le place să găsească un adăpost în care cred că se vor putea odihni. Se complac acolo şi adorm; dar dreptatea cerească sau cea omenească îi nimereşte chiar şi în ascunzătoarea lor. În acea dimineaţă încântătoare, intendentul se duse să-şi rezeme coatele pe creasta zidului de apărare pentru a asista la trezirea naturii. Admira câmpia care înverzea puţin câte puţin, pe măsură ce ceaţa se ridica uşor, încet, pentru a se retrage, ca într-un ultim refugiu, deasupra apelor Ebrului, de unde avea să fie curând alungată de razele soarelui. Zări ţărani ivindu-se pe drumuri, văzu tineri intrând în vorbă cu fetele. Îi auzi făcând să răsune cântece populare, iar dangătul clopotelor se înălţa din fiecare sat, amestecându-se cu clinchetul clopoţeilor de la gâtul catârilor.

Peyrolles iubitor de natură era un nou Peyrolles. Era oare posibil ca în mintea lui să mai răsară un gând care să nu fie rău?

De la o fereastră i se urmăreau cele mai mici gesturi şi, în timp ce el asculta cântecul păsărelelor, se spuneau lucruri pe care nu i-ar fi plăcut deloc să le audă.

Aurore de Nevers se sprijinea în coate pe perne şi ochii ei mari şi albaştri, ieri încă moleşiţi de febră, îşi recăpătaseră strălucirea pierdută. Tenul îi era mai proaspăt, buzele mai puţin palide. Mariquita îi ţinea o mână; se aşezase pe marginea patului şi-i povestea despre capcana de la Pancorbo, despre lupta în timpul căreia intrase ea în scenă; apoi, evenimentele de la Madrid, cu Cocardasse la spânzurătoare, atârnând de capătul unei frânghii tăiate dinainte.

Căci fata îl înşelase pe Peyrolles spunându-i că nu vorbeşte şi nu înţelege franceza.

Flor stătea de pândă la fereastră, nepierzând nici un cuvânt din conversaţia prietenelor sale. Dar îşi uită supravegherea când auzi pronunţându-se un nume:

— Ce spui?... L-ai văzut pe Chaverny? exclamă şi veni s-o îmbrăţişeze pe gitană.

— Poate că l-am văzut, dar nu-l cunoşteam. Ştiu că era la Madrid, deghizat în aguador, şi asta-i tot. Dar cine este acest Chaverny?

Chipul lui Flor se lumină.

— Cine este Chaverny?... strigă, cu un entuziasm pe care nu încerca deloc să-l ascundă. Adu-l numai aici, împreună cu Lagardère, şi nimic nu le va putea rezista, când vor fi împreună.

— Se caută unul pe celălalt, spuse Mariquita, dar cine ştie dacă-i voi găsi pe amândoi la Saragossa? Mai bine să-ţi spun, surioară, că nu prea sper.

Dona Cruz îşi aplecă fruntea şi pe gene îi apărură lacrimi.

— Aşadar, îl iubeşti mult? întrebă ţigăncuşa.

— Eu?... Cine ţi-a spus că l-aş iubi?

— Văd eu bine, de ce să mi-o ascunzi?... Eu sunt sinceră şi nu merit ca tu să nu te porţi la fel cu mine.

— Iartă-mă... este adevărat... îl iubesc!

Mariquita deveni visătoare: "Aşadar, sunt singura care nu este iubită? Dar ce importanţă are asta? Viitorul mi-o va spune. Şi, mai întâi, poate că undeva se va găsi o inimă cinstită de bărbat, căruia să i-o pot da pe a mea toată!"

Şi, pe un ton liniştit, adăugă:

— Domnişoarei de Nevers, pe Henri de Lagardère!... Ţie, pe marchizul de Chaverny!... Vi-i voi reda pe amândoi, pe primul mâine, pe celălalt în curând.

Gitana coborî la tatăl său.

— Mâine, îi spuse, castelul din Peña del Cid va vedea lucruri ciudate. Voi reveni la miezul nopţii şi nu voi fi singură; vei putea da mâna cu cel care mă va însoţi.

— Cine este?

— Logodnicul domnişoarei de Nevers! Numele ţi-l va spune el însuşi, căci şi-l va scrie cu vârful spadei pe fruntea lui Peyrolles. Dacă în timpul absenţei mele, acesta ar vrea să le ia de-aici pe tinerele fete, aruncă-l jos de pe ziduri.

— Ar fi un asasinat, răspunse Pedro de Valedira. Braţul meu este încă destul de puternic ca să mai ţină o sabie.

— Un asasinat? Nu, replică ea, ar fi pur şi simplu un act de justiţie. Tată, păstrează-ţi sabia curată — sângele lui ar murdări-o.

— Dar ce crime a înfăptuit acest om?

— Toate!

Cât fu ziua de lungă, Mariquita nu părăsi deloc camera bolnavei, şi intendentul, care trecea neîncetat, încoace şi-ncolo, prin faţa ei, nu putu auzi nimic din ce-şi vorbeau. Gitanele aveau auzul fin — de cum prindeau zgomotul pintenilor lui Peyrolles răsunând pe scară, tăceau sau vorbeau despre lucruri fără însemnătate.

Seara, complotul era plănuit până în cele mai mici detalii. Ţigăncuşa trebuia să revină a doua zi cu Lagardère, Cocardasse, Passepoil şi bascul — poate chiar şi cu Chaverny. Ce-ar mai fi însemnat atunci Peyrolles, fie chiar şi numai împotriva celui dintâi? Se putea spune că partida era ca şi câştigată.

— Dacă nu am ajunge la ora stabilită, adăugă Mariquita, şi dacă vreo întâmplare neprevăzută ne va întârzia cu o zi, nu vă faceţi griji; oricum, vom veni.

A doua zi dimineaţă, zorile abia se iveau când Mariquita porni la drum spre Saragossa. Mergea foarte repede, alerga, sărea ca o căprioară pe scurtăturile pe care le cunoştea de multă vreme.

Cu inima plină de bucurie, începea uneori să cânte împreună cu păsărelele, şi conducătorii de catâri o salutau printr-un zâmbet sau printr-un compliment pe acea fată cu obraji proaspeţi şi mers zglobiu.

Când trecu pe poarta Ceneja, tocmai băteau clopotele de amiază la catedrala Notre-Dame-del-Pilar. Era ora fixată: Mariquita grăbi pasul.

La baza turnului înclinat din Saragossa, acolo unde trebuia să aştepte Henri de Lagardère, nu se afla nimeni!!!

Capitolul X - Punga de mătase

Ceasuri întregi, mica gitană stătu rezemată de bordura de piatră a Turnului Nou, aruncând priviri întrebătoare şi îngrijorate spre străzile ce dădeau în piaţă şi neîndrăznind să-şi părăsească locul, de teamă ca cei pe care-i aştepta să nu vină în vreme ce ea i-ar fi căutat în altă parte.

Timpul trecea; cu fiece clipă, îi va fi tot mai greu să reuşească să-l ducă pe Lagardère la castel până la miezul nopţii.

Oare cavalerul nu avusese încredere în ea? Crezuse, poate, că ea vrea să-l părăsească, să-şi reia viaţa liberă, şi că era inutil să vină la întâlnirea fixată, deoarece ea însăşi nu ar fi venit?

La gândul acesta, nu putu să-şi înăbuşe un hohot de plâns care-i zgudui pieptul. Se lăsă să alunece, pe jumătate întinsă, pe pământ şi, cu capul în mâini, începu să plângă.

Copite de cai bătând în loc o făcură să ridice ochii şi văzu în faţa ei doi călăreţi, dintre care mai ales unul o privea cu mare atenţie. El descălecă, se apropie de ea, şi îi întinse mâna, pentru a o ajuta să se ridice.

— Ce este, sărmană copilă? o întrebă, şi pentru ce aceste lacrimi pe obrajii tăi?

Vocea era blândă, aproape mângâietoare, iar călăreţul era tânăr şi frumos. Nu avea tenul mat al spaniolilor, Mariquita se întrebă unde mai văzuse acea privire a sinceră, care îi inspira încredere.

La rândul lor, trăsăturile ei îi făcură aceeaşi impresie străinului.

— Te recunosc, zise el deodată, te-am întâlnit într-o zi pe drumul Segoviei. Dar atunci mi-ai alunecat printre degete; nu se va întâmpla la fel de data asta, şi-mi vei răspunde la întrebări.

Nu era o ameninţare, ci dimpotrivă, căci cuvintele erau spuse cu bunăvoinţă şi blândeţe. Tânărul continuă:

— Mai întâi, pentru ce plângi? Ţi-a făcut cineva vreun rău, te-a insultat? Spune-mi, arată-mi vinovatul, şi-l voi face să-şi plătească scump obrăznicia.

De unde venea acea afinitate între aceste două fiinţe care nu se cunoşteau? Mister al întâmplării sau al destinului! Doar auzindu-l vorbind, fata ghicea că i el este nobil şi bun. Doar văzând-o plângând, el resimţea nu numai milă pentru ea, ci şi nevoia de a-i fi folositor.

— Nu!… spuse ea, răspunzându-i la întrebare. Nu am a mă plânge de nimeni…

— Atunci ce s-a întâmplat? Spune-mi. Ţi-e sete, ţi-e foame? Iată punga mea…

Scoase din jiletcă o pungă de mătase ce conţinea câţiva pumni de aur care străluceau printre ochiurile ei. Ochii gitanei se deschiseră peste măsură de mari, scânteiară ca nişte cărbuni aprinşi. Privirea aceea se datora poate lăcomiei? Călăreţul crezu asta timp de o clipă şi, cu un surâs care-i trăda dezamăgirea faţă de o asemenea constatare, scoase o monedă de aur şi o întinse ţigăncii. Dar, în loc s-o ia, fata respinse mâna care i-o oferea.

— Scoate tot ce este înăuntru şi arată-mi punga — spuse — numai punga.

— De ce?

— Te implor!… Arată-mi-o…

Era mai mult decât o rugăminte, era aproape un strigăt ce ieşea din pieptul gâfâind al fetei. Tânărul îi făcu pe plac.

Pe mătase era brodat un blazon: *albastru azuriu cu galon de argint*, *însoţit de trei capete de mauri în culoare naturală*, *aşezate două şi unul*; *stema cu doi leoparzi de aur*, *înarmaţi şi cu boturi strălucitoare şi surmontată de o coroană de marchiz*. Pe partea cealaltă era brodat un nume!…

Mariquita nu cunoştea blazonul şi nu se strădui să descifreze armoariile. Dar când privirea îi căzu asupra numelui, lăsă punga să-i scape din mână şi păli cumplit. Ar fi căzut din picioare dacă n-ar fi sprijinit-o călăreţul.

— Chaverny!… murmură, deschizând ochii.

— Da, Chaverny!… Dar, pe sfântul Dumnezeu! De unde mă cunoşti tu, copilă?

Ea se încordă pentru a-şi reveni pe deplin şi spuse blând:

— Dona Cruz te aşteaptă.

Micul marchiz făcu un salt.

— Dona Cruz! strigă. Fir-ar să fie! Iată ceva nou. Ştii unde se află dona Cruz?

— Da… ştiu unde sunt domnişoara de Nevers şi dona Cruz… Dar nu ştiu unde este cavalerul de Lagardère; îl aştept aici de la amiază pentru a-l conduce la ele… Dacă nu vine, totul este pierdut!

— A! Ba nu! Nu este chiar totul pierdut, copilă dragă, strigă micul marchiz, scoţând un suspin de bucurie — un fel de nechezat mulţumit al calului de război căruia îi miroase a praf de puşcă. Urmează-mă, căci aici nu stăm bine pentru a vorbi. Spune-mi tot ce ştii şi, deşi spada mea nu este la fel de valoroasă ca cea a lui Lagardère, cel puţin va fi în stare s-o salveze pe cea care-i este logodnică şi pe cea pe care sper s-o fac marchiză.

Aruncă hăţurile calului său în mâinile servitorului şi, luând braţul gitanei, o conduse într-un han apropiat.

Ţiganca, convinsă că-l avea în faţă pe un prieten al lui Lagardère, îi povesti tot ce se întâmplase de când ea însăşi îl întâlnise pe cavaler; îi vorbi despre incidentele de la Madrid, despre acel aguador care-i dăduse să bea lui Cocardasse şi, mai ales, despre Peña del Cid, unde cele două tinere fete se pregăteau să-şi recapete libertatea.

Marchizul îi sorbea cuvintele, admira focul din privirea ei şi curajul care o însufleţea. Când termină de povestit, o strânse frăţeşte în braţe, cu atâta dragoste de parcă-i datora viaţa.

— Şi-acum, ce trebuie să facem? o întrebă. Nu-mi mai rămân decât douăsprezece ore până să trebuiască să mă alătur armatei; în douăsprezece ore se pot face multe lucruri — ştiu asta de când am văzut ce a făcut dracul acela de cavaler la regent… Eu nu sunt decât Chaverny, este adevărat, dar vorbeşte — te voi asculta.

Un fulger întunecat trecu prin ochii gitanei.

— Trebuie să-l punem pe Peyrolles în imposibilitatea de a face rău, spuse. Poate trebuie să-l omorâm! Ai şovăi s-o faci, dacă va fi nevoie?

— Eu?! răspunse râzând marchizul. Sunt împrejurări în care n-aş face rău nici unui câine; cât despre Peyrolles, sunt totdeauna gata să-l ucid. Noi doi avem de încheiat nişte socoteli vechi, şi dacă s-ar putea să-l văd peste câteva clipe, horcăind cu spada mea în piept, şi s-o regăsesc pe dona Cruz, în inima mea ar fi mai multă bucurie în noaptea asta decât în întreaga viaţă a multor oameni.

— Ei bine! Pleacă spre Peña del Cid. Când vei ajunge acolo, va fi noapte adâncă. Vei izbi de cinci ori în poarta cea mare, şi tatăl meu va veni să-ţi deschidă, îi vei spune simplu: "Fiica

dumneavoastră, Mariquita, este cea care mă trimite; duce, ia-ţi spada şi aruncă-te asupra lui Peyrolles!".

— Duce?... Dar cine este tatăl tău?

— Numele lui nu are mare importanţă; a refuzat să i-l spună intendentului lui Gonzague; totuşi, ţie ţi-l voi încredinţa — tatăl meu se numeşte don Pedro y Gomez y Carvajal de Valedira, grande de Spania, izgonit de la Curte pentru a-i fi vorbit prea sincer lui Alberoni.

— Şi tu... o gitană?... Nu înţeleg nimic, într-adevăr.

— Nu eşti singurul, şi vei înţelege mai târziu... După ce vei fi făcut ce ţi-am spus, tatăl meu te va conduce la primul etaj al turnului, unde le vei găsi pe domnişoara de Nevers şi pe dona Cruz şi, împreună, ne veţi aştepta acolo, pe Lagardère şi pe mine. Trebuie să ştim unde să vă găsim.

— Dar tu... tu ce vei face?

— Voi porni în căutarea cavalerului. M-am devotat fericirii lui şi, dacă soarta va vrea ca tu să fii cel ce ajunge primul la ţel, nu trebuie să uităm, nici unul dintre noi, că şi el vrea să-şi revadă logodnica.

— Dorinţa mea a fost întotdeauna s-o regăsesc mai întâi pe vara mea de Nevers, replică Chaverny. Ceea ce mă priveşte trece pe locul doi — dona Cruz ar fi trebuit să-ţi spună asta.

— Ştiu — răspunse ţigăncuşa — că dona Cruz mi-a spus, mai ales, că te iubeşte.

— Este oare posibil?

— E adevărul. Urcă pe cal şi pleacă repede. Le vei spune că-mi voi ţine făgăduiala şi că-l voi aduce pe Lagardère, deşi nu l-am găsit lângă Turnul Nou. Dar, chiar de-ar trebui să mă duc să-l caut la celălalt capăt al pământului, cu riscul vieţii mele, domnişoara de Nevers îl va vedea, sau eu voi fi moartă. Rolul tău este să le aperi de-acum înainte pe amândouă împotriva tuturor, aşteptând sosirea lui. Spada tatălui meu va fi a ta.

Îi mai dădu câteva amănunte în legătură cu drumul ce-l avea de urmat pentru a ajunge la Peña del Cid, şi Chaverny se îndepărtă în galop, într-un nor de colb. Înainte de a dispărea, se mai întoarse o dată pentru a trimite curajoasei copile o sărutare cu degetele sale fine. Acest gest exprima atât speranţa, cât şi recunoştinţa sa.

Când nu-l mai văzu, gitana căzu pe gânduri. De ce, în locul marchizului, nu fusese cavalerul cel care să o ia pe şaua lui, ca

la Pancorbo?… Dar vai!… Unde se afla Henri? Unde să-l caute ea acum? Mariquita îşi punea cu spaimă aceste întrebări. Umblă în neştire pe străzile oraşului, întrebându-i pe toţi cei care ar fi putut să-i dea vreun indiciu.

Nu i se răspunse decât cu glume proaste şi cu bruftuluieli, şi cu toate slabele informaţii pe care le putu obţine, ajunse la concluzia că Lagardère şi tovarăşii lui nu intraseră în Saragossa — nu fuseseră văzuţi la nici una din porţi.

Cu capul plecat şi cu inima grea, tocmai se gândea să-şi caute un adăpost pentru noapte, când — la câţiva paşi de ea — se porniră nişte strigăte. Văzu apărând la colţul unei străzi un curier regal, urmărit de mulţimea care vocifera şi urlă. Fata abia apucă să se refugieze în dreptul unei uşi mai retrase şi, cu urechea ciulită, încercă să înţeleagă, printre toate ţipetele, vreun cuvânt care s-o lămurească în legătură cu acea hărmălaie.

În mersul său, curierul arunca afişe pe care oamenii şi le smulgeau, şi gitana reuşi să prindă unul din zbor. Pentru că alţii încercau să i-l ia, îl făcu cocoloş, îl vârî în corsaj şi fugi ca să-l poată citi în linişte.

De cum îl despături, avu impresia că o mână de fier îi strânge gâtui: se declarase război între Franţa şi Spania, şi toţi francezii ce locuiau pe teritoriul Majestăţii Sale Catolice trebuiau să-l părăsească în douăzeci — şi patru de ore, riscând altminteri pedeapsa cu închisoarea, sau chiar cu spânzurătoarea.

Ce va decurge din noua situaţie, pentru Lagardère şi ai lui, pentru Chaverny, Aurore de Nevers şi dona Cruz? Mariquita nu îndrăzni să se gândească la asta fără a tremura, şi n-avea pe nimeni alături, cu care să se sfătuiască. Dacă Lagardère se va întoarce în Franţa fără a cunoaşte unde era ascunsă logodnica sa, o va regăsi el vreodată? Oare ea însăşi, va mai avea prilejul să-i pună pe unul în prezenţa celuilalt?

Biata copilă nu putu dormi nici în acea noapte, atât de mult îşi frământă mintea, imaginând tot felul de planuri nerealizabile sau himerice. Trebuia să reînnoade firele, să refacă tot ce se destrămase prin simpla absenţă a lui Henri din locul în care crezuse că-l va găsi.

De altfel, cine ştie dacă nu cumva, aflând noutăţile mai devreme, la Segovia, nu trecuse iar dincolo de Pirinei? Cine ştie dacă nu căzuse deja în vreo cursă întinsă de Gonzague şi dacă,

în clipa în care ea urma să-i aducă fericirea cucerită cu preţul atâtor dificultăţi, oboseli şi primejdii, el nu se afla deja într-o temniţă de unde nu va mai ieşi multă vreme... dacă va mai ieşi?

Prin faţa ochilor săi trecea blinda figură a Aurorei de Nevers. O vedea reproşându-i că nu-şi ţinuse făgăduielile, că o făcuse să întrevadă libertatea, bucuria supremă, fără a fi sigură că i le-ar putea da.

"Şi Chaverny însuşi — va ajunge el, oare?" se întreba cu îngrijorare. "Şi dacă va ajunge, ce se va întâmpla cu ei, în ţara asta ostilă? Ce va face tatăl meu, aflându-se între datoria lui de patriot şi cea de gazdă, care datorează protecţie şi ajutor celor de sub acoperişul său? Ieri, putea fi aliatul marchizului; astăzi acest lucru a devenit imposibil."

Situaţia părea, într-adevăr, fără ieşire. "Şi eu, eu ce să fac?" îşi urmă ea gândurile. "Trebuie oare să mă întorc la Peña del Cid? Trebuie să mă duc să-l caut pe Lagardère până şi în rândurile armatei franceze pe care, de altminteri, nu va voi s-o părăsească în aceste clipe?"

Suferinţa ei era cumplită. Suferi şi mai mult gândindu-se că şi Chaverny spusese că va trebui să se alăture armatei... Oare mai socotea el potrivit să fugă în Franţa cu cele două fete — dacă totuşi Gonzague care, la Madrid fiind, era la curent cu evenimentele, nu le adusese deja aici, pentru a le putea ţine sub propria lui pază?

Şovăi îndelung cu privire la hotărârea pe care trebuia s-o ia şi, fatalistă ca orice ţigancă, pretinse că ascultă glasul destinului:

"Dacă trebuie să se întâmple o nenorocire", îşi spuse, "nu mai stă în puterea mea s-o împiedic. Până acum am făcut tot ce-mi era în putinţă. Acum, scopul pe care mi l-am fixat este să-l regăsesc pe Lagardère. Trebuie să-l urmăresc până la capăt."

* * *

Între timp, Chaverny galopa pe drumul spre Peña del Cid şi, după câte îi spusese Mariquita, trebuia să nu aibă mai mult de două leghe până acolo. Noaptea se lăsase adâncă şi, din cauza întunecimii, fusese obligat să-şi încetinească întrucâtva viteza.

Pe măsură ce înainta, fu izbit de animaţia — cu totul neobişnuită la asemenea oră — din satele prin care trecea. Pe

măsură ce se apropia de capătul drumului său, tot mai multe case erau luminate, tot mai pline erau cârciumile şi tot mai mulţi oameni se aflau pe străzi, gesticulând, dar tăcând la apropierea lui.

"Ce-o fi-nsemnând asta?" se întrebă. "Peste tot întâlneşti flinte scurte, şi nu sunt atât de îngâmfat încât să-mi închipui că încărcătura lor îmi este destinată mie… Dar atunci?…"

Incertitudinea lui nu avea să dureze mult. Calul se opri, cu picioarele înţepenite, simţind primejdia şi mirosul prafului de puşcă, şi Chaverny socoti că era prudent să scoată sabia din teacă. Se aştepta chiar să vadă vreun fulger sfâşiind brusc întunericul şi să audă gloanţe şuierându-i la urechi. Drumul, îngustat în acel loc, era dintre cele mai potrivite pentru o capcană.

"Să fie oare o reeditare a celor petrecute la Pancorbo?" se întrebă. "Ei bine! Cu Dumnezeu înainte! Jur să urmez exemplul lui Lagardère şi să las aici câteva piepturi găurite, pentru a-mi marca trecerea."

Ciuli urechea, căci i se părea că în stânga lui trosniseră ramuri sub paşii cuiva. Nori negri ascundeau luna — era întuneric beznă.

Marchizul dădu pinteni calului, gata să răstoarne orice i-ar fi barat drumul. Dar nu merse departe, căci animalul se cabră brusc în faţa unui zid de oameni.

Mai întâi un bărbat se strecurase afară din şanţ, apoi doi, apoi tot mai mulţi. Acum erau mai mult de douăzeci peste care ar fi trebuit să treacă.

— Cine eşti? strigă un glas, în spaniolă.

— Pe toţi dracii! exclamă Chaverny, asta nu-i treaba ta şi cred că un gentilom poate merge oriunde doreşte, fără a da socoteală nimănui.

În timpuri obişnuite, teoria putea fi corectă, dar în împrejurările actuale, practică nu era tocmai bună. Calul, ale cărui nări erau ţinute zdravăn de o mână de oţel, nu mai vru să înainteze, şi marchizul putu zări în jurul lui pe puţin douăsprezece umbre care nu aveau mâinile goale.

— Nu te apăra, mai spuse o voce. Suntem mulţi şi n-ai putea să ne scapi.

— Aşadar, citi vă adunaţi ca să luptaţi împotriva a doi oameni?

— Peste douăzeci!…

— Adică, cel puţin optsprezece laşi! urlă marchizul. Să rămână numai doi, fie chiar şi patru, şi o să stăm noi de vorbă într-o clipă.

— Mai bine ai face să ne spui cine eşti, fără a mai pierde timpul cu fanfaronade zadarnice, ripostă cu răceală spaniolul. Nu-ţi vrem viaţa.

— Nu veţi căpăta nici numele, nici viaţa! Cel care-l poartă nu obişnuieşte să-l spună unor bandiţi de teapa voastră!

— Eşti francez?

— Da, bineînţeles, sunt francez! exclamă marchizul, imprudent, şi în ţara mea, când se atacă oamenii, măcar asta se face în plină zi. Poţi vedea mai bine pe cei pe care trebuie să-i trimiţi pe lumea cealaltă.

Nu-şi sfârşise bine vorbele, că şi era dat jos de pe cal, iar sabia îi fusese smulsă din mână.

— Întoarce-te la Saragossa şi spune-i gitanei că totuşi mă voi duce acolo, îi strigă servitorului său.

Acesta nu aşteptă să i se spună de două ori. Deşi credincios stăpânului, socotea că orice intervenţie din partea sa ar fi inutilă, aşa că-şi întoarse în loc calul şi porni în galop, salutat de câteva împuşcături care nu-l putură atinge.

— Şi-acum, ce vreţi de la mine? întrebă Chaverny. Dacă mi-aţi luat orice posibilitate de a mă apăra, voi fi în stare, cel puţin, să vă vorbesc într-un fel care nu va fi pe gustul vostru.

— Păstrează-ţi discursul, zise cineva. Nu ne foloseşte la nimic; ne este de ajuns să ştim că eşti gentilom şi că eşti francez.

— Şi, mă rog, cum poate calitatea mea de gentilom francez să vă permită să mă opriţi la o margine de pădure? Râvniţi la punga mea, domnilor?

— Ba, deloc; am fi luat-o deja.

— Nu am fericirea să vă pot înţelege şi, dacă nu aţi făcut-o pentru a mă jefui, veţi mărturisi că aţi fost o plătiţi pentru a săvârşi o faptă de răzbunare.

— Da, o răzbunare de patrioţi. Poate nu ştii că regentul Franţei a declarat război Spaniei?

— Mulţumesc pentru veste, domnilor — mâine voi avea cinstea de a purta o altă spadă şi de a mă sluji de ea cu loialitate, în cadrul unui regiment francez.

— Trăncăneşti prea mult, zise şeful bandei. Avem şi altceva de făcut. Puneţi-i un căluş la gură!

Zis şi făcut. Chaverny fu legat fedeleş, cu mâinile la spate, în timp ce un bărbat îi înnoda o centură în jurul bărbiei. Apoi fu săltat pe calul său, pe care unul dintre bandiţi îl ţinea de hăţuri, şi trupa porni pe un drumeag îngust ce se depărta tare mult de direcţia spre Peña del Cid.

Pentru a explica întâmplarea, trebuie să spunem că, în vreme ce un curier regal pleca să anunţe la Saragossa şi în toate oraşele din nordul Spaniei că izbucnise războiul cu Franţa, un alt curier — particular — părăsea, la rândul său, Madridul.

Cel care îl trimitea nu era nici regele Filip, nici Alberoni, ci chiar Gonzague, din propria lui iniţiativă.

Curierul se numea Montaubert. Principala lui misiune era să-i ducă vestea lui Peyrolles şi să-i transmită să nu părăsească Peña del Cid, toate precauţiile urmând a fi luate pentru că acolo să fie în siguranţă.

De altminteri, ordine semnate de primul ministru porunceau tuturor autorităţilor din împrejurimi să asigure ajutor şi protecţie domnului de Peyrolles şi persoanelor care se aflau la castel împreună cu el.

Dar Philippe de Mantoue se gândise că în jurul cetăţii Peña del Cid s-ar fi putut întinde nişte plase în care ar fi posibil să pice şi să fie prinşi câţiva peşti mari, a căror captură îl interesa foarte mult. În cazul în care Lagardère ar fi dat târcoale pe-acolo, acum era un prilej minunat pentru a-i dovedi că nu trebuie să rămâi într-o ţară străină, chiar şi atunci când vrei să-ţi cauţi acolo logodnica. În lipsa lui Lagardère, s-ar putea să se lase prinşi cel puţin Cocardasse sau Passepoil, dacă nu amândoi, şi lui Gonzague nu i-ar fi displăcut să se răzbune pentru chiulul tras de gascon la spânzurătoarea din Madrid.

Montaubert îndeplinise, aşadar, mai întâi misiunea sa oficială faţă de Peyrolles şi constatase — astfel încât să poată raporta stăpânului său — că sănătatea domnişoarei de Nevers se îmbunătăţise şi că la orizont nu apăruse nici un salvator. Petrecuse restul zilei dând, în toate satele învecinate, instrucţiuni secrete, chipurile ca din partea lui Alberoni, potrivit cărora toţi francezii care nu trecuseră încă frontiera trebuiau să fie arestaţi pe loc şi duşi la Madrid. Dacă în mulţimea celor prinşi s-ar fi agăţat în ochiurile plasei şi peştişori neînsemnaţi, lucrurile

s-ar fi încheiat prin eliberarea lor. Dar exista şi şansa ca cel puţin o parte din pradă pescuită să fie de valoare.

Chaverny, ghinionist, fusese unul dintre primii căzuţi în cursă.

În timpul drumului pe care fu silit să-l parcurgă într-o direcţie necunoscută lui, gândurile îi erau lipsite de veselie. Furiei care-l cuprindea pentru că nu le putuse vedea pe Aurore şi pe dona Cruz, când era totuşi atât de aproape de ele, i se adăuga ciuda că nu ştia în ce mâini căzuse şi încotro era condus.

Deşi, în această aventură, presimţea vreo viclenie a celui pe care-l numea "frumosul său văr", nu avea posibilitatea să se informeze fiindcă, pentru a ne exprima astfel, i se pusese botniţă. În plus, se gândea că trebuia să se prezinte, încă de a doua zi, în avanposturile armatei franceze. Aceasta era pentru el un punct de onoare, consecinţă a ordinelor primite din partea regentului, şi îşi spunea că se va duce, chiar dacă pentru asta va trebui să renunţe la a o vedea pe dona Cruz.

Trecuseră deja trei ore de când mergeau şi bezna începea să se destrame. Micul marchiz îşi dădu seama că în jurul lui nu mai erau decât şase oameni, socotiţi că fiind îndeajuns de mulţi pentru a-l escorta, ceilalţi fiind probabil trimişi cu alte treburi. Această constatare îi făcu plăcere, deşi, legat şi fără arme cum era, nu putea spera să facă mare lucru împotriva lor. Supravegherea părea totuşi a fi slăbit, căci cei ce-l însoţeau erau foarte convinşi de neputinţa lui.

Drumul trecea pe lângă o prăpastie, pe care marchizul o cercetă cu privirea. Calul său mergea atât de aproape de margine, încât călăreţul îşi putea arunca privirile până în fund: era un povârniş abrupt, pe care creşteau, ici şi colo, câteva tufişuri şi la poalele căruia se întindea o câmpie îngustă, închisă la cele două extremităţi de nişte stânci aproape verticale. Doar o crăpătură, cunoscută de păstori, permitea accesul la acea pajişte.

Chaverny îşi dori că animalul lui să se împiedice, deşi, dacă ar fi fost să se rostogolească, cu mâinile legate la spate, în acel abis, şansele de a-şi frânge gâtul ar fi fost de nouăzeci şi nouă la sută. Dar nu prea avea de ales, şi niciodată nu fusese un fricos.

Deoarece calul nu părea să se împiedice, hotărî să-l ajute. O apăsare puternică a picioarelor, la momentul potrivit, şi

treaba se făcu: cal şi călăreţ se prăvăliră în râpă, spre marea uimire a celor care-i păzeau.

Căzătura nu fu deloc uşoară. Calul agoniza când se opri pe pământ şi nu avu putere nici să necheze. Chaverny nu l-a văzut murind, pentru simplul motiv că el însuşi era ameţit, trebuindu-i mai bine de un sfert de oră pentru a-şi reveni în simţiri.

Totuşi, rezultatul acelei înspăimântătoare gimnastici a fost acela de a-i rupe legăturile şi, deşi avea mâinile însângerate, acum era liber.

Inutil să spunem că-şi pierduse pălăria, altminteri s-ar fi grăbit să le adreseze o plecăciune adâncă adversarilor săi, care îl credeau făcut bucăţele şi ale căror siluete se desenau la marginea prăpastiei — aşa cum stăteau să asculte dacă nu se auzea de jos vreun strigăt sau un horcăit de moarte.

Marchizul nu renunţă să le facă măcar un gest de adio, însoţit de cel mai impertinent hohot de râs:

— Domnilor, trebuia să mă ţineţi la câmpie, le strigă. Terenurile accidentate sunt făcute pentru cei care ştiu să se folosească de ele.

Capitolul XI - Pajiştea-Ţapului

Motivele care-l făcuseră pe Lagardère să lipsească de la întâlnirea cu Mariquita fuseseră serioase.

Nu-l reţinea nimic la Segovia şi, imediat ce găsise cai pentru el şi pentru însoţitorii săi, pornise la drum spre nord. Încredinţat că Aurore nu se afla la Madrid, nu mai avea nici o ţintă precisă şi se întreba unde ar fi trebuit s-o caute. Se afla oare în Navarra, în Aragon, sau în Castillia? Şi nu s-ar fi putut, oare, să fie dusă în cine ştie ce colţ pierdut al Cataloniei, unde ar fi greu, ba chiar aproape imposibil s-o găsească, încă mult timp de-acum înainte?

De pe vârful muntelui Cayo, nu departe de Catalayud, Henri îşi plimba privirile deasupra unei părţi a Spaniei, aşteptând, poate, o inspiraţie secretă care i-ar spune: "du-te într-acolo, şi nu în altă direcţie."

Dar cerul tăcea, şi soarele, răsărind deasupra golfului Leone, începu să se înalţe pe bolta cerească şi-şi descrise curba obişnuită, ca şi cum pe acest pământ n-ar fi existat bucurii şi lacrimi, dorinţe şi disperări, inimi pline de sentimente şi suflete goale.

În depărtare, Ebrul îşi rostogolea apele albastre şi limpezi. Oare Aurore de Nevers îl aştepta dincoace, sau dincolo de fluviu?

Cavalerul era nervos, nerăbdător. De la Bayonne nu mai avusese nici o ştire despre logodnica sa şi toate încercările-i fuseseră zadarnice, toate căutările — inutile. Fiecare nouă dezamăgire îi adâncea rana din inimă, şi această ostilitate surdă a destinului, care îl condamna la inerţie — pe el, cel obişnuit să lupte şi să învingă — îl irita. Toate piedicile acţionau ca nişte înţepături de ace care-l înfuriau; era gata să se năpustească înainte, cu capul în jos, ca un taur înnebunit de banderile: să ucidă, să sfâşie, să spintece măruntaie, să respire mirosul sângelui, şi să facă grămezi de cadavre.

Cocardasse şi Passepoil erau frânţi de oboseală. Lagardère nu le lăsa timp să doarmă, să bea şi să iubească. Dar nu se plângeau, de altminteri ca şi bascul, care — tăcut, în timp ce tovarăşii săi vorbeau vrute şi nevrute — îl urmă ca o umbră pe cavaler şi era, poate, singurul care-i înţelegea frământarea.

Deoarece nu trebuiau să fie decât abia a doua zi la Saragossa, Lagardère le permise oamenilor săi să se odihnească la Cervera.

— Beţi, râdeţi, lustruiţi-vă săbiile şi îngrijiţi-vă caii, le zise. A sosit momentul să ieşim din moleşeala asta în care trăim şi, dacă mâine nu le vom găsi pe cele care ne aşteaptă, ne vom duce să aflăm secretul ascunzătorii lor de la Gonzague.

— Păzea! şopti Cocardasse la urechea lui Passepoil, vulcanul rostogoleşte tunete, şi mâine vom vedea lucruri noi.

— Vom vedea roşu, replică normandul. Va curge sânge, şi s-ar putea să fie al nostru.

— Vai de păcatele mele! Al tău e alb, nenorocitule. Tu nu te pricepi, ca mine, să-i întreţii nuanţa cu ajutorul vinului roşu.

Cei doi amici ar fi reînceput, poate, veşnica lor discuţie despre băutură şi femei, dacă Antoine Laho nu i-ar fi potolit spunându-le:

— Să bem. Ca şi vinul, orice sânge este bun dacă e bine tras şi bine vărsat.

Toată ziua, Lagardère rămase închis în camera sa şi nu ieşi decât după ce soarele dispăruse în spatele lanţurilor muntoase.

— Sunteţi gata? îi întrebă.

Cei trei bărbaţi stăteau la masă şi Cocardasse, care nu se ridicase de acolo de la prânz, dădu pe gât dintr-o înghiţitură conţinutul unei sticle încă pe trei sferturi plină. Bascul îşi puse la loc, în centură, pumnalul pe care-l aşezase lângă farfuria sa, iar Passepoil — mereu sentimental după, ca şi înainte de a bea — se strecură până la bucătărie pentru a săruta ceafa unei andaluze grase şi destul de coapte, care domnea peste cratiţe şi oale.

— Caii! porunci Henri. Să plecăm.

Un sfert de ceas mai târziu, galopa în fruntea oamenilor săi către Ebrul navarrez, decis să dea a doua zi o raită în lungul malurilor sale, înainte de a merge la Saragossa, unde-l aştepta gitana.

Gasconul avea limba cam încleiată de prea multă băutură, dar asta nu-l împiedica să sporovăiască. Doar spânzurătoarea avusese puterea să-l facă să tacă, şi asta numai în momentul în care simţise funia în jurul gâtului. Ce mai râdea acum de acele clipe!

— E mult, Amable, trăncănea el, e mult de când n-ai mai visat urât?

— Ei! Cum să visez, când noi nu dormim deloc? răspunse blândul călugăr. E mai bine de-o săptămână de când spinările noastre au uitat drumul spre un pat, fie măcar şi spre o rogojină.

— N-ai dreptate, amice. Cât despre mine unul, eu am dormit în noaptea pe care am petrecut-o la închisoarea din Madrid.

— Cred că eu n-aş fi putut închide un ochi în jurul zilei când ar fi urmat să fiu spânzurat, ştiind că asta m-ar sluţi în faţa unor persoane din sexul frumos, şopti Passepoil, înduioşându-se la acest gând.

— Tu, se poate — dar eu nu, pe toţi dracii! Am dormit buştean, micuţul meu profesor de arme, ba chiar am şi visat.

— Despre ce? Presupun că nu erau nişte vise trandafirii.

— Şic! Aici te-nşeli. Ascultă doar: se făcea că plecăm, că astă-seară, în căutarea lui Peyrolles şi a prizonierelor sale, când o grămadă de drăcuşori au încercat să ne oprească pe drum.

— Drăcuşori?

— Ei, da!

— Şi cum voiau să ne oprească?

— Păi cum altfel, decât făcându-ne vrăji!

— Ăsta-i un vis urât.

— Aşteaptă sfârşitul, fir-ar să fie! Spuneam, aşadar, că erau şi draci şi femei — este acelaşi lucru…

— Nu-i adevărat, eu am văzut…

— Ce? Draci?

Ochii lui Passepoil se dădură peste cap.

— Nu! Femei! pronunţă el, ca vrăjit.

Gasconul îl întrerupse:

— Mai erau şi nişte cazane mari, în jurul cărora dansau toţi. Mi-era atât de sete, încât îmi ieşea limba de-un cot.

— Te cred, era o imagine a infernului — poate chiar infernul?

— Tot ce se poate, pe toţi dracii! Pentru că erau o mulţime de femei, tinere ş-i bătrâne, grase şi slabe, drăguţe şi urâte. Şi ia ghiceşte, iubitule, cu ce erau îmbrăcate?

— Hai, spune, să vedem…

— Pur şi simplu cu vânt…

— Cu vânt?

— Ei, da! Cu vânt, cu aer, cu lumina roşie a cazanelor, şi tare ţi-ar mai fi plăcut, bietul meu Amable… Erau peste o sută.

Calul normandului se împiedică şi fu cât pe-aci să cadă — stăpânul său se gândea la cu totul altceva decât să-l conducă.

— Ai noroc că ai văzut toate astea, Cocardasse, şopti el. Nu era decât un vis, este adevărat, dar iluzia reprezintă jumătate din viaţă. Şi pe urmă?

— Pe urmă?… Şi-au luat zborul, călare pe mături, iar tu şi cu mine am aruncat dracii în cazane. Apoi am văzut o mulţime de sticle pline, ploşti, butoaie; vinul curgea ca nul Manzanarès la Madrid, şi nu-mi mai era sete, pentru că bea atât de mult şi atât de repede, că nu pridideau să mă servească.

— Mereu pasiunea ta blestemată, nobilul meu prieten.

— Sticlele se lasă degustate fără să spună nimic, puişorule, în timp ce femeile — vai de păcatele mele! — strigă şi când le

atingi, şi când nu le atingi. Aşteaptă un pic, s-o găsească Micuţul pe domnişoara de Nevers şi să facem nunta, şi vei vedea, puştiule, că nu iluziile sunt cel mai bun lucru în viaţă.

— Şi-atunci, ce e mai bun?…

— Să bei, să dormi, să te duelezi. Asta e!

Noaptea era tot mai neagră, dar norii nu. Întârziară să se destrame pentru a face drum lunii, care scălda deodată valea într-o lumină palidă.

Călăreţii văzură în jurul lor nişte umbre ce se strecurau dintr-un tufiş într-altul, de la o stâncă la alta. Nu păreau deloc să fie duşmănoase, căci elementul feminin alcătuia cea mai mare parte, dar cu atât mai ciudat era să vezi nişte femei rătăcind aşa, în plină noapte, şi poate că ar fi fost important să înţelegi acel mister.

Lagardère intră, împreună cu însoţitorii lui, într-un pâlc de arbori de la marginea drumului şi le porunci să păstreze tăcerea. El însuşi începu să se uite cu cea mai mare atenţie la toţi acei oameni care, fără excepţie, părăseau drumul în acelaşi loc şi dispăreau pe o potecă făcută de capre.

Trecuseră deja mai mult de cincizeci şi veneau mereu, mai ales femei. Totuşi, era bine să fii precaut; obiceiurile spaniolilor se deosebesc în toate privinţele de ale noastre: sub fuste se ascund uneori flinte, şi deseori, când o mână numără mărgelele unor mătănii, cealaltă ridică un pumnal.

În urma evenimentelor de la Pancorbo, Lagardère nu avea încredere — şi nu fără a fi îndreptăţit — în oamenii care dau târcoale noaptea, îndreptându-se spre ţinte necunoscute.

Se făcuse ora nouă şi trecătorii se răreau tot mai mult. Ultimii se grăbeau ca şi cum ar fi fost în întârziere, şi doar văzând precauţiile pe care le luau pentru a se ascunde privirilor nedorite, se putea ghici uşor că reuniunea lor avea un scop secret.

Lagardère era mirat.

— Tu înţelegi ceva din ce se întâmpla? îl întrebă pe basc, care stătea alături, chiar mai mirat decât el însuşi.

— Am venit deseori în ţara asta, răspunse Antoine Laho, şi niciodată n-am văzut ceva asemănător. Poate ar fi bine să-i urmărim.

— Este şi părerea mea, spuse cavalerul. Să mergem.

— Amable, şopti Cocardasse aplecându-se la urechea lui Passepoil, poate că nu este chiar aşa de mare distanţă între visul meu şi ceea ce vom vedea curând.

— Crezi că se va realiza în întregime? întrebă nerăbdător normandul, lingându-se dinainte pe buze.

— Şi că o să fie şi doamne? replică normandul. Pe toţi dracii! Îţi promit că vor fi cu duiumul.

Caii fură legaţi bine de arbori, la o oarecare distanţă de la drum, pentru a nu li se putea bănui prezenţa, apoi stăpânii porniră, la rândul lor, pe poteca pe care dispăruseră vagabonzii misterioşi.

Drumul era îngust, presărat cu stânci, mărginit de tufişuri spinoase. Cobora aproape vertical într-un fel de lighean adânc înconjurat de ziduri de apărare naturale, iar Cocardasse, al cărui creier era încă sub efectul aburilor vinului băut în cursul zilei, se împiedica la fiecare pas, înjurând în surdină.

Poteca se îngusta tot mai mult, părând că se afundă în măruntaiele pământului. În curând se redusese la o crăpătură în pereţii stâncoşi, atât de îngustă încât nu lăsa să treacă decât câte un singur om.

Lagardère mergea în frunte, cu spada în mână, frământându-şi în zadar mintea pentru a ghici cine putea fi acela care aducea atâta lume în locuri aşa de sălbatice şi la asemenea oră.

— Visul tău, şopti Passepoil, ai cărui ochi îi ieşeau din orbite.

— Da, visul meu, aprobă gasconul, destul de tulburat el însuşi. Profesoraşule, o să râdem.

În acel moment, sub ochii lor se desfăşura cel mai ciudat spectacol. Pentru a-l explica, trebuie să ne gândim la ce însemnau în secolul trecut superstiţiile şi ereziile poporului spaniol — erezii care, de altminteri, s-au perpetuat şi mai există şi astăzi în imaginaţia unor păstori din Aragon şi din Vechea-Castillie.

O pajişte mică, foarte verde, proaspătă şi veselă, înconjurată de o barieră de stânci ce formau un fel de pâlnie, se întindea în faţa lor. În mijlocul ei ţâşnea un izvor limpede ca cleştarul. Pământul era acoperit cu un covor de iarbă moale presărat cu mii de flori multicolore; desigur că la lumina zilei

locul acesta era încântător, asemănător meleagurilor alese de pustnicii care doresc să trăiască departe de lume.

Poate că ceea ce urmează să spunem va fi luat drept o ficţiune. Şi totuşi nu este aşa. Niciodată inchiziţia, nicicând atotputernica religie unită cu puterea civilă, şi nici măcar multitudinea de călugări şi de preoţi din Spania nu au împiedicat, în această ţară, practicile demoniace care nu au atins nicăieri în altă parte limite atât de extreme şi nici nu au avut atât de mulţi prozeliţi.

Era o seară de vineri — zi de sabat[113]. De la ora la care încep să urle lupii şi până la cântatul cocoşilor, cei ce pretindeau că sunt vrăjitori se adunau în diverse puncte ale peninsulei.

Ultimul lor rege, Michel Goiburn, îşi avea Curtea chiar în locul în care se aflau Lagardère şi tovarăşii săi. Toţi adepţii trebuiau să vină acolo cel puţin o dată pe an, aşa cum se duc musulmanii la Mecca, şi locul acela se numea: "Pajiştea-Ţapului".

Regina era Jeanne-Vicleana. Unii locuitori ai Aragonului v-ar putea spune încă şi azi că de o sută cincizeci de ani ea stă ascunsă în munţii Pirinei, sub înfăţişarea unei năpârci.

În zilele de sărbătoare, regele lua loc pe un tron de aur. În acea seară, el stătea doar pe un scaun de abanos, ca şi soţia sa. Un foc mare, aprins în faţa lor, le lumina goliciunea, ca de altminteri şi pe cea a tuturor celor prezenţi, bărbaţi şi femei. Era priveliştea cea mai josnică ce s-ar putea închipui.

Michel Goiburn era un personaj ciudat, atât de diform încât se potrivea de minune rolului său. Fără îndoială acesta era şi motivul căruia îi datora regalitatea sa.

Capul lui era enorm. Coarnele false care-i fuseseră adaptate nu puteau să-l facă mai grotesc decât era în realitate. Avea ochi rotunzi şi ieşiţi din orbite ca cei ai unei păsări de noapte, o barbă ascuţită ca de ţap, crescută pe un maxilar ca de maimuţă. Unghiile de la mâini şi de la picioare aveau o lungime

---

[113] *Sabat*: repaos sacru care, potrivit legii lui Moise, trebuia să fie respectat de către evrei în cea de a şaptea zi a săptămânii. Un alt sens al cuvântului — cel în care este folosit în text — este cel de sărbătoare nocturnă a vrăjitorilor şi vrăjitoarelor care, conform unei superstiţii populare, avea loc sâmbăta, la miezul nopţii, sub conducerea Satanei. (n.t.)

nemaipomenită, se curbau, se răsuceau ca nişte gheare, putând da — la nevoie — impresia că sunt picioare de ţap.

Jeanne-Vicleana ar fi putut fi considerată — prin comparaţie — o femeie drăguţă. Într-adevăr, spre deosebire de soţul său, capul îi era prea mic faţă de trup avea trăsături colţuroase, un nas cârn ca un rât, dinţi lungi şi galbeni şi, în plus, se uita cumplit de cruciş.

Pe scurt, alcătuiau o pereche hidoasă, în jurul căreia dansau câteva femei cu o anatomie superbă, cu un profil pur şi care aveau în vine sânge maur. Celelalte erau nişte bătrâne cu părul alb, ştirbe — hoituri cărora viciul şi desfrâul le ieşeau prin toţi porii.

Passepoil contempla uimit acest dans infernal; cât despre Cocardasse, simţea că plesneşte de atâta râs. Bascul îşi făcuse cruce, iar Lagardère îşi întorcea privirea, simţind cum îl cuprind valuri de greaţă.

Toţi adepţii veniră, pe rând, să se prosterneze în faţa stăpânului, să-i sărute picioarele şi ochii, în timp ce se înălţa un altar unde urma să se oficieze o parodie de slujbă religioasă.

Michel Goiburn începu să vorbească; vocea îi era răguşită, întretăiată, mânioasă, şi cavalerul îşi încorda auzul ca să înţeleagă cuvintele.

Se putu convinge în curând că la acea josnică adunare nu era numai vorba de a-şi bate joc de Dumnezeu, de Sfânta Fecioară şi de sfinţi, ci că se ocupau şi de altceva. Într-adevăr, regele vrăjitorilor le anunţa credincioşilor săi că se declarase război între creştinii din Spania şi cei din Franţa.

— Armatele se vor ucide între ele, spunea. Trebuie să le ajutăm la treaba asta, întru cea mai mare glorie a lui Satan. Fiecare dintre voi să-şi dea toată silinţa în acest scop, urmărind trupele şi omorând pe cei pe care-i veţi găsi izolaţi, indiferent din care tabără ar face parte. Când va sosi următoarea zi de Paşti, vom bea aici sângele creştinilor, din propriile lor cranii!

Henri de Lagardère ţinea dinţii strânşi, iar mâna îi tremura de nerăbdare, încleştată pe mânerul spadei. Ceea ce spusese fiinţa aceea josnica fusese pentru el o revelaţie: regentul se afla în război cu Filip Catolicul!

— Trebuie să-i ucidem pe toţi aceşti oameni, şi nici unul să nu ne scape, spuse cu glas înăbuşit. Cât despre femei, sunt nişte nenorocite; dar nu avem nici un drept să le masacrăm.

— La naiba! Dacă nu vom avea că pradă de război decât hainele, captura asta n-o să ne prea îmbogăţească, fu constatarea lui Cocardasse. Mi-ar fi plăcut totuşi tare mult să pipăi părţile moi ale acestor domnişorici, cu spada mea Pétronille.

— Sunt nişte femei! suspină tandrul Amable Passepoil.

— Astea, femei?… Când îţi spuneam, iubiţelule, că orijtn drac, ori o femeie, tot aia e!…

— Nu cred că există altă ieşire decât aceasta, reluă vorba Lagardère. Passepoil o va păzi şi va ucide pe toţi bărbaţii care ne-ar scăpa. Pe femei le-ar putea lăsa să fugă,

— De acord, se-nvoi normandul. Ah! La naiba! Defilarea va fi nostimă.

— Înainte! strigă Henri, şi să-i atacăm pe aceşti monştri!

Elementul masculin era alcătuit din treizeci de indivizi; femei, erau peste cincizeci.

Şi se stârni o panică îngrozitoare. Pajiştea-Ţapului răsună de urlete de teroare, iar vrăjitoarele — ca o turmă care fuge din faţa incendiului — se năpustiră spre coridorul îngust pe care-l păzea Passepoil. Era o amestecătura de braţe şi umeri, o viermuială de cărnuri vii, care se înghesuiau să scape. Orice piept care nu era dotat cu doi sini era imediat găurit, în trecere, de sabia profesorului de scrimă.

Bărbaţii încercară totuşi să se apere. Dărâmaseră tronul, smulseseră bucăţi din altar sau se înarmaseră cu pietre. Nu mai era momentul să facă vrăji: pentru a scăpa de moarte, trebuiau să recurgă la mijloace mai pământeşti.

Cădeau unul după celălalt, însângerând iarba pe care se lăfăiseră mai adineauri. Spada lată a gasconului şi pumnalul bascului, alături de sabia lui Lagardère, tăiau brazde o cumplite printre aceste slugi blestemate ale lui Satan.

Femeile o luaseră la goană fără veşminte, aruncând blesteme şi scoţând ţipete de spaimă, mirându-se că nu cădeau şi ele sub loviturile ucigătoare. Unele se ascundeau în tufişuri, gâfâind, neîndrăznind să meargă mai departe; altele alergau pe drumuri, încercând să ajungă la casele lor înainte de zorii zilei. Dacă ar fi fost întâlnite aşa cum erau, le-ar fi aşteptat rugul, după toate torturile inchiziţiei.

Un grup, al celor mai iuţi de picior — cam cincisprezece — o luară la fugă spre Soria. Un tropot de copite le opri scurt — se

sfătuiră din priviri timp de o secundă şi se năpustiră spre ruinele de la Numance, unde se ascunseră. Femeile acelea goale, tupilate în lungul zidurilor gata să se dărâme, alcătuiau o privelişte ciudată.

Totuşi, una dintre ele nu putu fugi destul de repede astfel ca să nu fie zărită de grupul de călăreţi ce soseau în goană mare. Era îndeajuns pentru a însemna pieirea celorlalte. Se culcară toate la pământ şi-şi ţinură respiraţia.

Galopul încetă în faţa întârziatei, care scotea ţipete de disperare şi a cărei totală goliciune îi uimea, fără doar şi poate, pe călăreţi. Începu o adevărată vânătoare.

Vrăjitoarea era tânără; datorită picioarelor ei zdravene de munteancă, obişnuită să alerge printre stânci, sărea ca o capră şi profită de cel mai mic tufiş pentru a mări distanţa dintre ea şi caii duşmanilor săi.

— E vrumoaza! strigă un glas cu un puternic accent german. Za vie a gelui dindre noi gare o va brinde, ge dragu!

— A mea! exclamă Taranne.

— A mea! strigă, mai tare, Nocé.

Erau; într-adevăr, desfrânaţii lui Gonzague, pe care acesta îi trimisese spre frontieră pentru a-l împiedica pe Lagardère să se întoarcă în Franţa. El însuşi urma să li se alăture a doua zi, împreună cu un corp de armată spaniol care va înainta către Fontarabia.

Fugara făcu un ultim efort şi sări în interiorul ruinelor; se credea salvată.

Dar gentilomii îi dădură lui Oriol să le ţină caii şi se grăbiră în urmărirea vânatului, ca o haită de câini după o lupoaică. Pofta de dezmăţ le sporea ardoarea vânătorii.

— Am brinz-o! urlă deodată baronul de Batz, triumfător.

Femeia nici măcar nu încercă să se apere; era extenuată, şi nişte braţe de oţel o ţineau ca într-o menghină.

— Pe toţi dracii! Şi eu am prins-o, strigă Taranne.

Era adevărat: fiecare din ei ţinea în braţe câte o prizonieră. Nocé şi Lavallade urmăreau şi ei altele două, şi peste tot, pe iarba verde, se aflau pete albe care deodată începeau să mişte şi o luau la fugă.

O mare uimire se putea citi pe chipul gentilomilor-oameni de finanţe.

— Nici nu se compară cu orgiile regentului! exclamă Nocé. Tocmai am întrerupt o petrecere care nu este deloc banală. Dar unde or fi bărbaţii?

Însă nu reuşea să prindă deodată pe toate femeile — roiul avea să-şi ia zborul, printre implorări şi ţipete.

— Să nu mai mişte nici una din voi, li se adresă vrăjitoarelor. Prima care va încerca să fugă va fi străpunsă de sabia mea.

La această ameninţare, toate se opriră. Călăreţii nu erau alguazili, nici măcar spanioli; poate că vor reuşi, încă o dată, să scape cu viaţă?

Nocé o luă la întrebări pe una dintre ele, o fată frumoasă, zveltă şi suplă. Lumina palidă a lunii, care cădea drept pe trupul ei bronzat, o făcea să pară o statuie misterioasă şi superbă.

— Nu pe noi trebuie să ne urmăriţi — îi spuse, întinzând braţul către nord — ci pe cei care, acolo, ne ucid fraţii şi surorile. Dacă sunteţi bărbaţi, duceţi-vă la ei; surorile mele şi cu mine vă vom răsplăti.

Se pricepuse să citească dorinţa în privirile aprinse ale tuturor acelor bărbaţi.

— Ce vrei să spui? întrebă Lavallade.

— Am fugit pentru că au venit patru bărbaţi — patru demoni — cu spada în mână, invadând locul nostru de refugiu. Ne-au insultat, ne-au obligat să fugim fără îmbrăcăminte; îi ucid pe toţi bărbaţii, care nu au arme să se apere. Dacă nu sunteţi de-ai lor, ne datoraţi ajutor şi protecţie.

— Ai dreptate, spuse Taranne. Explică-ne totuşi care este rostul acestui atac nocturn şi cmc sunt acei bărbaţi?

— Habar n-am. Şeful nostru mult iubit ar fi putut să ne-o spună, dar zace la pământ, cu o gaură în frunte.

— O lovitură de spadă?… întrebă Taranne, îngrijorat.

— Da, aici, între ochi, zise fata, arătând cu degetul locul, pe propria-i frunte.

Desfrânaţii se priviră cu groază.

— O gaură în mijlocul frunţii! Nu ne putem înşela, domnilor, exclamă Nocé. Este Lagardère!

Timp de nouă luni din douăsprezece, nopţile în Spania sunt încântătoare:

…*seri melancolice*,
În care Prado străluceşte de jais-uri[114] *şi de ochi negri*.

Stelele scânteiază pe cerul ei atât de limpede: luna scotoceşte cu reflexele sale argintii printre dantelele catedralelor, prin alcazarurile maure, de departe — siluete impozante, de aproape — pietre ajurate, adevărate capodopere.

Aşa că noaptea cea răcoroasă este preferată zilei arzătoare. Până la miezul nopţii, în *patio*[115] se plimbă perechi de îndrăgostiţi, discutând zâmbitori şi cu buzele apropiate, căutând unghere întunecoase, în care să nu se vadă tot aşa de bine ca în miezul zilei.

Pe Pajiştea-Ţapului, lumina cădea, albă şi palidă, destul de puternică totuşi pentru că de pe stâncile învecinate să poată fi urmărite diferitele etape ale măcelului, într-adevăr, Lagardère, de când asistase la scenele josnice ale sabatului, nu mai avea în inimă nici un strop, de milă; i se părea că, făcând să dispară autorii, purificând prin sânge acel colţ de pământ minţit, făcea dreptate.

Dintre cei treizeci de vrăjitori care, până de curând, se dedaseră celor mai ruşinoase practici, nu mai rămăseseră decât cinci, pe care cavalerul şi tovarăşii săi îi hăituiau ca pe nişte animale sălbatice în jurul pajiştei.

Era o urmărire fantastică, pe care închipuirea cu greu şi-o poate imagina fără a se duce cu gândul la îndepărtatele epoci ale Romei, la luptele gladiatorilor, la creştinii daţi pradă soldaţilor şi fiarelor. Ar fi apărut tăcută şi cu atât mai lugubră de n-ar fi fost strigătele lui Cocardasse — atât de puternice, încât ecoul le trimitea înapoi după ce le înmulţise.

---

[114] *Jais* (se pronunţă "je"): mineral de culoare neagră strălucitoare, culoare neagră. (n.t.)

[115] *Patio*: curte interioară; trotuare acoperite. (n.t)

Furia gasconului sporise datorită faptului că spada lui se-nfigea adesea în vid, în aşa măsură se pricepeau spaniolii s-o evite.

Curând nu mai rămase în picioare decât unul, şi Lagardère ii doborî aşa cum îl ucisese pe primul, pe regele Michel Goiburn.

Lupta se sfârşise, cerul era răzbunat! Celor patru bărbaţi nu le mai rămânea decât să părăsească acel loc infam, devenit un abator, lăsând totul pradă vulturilor.

Cavalerul tocmai se pregătea să dea ordinul, şi deja îşi băgase din nou în teacă spada, când lăsă să-i scape o exclamaţie de surpriză — pe vârful stâncii în care era săpată trecerea cea îngustă, în mijlocul unui grup de femei goale, cinci bărbaţi cu pelerine întunecate îşi ridicau ameninţător spadele.

Atâta vreme cât nu fusese vorba despre Lagardère, acoliţii lui Gonzague nu se lăsaseră prea greu convinşi de cele spuse de vrăjitoare. Dar, deşi cavalerul era duşmanul lor de moarte, ştiau că nu era în stare să omoare oameni care nu făceau rău nimănui, să brutalizeze fără motiv nişte femei.

O bănuială li se-nfipse curând în minte; dacă femeile acelea i-ar înşela, nu trebuiau să se lase păcăliţi şi, pe de altă parte, dacă le-ar apăra împotriva unei primejdii reale, nu le-ar fi părut rău să capete o răsplată.

Le ceruseră, aşadar, să vină cu ei la Pajiştea-Ţapului, gata să le silească la asta, dacă ar fi refuzat.

Nu simpla lor apariţie provocase uimirea lui Lagardère, ci altceva mult mai grav şi mai ameninţător.

Vrăjitoarele trăseseră un bloc de stâncă deasupra capului lui Passepoil. Încordate, opintindu-se în picioare, cu muşchii umflaţi, îl împingeau spre crăpătura din pereţii de piatră: peste câteva secunde, s-ar fi prăbuşit, mai întâi strivindu-l pe maestrul de scrimă şi închizând, în acelaşi timp, trecerea.

Normandul era singurul care habar n-avea că moartea era suspendată deasupra capului său. Un minut de groază de neuitat se scurse pentru Cocardasse şi pentru basc, ca şi pentru Lagardère.

A fost oare o întâmplare?... Sau, poate, Providenţa a vrut să-l răsplătească pe acel om pentru că apărase credinţa împotriva satanismului? El însuşi n-ar fi putut spune, pentru că nu acţionase după capul lui, ci doar ca să-şi asculte stăpânul, şi

pentru că niciodată nu stătuse să filozofeze, nici cu privire la intenţiile întâmplării, nici în legătură cu binefacerile providenţei.

Fapt este că nu sosise ziua în care trebuia să moară. Tandrul profesor de scrimă ar fi fost prea îndurerat dacă ar fi murit de mâna femeilor, şi ar fi luat cu el în lumea cealaltă convingerea că multe dintre ele nu sunt nişte îngeri.

În locul în care poteca se deschidea în valea circulară, stânca forma un fel de adăpost natural, îndeajuns de adânc pentru ca un om să poată sta jos.

Passepoil era obosit; socoti că era nimerit să se odihnească o clipă. Această acţiune, atât de simplă prin ea însăşi, fu cea care-i salvă viaţa.

Auzi deodată un zgomot puternic de sfărâmare, ca şi cum s-ar fi crăpat muntele, şi pe faţă şi pe mâini îl loviră puzderie de ţăndări de piatră.

Aşa cum se întâmplă în astfel de situaţii, într-o clipită, fără a-şi da seama, sări în picioare ca împins de un arc puternic, şi câteva salturi uriaşe îl duseră spre tovarăşii lui, înainte chiar de a realiza primejdia prin care trecuse.

Cocardasse îi prinse în braţe şi-l sărută de mai multe ori.

— Vai de păcatele mele! strigă. Ai scăpat ca prin urechile acului; crezusem cu adevărat că soarta îţi era pecetluită.

— Eu?

— Chiar tu! Ei! Pe toţi dracii! Ia uită-te numai, să vezi!

Blocul de piatră împins în crăpătura stâncilor mai antrenase şi altele, şi vrăjitoarele, ajutate de gentilomi, continuau să rostogolească tot mai multe asemenea pietroaie în trecerea îngustă. De acum înainte, ieşirea din defileu le era închisă. Pajiştea-Ţapului avea să devină o închisoare, poate chiar un mormânt.

Lagardère ridică din umeri:

— Joacă de femei! spuse. Stâncile nu sunt atât de înalte încât să nu poată fi escaladate, şi putem aştepta ca adversarii noştri să binevoiască să coboare până aici.

Merse să se aşeze, foarte liniştit, lângă cazanul în care mai fierbea uleiul încins a cărui lucire sinistră arunca o lumină lugubră asupra cadavrelor ce zăceau răspândite pe pământ. De unde stătea, cercetă atent cu privirea siluetele celor care credeau că i-ar putea zidi în acea gaură blestemată. Dar erau prea departe de el pentru a le putea distinge trăsăturile. Vântul

îşi luă asupra sa sarcina de a-i lămuri ceea ce nu putea vedea, aducându-i zgomotul vocilor. Curând, auzi chiar şi un nume, pronunţat cu accentul special al defunctului maestru de arme Staupitz, cel ucis de el la Nürnberg: "Lagartère!"

— De Batz se află aici, spuse zâmbind. Ar fi trebuit să mă aştept la asta. Ei nu sunt decât cinci, şi nu-l zăresc pe Gonzague. Ar fi, totuşi un loc potrivit pentru a-i reaminti şanţurile de apărare de la Caylus, iar trupul lui ar avea locul ce i se cuvine printre acestea.

— Rămâne de văzut, micuţule, îl întrerupse Cocardasse. Poate că ar roşi de ruşine să se afle în tovărăşia lui.

Ochii cavalerului căpătară o fixitate extraordinară.

— Iată-i pe grasul Oriol, şopti, pe Montaubert şi, dacă nu mă-nşel, pe Taranne şi pe Nocé. Nişte mărunţişuri pe care le vom lichida cât ai bate din palme.

Cele cinci personaje, amestecate în grupul sadic al vrăjitoarelor, se decupau pe albastrul cenuşiu al cerului şi unele mişcări trădau nişte mângâieri desfrânate.

Glasul baronului de Batz se mai înălţă o dată, trezind în Pajiştea-Ţapului ecoul ce adormise pentru o clipă:

— Lacartère!

Acesta îşi ţinu mâinile pâlnie la gură şi strigătul său de sfidare, acel *adsum*[116] al lui Nevers, urcă în noapte:

— Iată-mă!

La un ordin al lui Montaubert, femeile renunţară să se mai agaţe de gâtul desfrânaţilor; se aşezară în cerc pe creasta stâncilor ce înconjurau pajiştea, şi din toate părţile începu să plouă cu pietre. Cocardasse primi una pe braţul stâng; trase o înjurătură cumplită şi ripostă, ajutat de Antoine Laho care scoase din buzunar o praştie. În mâinile bascului, aceasta era o armă teribilă; efectele nu întârziară să se facă simţite: două sau trei femei scoaseră ţipete de durere, înainte de a dispărea; grasul Oriol, atins la coapsă, plecă şchiopătând să-şi caute un adăpost.

---

[116] *Adsum* (lb. latină) = iată-mă. Aceasta era deviza lui Philippe de Nevers, însuşită şi de Lagardère (vezi *Cocoşatul* de P. Féval). Aşa cum este redată în originalul în lb. franceză (*J'y suis)*, ea poate fi tradusă atât prin "iată-mă!", cât şi prin "sunt aici!" şi "am găsit". (n.t.)

Henri observă că, în apropierea locului unde Laho îşi făcuse victimele, stânca era golaşă. Dacă pietrele nu astupau prea tare trecerea, ar fi putut — cu puţin noroc — s-o forţeze.

— Să încercăm, zise. Voi faceţi ca mine — şi înainte!

Îşi luă în spinare un cadavru, cald încă, pe care avea să-l folosească drept scut şi, cu spada în mână, se repezi spre ieşire.

Dar poteca era complet închisă de sfărâmături de stâncă, de bulgări de pământ şi crengi rupte. Ar fi fost imposibil să le escaladeze, chiar dacă adversarii nu ar fi fost acolo, împiedicându-i, Aceştia ghiciră manevra şi reîncepură, cu şi mai mare sârg, să rostogolească pietre. Un strigăt de triumf salută eşecul acelei încercări prea îndrăzneţe: cavalerul aruncase la pământ cadavrul inutil şi se retrăsese.

Deşi lipsită de primejdie, situaţia nu era totuşi plăcută. Era trecut de miezul nopţii; se putea spera că vrăjitoarele nu vor putea rămâne până în zori, decât dacă s-ar ascunde printre stânci şi în tufişuri, în aşteptarea nopţii următoare — ipoteză puţin probabilă. La rândul lor, desfrânaţii — deoarece nu coborau în arenă — aveau ca unică şansă de victorie înfometarea celor asediaţi; dar pentru asta ar fi fost necesare mai multe zile, şi succesul nu era chiar atât de sigur. Singurul lucru ce-l puteau face era, deci, să-i lase pe asediatori să aştepte.

Lagardère reveni să se aşeze, împreună cu tovarăşii săi, ruşinându-se pentru acoliţii lui Gonzague de promiscuitatea lor cu femeile, ce puteau fi văzute alergând pe vârful stâncilor.

Poate că naturii îi fu ruşine de acest spectacol, căci norii acoperiră luna, stelele se stinseră şi un întuneric adânc se aşternu peste Pajiştea-Ţapului.

Antoine Laho, ca aproape toţi bascii obişnuiţi să coboare în prăpăstii, purta în jurul şalelor o frânghie foarte solidă, dar în stare să reziste la toate solicitările, înfăşurată sub brâul său de mătase.

Când totul fu cufundat în beznă, chipul lui se lumină.

— Urmaţi-mă, luna nu va apărea din nou mai înainte de o oră, iar noi vom fi atunci departe, le zise.

Observase un loc unde s-ar fi putut încerca o escaladare şi nu se îndoia de reuşită, căci nici o stâncă nu era prea abruptă, nici o prăpastie prea adâncă pentru un basc de felul lui Antoine Laho.

Aşadar, ajutându-se de pumnal şi de cele două mâini, acesta începu să se caţăre cu uşurinţa unei pisici. Peste mai puţin de cinci minute, unul dintre capetele frânghiei era legat zdravăn, de un trunchi de copac, iar celălalt capăt, desfăşurându-se, veni să lovească nasul lui Cocardasse, care obişnuia să şi-l ţină mereu în sus — veche meteahnă pe care şi-o însuşise tot ridicând paharul.

De astă dată, socoti că nu era momentul să se plângă şi păstră pentru sine stelele verzi pe care le văzu.

Lagardère şi cei doi maeştri de arme se cocoţară unul după altul. Pentru primul era un fleac; cât despre ceilalţi doi, făcuseră, în viaţa lor, gimnastică de toate felurile, aşa că deveniseră apţi pentru multe exerciţii.

Caii, având ce paşte în jurul lor, nu se gândiseră să se dezlega. Călăreţii săriră în şa şi porniră din nou la drum.

Expresia "a-i da plasă cuiva" nu era cunoscută pe vremea lui Cocardasse, altminteri ar fi folosit-o pentru a defini păcăleala straşnică pe care le-o trăseseră acoliţilor lui Gonzague. Bezna nu lăsa să se vadă nimic, dar un zâmbet larg ilumina faţa gasconului: uneori îi plăcea mai mult o păcăleală, decât să-şi doboare la pământ adversarul.

— Acum să se ducă la toţi dracii, pe drăcoaice le au deja! râse el.

Lagardère şovăi îndelung în alegerea drumului pe care să pornească: Saragossa, sau frontiera. Într-o parte îl aştepta Mariquita; în cealaltă — datoria. Nu ştia unde era ascunsă Aurore de Nevers şi nici când o va regăsi, şi nu gitana era cea care ar fi putut să-i spună.

Dar, oricât de dureros ar fi fost pentru el să-şi părăsească pe moment căutările, onoarea îi poruncea să se alăture armatei şi să ia parte la o victorie care, permiţând Franţei să dicteze Spaniei, l-ar ajuta pe el însuşi să-şi găsească logodnica.

După o matură chibzuinţă, se decise să se îndrepte spre Pamplona — Mariquita era sacrificată.

Când luna se ivi iarăşi printre nori, desfrânaţii îşi aţintiră privirile spre locul în care-i văzuseră pe cei patru oameni aşezându-se liniştiţi în aşteptarea evenimentelor. Tresăriră.

— Nu mai sunt acolo, zise Montaubert, începură toţi să-l strige pe Lagardère — le răspunse doar ecoul.

Să fie, oare, o cursă? Totul era cu putinţă din partea cavalerului, care dispreţuia primejdia, înlătura toate obstacolele.

Banda de ticăloşi începu să se învârtă în jurul Pajiştii-Ţapului, ca o haită care a pierdut urma. Dar degeaba adulmecau, degeaba scormoneau cu privirea orice crăpătură în stâncă… nimic!… Tăcerea, vidul!

Focul cazanului se stinsese, luna nu mai lumină decât cadavrele palide ale vrăjitorilor. În zadar căută statul major al lui Gonzague să descopere pe unde putuse să dispară Lagardère — acesta nu lăsase nici o urmă a trecerii sale.

— Hai să plecăm, zise Nocé.

— Da, încuviinţă Taranne. Am fost nebuni în noaptea asta, domnilor, şi totuşi nu băusem. Oriol este singurul înţelept; cu toate acestea, dacă n-ar fi fost piatră care l-a lovit, poate că nu i-ar fi păstrat credinţă lui Nivelle — o perspectivă tristă, pe care nu vreau s-o aprofundez… Să plecăm.

Vrăjitoarele ar fi vrut să-i reţină pe aceşti adoratori care se lăsaseră plătiţi dinainte; îi implorau ca, drept recompensă pentru propriile lor amabilităţi, să le vină în ajutor pentru a se putea duce să-şi caute veşmintele.

De Batz le râse în nas:

— V-am gazit aja, va lazam la vel. Nu ne brivejde daga sunteţi imbragate zau nu.

Săriră pe cai şi dispărură. Femeilor nu le mai rămăsese decât o oră până la ivirea zorilor: trebuiau s-o folosească la deblocarea potecii, sau măcar una dintre ele ar fi trebuit să se ducă, printr-un mijloc oarecare, să-şi ia hainele şi pe cele ale tovarăşelor sale. Fu o muncă încrâncenată. Cu mâinile însângerate, cu trupurile ude de transpiraţie, îşi continuau truda. Jeanne-Vicleana le conducea, şi vrăjitoarele nu se mai gândeau nici la morţi, nici la Lagardère, nici la cei care, mai adineauri, le părăsiseră după două ore de orgii; se gândeau doar la propria lor salvare.

Dacă le-ar descoperi vreun ţăran, ar merge să-i anunţe pe alguazili, iar aceştia ar veni să le ducă la rug. Poate că, în acele clipe, mai multe dintre ele ar fi renunţat la erezia lor, dacă ar fi venit un călugăr care să le aducă iertarea păcatelor, promiţându-le salvarea vieţii.

În cele din urmă, una reuşi să treacă peste ultimul obstacol şi, curând după aceea, îmbrăcate iar în zdrenţele lor, se răspândiră, care încotro, pe câmp.

Era şi timpul: soarele se ivea la orizont!

Înainte de a se despărţi, cele mai multe juraseră să se întoarcă, în noaptea următoare pentru a arde morţii.

* * *

S în aceeaşi seară, Lagardère sosea la Pamplona la ora la care Chaverny se rostogolea de bună voie într-o râpă care nu era alta decât Pajiştea-Ţapului.

L-am văzut ridicându-se râzând; într-o clipă, râsul avea să-i îngheţe pe buze.

Într-adevăr, nu făcu bine doi paşi că se izbi de un cadavru. Apoi văzu alte două, pe urmă altele şi altele, şi toate erau în pielea goală.

"Ia te uită!" îşi zise. "Ce-o fi cu cimitirul ăsta de tip nou? La Paris avem abatorul Inocenţilor; să fie vreo rudă?"

Se apleca asupra unui corp diform, al cărui chip îngrozitor părea să rânjească şi, oricât de curajos ar fi fost, un fior îi străbătu corpul. Era singur şi nu avea arme.

Deodată, îi scăpă o exclamaţie de surpriză — mortul nu avea nici o rană aparentă pe trup, dar un firişor de sânge coagulat, pornind din mijlocul frunţii, i se uscase în barbă.

"Pe-aici a trecut Lagardère!" îşi spuse micul marchiz. "Slavă Domnului! Iată unul care nu se odihneşte deloc."

Vru să-i vadă pe toţi, tremurând la gândul că l-ar păţea găsi chiar pe cavaler, sau pe unui dintre ai săi; căci în acea hecatombă nu mai era nici o singură fiinţă vie. Cercetă, aşadar, unele după altele, toate acele feţe schimonosite, dintre care cele mai multe purtau teribilul semn, şi un suspin de uşurare îi ieşi din piept după ce văzuse cele treizeci de cadavre risipite pe pajişte şi constatase că nu-l cunoştea pe nici unul.

Căută cu privirea vreo sabie ce i-ar putea fi de folos în caz de nevoie, dar nu găsi nici măcar un pumnal. Atunci fu cuprins de o îndoială; nu era cu putinţă ca Lagardère să fi masacrat, în împrejurări obişnuite şi doar pentru a se apăra, atâţia oameni dezarmaţi, oricum, i nu i-ar fi dezbrăcat. Ori nu fusese el, ori aici se ascundea un secret pe care nu-l cunoştea. Locul era totuşi

prost ales pentru a face presupuneri care riscau să fie total greşite, şi cel mai bine ar fi fost să lase timpului sarcina de a dezlega această enigmă.

Chaverny se opri la singura ipoteză probabilă: lupta avusese loc nu departe de acolo, şi cadavrele fuseseră aruncate în râpă aceea în care lupii şi păsările de pradă se va ocupa de resturile lor.

Acea necropolă nu era tocmai veselă. Marchizul, dorind să plece de acolo cât mai repede posibil, căută un loc pe unde ar putea ieşi, când un zgomot de voci îl făcu să stea în loc.

Mirarea îi fu mare când îşi dădu seama că glasurile, aparţineau unor femei; ea spori când, la câţiva paşi de el, văzu vreo zece coborând peretele de piatră cu o ajutorul unei scări de frânghie şi înaintând spre mijlocul poienii. Toate purtau câte an braţ de lemne uscate, pe care le aruncară, grămadă, în acelaşi loc.

Mirarea i se transformă în uimire când le văzu că-şi leapădă toate veşmintele, că aprind un foc imens şi că pun în flăcări cadavrele, unul câte unul, în timp ce dansau în jurul cazanului o sarabandă îndrăcită, scoţând ţipete guturale.

Un miros groaznic de carne arsă se înălţă de pe rug şi Chaverny, temându-se că nu cumva luminile flăcărilor să-i dezvăluie prezenţa, se ascunse în spatele unui bloc de stâncă, doar capul iţindu-i-se pe deasupra îi acesteia. Dar vântul trimitea spre ei un fum gros şi urât mirositor — nimeni n-ar fi putut rămâne mai mult de un sfert de oră.

În strigătele vrăjitoarelor se putea distinge orice: râsete întretăiate, hohote sfâşietoare, sughiţuri, blesteme, însoţite de contorsiuni ale întregului trup, atitudini de jale sau lubrice.

Numele lui Lagardère, pronunţat de câte va ori cu mânie, izbi urechile marchizului. Aşadar, nu se înşelase — acolo era opera loviturii secrete a lui Nevers! Dar pentru ce, şi cum? Şi de ce trecea, el însuşi, atât de aproape de cavaler, fără a reuşi să-l întâlnească pentru a luptă alături de el?

Necunoscând prea bine cum stăteau treburile prin Spania, ignora riturile mortuare locale; dar dansul acela macabru, goliciunea ruşinoasă nu puteau fi legate decât de vreo sectă fanatică închiriată Satanei.

Cu atât mai puţin înţelegea intervenţia lui Lagardère. Singurul lucru evident pentru el, văzând acel spectacol, era

necesitatea de a se îndepărta imediat. Nu avea aceleaşi motive ca desfrânaţii lui Gonzague pentru a se duce să parlamenteze cu acele femei care, fără îndoială, l-ar fi primit foarte rău.

Dar cum să facă să plece? Cea mai mică mişcare putea să-i aducă pieirea şi, cu toate că nu era mânat de teamă, dorea să părăsească locurile fără a fi văzut.

Nu exista altă posibilitate decât scara de frânghie care se balansa la câţiva paşi de el. Chaverny măsură din ochi distanţa şi făcu un salt.

Abia pusese piciorul pe prima treaptă, când răsună un ţipăt pătrunzător, scos de Jeanne-Vicleana. — Lagardère! strigă, arătându-l cu degetul.

Hoarda se năpusti, urlând; oricât de rapidă era ascensiunea lui Chaverny, ajunsese abia la jumătatea drumului când regina vrăjitoarelor fu pe urmele lui.

Din fericire, în comparaţie cu ea, era tânăr şi puternic şi avea viziunea înspăimântătoare a ceea ce l-ar aştepta dacă ar cădea în mâna acelor zgripţuroaice. Degeaba era bărbat, degeaba era curajos; nu avea arme şi ar fi fost copleşit de numărul lor. Fără îndoială că l-ar supune cine ştie cărui supliciu îngrozitor, înainte de a-l arunca de viu în flăcări.

Îşi concentră toată energia, continuând să urce. Ajunsese deja în vârf şi credea că nu mai poate fi prins, când o mână îl înhaţă de gleznă şi-l trase cu putere înapoi. Se gândi că s-a zis cu el!

Şi totuşi, smucitura nu reuşi să-l facă să dea drumul scării, şi mâinile îi rămaseră încleştate pe frânghia care era legată de copac. Să dea drumul la o mână pentru a încerca să-şi împingă înapoi adversarii, ar fi însemnat să renunţe la soliditatea poziţiei sale şi să-şi piardă echilibrul.

Sângele rece nu-l părăsea niciodată. Avu o inspiraţie bruscă: adunându-şi toate puterile, îşi întinse piciorul ca un arc, nimerind o faţă omenească pe care o zdrobi.

Auzi un ţipăt — aproape un horcăit — şi simţi cum, în spatele lui, un trup se prăvălea şi se sfărâma jos de tot, pe pământ, cu un zgomot înfundat.

Şi din acea noapte, Jeanne-Vicleana, ultima regină a vrăjitoarelor din Spania, doarme — sub înfăţişarea unei năpârci — într-o crăpătură de stâncă: unii spun că în Pirinei, alţii că în Pajiştea-Ţapului.

Capitolul XIII - Sosirea în tabăra militară

Cam la o jumătate de oră de mers în urma lui Lagardère şi silindu-se să nu-i piardă urmele, veneau şi foştii obişnuiţi ai Casei de Aur. N-ar fi trebuit decât să-şi forţeze puţin caii pentru a-l ajunge; dar nu aveau prea mare poftă s-o facă şi preferau să adoarmă pe laurii pe care tocmai îi culeseseră la Pajiştea-Ţapului.

Acea aventură, în care realitatea se întrepătrundea cu fantasticul, era suficientă pentru a-i face să-şi păstreze veselia, atâta vreme cât nu era vorba decât despre vrăjitorie; dar de-ndată ce conversaţia se referea la cavaler, frunţile li se. Încreţeau din nou, trădându-le îngrijorarea.

Îşi dădeau seama că nici Philippe de Mantoue, nici ei înşişi nu vor reuşi să-l învingă pe acel om care trecea peste toate obstacolele, le dejuca toate capcanele şi care, atunci când îl credeai prins sau învins, dispărea ca o fiinţă supranaturală, fără măcar să poţi şti pe unde trecuse.

— Dacă ar fi singur, spunea Montaubert, am putea crede că a făcut un pact cu diavolul şi că e în stare să se facă nevăzut când are chef. Dar mai sunt şi Cocardasse şi Passepoil, şi mai ales primul nu este dintre cei pe care ai putea să nu-i observi.

Taranne interveni:

— Cu toate astea, l-am văzut la spânzurătoare, la un pas de moarte şi, departe de a muri, uite-l că acum îşi râde de noi. Domnilor, ăsta e un trio cu care vom avea încă de multe ori de furcă.

— Sunt patru, îl întrerupse Oriol.

— Da, dacă-l numărăm pe Chaverny.

— Nu Chaverny este cel care a fost cât pe-aci să-mi rupă coasta cu o piatră aruncată cu praştia, zise grasul perceptor, ducându-şi mâna la locul dureros.

— Eşti sigur?

— Cum vă văd şi mă vedeţi. Lagardère are un nou apărător care valorează tot atât cât şi ceilalţi. Când ia dispărut cocoaşa,

din ea s-au născut nişte viteji… Să nu mergem aşa repede — dacă sunt în faţa noastră, ar putea să ne conducă înapoi până la Madrid cu o viteză pe care piciorul meu bolnav nu mi-o îngăduie.

— Taci din gură, i-o tăie Nocé. N-avem nevoie de cobe, şi rolul nostru nu este nici aşa prea plăcut, ca să fie nevoie să-l faci şi mai întunecat.

— Ai dreptate, reluă vorba Montaubert. Ce vom face mâine, domnilor?

— Ceea ce ne va porunci Gonzague, şopti Taranne, şi poate că drumul pe care vom merge alături de el nu se va apropia încă de cel al oamenilor cinstiţi.

— Chaverny ţi-a spus deunăzi asta — replică râzând Nocé — dar papagalii repetă adesea lucruri bune.

Montaubert, care părea adâncit într-o visare neplăcută, îşi repetă întrebarea:

— Ce-o să facem mâine?

— Ne vom bate pentru Alberoni, împotriva Franţei, răspunse Oriol Dar nu aşa ne-au învăţat strămoşii noştri.

— Strămoşii *noştri*, sublinie Taranne. Nu vorbi despre ai tăi — ăia puneau petice la pantalonii alor noştri, când se întorceau din cruciade.

Grasul financiar păru jignit şi zise, devenind dintr-o dată spiritual:

— Ceea ce dovedeşte că ai mei au urcat şi că voi aţi coborât, de vreme ce ne aflăm în acelaşi punct!

Nimeni nu răspunse la această glumă, fiecare simţind cât adevăr era în ea şi că — fie că fuseseră seniori sau oameni de rând — strămoşii lăsaseră pe acest pământ, spre a-i reprezenta, o descendenţă mai degrabă decăzută. O tăcere îndelungată însoţi această constatare: gentilomilor nu le face niciodată plăcere gândul că ei micşorează măreţia familiei ler; cu atât mai mult atunci când o dezonorează.

Doar baronul de Batz nu spusese nimic în timpul acestei discuţii.

Puţin îi păsa acestui german nu prea scrupulos dacă spada lui era plătită cu galbeni francezi sau cu dubloni spanioli!

Entuziasmul desfrânaţilor faţă de Gonzague, care acum le putea oferi mai multe lovituri decât acţiuni albastre, trecuse demult. Dacă s-ar fi ivit vreun prilej bun ca să se despartă de el

pentru totdeauna, probabil că banda s-ar fi redus curând la Peyrolles şi la baronul de Batz.

Germanul, care n-avea chef să se amestece în discursurile despre onoare, luase un avans de douăzeci de paşi. Când se vorbea despre strămoşi, tăcea şi avea motive întemeiate: cei pe care i-ar fi putut invoca, lăsaseră amintiri foarte proaste într-o anumită vale din Anhalt.

Conversaţia reîncepu între tovarăşii săi, care rămăseseră un timp pe gânduri.

— Vreţi un sfat bun? întrebă Oriol.

— Vorbeşte, zise Taranne. Se pare că în seara asta eşti în formă — vorbeşti cu înţelepciune. Pentru că ţi se întâmplă pentru prima dată în viaţă, putem să te ascultăm.

— Gonzague ne trimite în urmărirea lui Lagardère, spre frontiera cu Franţa…

— Asta-i tot ce-aveai de zis?

— Frontiera este lungă!… Nu ne-a spus dacă trebuie să-l căutăm mai spre răsărit sau mai spre apus.

— Ne-a spus că-l găsim, pe el însuşi, la Fontarabia…

— Adevărat, cu condiţia ca Lagardère să nu ne fi tras după el în altă parte. Nu am putea aduce dovezi că am fost atraşi pe o pistă falsă? Aţi înţeles?

Montaubert se încruntă şi începu să chibzuiască.

— Ceea ce ne-ar scuti să luptăm împotriva Franţei — asta vrei să spui, Oriol?

— De ce mă mai întrebi, dacă gândeşti la fel ca mine? Spuneţi-vă părerea, domnilor!

— În seara asta rosteşti numai vorbe înţelepte, se minună Nocé. Cineva ni l-a schimbat pe Oriol al nostru!

— Salvează pantalonii şi demnitatea câtorva gentilomi, prieteni de-ai lui, ca să nu aibă ce petici mai târziu!

— Eşti şi spiritual!?… Pe toţi dracii! O să mori din asta! exclamă Taranne. În mod clar, abstinenţa la care te obligă depărtarea de Nivelle îţi dezvoltă creierul. Dar încetează să muşti şi spune-ne planul tău.

— Este foarte simplu — iată-l… Apropiaţi-vă: Batz nu trebuie să audă nimic.

Vorbi cu glas scăzut câtva timp, în timp ce baronul, tot în faţa lor, fluiera un cântecel.

Desfrânaţii, care niciodată nu se bazaseră pe inteligenţa lui Oriol şi nici pe vitejia lui, căscau nişte ochi măriţi de uimire Fiul unor oameni de rând găsise pentru ei mijlocul de a evita suprema infamie: cea de a ridica armele împotriva propriei lor patrii, şi asta fără a fi obligaţi să rupă prietenia cu Gonzague.

— Dă-mi mâna, zise Nocé, apropiindu-şi calul de cel al financiarului. După atâtea aite josnicii, datorită ţie nu o vom mai săvârşi şi pe aceasta.

Curând, mica trupă se pomeni la intrarea unui sat în care lumea dormea încă: era Tafalla, şi uşa unui han nu se deschise decât cu foarte mare greutate.

— Avem de dormit una sau două ore, zise Montaubert, să profităm de asta, poate că mult timp de-acum încolo nu vom mai avea prilejul.

— Greteam că merjem la Bamblona? întrebă baronul.

— Lagardère nu se află acolo; Gonzague va ajunge la Pamplona abia mâine; nimic nu ne zoreşte.

După ce caii fură duşi la grajd, desfrânaţii se lungiră, care cum putu, într-o încăpere de la etaj, cu excepţia lui Montaubert care vrusese să rămână în sala de jos. Peste un sfert de oră, de Batz sforăia ca un cimpoi, dar era singurul — ceilalţi se prefăcuseră doar că dorm şi vegheau.

Se scurse astfel aproape o oră. O izbitură puternică, dată cu pumnul, zgudui uşa. Nocé se duse să deschidă.

— Sus! strigă Montaubert, apărând în prag.

Într-o secundă, toţi erau în picioare, inclusiv baronul, care începu să caşte.

— Tar ge ze intimblă? Vizăm ga eram inga agolo, cu toamnele… toamnele goale, pe toţi tracii!

— Ce se întâmplă? Ei, la naiba! Chiar că este vorba de femei!… Vin să vă vorbesc despre Lagardère!

— Lagardère?!

— Chiar el!… A bătut la fereastra de jos şi am deschis. Erau patru, şi nu păreau deloc surprinşi că mă văd acolo. "Du-te să le spui prietenilor dumitale", mi-a zis, "că am fi putut veni să vă ucidem în timp ce dormeaţi; dar nu am nici timpul, nici dorinţa să fac acest lucru — Gonzague nu se află printre voi. Dacă vrea să-mi vorbească, mă va putea găsi peste patruzeci şi opt de ore între Venasque şi Maladetta."

— Trace! E ghiar tracu' în berzoana!

— Astea au fost chiar cuvintele lui, continuă Montaubert. Datoria noastră este limpede, domnilor: trebuie să-l urmărim până la moarte. De altminteri, este şi dorinţa domnului de Gonzague. Dar e necesar ca acesta să cunoască locul în care ne aflăm — cine ştie unde ne va trage după sine Lagardère…

— Mă voi duce să-l aştept la Pamplona pentru a-l preveni, şopti Oriol.

— Nu! Nu tu — eşti rănit şi ai putea întâlni pe drum primejdii mai mari decât puterile şi curajul tău…

Perceptorul cel gras se prefăcu că insistă. Montaubert izbi cu piciorul în pământ:

— Încă o dată, nu! spuse. Este nevoie de o spadă zdravănă, pe care să ne putem bizui, ca de pildă cea a lui de Batz. Dacă nu s-ar duce la îndeplinire această misiune, am pierde pentru totdeauna stima prinţului.

Germanul, care din naştere plesnea de îngâmfare, se umfla în pene auzind aceste cuvinte. Putea fi convins să facă orice, dacă i se lăuda puterea şi vitejia.

— Sunt te agord, răspunse. Aj butea dermina vizul meu la Bamblona, în ajdebtarea brinţului nostru iubid.

— Îi vei spune, deci, direcţia în care am pornit şi ce s-a întâmplat. Cine ştie când ne vom întoarce… dacă ne mai întoarcem?… Acum — pe cai, şi moarte lui Lagardère!

Strânseră mâna baronului, aruncară câţiva bani hangiului buimac şi plecară în galop spre Aragon, în timp ce de Batz, foarte mândru de încrederea cu care îl onorau tovarăşii săi, se îndrepta în trap mărunt spre Pamplona.

Comedia pusă la cale de Oriol reuşise pe deplin. Bărbaţii aceştia, care nu mai aveau aproape nimic de pierdut din onoarea lor, încercau să salveze — măcar pentru un timp — ceva din ultimele vestigii.

Fără îndoială, Philippe de Mantoue nu va ţi mulţumit dacă nu-i găsea alături de el în rândurile armatei spaniole. Dar ce importanţă avea? Găsiseră o scuză bazată pe propriile lui porunci. Ar putea oare să le poarte pică, atunci când se vor reîntâlni?

* * *

În acest timp. Lagardère trecuse prin Pamplona şi se îndrepta, prin Tolosa şi Irun, spre avanposturile armatei franceze, care-şi instalase taberele la sud de Bayonne.

Fost soldat în cavaleria uşoară a regelui, el merse drept la tabăra cavaleriei, pe care o conducea prinţul de Conti, sub ordinele mareşalului de Berwick.

Când, însoţit de basc şi de cei doi profesori de scrimă, se prezentă pe platoul stindardului, santinela interzise trecerea acestui grup ciudat, care — cu excepţia sabiei — nu avea nimic ostăşesc.

— Cine comandă aici? întrebă cavalerul.

— Domnul mareşal de Berwick.

— Dă ordin să fiu condus la dânsul — trebuie să-l văd imediat.

— Aveţi o parolă?

— Nu.

— Atunci, ordinul este formal: nu puteţi intra în tabără. Circulaţi!

— Să circulăm?... Nu, prietene, spuse Lagardère, dând pinteni calului.

Urmat de cei trei oameni ai săi, trecu prin faţa santinelei şi se repezi drept spre cel mai înalt cort — care, fără îndoială, era cel al mareşalului.

Dar soldatul trase deodată un foc şi în toată tabăra se dădu alarma. Soldaţii îşi luară armele, ofiţerii se năpustiră, cu sabia în mână, să-l oprească pe intrusul care trecea peste ordine, părând că nu-i pasă deloc de regulamentele militare.

În câteva secunde, cavalerul fu înconjurat în aşa fel încât calul său nu mai putea înainta fără să răstoarne pe cineva.

Lagardère schiţă un salut cu sabia.

— Domnilor, spuse, binevoiţi să mă conduceţi la domnul mareşal.

— Ducele este în consiliu; nu vă va primi la această oră.

— Pe toţi dracii! Voi face parte din consiliu, dacă este necesar, dar îl voi vedea.

Focul tras de santinelă îl atrăsese chiar pe mareşal, care ieşise din cortul său. Era înconjurat de monseniorul prinţ de Conti şi de toţi coloneii. El încruntă sprâncenele văzându-i înaintând pe acei patru bărbaţi, dintre care cel puţin trei erau echipaţi foarte ciudat.

Şeful lor descălecă, dădu hăţurile calului său lui Cocardasse şi înaintă, făcând o plecăciune.

— Domnule mareşal, spuse, mă veţi ierta că am încălcat ordinele dumneavoastră şi consemnul, pentru a veni să vă ofer spada mea şi cunoştinţele pe care le am în legătură cu Spania. Suntem aici patru bărbaţi care, după câte cred, vom putea să vă slujim.

Era acoperit de colb şi, cu toate că-şi înclina cu respect chipul bărbătesc, atitudinea sa mândra le impunea tuturor.

— Cine sunteţi, domnule? întrebă ducele, pe un ton sever.

— Cavalerul Henri de Lagardère, fost soldat în cavaleria uşoară a regelui, fost cocoşat la palatul de Gonzague, fost condamnat la moarte, şi mereu în viaţă pentru a apăra Franţa şi justiţia.

Un murmur străbătu rândurile ofiţerilor şi numele lui trecu din gură în gură. Nimeni nu ignoră ceea ce se întâmplase nu demult la Paris, la Palais-Royal şi la biserica Saint-Magloire, evenimente care, timp de mai multe zile, constituiseră subiectul conversaţiilor din capitală.

Prinţul de Conti[117] veni el însuşi să-l ia de braţ pe Henri, pentru a-l duce în faţa mareşalului de Berwick[118]. Acesta avea, la acea vreme, patruzeci şi nouă de ani. Deşi născut în Anglia şi cu toate că era fiul nelegitim al ducelui de York, era loial şi cinstit, şi nimeni nu se pricepea atât de bine ca el să judece un om dintr-o singură privire. De asemenea, ştia să aprecieze vitejia, oriunde o întâlnea, el însuşi fiind viteaz. A arătat prea bine acest lucru în 1734, cu prilejul asedierii oraşului Philippsbourg, când a înaintat cu atâta imprudenţă, încât a fost ucis de o ghiulea de tun.

---

[117] *Conti* (François Louis, prinţ de) (1664–1709): Descendent al ramurii cadete a casei de Condé. A avut rol activ în politica din Orient. A luptat în Ungaria, apoi sub comanda mareşalului de Luxemburg. A fost ales rege al Poloniei în 1697, dar fiind învins de August de Saxa, a fost nevoit să revină în Franţa. (n.t.)

[118] *Berwick* (Jacques Fitz-James, duce de) (1670–1734): fiu natural al regelui Jacob al III-lea al Angliei, naturalizat francez şi numit mareşal al Franţei în 1706. În bătălia de la Almanza (1707) a adus victoria Franţei asupra Spaniei. A fost ucis în timpul asediului de la Philippsbourg. (La data la care se petrece acţiunea romanului, ducele de York, tatăl său, nu urcase încă pe tronul Angliei). (n.t.)

Timp de o clipă, îl privi atent pe cavaler. Îi cunoştea reputaţia şi, înainte de plecarea sa, însuşi regentul îi vorbise mult despre cavaler.

— Vă trebuie un regiment, domnule? îl întrebă.

Toţi coloneii erau de faţă. Pentru a da un regiment lui Lagardère, ar fi trebuit ca unul dintre ei să fie ucis sau dizgraţiat! Şi totuşi nu simţi îndreptându-se spre el nici o privire duşmănoasă.

— Nu, mulţumesc, monseniore, răspunse simplu Lagardère.

— O companie, aşadar? Vreţi să serviţi în calitate de căpitan în regimentul domnului de Riom? Dintre cei de faţă, dânsul va fi cel mai favorizat, şi gradul acesta este sub meritele dumneavoastră, despre care mi-a vorbit însăşi Alteţa Sa Regentul.

Apoi, contele de Riom fu cel care înaintă — se grăbea să capete colaborarea unui căpitan de o asemenea vitejie. El însuşi căpitan al gărzilor de la Luxemburg, tocmai primise brevetul de colonel în armata din Spania. Desigur că nu-l ceruse, ci îi fusese impus forţat, pentru a-l îndepărta de patul de moarte al ducesei de Berry, metresa sa şi fiica regentului.

Cândva, aceasta era metoda de a se debarasa de o persoană supărătoare: printr-o favoare, şi nu rareori, o dizgraţie care, în loc să-l coboare pe cel ce-i constituia obiectul, reuşea să-l înalţe.

Lagardère refuză net şi această ofertă, mulţumind totuşi pentru onoarea ce i se făcea.

Mareşalul îşi pierdea răbdarea:

— Ei! Pe toţi dracii! Ce vă trebuie, domnule, dacă o companie, un regiment nu vă sunt de ajuns?

— Un regiment? răspunse cavalerul. Am deja unul.

Toţi îl priviră, surprinşi.

— Câţi oameni? întrebă Conti.

— Trei, monseniore. Iată-i.

Şi-i arătă pe cei doi profesori de scrimă şi pe basc. Cocardasse se umfla în pene, ameninţând să-i plesnească vestonul deja destul de obosit — şi nimeni nu mai era ca el.

— Nu vă bateţi joc, domnule, spuse cu severitate Berwick.

— Ferească Dumnezeu! Nu cer decât libertatea de a acţiona, cu cei trei oameni ai mei, aşa cum voi crede de cuviinţă, şi dreptul de a nu da socoteală de actele mele decât

dumneavoastră şi de a nu asculta decât de ordinele dumneavoastră.

— Greşiţi, îl întrerupse Conti, oarecum jignit de ceea ce el credea că este îngâmfare. N-aş fi întâlnit printre noi decât prieteni.

— Asta înseamnă, monseniore, că vrând să acţionez singur, trebuie să renunţ la stima dumneavoastră?

— Nu am spus asta… găsesc poate exagerat că vreţi să realizaţi cu trei oameni, ceea ce aceşti domni vor face cu un întreg regiment.

— Vă înşelaţi, monseniore. Nu pun la îndoială înţelepciunea şi vitejia nimănui — dacă îmi cer independenţa, o fac din motive personale, pe care toţi le vor putea afla mai târziu. Sunt chiar încredinţat că nici unul dintre dumneavoastră nu mă va dezaproba.

Mareşalul ascultase fără a spune nimic.

— Domnul de Lagardère are dreptate, trase el concluzia. Va trebui să vă resemnaţi, domnilor, să nu-l aveţi nici unii, nici alţii, ceea ce-mi va permite să-l păstrez pentru mine. Există situaţii deosebite pe care fiecare trebuie să le respecte, şi eu sunt primul care mă înclin.

Apoi adăugă zâmbind;

— Ne vom continua consiliul. Nu va fi decât un colonel în plus, dacă nu ca titlu, cel puţin în fapt. Dar cum se va numi regimentul dumneavoastră?

— Vă mărturisesc că nu m-am gândit la asta, domnule mareşal, răspunse cavalerul pe un ton glumeţ. La ce bun să i se dea un nume?… Va fi găsit oricând, fie că este botezat sau nu, căci am o puternică bănuială că, cel mai adesea, va merge în fruntea tuturor.

— Şi noi? Şi noi?… exclamară, toţi deodată, coloneii. Sunteţi prea pretenţios, domnule de Lagardère, şi nu vă vom ceda chiar atât de uşor locul de onoare.

— Va fi destulă onoare pentru toţi, ca şi lovituri, replică Henri. Fiţi liniştiţi, domnilor, vă voi lăsa partea dumneavoastră.

Toate acestea fuseseră spuse în glumă şi nu se iscase nici o neîncredere faţă de acest nou-venit, care se prefăcea că ar vrea să acapareze, el singur, întreaga glorie.

Mareşalul de Berwick râdea din toată inima. Bănuia el că, într-adevăr, acel bărbat, împreună doar cu cele trei spade de

care dispunea, va face poate mai mult decât toţi ceilalţi, laolaltă?

— Haideţi — spuse, întinzând cavalerului mâna — eu voi fi naşul — vom vedea, domnilor, mâine.

Capitolul XIV - Atacul

— Sunt de părere, domnilor — zise Henri de Lagardère de îndată ce consiliul îşi reluă lucrările — că Spania nu este pregătită. Filip al V-lea moţăie; Alberoni urzeşte intrigi cu regina, iar cel mai credincios sprijin al său, la această oră, este un laş, şi anume prinţul Philippe de Gonzague.

În timp ce pronunţa aceste cuvinte, la care nimeni nu se aştepta, în ochii lui sclipi un fulger, iar mâna i se încorda pe mânerul spadei.

Chipul său îşi reluă repede calmul obişnuit şi continuă cu un glas vesel:

— Domnilor, v-ar plăcea să cinaţi mâine seară la Fontarabia şi poimâine la Saint-Sébastien?

— Ar însemna să fim foarte iuţi la treabă, murmură Conti.

— Dar trebuie să mergem iute şi departe, ripostă Lagardère. Primele trupe spaniole pornesc deja, în ritm lent, spre ţinuturile basce: le vom zdrobi mai înainte de a-şi da seama ce li se întâmpla.

— Şi pe urmă?

— În tot nordul Aragonului, ca şi în Catalonia, nu se află nici un soldat. Putem stăpâni întreaga frontieră în opt zile.

— Încheiem consiliul, spuse mareşalul. Mulţumesc, domnule de Lagardère.

A doua zi, după masa de dimineaţă, cavaleria franceză trecea vadul la Bidassoa şi lua poziţie de luptă la o distanţă de câteva bătăi de muschetă faţă de Fontarabia.

Oraşul nu era ocupat decât de un post militar neînsemnat, căruia locuitorii nu păreau dispuşi să-i dea concursul. Fortul Saint-Elme nu putea totuşi să lase să fie cucerit oraşul, fără a trage măcar câteva lovituri de tun. Crenelurile se împodobiră cu

fum, dar obuzele nici nu ajunseră până la poziţiile ocupate de francezi.

— Regimentul Royal-Lagardère[119] îşi va demonstra astăzi valoarea? întrebă mareşalul de Berwick. Oraşul aşteaptă să fie cucerit, domnule cavaler.

— Regimentul Royal-Lagardère nu-şi va dovedi astăzi întreaga capacitate, răspunse cavalerul, râzând. Domnul de Riom şi cu mine vom deschide peste o clipă porţile oraşului Fontarabia; dacă nu am putut accepta să slujesc sub ordinele domniei sale, cel puţin voi fi fericit să fac măcar un lucru alături de domnia sa.

Contele de Riom era nepot al lui Lauzun şi nu a devenit cunoscut decât datorită relaţiilor sale amoroase cu fiica regentului. Dar, deşi era atotputernic la Luxembourg, şi cu toate că ajunsese la o mărire deosebită, a rămas întotdeauna curtenitor faţă de ofiţeri, faţă de egalii săi şi faţă de subordonaţi; s-a priceput să-şi câştige, în cadrul armatei, simpatii pe care, mai târziu, îndepărtarea lui forţată de la Curte nu le-a distrus. De asemenea, asupra lui se revărsa şi puţin din gloria fratelui bunicului său, şi Lagardère, care nu-l cunoştea decât în măsura în care auzise despre aventurile sale cu ducesa de Berry, vru măcar să-şi arate recunoştinţa pentru grabă pe care o manifestase în ajun în încercarea de a şi-l apropia.

Trebuie să spunem că Riom era tot atât de viteaz în faţa inamicului, pe cât era şi în alcov — propunerea cavalerului îi surâse tocmai prin ciudăţenia ei.

— Accept cu plăcere, spuse, dar cu condiţia de a vă preda comanda trupelor de asalt.

Această glumă îi amuză copios pe mareşal şi pe cei din suita sa, fără a-i mira totuşi prea mult. În acea epocă de frivolităţi, de zâmbete şi de amoruri uşoare, bravura franceză devenise aproape o bravură nebunească. Erai foarte apreciat dacă, având o prietenă, mureai cu numele ei pe buze, pornind la asalt. Glonţul, înainte de a găuri inima, rupea petalele unui trandafir trimis de iubită şi prins cu o agrafă în jiletcă. După ce sângele-l înroşea, camarazii mortului îl trimiteau înapoi în budoarul de unde ieşise, pentru a putea fi atins de buze şi de lacrimi care să-l facă să renască. Era un eroism copilăresc,

[119] *Royal-Lagardère* (lb. franceză) = Regal-Lagardère. (n.t.)

înflorit, spilcuit, dar totuşi sublim; un război făcut cu jabouri şi dantele, în care se murea cu o vorbă de duh pe buze şi cu dragostea în inimă!

Domnii de Riom şi de Lagardère îşi potriviră săbiile în mână şi se îndreptară către oraş, discutând ca şi cum s-ar fi plimbat prin grădinile de la Palais-Royal. Nici nu clipiră când, la o depărtare de douăzeci de paşi de ziduri, nişte norişori de praf marcară, în jurul lor, locurile lovite de gloanţe.

Lagardère îşi ridică doar spada şi, adresându-se ofiţerului ce păzea porţile, strigă:

— Binevoiţi a-l ruga pe domnul guvernator al Fontarabiei să ne trimită un reprezentant. Îl aşteptăm aici timp de zece minute.

Se aşeză pe un pietroi şi continuă să discute cu domnul de Riom, de parcă n-ar fi fost vorba despre capitularea unei fortăreţe, în răstimpul indicat, un ofiţer spaniol apăru în faţa lui. Lagardère nu-şi dădu deloc aere de bravadă şi se arătă plin de respect; dar glasul său era ferm, tonul sigur de sine, şi argumentele sale nu permiteau contrazicere.

— Vă mulţumesc că aţi venit, îi spuse solului. Vă mulţumim că ne scutiţi de obligaţia de a asedia oraşul. Dumneavoastră sunteţi două sute — noi suntem două mii; aveţi tunuri proaste — ale noastre trec, în clipa aceasta, vadul la Bidassoa şi peste două ore v-ar reduce la tăcere. Nici o armată spaniolă nu se află aici pentru a vă sprijini, şi aţi făcut tot ce v-a stat în puteri pentru a vă apăra — onoarea vă este salvată. Guvernatorului dumneavoastră nu-i mai rămâne decât să ne deschidă porţile.

— Care vă sunt condiţiile? întrebă cu răceală spaniolul.

— Persoanele şi proprietăţile vor fi respectate; garnizoana va rămâne liberă şi se va putea alătura armatei de îndată ce ofiţerii vor fi, ei înşişi, liberi, adică după ce ne vor fi făcut cinstea de a lua cina cu noi în astă-seară.

— Sunteţi nu numai un ostaş viteaz, dar şi un fin diplomat, îl întrerupse contele de Riom.

— La ce bun să faci victime şi grămezi de ruine? răspunse Lagardère. Oraşul nu este în stare să se apere; şi când adversarul este prea slab pentru a rezista, el încetează a mai fi un duşman.

— Poate chiar să devină un prieten, spuse ofiţerul spaniol, strângând mâna cavalerului. Am puteri depline pentru a vă deschide porţile. Veniţi.

Domnul de Riom şi Lagardère îl urmară — şi iată cum a fost cucerită Fontarabia de doi oameni.

Dar cucerirea oraşului Saint-Sebastien era mai dificilă.

— Oare astăzi va da regimentul Royal-Lagardère dovezile valorii sale? întrebă, a doua zi de dimineaţă, mareşalul de Berwick.

— Da, răspunse cavalerul, dacă veţi binevoi să ordonaţi să se înceapă imediat acţiunea. Vom câştiga astfel, odată cu victoria, poftă de mâncare pentru cina de diseară.

Câteva rânduri de cavalerişti, alcătuind un fel de perdea groasă, porniră imediat în avangardă, ameninţând direct grosul forţelor spaniole, în timp ce infanteria şi artileria îşi îndreptau acţiunile împotriva oraşului.

Henri, urmat de cei trei oameni ai săi, stătea alături de prinţul de Conti şi discuta prieteneşte cu acesta.

— Nu vă temeţi, puişorilor! le spuse gasconul, la ureche, tovarăşilor săi. Puştiul nu pare a fi şi nici nu are gradul de general, dar este la fel de general ca toţi generalii care se află aici, inclusiv mareşalul lor, pe cinstea mea!

— Ai dreptate, şopti Passepoil. Poate chiar el va fi cel care va conduce dansul.

— Păi sigur că da, iubiţelule, şi cred că noi vom deschide balul, pe toţi sfinţii! Aşa că să nu-l pierdem din ochi în îmbulzeală, ne-am înţeles?!

Distanţa dintre cele două armate nu era mai mare de cinci sute de stânjeni, şi spaniolii — mereu gata de fanfaronade — se pregăteau, inconştienţi, să atace ei înşişi.

Din rândurile lor se înălţă vechiul strigăt de război:

— *Santiago y Cierra España!* Sfântul Jacob şi Spania atacă!

Şi bătălia începu: caii se izbiră într-un zăngănit de săbii şi văzduhul se umplu de un zgomot asurzitor de alămuri şi de glasuri, de blesteme, de ordine şi de horcăituri.

Primul regiment spaniol care atacase nu rezistă şi fu silit să se retragă. Dar, împrăştiindu-se, dădu la iveală o rezervă importantă, comandată de un general alături de care se afla Gonzague.

Lagardère îl zări în aceeaşi clipă în care îl văzuse şi celălalt, şi din piept îi izbucni un strigăt de ameninţare şi de mânie, care acoperi zgomotul galopului cailor:

— *Iată-mă!*

Philippe de Mantoue nu fu singurul care îl auzi, căci între cele două armate înainta în goană mare un călăreţ acoperit de praf şi care-şi ridica spadă. Când se apropie mai mult, Henri îl recunoscu şi scoase o exclamaţie de uimire:

— Chaverny!

— Da, Chaverny… strigă din toate puterile micul marchiz. Aurore de Nevers se află la Peña del Cid, în Aragon, iar Gonzague este aici, tocmai l-am văzut.

— Trebuie să-l prindem viu! zise Lagardère… Înainte!

Henri îşi îndemnă calul cu o împunsătură de pinteni atât de puternică, încât animalul se cabră, rămase o clipă în două picioare şi, în faţa întregii armate, Lagardère — cu pletele în vânt, cu ochii arzători, cu sabia ridicată — se desprinse singur, asemănător unui zeu, plutind deasupra prafului, a fumului şi a flăcărilor.

De ambele părţi, toţi se opriră să vadă ce va face: când titanii se bat, piticii nu mai îndrăznesc să mişte.

Un fel de uragan făcu să se cutremure pământul — era ceva asemănător unui nor care crapă, unei trombe care răstoarnă, sfarmă şi frânge, ca un torent care se precipită în abis, ca trăsnetul care sfâşie! Era vântul, oţelul şi focul, teroarea, răzbunarea şi gloria! Era moartea care trece: Regimentul lui Lagardère ataca.

În locul unde mai înainte stătuse Philippe de Mantoue, linia spaniolă fu tăiată, dată peste cap, ciopârţită. Cavaleria inamică se răsuci în loc şi cavalerul nu mai văzu decât spinări şi crupe, în care Chaverny şi ceilalţi îşi înfigeau săbiile.

Dar unde era Gonzague?

În mulţime — fugea!

Lagardère îl întrezări o clipă şi-şi lansă strigătul de luptă:

— *Iată-mă! Iată-mă!*

Calul său sări prin gloata de fugari, câştiga teren. Cavalerul nu mai era decât la câţiva paşi de laş — avea să-l oprească din alergare, să-l forţeze să se întoarcă, să se bată; avea să-l ucidă!

Dar francezii tocmai intraseră în cetatea Saint-Sebastien, garnizoana era prizonieră şi tunurile se aflau, încă încărcate, pe zidurile de apărare.

Artileriştii lui de Berwick le îndreptară spre cavaleria spaniolă în derută.

Cum puteau bănui că Lagardère era atât de aproape, pe urmele ei?

O ghiulea căzu, îi acoperi cu pământ pe Chaverny, pe profesorii de scrimă şi pe basc; caii lor, avântaţi într-o alergare ameţitoare, nu mai ascultau de hăţuri.

Calul lui Lagardère, cu pântecele spintecat, zăcea pe pământ, într-o baltă de sânge.

Timp de mai bine de o oră, Chaverny, prietenii săi şi toţi ofiţerii, chiar şi Berwick, care alergase să-l îmbrăţişeze pe Henri în faţa întregii armate, toţi îi căutară în zadar cadavrul.

Regimentul Royal-Lagardère îşi pierduse căpetenia…

Capitolul XV - Turnul se prăbuşeşte!

Lagardère nu murise; singurul rezultat al căzăturii fusese de a-l ameţi pentru o clipă. Se ridică foarte repede, blestemând soarta care, încă o dată, îl smulsese răzbunării sale pe Gonzague. Căci ar fi fost o nebunie să-l mai urmărească acum şi, deoarece nu putea aprecia cât timp rămăsese leşinat, se gândi că Philippe de Mantoue era departe şi că Chaverny şi tovarăşii săi se întorseseră în tabără.

El însuşi se pregătea să se ducă într-acolo, pe jos, când un gând îi trecu fulgerător prin minte.

Marchizul spusese: "Aurore de Nevers se află la Peña del Cid, în Aragon". Nu avusese timp să-i dea mai multe amănunte, dar asta era de-ajuns. Henri căuta de opt zile să afle unde îi era ascunsă logodnica. Acum ştia.

Un cal fără stăpân trecu pe lângă el, cu nările în vânt, căutându-şi semenii pentru a se duce la ei. Cavalerul îi apucă din fugă hăţurile şi se urcă în şa, fără a-şi mai face griji pentru armata care, fiind victorioasă, nu mai avea nevoie de el pentru moment; nu se mai opri să-i aştepte pe Chaverny şi pe oamenii săi, pentru a-i preveni sau pentru a-i lua cu sine. Nu avea decât un singur gând: Peña del Cid; un singur ţel: s-o salveze mai întâi pe Aurore de Nevers.

În loc de Gonzague, va putea să-l ucidă pe Peyrolles şi, după ce-şi va fi pus la adăpost logodnica, se va întoarce să-şi reia locul în luptă.

După ce luă această decizie, îşi întocmi imediat şi planul. Fiind mascat de un pâlc de arbori, nimeni nu-l văzu când, aplecat pe grumazul calului, porni în galop pe drumul spre Navarra.

Trecu înot Ebrul; ajunse la Saragossa. Drumul era lung; socoti că şi dacă nimic nu l-ar opri şi chiar dacă nici o piedică nu l-ar sili măcar să-şi încetinească viteza, nu va ajunge totuşi înainte de miezul nopţii.

Niciodată nu se simţise atât de plin de voinţă, de curaj, şi cei care-l vedeau trecând, pe calul său înspumat, se dădeau grăbiţi la o parte, de teamă să nu-i ducă cu el în infern; în mintea ţăranilor, singur diavolul putea goni atât de repede.

Dificultăţile erau cu atât mai mari, cu cât se afla pe pământ ostil, fiind, ca urmare, nevoit să evite sau să învingă grupurile de duşmani care străbăteau drumurile. Întâlni mai multe; fu obligat să taie peste câmpuri, să treacă peste şanţuri şi garduri vii, să traverseze râuri.

De două ori fu urmărit fără a putea fi prins; dar îşi simţea calul obosind treptat şi îndoindu-şi picioarele. El însuşi dădea dovadă de o energie supraomenească reuşind să mai ţină în picioare viteazul animal; ba chiar, în curând, în loc să fie purtat de el, trebui aproape să-l susţină cu picioarele. Înţelese că va fi nevoit să-şi continue drumul pe jos, şi Dumnezeu ştie când va ajunge la Peña del Cid.

Calul se prăbuşi, îşi întinse grumazul pe pământ şi din nări îi ţâşni sânge. Avea să se sfârşească. Henri îi scoase hăţurile şi şaua ca să sufere mai puţin şi mângâie pentru ultima dată acel ajutor preţios care murea la datorie.

Mulţi cai căzuseră deja, astfel, sub el; oare acesta era ultimul? Cu animalele se întâmpla ca şi cu oamenii: sunt sacrificate pentru pasiunile celor mai tari.

Seara începu să se lase peste câmpie şi, ca în toate ţinuturile sudice, întunericul se adâncea repede. Lagardère se îndepărtă grăbit. Gândul că, în fine, avea s-o revadă pe Aurore de Nevers, că o va strânge la piept, îi umplea inima de bucurie, făcea ca muşchii să-i devină mai elastici.

Dar între logodnica lui şi el însuşi existau încă multe obstacole: cel mai apropiat nu era mai departe de douăzeci de paşi.

La cotitura drumului văzu, în faţa lui şi mergând în aceeaşi direcţie, patru oameni călare, la pas, şi care nu păreau deloc grăbiţi să ajungă la capătul călătoriei lor. Sporovăiau şi râdeau plini de veselie, şi n-ar fi fost posibil să le-o ia înainte fără a trece printre ei.

Într-adevăr, drumul era foarte îngust, şi Lagardère făcu un gest de ciudă. Cine erau acei oameni şi oare va putea el, singur şi pe jos, să-i atace?

Îşi încetini mersul, silindu-se să atenueze cât mai mult zgomotul paşilor şi încercând să păstreze între el şi călăreţi o distanţă suficientă pentru a trage cu urechea la cele ce ziceau.

Cuvintele răsunau noaptea mai bine decât ziua, şi cei patru nu se gândeau deloc să-şi pună surdină glasurilor. Un nume îi fu de ajuns lui Henri pentru a-i recunoaşte — unul dintre ei i se adresase, numindu-l, lui Montaubert.

Erau, într-adevăr, desfrânaţii — desfrânaţii, care credeau că Lagardère se află la Guipuzcoa şi care, aşa cum am văzut, se prefăceau că merg să-l caute în Catalonia, unde ştiau că el nu intenţionează să se ducă.

Printr-o ironie a sorţii, el era cel care-i întâlnea, într-un moment în care ar fi dorit să-i ştie la dracu.

"Cum se face că, de câteva zile, sunt despărţiţi de Gonzague?" se întrebă cavalerul. "De ce nu sunt alături de el, în rândurile armatei spaniole?"

La aceste întrebări pe care şi le punea singur, nu găsea nici o explicaţie plauzibilă.

"Şi nici nu mai ies la număr", adăugă. "Alaltăieri încă, erau cinci. Oare să-şi fi rupt aceştia lanţurile, îndepărtându-se de stăpânul lor? Este cu neputinţă; în orice caz, mă întreb unde s-or fi ducând."

Pentru a afla, pentru a şti şi cine erau cei din faţa sa, trebuia să le audă mai de aproape conversaţia, şi treaba era dificilă.

Drumul, mărginit de stânci, se adâncea într-o pădure foarte întunecoasă. Oricine altul ar fi considerat că este un obstacol de netrecut, dar însuşi ţelul pe care dorea să-l atingă cavalerul nu-i permitea să se lase oprit de patru bărbaţi.

Mergând cât mai aproape de marginea drumului, descoperi un loc în care rădăcinile arborilor ieşeau în afara stâncilor, în timp ce crestele li se înălţau deasupra povârnişurilor. Pentru el, asta constituia o scară. Cât ai spune peşte, se cocoţă fără zgomot şi se pomeni în pădure.

Dar vai! Nu învinsese decât o mică dificultate — bezna era atât de adâncă sub copaci, încât risca, la fiecare pas, să-şi spargă capul său să cadă în vreo groapă pentru prinderea vânatului.

Avu un moment de disperare şi-şi lăsă braţele, resemnat, în lungul trupului. Dar i se păru că o vede pe Aurore de Nevers chemându-l şi spunându-i: "Încă un ultim efort, eşti atât de aproape de mine!" şi atunci îşi înălţă capul, hotărât să învingă chiar şi natura.

Oare cerul a vrut să răspundă acestei treziri a energiei? Se poate. Luna se ivi, îşi strecură razele printre ramuri, aruncându-şi ici şi colo lumina palidă, care era totuşi suficientă pentru a-l ghida pe Henri. Un suspin îi ieşi din piept şi-şi recapătă speranţa.

Urmări apoi drumul prin pădure, la o oarecare distanţă, asemeni unui lup care, în nopţile de iarnă, urmăreşte un călător întârziat, mereu gata să se arunce asupra lui şi să-l devoreze, atunci când acesta ar fi căzut.

Şi Lagardère se strecura astfel, mergând la nivelul desfrânaţilor şi prinzându-le din zbor fiecare cu vânt.

— Am greşit, întârziind atâta la Saragossa, spunea Nocé. Nu vom ajunge decât târziu la Peña del Cid, şi ora nu va fi potrivită pentru a cere lui Peyrolles găzduire.

Henri tresări. Ce aveau de gând să facă la Peña del Cid? Fiindcă ei mergeau într-acolo, el trebuia să ajungă înaintea lor.

— Atâta pagubă! răspunse Taranne. Noaptea este încântătoare; ne vom culca la han. După ce vom mânca ceva dimineaţa, ne vom duce să strângem mâna fermecătorului intendent pentru care toată lumea îl invidiază pe domnul de Gonzague. Poate vom avea chiar şi plăcerea de a le saluta pe domnişoara de Nevers şi pe însoţitoarea sa care, desigur, nu se vor bucura prea mult văzându-ne.

"Aurore se află cu adevărat la Peña del Cid", îşi zise Lagardère. "Chaverny a avut dreptate."

— Îl vom întreba pe bunul Peyrolles dacă nu ne-ar putea spune unde se află domnul de Lagardère! exclamă Montaubert, cu un mare hohot de râs.

— Dacă, la fel ca noi, îl crede în Biscaya, replică Nocé, nu va fi încântat să ne vadă căutându-l în sudul Aragonului, poate în apropierea lui. Vom avea plăcerea să-l vedem pe Peyrolles tremurând în faţa unei primejdii închipuite şi, pentru prima dată, domnilor, vom face nişte strâmbături mai reuşite decât maimuţa aia bătrână.

Toţi, inclusiv cavalerul, se porniră pe râs. În timp ce desfrânaţii credeau că vor face din umbra lui o sperietoare pentru Peyrolles, cavalerul nu ar fi avut decât să înainteze cu trei paşi pentru ca ei să aibă în faţă realitatea în carne şi oase.

— Intendentul se teme de el şi este foarte firesc, zise, la rândul său, grasul Oriol. Ce-aţi spune, domnilor, dacă noi — care credem că-i întoarcem spatele lui Lagardère — l-am vedea apărându-se brusc în faţă, chiar aici?

— Ia mai taci, Oriol, replică Montaubert. O singură dată în viaţa ta ai vorbit cu înţelepciune, arătându-ne cum să facem ca să nu tragem spada împotriva Franţei. Asta s-a întâmplat alaltăieri, şi de-atunci ai luat-o razna.

Henri fu fericit să constate că acei oameni avuseseră un ultim rest de ruşine şi îşi promise că — dacă într-o zi va trebui să-i ucidă — Oriol să fie ultimul. Dar avu, dimpotrivă, mare poftă să le dovedească corectitudinea, cel puţin pentru moment, a gândirii acestuia. Peste câteva minute, aveau să primească dovada.

"Domnilor care vă comparaţi cu nişte maimuţe, veţi face, într-o clipă, nişte strâmbături", li se adresă în gând.

Alese de pe jos o piatră destul de mare, colţuroasă, aproape triunghiulară, şi grăbi, pasul, strecurându-se prin hăţişuri, ca o şopârlă. După ce, în felul acesta, le-o luă înainte desfrânaţii or cam cu cinci-şase stânjeni, se ascunse în spatele unui pin uriaş al cărui trunchi se apleca deasupra drumului.

Nocé, în frunte, începu să fredoneze un cuplet împotriva domnului Law:

Domnilor, domnilor, iată o veste bună,
Trăsura domnului Law s-a făcut fărâmă...

Nu apucă să cânte mai mult şi-şi duse mâna la faţa însângerată. Dacă tovarăşii lui nu l-ar fi sprijinit, ar fi căzut de pe cal.

O piatră fusese aruncată cu putere: de unde venea?

În zadar scrutară desfrânaţii cu privirea împrejurimile — nimic nu se clintea. Nici chiar frunzele nu tremurau, atât de linişte era noaptea.

Întâmplarea era aşa de ciudată, încât gentilomii — oricât de puţin superstiţioşi ar fi fost — nu fură departe de a crede că se petrecuse un fenomen supranatural, ceva ca un bolid căzut din cer.

Puţin îngrijoraţi, neputând să dezlege misterul, porniră iar la drum, tot la pas, pentru a-i permite lui Nocé să-şi stăvilească sângele care-l orbea.

"Lovitura a fost ratată" — gândi Lagardère — "trebuie s-o iau de la capăt."

La treizeci de paşi mai încolo, un nou proiectil veni să-l izbească pe Montaubert în plină frunte, de data aceasta cu o asemenea putere, încât se clătină de îndată în şa şi se rostogoli la pământ.

În acelaşi timp, de pe taluz coborî în fugă un bărbat care, dintr-o săritură, se aruncă pe calul rănitului şi scoase din teacă sabia.

— Cavalerul de Lagardère vă salută, domnilor! strigă. Oriol avea dreptate adineauri.

Desfrânaţii scoaseră un ţipăt de uimire şi de spaimă:

— Lagardère!

— El însuşi, şi vă pofteşte să nu-l urmăriţi.

Se adânci în noapte cu toată viteza noului său cal; gentilomii, ocupaţi să-l ridice pe Montaubert, nici nu se gândiră să-l urmărească. De altminteri, ştiau prea bine cât i-ar costa.

* * *

În curând, Lagardère văzu apărând în faţa lui silueta uriaşă şi întunecată a castelului Peña de Cid, şi inima începu să-i bată cu putere. Nimic nu-l mai despărţea de logodnica lui, decât câteva ziduri şi viaţa unui om!

Acest om era Peyrolles; zilele lui erau de mult însemnate pentru ispăşirea păcatelor!

Cu toată oră târzie din noapte, cavalerul văzu o lumină slabă licărind la una dintre ferestre. Poate că era un semnal din partea Aurorei, care-l aştepta, un far al salvării? Mulţumi cerului că-l adusese până acolo şi strânse coapsele calului pentru a merge să bată la poarta castelului Peña del Cid.

Pe neaşteptate, pământul se cutremură — un tunet înfundat fu urmat curând de un vuiet cumplit ce se repercuta până în măruntaiele pământului, şi vechiul turn sarazin înălţat cândva de maurul Abu-Giafar-Ahmed, regele Saragossei, vechiul turn, care înfruntase veacurile, furtunile şi oamenii, se clătină pe fundaţia sa de granit, apoi, deodată, se prăbuşi în câmpie…

Un strigăt înspăimântător — răgetul unui leu rănit de moarte — se pierdu în teribilul zgomot al surpării.

Asemeni stejarului lovit de trăsnet, Henri de Lagardère se clătină o clipă în şa, reţinându-şi respiraţia, încordându-şi auzul, absorbind tăcerea care urmase catastrofei; apoi, neauzind nici un ţipăt de agonie, încredinţat că Aurore murise, se prăvăli la pământ, ca mort…

Sfârşitul volumului Cavalcadele lui Lagardère

Abia redată mamei sale, după șaisprezece ani de despărțire, Aurore este răpită de către eternii dușmani ai lui Philippe de Nevers. Cînd oare o vor regăsi Henri de Lagardère și simpaticii Cocardasse și Passepoil?

În Franța, Spania și Anglia, eroii noștri îndrăgiți ne poartă spre noi aventuri, lăsînd în urma lor dușmani învinși, iubiri împărtășite sau nu, figuri întrezărite într-o străfulgerare de floretă.

ISBN 973-96044-4-7
ISBN 973-96044-6-3

EDITURA ELIS

Vol. I+II = 2300 Lei